

Buckford Dunfland

RERUM.

HIBERNICARUM ANNALES,

Regnibus HENRICO VII. HENRICO VIII.
EDWARDO VI. & MARIA.

*Ab anno scil. Domini MCCCCLXXXV, ad annum
MDLVIII.*

Per JACOBUM WARWICKUM
Equitem Auratum.

DUBLINII,
Typis JOHANNIS CROOK, Typographi Regii,
& Impensis SAM. DANCER & Sociorum.
MDCLXIV.

РЕДИ

СТАНДАРТЫ

ЗАГАДКА

ЧИСЛОВЫЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ

СОСТАВЛЕНЫ М. А. МАКАРОВЫМ

СОВМЕСТНО С А. А. МАКАРОВЫМ

И. А. МАКАРОВЫМ

ЧИСЛОВЫЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ

СОСТАВЛЕНЫ М. А. МАКАРОВЫМ

ЧИСЛОВЫЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ

СОСТАВЛЕНЫ М. А. МАКАРОВЫМ

JACOBO, Duci Ormoniae, &c.

Proregi HIBERNIAE
Ihi propositum est Princeps Excellentissime hisce quatuor Commentarusa res in Hibernia gestas maxime memorabiles, ab initio regni Henrici Septimi, usque ad obitum Mariæ, per spatium scil.

73 annorum eoque amplius, paucis explicare. Quam inculte & procul à fide Historiæ, nonnulli minorum quasi gentium Historici res nostras Hibernicas tradiderunt; quam multa per memoratu digna silentio sepulta reliquerunt, Docti non sine causa conqueruntur. Optandum quidem ut aliquis limati judicii in hoc studiorum genere versatus, ex incorruptis Antiquitatis monumentis, hunc commentandi laborem susciperet, & integrum Hiberniæ historiam, pro materiæ dignitate, conciperet, ab aurora saltem Christianæ fidei hic apud nos, at nostra usque tempora. Cum verò qui optimè potuerunt, aliis (ut par est credere) gravioribus negotiis distenti haec tenus onus subire recusaverint, opera pretium ego putavi, et si tanto (fateor) oneri impar, ex Regiis tabulariis & aliis fide dignis subsidiis, particulas hasce Historiæ Hiberniæ conscribere, & nonnulla aliter fortassè peritura conservare.

EPIST. DEDICAT.

Commentarios hosce sic absolutos, in quibus & Majorum vestrorum Acta non pauca describuntur, nomini vestro dicare volui, volui, imo debui. Hoc jure postulat debita mea gratitudo, cuius hoc sit posteris symbolum. Accedit libri Argumentum, De Actionibus potissimum Regum, Proregum & Procerum. Accedunt & innatae vestrae virtutes, speciatim fides vestra intemerata erga Serenissimum Regem nostrum Carolam Secundum, singulari Dei nostrae saluti invigilantis beneficiorum ad haec tempora reservatum, & antea, erga Gloriosissimum ejus patrem, quem conjuratio horrenda sub Justitiae & Religionis larva, universo Orbe Christiano stupente, nuper sustulit. Deus Opt. Max. C. vestram diu publico Hiberniae bono incolarem præfet conservetque.

G. V. bimilie devotus,

JACOBUS WARZUS.

PRÆ-

PRÆFATIO.

Anno annos jam sex, in lucem emisi *Rerum Hibernicarum Annales*, regnante Henrico Septimo, Adjeci postea res in Hibernia gestas, sub filio ejus Henrico Octavo. Tunc vero aliis distentus negotiis, sequentium temporum *Historiam*, aliorum indagini & industriae relinquere decrevi. Memini illud *Ciceronis*; *Historia* institui non potest, nisi præparato otio, nec exiguo tempore absolvitur. Verum enim versus, amicorum cohortatione, & consilio admonitus, ut saltem res hic gestas, ad initium usque regni Elizabethæ, continuarem posterisque traherem, obsecundavi. Huic igitur commentandi labori quantulocunque, horis succisivis, me accinxi, ac præter paucula ea subsidia, quæ ex vulgaris *Historicis* nostris desumpsi, Tabulas publicas, Acta Senatus, & scrinia mea denuò excussi. Atque, ab his fontibus, hanc *Rerum nostrarum notitiam*, sub duobus Principibus, Edwardo Sexto & Maria, mibi comparavi, & suum quæque in annum retuli.

Non pauca (opinor) luce digna & hactenùs vulgo inaudita, ad posteriorum eorum temporum *historiam*, sub Edwardo & Maria, apprimè pertinentia, adjici possent, ex codicibus *Manuscriptis*, in instructissima illa & quantius pretii *Bibliotheca Cottoniana*, Westmonasterii, sed (quod me angit) adversaria mea iis ditarere, dum in Anglia essem, prætermisi. Nihilominus, in his

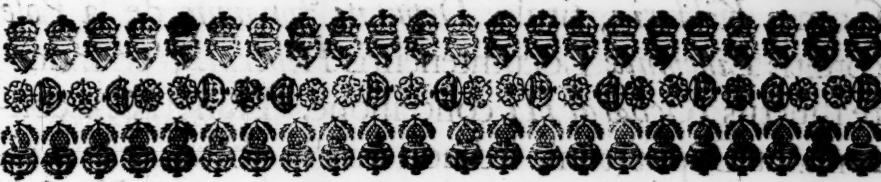
PRÆFATIO.

bis ipsis quæ nunc offero, non solum facta memoravi, sed etiam (uti monet Sempronius Asellio, apud A. Gellium) quo consilio quaque ratione gesta fuerunt, quantum investigando potui colligere, adjunxi: unde derivari possunt præcepta, quæ tonnibil communitatibus inservient.

Ecclesiastica aliquoties attigi, sed parcè. Pleniorē eorum disquisitionem *Scriptoribus Ecclesiasticis religni*, licet re vera *Res Ecclesiastice & Civiles* ita intertextae sint, ut vix separari possint. *Fraudes & falsa pro veris obtrudere* mihi nunquam fuit in animo: *Ubi vero fallax credulitas* (tanquam nubes) me obduxit, vel in his vel in aliis à me scriptis, comiter monitus, libens libenterque agnoscam & corrigam. *Mibi enim semper laudabile videtur & homine libero dignum, in veritate proficere, eamque temperate & citra odium posteris communicare.*

Sunt qui memorias omnes veteres tanquam inutiles rejiciunt & periisse optant. *Apagite. Optimè inquit prudentissimus Senator Cicero, in Oratore suo;* Nescire quid antea quam natus sis acciderit, id est semper esse puerum. Nec excusare certè possumus eruditorum illorum incuriam, qui cùm viverent temporibus utriusque Henrici, Edwardi Sexti & Mariae, & certam haberent notitiam rerum tunc gestarum, fermè nihil tamen de iis, (quod sciam) nisi obiter & tanquam aliud agentes, conscripserunt. Ut cunque, gustum aliquem illorum temporum bīc præbui, qui lectori res nostras sciendi cupido, aliquatenus (ut spero) satisfaciet.

RERUM

R E R U M

HIBERNICARUM ANNALES.

M A N N O C H R I S T I

M C C C L X X V I I

RICARDUS tertio in prælio ad Bosworth occiso, Bello illi intestino quod Angliam, per plurimos annos, gravissimè affixerat, finem dedit HENRICUS Richmonde Comes, jam inde *Henricus* Septimus appellatus, si turbas à duobus scenicis principibus, vel potius ab eorum fautoribus, suscitatas excipiamus. Regnum is init Augusti 22 1485, qui dies prælii, & 30 in sequentis Octobris, Coronationis solemnia peracta sunt Westmonasterii.

B

Hiber-

A

Hiberniam tunc temporis administrabat *Geraldus Comes Kildariæ*, titulo *Deputati Johannis de la Pole* comitis *Lincolniæ* Locumtenentis *Hiberniæ*, eo munere functus *Richardi III* concessione. Hunc Rex confirmavit Deputatum, sed non ita diu postea, novo diplomate, Deputatum constituit *Gasparis de Hatfield* Ducis *Bedfordiæ*, quem Locumtenentem *Hiberniæ* designarat. Approbavit etiam *Thomam Fitz-Gerald* E- quitem auratum, dicti comitis fratrem, *Hiberniæ* Cancellarium, *Rolandum Fitz-Eustace* Baronem Portlesterium, summum Quæstorem, (sive ut loquimur) The- saurarium, virum in rebus *Hibernicis*, longo usu ver- satissimum, cæterosq; Confiliarios, præter Judices & alios ministros primarios, et si eorum plurimi, id quod ille certò cognovit, *Rosæ albae*, sive familiæ *Ebo- racensis* factores fuerint. Veruntamen, eo tempore, (quod ~~marcus~~ in principe tam prudente) illis, alios probatæ ~~facti~~ viros, è suis non adjunxit. Quid detri- menti inde ~~excepit~~, postea suo parebit loco.

Dum hæc agerentur, magnum erat diffidium inter *Jacobum Ketingum & Marmaducum Lomleium*, de jure Prioratus S. *Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*, *Kilmainan* vulgo dicti, utroq; pro Priore se gerente, unde & utriq; demum exitum. Simultas (ut rem al- tiùs repetam) initium sumpsit anno 1480. Nam sub exitum ejus anni, exauthoratus est *Ketingus*, à *Petro Danubifono* magno *Rhodi* Insulæ Magistro, cui subsuit, ob contumaciam & munus male administratum, specia- tim, quodd monilia quædam & alia Prioratus sui orna- menta, partim vendiderat, partim pignori posuerat, inter quæ memoratur pars Crucis Dominicæ. Item quod prædia multa ad Prioratum spectantia, partim etiam vendiderat, partim ad longum tempus relocave- rat, & partim pensionibus quibundam oneraverat. De-

privato

privato itaque *Ketingo*, successor designatus est à praedicto Magistro Rhodiano, *Marmaducus* ille *Lomleius*, Anglus, nobili *Lomleiorum* familia ortus. Hæc mensis Decembri 1482. Is ita electus, anno in sequenti, *Clontarfam* appulit, ubi Praeceptoria fuit ejusdem ordinis, ad secundum à *Dublinio* lapidem. De appulsi ejus, quamprimum certior factus est *Ketingus* (qui diu magnâ vixerat potentia, & Prioratum jam rexerat annos plus minus 20.) illuc magnâ suorum catervâ stipatus properavit, & *Lomleium* secum captivum dicens, sub arcta custodia detinuit, donec omnibus electionis & confirmationis instrumentis, in manus suas resignatis, (licet præviâ *Lamleii* protestatione) ad sustentationem, ei tandem concessit Praeceptoriam de *Kilsaran*, in agro *Louthensi*. De his omnibus, *Lomleius* literas perscripsit, tam ad Regem *Angliae*, quam ad magnum Magistrum Rhodi, eoque tandem successu, post longam nimirum moram, ut *Ketingus*, ob crimina perpetrata, excommunicatus fuerit. *Ketingus* verò hinc irritatus, culpamque omnem in *Lomleium* conjiciens, cum quasi harum turbarum fontem, ex dicta Praeceptoria, manu armata expulit; *Ostreviano* de Palatio Archiepiscopo *Armaghiano*, in cuius dioecesi dicta Praeceptoria fuit sita, *Lomleian* frustra propugnare satagente. Neque hic tamquam si vis erat aerumnantum *Lomleii*: nam circa hoc tempus in carcere q[uo]d ad versario denu[m] conjectus est. Quid de eo postea factum fuerit, traditum non ceperit: Hoc constat, et non quicquam Prioratum administrasse. Ceterum *Ketingus* ipse licet Prioratum per novem ferme annos postea per vim occupaverit, tandem tamen majore cum dedecore ejectus, in summa inopia vitam finiit, postquam nimirum *Jacobum Valeum* in locum suum suffectum vidisset. Prior hujus loci (quod obiter hic annotatum) totius *Hibernie* Protoprior olim censebatur,

scatur), & locum suffragiumque habebat inter Proceres
Parlementarios. Ad Prioratum ipsum quod attinet,
is adeo amplius erat; & opere tam venusto, ante suppresa-
tionem, ut inter aedes universi regni speciosissimas, me-
ritò numeratus fuerit.

Sed ut in instituto cursu progrediamur, Mense No-
vembri, *Thomas Ormond alias Butler* Eques auratus in
Parlamento *Westmonasterii* coacto, possessionibus &
honori Comitis *Ormoniae* restitutus est, ac Statutum
editum anno primo *Edwardi IV.* quo dictus *Thomas*
& duo fratres ejus seniores, videlicet, *Jacobus Comes*
Wiltoniae & Ormoniae, ac *Johannes Ormond* Eques au-
ratus proditores declarati fuerant, adjudicatum est irri-
tum viribusque cassum. Comes brevi deinde postea, in
numerum eorum asciscitur, qui Regi erant à Secretio-
ribus consiliis.

Ultimus fuit hic annus *Johanni Domino Barrio*, in
quo morum probitas cum generis splendore certavit, ac
etiam *Vlicko Bourko*, *Clan-Richardi* Dinaftæ, nobilissi-
mæ orto familiæ dei *Burgo*, (cujus ramus in *Hibernia*
longè diffusi) viro magni nominis & potentiae. *Hic*-
kum filium, is successorem habuit, de quo plura postea.
Mortem etiam obiit hoc anno *Nicolaus Henisa* Epi-
scopus *Waterfordiensis & Lismorensis*, aliquando Ab-
bas cœnobii de *Fermoy*, alias de *Castro Dei*, cui suc-
cessit *Thomas Pursellius*. Tunc porrò *Edmundus Gur-*
cæus ordinis Minorum, S.T.D. è Baronum *Cuncordi-*
rum familiæ ortus Episcopus consecratus est *Clochorth-*
ensis, *Henrico VII.* ob pessimam fidem, postea perdi-
ratus. *Anglicæ* gentis is primas fuit qui sedem eam ob-
tinuit.

ANNO

HENRICUS SEPTIMUS.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVI.

REx subodoratus sub hoc tempore *Kildarium* res novas in *Hibernia* moliri, literis suis, inter mandata ei dedit, ut in *Angliam* properaret, specioso prætextu coram consultandi, de rebus ad publicam pacem & tranquillitatem *Hiberniae* spectantibus. *Kildarius*, his literis acceptis, metuens quonam ea res evaderet, *Hiberniae* ordines *Dublinii* congregatos, de Regis voluntate, certiores facit. *Junii* deinde 4, Proceres ad Regem literas excusatorias mittunt, in quibus significant subitam Comitis profectionem in *Angliam* negotiis quibusdam magni momenti in Parlamento tractandis multum obfuturam: ideoque obnixè petunt, ut ille tam diù se sistat, donec negotia ea conficiantur. Literis illis subscripterunt, ex Ecclesiasticis, *Walterus fitz-Symon Dubliniensis* & *Octavianus de Palatio Armachanus* Archiepiscopi, *Johannes Painus Episcopus Midensis*, *Jobannes Pursellus Abbas coenobii S.Thome* juxta *Dublin*. *Walterus Champflour Abbas coenobii B. Mariæ* juxta *Dublin*. *Jobannes Troy Abbas Mellifontis*, *Henricus Aribas Baltinglassensis* & *Nicolaus Prior Conallenensis*: ex Secularibus verò, *Robertus Prestonus Vicecomes Gormstonius*, & Barones VI, *Stanius nimirum*, *Delvinus Killenius*, *Houthius*, *Trimletstonius* & *Donsanius*. His literis Comes quasi munitum se sentiens, tempus itineris indies protraxit.

Nunc ut pergamus; Ad tempus pervenimus coniurationibus plenum, conspirarunt enim ad Regem *Henricum* subvertendum, *Margareta Edwardi IV*, tunc *A* per Regis *Anglia* soror, *Caroliq Pugnacis Burgundie* Ducis vidua, aut (ut loquimur) dotaria, *Jobannes de la Pole*

Pole Comes *Lincolniæ*, *Franciscus Vicecomes Lovellus*, aliquando *Richardi III.* Camerarius, & alii nonnulli. Huic flammæ oleum addidit mirum vastumque facinus vafri cuiusdam Presbyteri *Oxoniensis Richardi Simons*, vel (secundum *Polydorum Virgilium*) *Simondi appellati*. Is enim, hoc anno, cum discipulo suo *Lamberto Simnello* egeni opificis, sive pistoris nimirùm sive sutoris filio, puero tamen aspectu decoro & docili, aetate etiam conveniente, in *Hiberniam* trajecit, eumque astutè priùs instructum, coram Deputato, Cancellario, Thesaurario & aliis nobilibus, quos familiæ *Eboracensis* studiosos fuisse audiverat, pro *Edwardo comite Warricensi Georgii Ducis Clarentiæ filio*, quasi vero Coronæ *Angliæ* hærede; ex arce *Londinensi* evaso, ostendit & venditavit. Hoc ille figmento, discipulo suo regnum, & sibi opulentum aliquem Episcopatum somniaverat. Hac re facile credita, & cum proceribus nonnullis communicata, Puer à Cancellario honorificè hospitio exceptus est. Deinde paulò post missi sunt nuntii, tam ad sautores nonnullos nominis *Eboracensis* in *Anglia* & *Hibernia*, quam ad prædictam *Burgundia* Ducissam, auxilium petituri, ad justum (ut illi dicebant) titulum *Edwardi illius* (quem regem salutarant per nomen *Edwardi VI.*) vindicandum. Negotium hoc Comiti *Kildarie* maximas posteà calamitates attulit, & nisi Deus ruentem sustinuisset, sibi & nobilissimæ suæ familij fuisse exitio.

Interim de his rebus, Rex certior factus ab *Houba Barone* & aliis, ad imposturam detegendam, verum *Warrici* comitem, ex arcta in turri *Londinensi* custodia, die Dominico per præcipuos civitatis vicos, circumduci jussit, & solenni posteà processione, Ecclesiam *Divi Pauli*, cum eo ingressus est, insigni nobilitatis flore stipatus. Hinc liquido apud Anglos, In*postoris*

HENRICUS SEPTIMUS.

postoris detecta est fraus: Cæterum in *Hibernia*, retorta est in Regem impostura, quasi verò ipse *Pseudo-Warwicu*m populo obtrusferat.

Fuerunt nihilominus in *Hibernia*, non pauci, qui constantissimè semper fidelissimèque Henrici causam pro viribus defenderunt: Inter quos memorantur *Octavianus de Palatio Archiepiscopus Armachanus*, *Edmundus Curcæus* (vel *Courcy*) ord. Minorum, *Clochorensis Episcopus*, *Butlerorum familia*, *Baro Houthibius* & cives *Waterfordienses*. Conjunctionis illius exitum in sequentis anni narratione, Deo volente, exponeamus.

Inter hæc, *Hugo Mac-Mahon* magnâ suorum catervâ stipatus, in agrum *Louthensem* irruit, prædas egit, & prædia undique diripuit & incendit. Combustæ ferruntur in hac incursione 28 villæ. Porro VI. Kalendas Martii, in partibus nonnullis *Ultoniæ*, tanta vis venti & procellæ contigit (neque abs re erit verbo memorare) ut arbores eradicarentur, multæ domus & aliquot Ecclesiæ (inter alia mala quamplurima) pessum ruerent.

Fatis concederunt hoc anno, ex Episcopali ordine, *Johannes Episcopus Clonmacnoisensis*, *Thaddæus Episcopus Dunensis* & *Connorenſis*, *Johannes Hedianus Ossoriensis* & (Julii 19.) *Thomas Arthurus Limericensis*. *Johanni* succedit *Walterus Blakæus*, *Thaddæo*, *Tiberius* quidam, *Hediano*, *Oliverus Cantwellus*, ordinis Prædicatorum, & *Arthuro*, *Richardus* quidam, cui defuncto *Rome*, ante finem ejusdem anni, successor designatus est *Johannes Dunow*, *Canonicus Exoniensis*, *Decretorum Doctor*, *Henrici Regis Angliae* tunc orator apud Pontificem. Illi etiam tertio consecrationis anno, antequam sedem suam vidisset, defuncto successor *Job. Eolanus*, *Rector Ecclesiæ Clonmorensis*, negotiorum

rum jam dicti Octaviani Armachani, in Curia Romana, Procuratorum justiciarum, deputato.

Hæc in Hibernia. Interim *Wintonia* in *Anglia*, *Elizabetha*, Regina filium Regi peperit 20 Septembris, *Artiburum* vocatum. Neque silentio hic prætereundum *Henricum* Regem hoc anno *Bullam* procurâsse, ab *Innocentio VIII*, datam VI. Kalend. Aprilis, per quam (inter alia) omnes Episcopi, &c. jussi sunt excommunicationes in rebelles emittere, quoties ex parte Regis requisiti fuerint. Hæc res negotia Regia magnoperè postea juvit promovitque, tam in *Anglia* quam in *Hibernia*.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVII.

Johannes Comes *Lincolniæ* filius & hæres *Johannis de la Pole* Ducis *Suffolciae*, vir animi excelsi & elati, (quem *Richardus III.* cùm filius suus obiislet, successorem regnique hæredem declaraverat) litteris & nuntiis certior factus, de *Idolo* hoc in *Hibernia* pro vero comite *Warwicensi* reepto, speque ductus, per hunc pontem, viam sibi parafactam, ad *Anglicum* sceptrum suo titulo obtainendum, si nempe sub hujus larvæ nomine, proprio suo tempore detegendæ, Regem *Henricum* opprimerebat, in *Flandriam* traxecit, ubi Dominum *Lovellum* invenit, qui consiliorum suorum particeps, ibi paulò ante appulerat. Hi arcana ineunt consilia cum *Margareta Burgundia* Ducissa; *Edmardi IV.* sorore, acerbissima familia *Danastriensis* hoste, de *Henrico* rege exturbando. Ibi decretum fuit, ut Comes & *Lovellus*, dum exilio in quā *Ducissæ* expensis conscriberetur, in *Hiberniam* primò transfrarent, & inde postea,

postea, adjunctis Hibernorum viribus, in Angliam, ad
versus regem. Exercitus paucis post diebus 2000 Ger-
manorum militum veterorum conscriptus, sub ductu
Martini Swarti, vel (ut alii habent) Sodarpi Germani,
veteranæ militare gloria clari, & navigiis impositus, e
Flandria solvit, Dublinumque (Hibernia Metropolum)
appulit mense Mayo. Die deinde Pentecostes, Pseudos
Warwicks iste (cuius supra mentionem fecimus) Dublinum
in Ecclesia Cathedrali S. Trinitatis, quam a deo Christo
vulgè vocant, post concionem à Johanne Pano
Episcopo Midensi ibi editam, in qua papale apus est
titulus ejus ad Coronam, solenniter coronatus est,
Præsentibus Deputato, Cancellario, Thesaurario, Co-
mite Lincolniæ, Domino Lovello, & multis aliis pro
ceribus & viris primariis, tam Ecclesiasticis quam Secu-
laribus. Coronam quâ usus est, à statua B. Marie
Virginis, in Ecclesia illius memoriae dicata, prope por-
tam urbis, quam Dames-gate vulgè appellamus, asser-
vata, mutuatam ferunt. Hinc per medianam urbem, mag-
no populi applausu, ad castrum Dubliniense deductus
est & epulis exceptus. Inter eos quibus præsentia dis-
plicebant, numeraturo Octavianus Archiepiscopus
Armachanus: Is enim (postquam Kildarium à tam in-
felici proposito frustrâ deterrere desudasset) se subdu-
cens, coronationi interesse recusavit, id quod multum
ei postea peperit molestiae. Interim verò sub euentu
Principis nomine, Comitia & Juris fora habita sunt,
ac Processus, Tabulæ publicæ & Acta Coneilii pro-
dierunt: Speciatim de Magno Concilio, ejus nominé
& authoritate congregato, fit mentio in Epistola præ-
dicti Octaviani Armachani, ad Præsulem quendam
Anglicum, cuius nomen non editur, in quo Coneilio,
Subsidium à Clero se absente, Papæ concessum afferit,
ad absolutionem à sententiis & censuris quas forsan no-

208 tumultus contra Riegam suscipiente ministerentur, neb
 tinendam. Epistola exemplar habetur in Ostianu
 Registro, fol. 159. a. Carterum haec omnia iusta lego in
 Parlamento Rotante coacto, sub Royning & Prorege M
 anno 1494 rescripta sunt & penitus antiquitatis suae
 (Sub initium Annablii anni 1487) Dominus Tho
 mas Fitz-Gerald Cancellarii munere se abdicavit, eique
 successit Rolandus Enstacius Baro Portlesterius Brevia
 deinde postea classis Concili decreto, cum intentio
 hoc Princeps & copiis tam Germanicis quam Hiberni
 cis, quibus praeficebatur Comes Lincolniae (supra
 dictis Domino Lovelio, Dom. Thomas Fitz-Gerald &
 Swarte Germani Comitatus) è Dublinio solvit, & vento
 secundo Fouldriam apud Lancastrienses in Anglia apn
 pulit. Quò se statim contulit Thomas Brongbrouns E
 ques auratus, conjurationis socius, cum parva militum
 manu. Ita instructi agrum Eboracensem pertransiunt,
 ubi etiam copiarum quarundam accessionem expecta
 bant, sed frustra. Ut cunque animos non despondentes
 Newarcum versus properant, sperantes locum subito
 eorum adventu, facile possessuros. Rex autem, rebel
 lium consilio intellecto, cum exercitu valido, sub dudu
 Galparis Duci Bedfordiae & Johannis de Vere Oxonie
 Comitis Angliaeque Thalassiarcae, Nottinghamiam (nam
 illuc tunc nuper venerat) relinquens, non procul à
 Newarco, castratus est, eorumque transitum ibi in
 terclusit. E diverso, Lincolniae Comes, cognito Re
 gis adventu, intrepidè tamen iter institutum continua
 vit, & eadem nocte, castra fixit apud Stockam viculum,
 in agro Nottinghamiens, in ipso fermè conspectu exer
 citus Regis. Postridie, Junii nempe 20, Henricus rex,
 exercitu è castris educto & in tres acies diviso, Sto
 ckam profectus est, ubi Comes itidem suos, satis ani
 mosè, Swarti directione, in aciem duxit. Dimicatur

utrin-

utrinque fortiter per tres horas, æquo quasi *Marte*. Tandem vero, prima Regis aries, quæ hucusque impetum sustinuerat, reliquis duabus (quod mireris) quasi ocose præsum tam diu spectantibus, tanta vi & audaciâ pugnam continuauit; ut occisis primariis hostium Ducibus, ceteri in fugam facile versi fuerint. In hoc prælio (quod anno 1489. perperam conjicit Polydorus Virgilinus) ex parte exercitū principis acriter pugnantes occuberunt *Johannes de la Pole* comes *Lincolniæ*, *Franciscus Vicecomes Lovellus*, Dom. *Thomas Fitz-Gerald*, quem falsè nonnulli comitem *Kildare* appellant, *Marcus Fitz-Thomas Geraldinus*, *Broughtonius*, *Plunketus* quidam Baronis *Kilkennii* filius & *Swartus* præter quatuor millia militum gregiorum. Sunt tamen qui Dominum *Lovellum* in *Trento* fluvio submersum dicunt, & alii, qui non aquis perire, sed in caverna quoddam subterranea diu postea latuisse & vitam produxisse miseram afferunt. Ex parte Regis dimidium duntaxat primæ aieci cecidit. Capti sunt inter alios, scenicus ille regulus *Lambertus Simnellus* & astutus sacerdos ejus præceptor. *Lambertus*, clementia Principis inaudita, postquam crimen agnovisset, & misericordiam Regiam implorasset, ad mortem non est damnatus, sed in culinam Regis detrusus. Ibi vero ad tempus circumegit, & poste in numerum admissus est accipitrariorum Regis. Sacerdos vero clericali ordine privatus, in gurgustium quoddam detrusus est. Sic aliqui tradunt. Afferunt vero alii, ordinis intuitu, criminis atrocitate non obstante, eum neque morte mulctatum, neque ordine privatum, sed perpetuo tantum carceri adjudicatum.

Sed hanc rem suis etiam verbis exhibebit *Johannes Heren Medicinae Doctor*, qui Historiam *Anglicanam Heroico* carmine descripsit, ab initio *Edwardi IV.* usque ad initium *Henrici VIII.*

Lam-

Lambertus capitani, necong Simoni quod inermis T
Cis. Equibus hic tenebris capillatur, carcerestrigat
& iv Concluendus ibi, misero than multas superfitio
-is. illi ex negatione fixo est. modo crux patitur
Iu. Sacerdos ut ad Regem portaret ligna & quinque D
Regem accepit res post hac talis esse fortis vultus
Si quomodo mariti tormenta & nosq[ue] afflissent
Parva Rex pena fecerit scelus orone piare
Hoc incendio sic fopito, Rex in partes septentrio
nales profectus est, atque in ea profectio neq[ue] non pauci
a Simmelli & Comitis Lintuhie fautoribus detecti sunt,
et quibus nonnulli, ad terrorem aliorum, ultimo sup
plicio fuerunt affecti, alii magnis pecunia summis mul
titati, aliquique praesertim tenuoris fortis, sine malitia con
donati. Hisque peractis, Rex Londinum rediit, iubet
magno civium applausu, exceptus est. Novembris in se
quentis 25. (die S. Catharine) Uxor eius Elizabetha
Regina magna cum pompa solenniter undata est & co
ronata Westmonasterii: Cuius coronacionis Prognostic
conversibus Lyricis, mox composuit Bernardus Ab
dreas, Poeta laureatus, Regisque Henrici Historiogra
phus.

Rex brevi postea, Praetori & civibus Waterfordie, quos sibi fidelissimos invenerat, literis suis postquam immotam eorum fidem laudasset, inter mandata dedit, ut ad usum urbis, naves, bona & merces civium Dubliniensium intercipere conarentur, necnon omnium aliorum, cum iis mercaturam exercentium. Anno etiam sequenti, (Maii 12.) ad plenius benevolentiae suae testi
monium, novis privilegiis & immunitatibus, Urbis fi
delitatem remuneravit. Ad seditionem tamen extin
guendam, nullas hactenus copias, (quod mirum vide

M. Viorus Ammuni bri

ri possit in *Hiberniam* misit. *Hibernica* proculdubio hucusque, eum nimis neglexisse non negandum. Cæterum hanc culpam aliquantum correxit anno inse-quenti, tantà tamen cum lenitate & clementiâ, (diligi e-nim quām metui maluit) ut Principem se ostenderit & misericordem & pacis summoperè amantem, atque inde victoriam incruentam reportaverit, ut ex illius anni narratione, lectori liquidò constabit.

Interim Decembris VII, Jacobus Fitz-Thomas Geraldinus, comes Desmoniæ, qui annos fermè 28, opibus & potentia floruerat, à famulis, in ædibus suis Rath-kelæ, apud Limericenses, subitò crudeliter trucidatus est. Stemma suum is duxit à Mauritio Geraldi, qui sub Henrico Secundo, in expugnanda *Hibernia*, fortem egregiāmque navavit operam. Jacobo sine prole, saltem mascula, mortuo, Mauritus frater successit, à quo Johannes Mantagh, id est, edentulus, perpetrati sceleris princeps, paulò pòst captus est & occisus. Atque ita certè plerūmque usu venit, ut qui, aliorum cædibus, manus polluerunt, eos poena talionis sequuta fuerit. Hoc admonet Horatius, lib. 3. Carmin. Odâ 2.

Rarò antecedentem scelestum
Deseruit pede pœna clando.

Cujus rei veritatem plurimis demonstrare exemplis in promptu est. De Mauritio successore plura postea erit dicendi locus. Sed ad res magis publicas redeamus.

Ad primum victoriæ Regis rumorem, seditionis in *Hibernia* concidit animus, & de ea paulò postea certiores facti, *Kildarim* & alii è potentioribus nuntios demùm miserunt, qui factum Regi excusarent, errorem agnoscerent, & veniam quām humilimè peterent. His nuntiis & submissionibus, Rex aliquantulùm lenitus,

E

maturâ rei deliberatione, cum consiliariis suis habitâ, nuntios tandem in *Hiberniam* remisit, ad Comitem & cæteros, cum literis, in quibus, postquam nuperæ prodictionis eos insimulâsse, præteriorum tamen veniam cunctis promisit, secundùm merita eorum futura. Ad *Hibernie* administrationem quod attinet, eam pro tempore, Comitis fidei iterum commisit, cum instructiōnibus quibusdam & mandatis temporis convenientibus & aptatis. Atque ita tandem fucus *Lambertinus* in *Hibernia*, quasi in fumum evanuit. Quid verò Rex fecerit, ne recens rebellio iterum flammam conciperet, in sequenti anno narrabitur. Non negandum enim Regem justas habuisse causas suspicandi scintillas ibi aliquas non adeò plenè fuisse extinctas, quin datâ fortè novâ occasione, incendum denuò ex iis excitari posset.

His diebus de Asylorum immunitatibus, multæ per *Angliam* & *Hiberniam* querimoniæ increbuerunt: Hoc itaque anno, exorbitantia quædam eorum privilegia, Innocentius VIII Papa per Bullam datam *Romæ* VIII Idus *Augusti*, imminuit & depresso, ita ut deinceps facinorosi ad ea confugientes, & nova crimina foras perpetrantes post redditum, Regis aut ministrorum ejus mandato, ad examina subeunda extraherentur; Item, ut obæratorum ad ea confugientium bona creditoribus subjicerentur, si hoc in fraudem fecerint creditorum, ut deinceps laesæ Majestatis convicti similiterque protecti, custodiâ tamen à Rege arctâ includerentur, nè excuentes pejora perpetrarent. Bulla ipsa habetur *Westmonasterii*, in egregio Antiquitatum, præcipue *Britannicarum*, Thesauro *Cottoniano*, sub imagine Cleopatræ, E. 3. Criminum impunitatem in *Asylis*, *Gracis* urbibus simile olim attulisse malum, imperante *Tiberio*, donec per *Senatus* consulta, modus præscriberetur, ostendit *Tacitus*, Annalium lib. 3.

ANNO

ANNO CHRISTI

MCCCCCLXXXVIII.

IN Hiberniam Rex misit hoc anno *Ricardum Edgecombum* Equitem auratum Cornubiensem, Aulæ suæ Cenforem, sive (ut loquimur) *Contrarotulatorem*, unum è Consiliaris suis, singulari virum prudentiâ, cum armata 500. militum manu, & potestate tam ad Juramentum fidelitatis & obsequii recipiendum à proceribus, nobilibus minoribus & primariis civibus, quâm ad delictorum veniam concedendam. Eadem gratiâ non paucis è Proceribus & aliis nominatim à Rege priùs concessâ : Nam ex Ecclesiasticis, Regiis diplomaticis, condonati fuerant Archiepiscopi *Armaghensis* & *Dubliniensis*, Episcopi *Midensis*, *Darensis* & *Clonensis*, Abbates cœnobiorum B. *Marie* *juxta Dublin*, S. *Thomæ* *juxta Dublin*, *Baltinglassensis*, *Navanensis*, *Mellifontani*, *Becciffensis* & B. *Mariæ Trimmenensis*; Piores deinde cœnobiorum S. *Petri* novæ villæ *juxta Trim*. *Conallenensis* & *Louthensis*: Hi etiam ex Proceribus secularibus & aliis viris primariis, Comes *Kildariæ*, Vice-comes *Gormanstonius*, Barones *Slanius*, *Delvinius*, *Killenius*, *Houthis*, *Trimleistonius*, *Donsanius* & *Portlesterius*, uti etiam primarii utriusque *Banci* Judices. Hæc mense Maio. Sed ut ad *Edgecombum* redeamus. Is cum 500. militibus (de quibus suprà diximus) quinque navibus impositis, ad portum *Kinsale* appulit Junii 27. Verum enim verò, ei animus fuit terram ibi non ingredi, sed juramento fidelitatis, in nave sua, à viris nonnullis primariis recepto, vela protinus pandere, versus alia loca. Eodem igitur die, in ipsa nimirum nave, *Thomas Dominus Barry Homo* *iup* *gium*

gium pro Baronia sua, necnon Juramentum fidelitatis coram eo præsttit. Proximo tamen mane, Jacobi Domini Curcæi & opidanorum primariorum importunitate evincente, Kinsalam ingressus est, ubi in Ecclesiæ S. Meltoei cancello, Curceus Homagium pro Baronia præsttit, & tam ille quām opidani juramento fidelitatis chirographis obstricti sunt. Quibus peractis, & Regia condonatione iis concessâ, post prandium, è Kinsala solvit, & ejusdem mensis die ultimo, Waterfordiam appulit, urbem, quæ nullis fucis à debito obsequio se passa fuerat divelli. Ibi ab Urbis Prætore (quem Majorem vocant) & civibus honorificè receptus est. Postridie verò, postquām Urbis fidelitatem & constantiam magnopere laudâisset, Regisque gratias & benevolentiam declarâisset, unâ cum protectionis & remunerationis promisso, vela fecit versus Dublinium, sed ventis adversantibus, eò non pervenit ante quintum Julii, quo die supplices eum excepérunt Urbis Prætor & cives, prope portam coenobii fratum Prædicatorum, à quibus fratribus in hospitium receptus est. Mansit ibidem 7 dies, ante r̄editum Comitis Kildarie Deputati Hiberniae, à peregrinatione, quam tum nuper suscepérat. Julii 12, Comes tandem Dublinium rediit, eodemque die Edgecombis ad coenobium S. Thomæ in suburbio occidentali ubi Comes tunc erat, profectus est, deducentibus Episcopo Midensi, Barone Slanio & aliis, à Kildario eo fini missis. Ibi postquām in camera magna, literas Regias, non sine signis quibusdam acerbitatis, comiti palam obtulisset, in partem interiorem ambo secesserunt, ubi, præsentibus duntaxat Proceribus, diù collocuti sunt, de summâ rerum. Cæterū tunc temporis propter absentiam multorum è Proceribus, nihil decretum. Colloquio eo finito, Comes ad ædes suas Maynothenses rediit, & Edgecombis ad fratres Prædictores. Postridie (qui

(qui dies erat Dominicus) Excommunicationis absolution, quam à Pontifice procuraverat Rex *Henricus*, omnibus fidelitatem debitam præstantibus, *Edgecombi* mandato promulgata est, *Dublinii* in Ecclesia S. Trinitatis, in concione nempe à *Paino* Episcopo *Mideni* ibi prolatâ. In disceptatione de juramenti suscipiendi formula, inter *Edgecombum* & Proceres, dies aliquot postea tam *Maynotba*, quam *Dublinii*, elapsi sunt. Conveniunt verò tandem de juramento sequenti,

Ego—promitto & obligo me, quod deinceps verus fidelis & obediens ero ligens & subditus Celsissimi Potentissimique Principis Naturalis mei & Prudentissimi Domini Henrici VII, Dei gratiâ Regis Angliæ, & Franciæ & Domini Hiberniæ, & bæredum suorum, de corpore suo exeuntium Regum Angliæ. Item, quod nunquam juvabo, assistam aut forvebo aliquos rebelles aut proditores Domini mei predicti, aut aliquos subditorum ejus, qui perpetrabunt aliquid contra eorum fidelitatem & personam Regiam, vel Coronam ejus. Et quod nunquam juvabo vel forvebo private vel aperte aliquid quod erit contrarium Bono, Honori, vel Securitati dicti Domini mei, aut bæredum suorum Regum Angliæ, in rebus pertinentibus ad conservationem nobilissimæ suæ personæ & Status Regalis: sed si contingat quod aliquo tempore mibi notum erit quicquam tendens ad damnum, dedecus, vel molestiam Celsitudinis ejus, vel dictorum suorum bæredum Regum Angliæ, pro viribus meis reprimam illud & impediām. Præterea quamprimum potero, declarabo illud vel declarari faciam Celsitudini sue, vel bæredibus suis Regibus Angliæ, vel eorum Consiliariis. Item quod serviam dicto Domino meo & omnibus bæredibus suis Regibus Angliæ, in omnibus titulis eorum, ad Coronas Angliæ, & Franciæ, & Dominium Hiberniae pertinentibus, & in omnibus ejus & eorum titulis & contentiōibus, in causa

Coronæ. Et quod vivam & moriar, cùm eo & iis, contra omnes; atque ejus eorumq; mandata, prout viribus meis
 vere & fideliter observabo & exequar. Item si aliqui
 nuntii vel alii cuiuscunq; ordinis, gradus, vel conditio-
 nis missi fuerint à Burgundiæ Ducissa, vel in quocunq;
 alio, cum literis vel mandatis ad me, vel quoad noscam,
 ad aliquem alium, ut me vel illos pervertant à debita fi-
 delitate & obedientia, vel ut incitent seditionem & re-
 bellionem inter regis subditos, vel si aliquis subditus Re-
 gis in Hibernia, vel exterus in Hiberniam venerit,
 et usus fuerit aliquo sermone seditioso, vel indecenti,
 contra Regis personam, aut honorem, Ego annitar
 quamprimum ad notitiam meam pervenerit, capere eum,
 vel eos, ita, uti dictum est, afferentem vel afferentes lite-
 ras, vel nuntia, ad novam seditionem excitandam, vel
 seminantes sermones seditiosos aut indecentes: Et quod,
 quantum ad me attinet, faciam eos puniri, secundum e-
 orum demerita, vel aliter eum vel eos mittam ad Re-
 gem, cum eorum literis, vel sermonum notitia. Item in
 posterum non impediam nec impediri faciam executionem
 & declarationem magnarum Sanctæ Ecclesiæ censoriarum,
 contra quamcunque personam, cuiuscunque fuerit status,
 gradus, vel conditionis, per aliquem Archiepiscopum, E-
 piscopum, Abbatem, Priorem, Rectorem, Vicarium, vel
 Curatum, intra terram Hibernia, auctoritate S. nostri
 Patris Innocentii VIII, concessarum, contra omnes Regis
 subditos, qui impudent vel perturbabunt Dominum no-
 strum Henricum Septimum, in titulo Coronæ Angliae &
 Dominij Hiberniae, vel aliqua modo molientur seditionem
 vel rebellionem, vel sustentabunt vel reficiant aliquos pro-
 ditores vel rebelles machinantes destructionem nobilissima
 sue persone, vel subversionem dicti regni sui Angliae
 & Dominij Hiberniae, sed pro viribus meis adjutor
 era in execuzione & declaratione dictarum censoriarum,
 quoties

quoties ex parte dicti Domini nostri Regis requisitus ero, vel sufficientem materiam aut causam habebo. Hec autem Declaratio facta est absque fraude, non fabulacione: Ita me adjuvet hoc Sanctum Sacramentum, &c.

Ecclesiasticorum autem Juramento adjecta est haec clausula. [“ Item, in posterum quoties Ego legitimè requisitus ero, ex parte Domini nostri Regis, ad Ecclesiæ censuras exequendas, per authoritatem S. Patris nostri *Innocentii Papæ Octavi*, & per Bullam ejus sub plumbo, contra omnes Demini Regis subditos, cujuscunque fuerint dignitatis, gradus, status vel conditionis, qui impedianc aut perturbabunt dictum Dominum nostrum Regem, in titulo suo Coronæ *Angliae* & Dominii *Hiberniae*, vel qui incitabunt seditionem vel rebellionem contra eum, vel qui adjuvabunt, sustentabunt vel reficiant aliquem è proditoribus vel rebellibus ejus qui machinabitur destructionem nobiliissimæ sūx personæ; vel subversiōnem dicti sui Regni *Angliae*, vel Dominii *Hiberniae*, dictas censuras, cum omni solennitate ad easdem pertinentente, intra aliquam Ecclesiam meæ jurisdictionis palam & solenniter exequar, pac declarabo easdem censuras in & contra omnes transgressores ejusdem Bullæ, vel exequi & declarari faciam, si causa mihi fuerit nota, vel aliter legitimè ex parte Regis nostri, vel hæredum suorum Regum *Angliae*, monstrata fuerit, & probata. Neque desistam ex amore, odio, invidia, metu, vel aliqua alia causa. Ita me adjuvet, &c. Salvo ordine Episcopali.

Julii 21, Homagium primum præstítit *Geraldus Comes Kildariæ* coram Domino *Richardo Edgecombe*, in cœnobio S. *Thome*, In Camera nimis magna, vulgo dicta *Camera Regia*. Deinde durante Missâ ab excom-

excommunicatione absolutus est, & more proposito, Fidelitatis juramento obstrictus. Similiter fecerunt *Rolandus Eustacius Baro de Portlester*, summus *Hibernie Quæstor*, *Robertus Prestonus Vicecomes de Gormanston*, *Jacobus Flemingus Baro de Slane*, *Nicolaus de Sancto Laurentio Baro de Houth*, *Christophorus Barnemallus Baro de Trimletston*, *Johannes Plunketus Baro de Donsany*, & alii. Item ex Ecclesiasticis, *Walterus Fitz-Simon Archiepiscopus Dubliniensis*, *Johannes Waltonus ejus Prædecessor in Archiepiscopatu*, sed qui ante aliquot annos resignaverat, Mannerio tantum de *Swordes* sibi ad sustentationem, quoad vivit reservato: Item, *Johannes Painus Episcopus Midensis*, *Edmundus Lanus Episcopus Daresis*, *Johannes Pursellus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin*. *Walterus Champflourus Abbas cœnobii B. Marie juxta Dublin*, & *Jacobus Coganus Prior cœnobii S. Patricii de Holm-Patric*, qui omnes postea chirographis porrò fuerunt obstricti ad fidelitatis Juramentum observandum. Neque hīc prætermittendum *Edgecombum*, postquam Comes homagium præstitisset, torquem aureum collo ejus aptasse, quem Rex ei miserat, tanquam benevolentiae suæ arrhabonem. His ita peractis, *Edgecombus* splendidido epulo exceptit Comitem, & quamplurimos è proceribus, in Domo fratrum Prædicatorum. Postridie, *Thomas Meilerus Prætor Urbis & cives primarii in Prætorio*, vulgo dicto *The Toulfell*, congregati, fidelitatis juramentum, coram *Edgecombe*, præstiterunt, & jureamenti formulam, sub urbis sigillo, Regi transmiserunt. Julii deinde 23, *Edgecombus*, *Dublinio Pontanam*, (quam *Droghedam* vulgo dicimus) adiit. Dieque proximo, postquam nempe *Prætor* & opidani jureamenti fidelitatis, in *Prætorio ibidem*, coram eo suscepissent,

cepissent, condonati sunt omnes, & in gratiam Regis (diplomate Regio) recepti. Inde Trimmam profectus est die sequenti, ubi præteriorum venia Præposito (sive *Portgrevio*) & opidanis itidem concessa est, post agnitam Regi fidelitatem. Ibi etiam *Nicolanus Herbertus* Prior cœnobij S. Petri novæ villæ juxta Trimmam, *Richardus Nangle* sive de Angulo Abbas *Navanensis*, & *Jacobus de Castro-Martin* Abbas *Bectiveensis* jurementum oblatum præstiterunt; & in gratiam Regis recepti sunt. *Dublinium* deinde reversus *Julii* 26, ibi brevi posteà, in Domo fratrum Prædicatorum, simile sacramentum, inter alios, dixerunt *Octavianus de Palatio* Archiepiscopus *Armaghanus*, *Philippus Birminghamus* summus in Tribunali regio Judex, & *Thomas Domdallus* Rotulorum Præfectus. *Edgecombi* penso ad finem jam fermè perduto, *Kildarius* & non nulli alii è magnatibus, enixè cum illo egerunt, ut *Ketingus* Prior (de quo suprà) & *Thomas Plunketus* summus communium Placitorum Judex condonarentur. Nam hi duo, præcipuè verò *Ketingus*, Regis iram in se valdè excitârant, quasi nuperæ rebellionis faces & antesignani. *Plunketo* quidem, illorum intercessionibus data tandem est venia, *Ketingo* autem, ob plurima illi objecta crimina, non solum veniam concedere præcisè is recusavit, sed protinus etiam munere Præfecti castri *Dubliniensis* amovit, quod per aliquot annos usurpaverat, eique amoto succedit *Richardus Archboldus*, quem *Ketingus* priùs possessione vi deturbârat. Tunc verò *Edgecombus* ultimo condonationum negotio confecto, *Julii* 29, *Dalkeyam* iter fecit, quò Archiepiscopus *Dubliniensis* & alii viri primarii non pauci eum honoris ergò deduxerunt. Ibi navem ille concendit, & *Cornubiam* versus vela fecit, sed partim ventis adversantibus, partim tempestate impeditus, in

Cornubiam non appulit, ante diem 8. Augusti in sequentis.

Circa idem tempus, *Johannes Painus Episcopus Midenfis* (quem falsò liber *Houthensis* inter *Kildarii* adversarios numerat) à *Kildario* & Senatu Regio in *Angliam* missus est nuntius, tum ad Regem placandum, tum ad adversariorum machinationes præverendas. Neq; defuit sibi è contrà, *Octavianus Archiepiscopus Armacbanus*: Nam ut *Kildarii* & aliorum suorum adversariorum vires facilius enervaret, multum egit cum amicis suis in *Anglia*, de *Hibernia* Cancellariatu sibi obtinendo: licet irrito successu. Sibi fidum eum fuisse Rex benè novit, veruntamen pro ratione illorum temporum, meritò metuit, ne si eum constitueret Cancellarium, Reipublicæ id detimento fieret, ne inde nimirum contentiones inter Deputatum & illum tunc temporis fermè extinctæ resuscitarentur, & sic publica pax disturbaretur.

Brevi poste à *Kildarius* in Moycassellam *Mac-Geoghegani* regiunculam profectus est, ubi castrum *Bilera-bum* vi cepit & diruit, atque inde milites dispersi prædia circumquaque depopulati sunt, & cum prædis spoliisq; domum redierunt.

Idem annus supremus erat *Thome Haraldo Priori Ecclesiæ Cathedralis S. Trinitatis Dublinii*, viro gravissimo, qui obiit Februarii 27. Ad hujus rogatum, (Octobris 1. 1486) *Henricus VII* annuam 20 librarum pensionem dictæ Ecclesiæ concessit, ex redditu civitatis *Dubliniensis*. Fama obtinet hanc *Haraldorum* in *Hibernia* familiam stirpem esse *Danicam* sive *Ostmannicam*. Abstulit & hic annus *Johannem Stackum* Episcopum *Artfertensem*, cui succedit *Philippus* quidam à Pontifice designatus, 4. Calendas Januarii.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXIX.

EX Hibernia accersiti in Angliam transfretarunt Proceres ferè omnes Seculares, sive (ut vulgo loquimur) *Temporales*, qui Grenovici (ad 4 ab urbe Londinensi lapidem) in conspectum Regis admissi, ab eo acriter increpati sunt, quòd *Lamberti* causam propugnassent. Inter alia, Regem dixisse ferunt se putasse eos simias tandem coronaturos, si ipse diù absens fuerit. Afferit præterea liber *Houthensis* quòd quo primo tempore, in Aula Regia, epulo excepti fuerunt, Rex *Lambertum* Pincernæ munus pro ea vice obire fecit, eo modo crimen eorum ostendens & redarguens. Cæterum paulò postea in gratiam Regis plenè recepti sunt & honorificè habiti, speciatim in solenni processione Grenovici, Regem ad Ecclesiam comitati, ac benignè demùm, pro solita Regis clementia, dimissi. Baroni *Houthæ* discessero, ob fidelitatem spectatam, Rex auri signati 300 libras Anglicanas, quæ aureos Gallicos circiter mille conficiunt, benevolentiae suæ testimonium, dono dedit. Hæc in *Anglia*.

In *Hibernia* hoc anno Mauritius comes *Desmonia*, in duobus conflictibus viator fuit: in altero, vicit & interfecit *Murchardum O-Caroll* & *Mælmurrium* fratrem ejus, in altero, *Dermitium Cartænum* filium *Thaddæi*. *Mauritius* ille (quod recens nominis ejus mentio submonuit) à nonnullis *Claudus* cognominatus est, sed vulgo *Bellicosus*, ob crebros nimis conflictus, quos cum vicinis habuit; à quibus etiam multa prædia extorsisse ferunt, & sui juris fecisse.

Julii 6, *Synodus Provincialis* celebrata est ab *Oda-viano*

viano de Palatio Archiepiscopo Armachano, in Ecclesia parochiali B. Mariæ virginis de Atbirde, alias de Atrio Dei, cui interfuerunt *Johannes Painus Midensis, Edmundus Curcæns Clochorenſis, Gulielmus Ferallus Ardachadensis, Georgius Dromorensis, Donaldus Fallonus Derenſis, Menelans Mac-Carnican Rapotensis, & Walterus Blakæns Cluanensis sive Clonmacnoisenſis* Episcopi. In hac Synodo, magna fuit contentio inter Thomam quendam Bradæum filium Andreæ & alium dictum Cormacum, de jure Episcopatus Kilmorensis sive Triburnensis. Atqui res tandem, communī consensu, subjecta est *Midensis, Clochorenſis & Ardachadensis* Episcoporum arbitrio. Quid tunc temporis conculserint, non comperi: Hoc certè constat ex Regesto jam dicti Octaviani, utrumque (tam Thomam nempe quam Cormacum) sexennio postea appellatum fuisse Episcopum Kilmensem, & interfuisse (quod mireris) Concilio Provinciali Pontanæ tunc habito, in Ecclesiâ S. Petri.

Eodem anno, 3 Kalendas Februario, è vitâ migravit *Philippus Birminghamus* primarius in Tribunali regio Judex, vir Juris patrii prudentiâ insignis, & in cœnobio B. Mariæ virginis juxta Dublin, sepultus est. Obiit & hoc anno *Milo Roch* alias de Rupe, Episcopus Leghlinensis, cui successit anno sequenti *Nicolaus Maguirius* vir doctus & industriosus. Tota præterea hæc æstas valde morbosa extitit, peste ac febribus supra modum grassantibus, unde quamplurimi mortales perierunt. In Anglia sub finem Novembris, *Arturus Regis* filius (tum triennis) *Wallie Princeps* creatus est.

ANNO CHRISTI

MCCCCXC.

His diebus *Margareta Burgundiæ Ducissa dotaria*, (de qua anteà) ex odio in *Henricum regem & familiam Lancastriensem*, novum statuit belli incendium in *Hibernia* excitare. Primum igitur falsos spargit rumores *Richardum Ducem Eboracensem* in arce *Londinensi* non fuisse occisum, ut vulgò ferebatur, sed fugâ evasisse. Postea adolescentulum quendam vero nomine *Petrum Osbeckum*, sed vulgò *Perkinum Warbekum* vocatum, exploratorum suorum ope, selegit ad Ducem hunc *Eboracensem* agendum, filium scilicet secundo-genitum Regis *Edwardi IV*, regnique, fratre suo seniore *Edwardo V* occiso, hæredem. Erat enim *Perkinus* vultu & corpore non dissimilis, ingenio præterea admodum acuto, ætate etiam conveniente: *Tornaci* quidam editus in *Flandria*, patre *Johanne Osbecko* urbis Censore, matre *Catbarina de Faro*: Sed qui linguae *Anglicæ* non expers erat. Hunc igitur Ducissa idoneum judicans instrumentum, occulto apud se per aliquot menses, detinuit, donec nempe eum Principis gestum imitari docuisset, & de omnibus quæ ad Ducem *Eboracensem* pertinerent, plenè informasset, cum alijs quibusdam documentis, ad rem tantam suscipiendam necessariis. Ita institutum, clanculūm eum demum in *Lusitaniam* misit, unā cum Domina *Bramptona*, *Edwardi Bramptoni* Equitis aurati Uxore, ac uno è famulis suis, qui tanquam explorator actiones ejus quotidie observaret, eoque porro consilio, ut inde, & non è *Flandria*, ne machinatio hæc à se profluxisse videtur, in *Hiberniam* navigaret, quamprimum ab ea mandatum reciperet. In *Hibernia* enim non pauci ad-

H

huc

huc remanebant, id quod illa satis novit, nominis *Eboracensis* plurimum studiosi. Sed *Perkinum* in *Lusitania* jam relinquamus, cætera quæ post appulsum ejus in *Hiberniam* ad eum pertinent, suo loco explicaturi. Interim tamen haud prætermittendum nonnullos etiamnum contendere hunc (*Perkinum* quem dicimus) verum *Richardum* *Ducem Eboracensem* extitisse. Fatendum sanè vitam ejus (quoad circumstantias) non parvâ involutam obscuritate, præfertim si consideremus tot Principes (ut ex sequentibus patebit) partem ejus contra Regem, per aliquot annos, fovisse. Cæterum constabit itidem, sub hoc pretextu, quémque suum promovisse negotium, eoque finito, *Perkinum* deseruisse. Neque novum aut mirum iis videbitur principes imaginarios tanta aufos moliri, quibus notæ sunt *Historiæ Pseud-Alexandri*, apud *Josephum*, & *Pseudo-Neronis* apud *Facitum* & *Suetonium*. Sed jam ad institutum pergamus. Hoc anno abdicanti *Guilielmo de Rupe* (al. *Roch*) Episcopo *Corcagiensi* & *Clonensi*, successor designatus est à Pontifice *Thaddæus McCarthy*. Item defuncto *Bernardo* Episcopo *Achadensi* successit provisione Pontificiâ, 9 Kal. Octobris, *Johannes de Buclamant Hispanus*, Præceptor domus S. *Katherinae Toletanae* ordinis B. *Mariæ* de mercede captivorum, eique post biennium, *Thomas Fort* *Canonicus coenobii S. Mariæ Sanctique Petri Bodminæ* ord. S. *Augustini Exoniensis* diœcesis in *Anglia*.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCI.

Procrastinabat adhuc *Margareta Burgundia* Ducessa *Perkini* missionem in *Hiberniam*. Interim omnia ibi pacata videbantur. Annus tamen vulgo dicebatur

cebatur infaustus: nam continuis in æstate & autuno pluviis, magna erat annonæ caritas per universam Hiberniam.

Sub exitum porrò *Decembris*, post Cometam, qui per aliquot dies effulgit, Morbus quidam gravis & pestilens, à loco ubi primùm natus, Sudor *Anglicus* vulgo nominatus, *Hiberniam* primùm affligere cœpit, quem Medicorum nonnulli manâsse putant, à malignitate quadam in ipso aëre, ex crebris & insalubribus cœli mutationibus, impressa. Hujus morbi symptomata & remedium præsens, utpote rem miram, *Polydori Virgilii* verbis, ad annum primum *Henrici Septimi*, quo morbus ille *Angliam* primò vexavit, adscribere non pigebit, *Eodem anno, novum morbi genus pervasit per totum regnum, sub primum Henrici in Insulam descensum, dira quidem lues & quam nulla sit etas anteà quod constet perpessa: subito enim sudor letalis corpus tentabat, ac simul dolor caput stomachumque vehementi caloris ardore affectum infestabat.* Quo morbo homines vexari, quia alii æstus impatientes, si in lecto erant, stragula dimovebant, si vestiti, vestes deponebant, alii sitibundi frigidum patum sumebant, alii demum patientes caloris fœtorisque; nam sudor grave olebat. Additis stragulis, sudorem provocabant: ita ut ex omni ægrotantium numero, vis centesimus quisque revaleret. At post 24 horas, tanto temporis spatio vis ejus morbi serviebat, abeunte sudore servabantur, non eo tamen expurgati erant, quin iterum atque iterum in morbum reciderent, multique inde interrirent. Sed ea res remedium tanto malo ad ultimum monstravit: Nam qui semel primò sudârunt, cùm deinde tentarentur, observabant ea quæ in primis curatione profuissent, & illis pro remedio utentes, addebant semper aliquid ad curationem utile. Item, & illi iidem cùm iterum in idem valetudinis genus inciderent, ex priore observatione,

tione, vim sudoris facile evaderent. Quibus rebus ita usu venit, ut post ingentem mortalium stragam, remedium unicuique promptissimum inventum sit, quod hujusmodi est: Si quis interdiu sudore corripiatur, cum uestitu, protinus cibatum eat, si noctu & in lecto tum quiescat, nec se è lecto moveat usq; ad 24 horas exactas, interim ita se stragulis oueret, quo non provocetur sudor, sed sua sponte molliter stillet, cibi nihil capiat, si tam diu famem tollerare possit, neq; plus potus consueti ac calefacti hauriat, quammodicè satis sit ad fidem extinguendam. Inter hanc curationem in primis carreat, ne manum quidem aut pedem, sui refrigerandi causâ, extra stragula proferat, quod facere letale est. Hoc remedium est novo morbo inventum, qui tantum Angliam id temporis pervasisit, & postmodum sèpè graviter vexavit. Sic Polydorus, qui sub exitum anni 1507, Archidiaconatu Wellensi donatus est.

Observarunt nonnulli hunc morbum juvenes plerisque & viros mediâ ætate floentes invasisse, qui si in initio morbi vel paululum dormitarent, statim interribant: Raucos porrò evasisse quos morbus saturos invaserat: Fœminas verò, pueros & senes hoc malo rarò correptos. Ceterum de morbi illius novitate, non est cur miremur: Nova morborum genera nostris etiam temporibus exoriri quis nescit? Atque item de temporibus antiquis sentiendum est, ut e Plin. lib. 26. cap. 1. satis liquet, ubi de temporibus agit quibus novis morbi, nominatim, Mentagra, Carbunculus, Elephantiasis, Gemursa, & Colus in Italia primùm coepерunt. Sed de his satis superque. Pergamus iam ad alia.

Junii 22, Elizabetha Regina filium Regi peperit Grenovici in Cantio, Henricum nuncupatum, qui postmodum regnavit.

Sub exitum Novembris, Kildarius Parliamentum Trim-

Trimmæ indixit, tenendum die Veneris proximo post festum *Epiphaniæ* Domini. Sed de Legibus vel Actis ibi latis, nihil quod sciam extat.

Januarii 15, è vita migravit *Thomas Scropus* aliàs de *Bradley*, fermè centenarius, vir genere ortus nobili, sed virtutibus nobilior, qui dum *Carmelita* esset *Norwicensis*, ab *Eugenio IV* Papa, designatus est *Episcopus Dromorensis* in *Hibernia*. Post acceptam verò episcopalem dignitatem, (verba sunt *Johannis Lelandi Antiquarii* hactenùs inediti) *Rhodianis militibus charissimus* fuit: Nam apud illos Legati functione usus est. Præterea *Rome* in pretio erat, magnāmque cum *Eugenio IV*, cui libros aliquot historicos, de rebus Carmeliticis dedicavit, gratiam iniverat. Vixit ad decrepitudinem usque etatem. Mortuus est anno Dom. 1491. Sepulchrum ejus ostenditur *Lovetofii*, opido maritimo & limitaneo *Sudovolgiae*. Sic ille. Scropi liber, quem de *Carmelitani* ordinis Institutione scripsit, etiamnum extat Cantabrigiæ, in Bibliothecâ publicâ. Is diù antè obitum episcopatu se sponte abdicavit, & Carmelitarum disciplinæ se denùo submisit, in cœnobio ejusdem ordinis *Leſtofti*, ubi, à mundanis occupationibus segregatus vixit. Successit ei in Episcopatu (tempore *Henrici VI Regis*) *Thomas Radcliffus*, qui sicut prædecessor, in *Anglia* vixit, & (quantùm auguror) sedem suam Episcopalem nunquàm vidit. In libro Benefactorum Ecclesiæ *Dunelmensis*, olim vulgò dicto *Libro Vitæ*, fol. 57. b. is appellatur *Magister Thomas Radcliff Episcopus Dromorensis & Suffraganeus Dunelmensis*. Habetur liber iste in egregia Bibliotheca Dom. *Thome Cottoni Baronetti*, (sub *Domitiano*, A. 7.) cujus libri prior & antiquior pars literis aureis & argenteis exarata est. Extrema Scropi senectus confirmare videtur eorum opinionem qui animi tranquillitatem & quietum monasti-

cum, secundùm regulas strictores, ad valetudinem & longævitatem plurimùm conferre putant. Eodem anno, resignanti *Dionysio O-Cano* Episcopo *Fenaborensi* successor electus est *Mauritius O-Brienus* Canonicus Ecclesiae *Laonensis*.

Hæc sub exitum anni. Interim in Ultonia, dissidiis indies crescentibus, inter Conum *O-Nealum* Tironiæ *Dynastam*, & *Odonem* (sive *Hugonem*) *Rufum O-Donnellum* *Tirconallium*, utérque tandem, mente *Augusto*, per amicorum intercessionem, ad *Kildarium* (Deputatum) profectus est, ut ab illo, post auditas querelas, pax, si commodè id fieri posset, componeretur. Suscepit Comes reconciliationis negotium ; atqui per litigantium pertinaciam, sine fructu. Redeunt itaque illi in Ultoniam, ubi post prædas utrobique passim abactas, pugna tandem inter eos commissa est, in qua multi utrínque ceciderunt, sed plures ex parte *O-Donelli*. Cæterùm Conus haud ita diù post, nempe VI Idus *Januarii* 1492. (stylo *Anglicano*) per *Henrici* fratris malas artes trucidatus est. Tumque Tironia ad tempus quasi divisa fuit, dum altera pars incolarum *Henricum* sequeatur, altera, *Donaldum* fratrem (ut opinor) seniorem, donec resignante tandem *Donaldo*, anno 1497, eo ambitionis obice amoto, *Dynastiam* solus occupaverit *Henricus*. Verùm non diù duravit hæc malè parta potentia, uti suo loco posteà patebit.

Audax omnia perpeti (inquit Horatius)

Gens humana ruit per vetitum nefas.

Ad *O-Donellum* quod attinet, Is porrò VII Kalendas Junias 1497, (ut omnia simul congeramus) præfecturâ se abdicavit, & in ejus locum suffectus est *Conus* filius, die *Martis* proximo sequenti. Vixit posteà *Odo* ad

ad annum usque 1505, quo senex decepit 5 Idus Julii,
& in cœnobio fratrum Minorum observantium de **Du-**
nagall, quod ipse fundaverat, sepultus est. Hæc ideò
hîc conjunximus, ne series narrationis interrumperetur.

Ut verò ad hunc annum redeamus: Ad Monetari-
orum corruptelas fraudesque prævertendas, Martii die
XXIX, *Nicolaus Flyn*, à Rege constitutus est *Supervi-
for officinarum monetiarum Dublinii & Waterfordiæ*.
Mense etiam Aprili sequenti, prodiit Edictum Regis
contra nummos adulterinos, anteà in *Hibernia* culos.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCII.

DE novis quibusdam in *Hibernia* machinationi-
bus, Rex *Henricus* jam certior factus, in locum
suspecti Comitis *Kildarie* suffecit (rebus suis ita ut ju-
dicabat poscentibus) *Walterum Fitz-Simon* Archie-
piscopum *Dubliniensem*, cum titulo Deputati *Gasparis*
Ducis Bedfordiæ Locum-tenentis *Hiberniæ*. Sub idem
etiam tempus, amoto *Rolando Fitz-Eustace* Barone
Portlesterio, *Kildarii* socero, à munere summi *Hiber-
niae* Quæstoris, quod annos plusquām 38 administra-
verat, ad locum illum promovit *Jacobum Ormondium*
Equitem auratum, filium nothum *Jobannis* tum nuper
Comitis *Ormoniae*, (in peregrinatione *Hierosolymita-
na* defuncti, circa annum Domini 1478.) & cum mo-
dica militum manu, protinus in *Hiberniam* misit. Hæc
mense Junio. Cæterū de Actis ejus, quæ ad hunc an-
num pertinent, post appulsum, nihil traditum reperi,
præterquām quòd velitatione una vel altera, prope
Dublinium, cum *Kildario* & *Geraldinis* decertavit.
Hæc res utriusque familiæ magna attulit detrimenta. In-

ter

ter alia, hinc anfam arripuerunt *Hibernicæ* originis non pauci, *Anglorum*, limites, incendiis & direptionibus vastandi. Junii itidem XI, Alexander Plunketus ex ordine equestri *Hibernicæ* Cancellarius à Rege constitutus est: De quo munere fideliter administrando sacramentum præststit *Dublinii*, 26 in sequentis *Septembris*. Eodem etiam die, Thomas Butlerus Rotulorum Cancellariæ Præfectus designatus, muneris sui juramentum suscepit. Pauloque anteā, 20 nempe *Augusti* (nam annus hic fuit mutationibus memorabilis) Nicolaus Turnerus (amoto *Plunketo*) summus communium placitorum Judex simile loci sui sacramentum præsttit.

Inter hæc, *Henricus* noster ad *Carolum Octavum Gallorum* regem, Legatos misit *Thomam Comitem Ormoniæ*, *Reginæ Camerarium* summum & *Thomam Goldstonum*, Priorem Ecclesiæ cathedralis *Cantuariensis*, viros prudentes & integerrimos, de foedere inter eos, si commodè id fieri posset, transfigendo, quod negotium utrinque artificio (inquit *Polydorus*) summo agebatur. Cæterùm Caroli consilio de nuptiis inter se & Annam Armoricae sive *Britanniae* Ducissam hæredemque conficiendis, jam plenè detecto, Legati (ad eam præcipue rem develandam missi) *Henrici* jussu, qui molestè tulit quod *Gallus* his nuptiis *Britanniam* in suam ditionem redigeret, in *Angliam*, re infectâ redierunt, Comitem hunc *Ormoniæ* (digressioni ignosce) ut singulari Principis sui favore, ita opum affluentia, floruisse ferunt, & cùm post aliquot annos in *Hiberniam* rediret, immanem pecuniæ summam secum portasse. Asserunt nonnulli exprensè quadraginta millia librarum monetæ *Anglicæ*, præter argentum cælatum, post mortem (quæ *Londini* accidit anno 1515) in loculis suis reliquisse. Res mira certè, & pro illorum temporum ratione, vix credibilis.

Verùm ut in instituto cursu progrediamur; Dirupto mox inter Reges negotio pacis, bellóque indicto, *Burgundie* Ducissa tempus jam nacta ut putabat opportunum, missis per nuntium *Ullissiponem* in *Lusitania* literis, *Perkinum*, sine mora, in *Hiberniam* tracicere mandat. Is literis perlectis, ad iter protinus se paravit, atque nave consensâ, haud multò post *Corcagiam* appulit, urbem 100 milliaribus versus austrum, à Dublio distantem. Ibi (si qua fides sit adhibenda confessio-
ni, manu sua propria in *Anglia* posteā descriptæ) cives quidam eum splendidè vestitum videntes, filium esse affirmârunt *Georgii* nuperi *Ducis Clarentiae*, alii, filium nothum *Richardi III*, demùm verò, conjunctis suffragiis, eum pro certo esse *Richardum* *Ducem Eboracen-
sem*, filium secundum *Edwardi IV*. Addit confessio ejus hæc se primò juramentis abnegâsse, coram *Urbis Prætore* & civibus, sed per eorum importunitatem & copiarum promissa, quasi partim ab Urbe, partim à Comitibus *Kildarie* & *Desmoniae*, in ejus auxilium adversùs Regem conscribendarum, illis se tandem dedere adactum. Sic ille de seipso. Sunt tamen, quibus ego potius fidem habeo, qui disertè tradant statim post appulsum in *Hiberniam*, se pro *Richardo* Duce *Eboracen-
si* palam gessisse, & à civibus *Corcagiensibus* magnâ gratulatione exceptum, sed præcipue à *Johanne Water* mercatore. Fama etiam manet eum *Wateri apprentici-
um* (ut vocant) ibi aliquando extitisse, quod nec affir-
mare mihi animus est, nec refellere. Literæ ejus ad Comites *Kildarie* & *Desmoniae* missæ etiamnùm ex-
tant, quibus eos oravit, uti sibi in oppugnando *Henri-
co* non deessent, sed auxiliares mitterent copias, ad jus suum recuperandum. Atque ita *Hibernia* his tempori-
bus quasi *Theatrum* fuit, quod intrârunt personati Principes, licet brevi, personis depositis, è *Theatro* ex-

trusi. Cùm hæc comperisset Carolus Rex *Gallicus*, hanc ansam avidè arripiens, *Perkino* per nuntios protinus significavit sibi deliberatum esse auxilia illi abundè præstare, ad regnum suum recuperandum, ab usurpatore, professo Galliæ hoste, eoque nomine, rogavit eum, ut ad se in Galliam properaret. Magnis hisce pollicitationibus *Perkinus* exultans, & omnia sibi jam ratus ex animis sententia succedere, instigatus prætereà à prædictis nuntiis, nimirum *Ludovico* quodam de Laques & *Stephano Friono*, nuper Regis *Henrici Amanuensi* pro lingua Gallica, sed qui Regi nescio unde infensus, ab eo nuper defecerat, rem cum amicis præcipuis & fautoribus communicavit, eorumque consilio, brevi postea vela fecit Galliam versùs, ubi ventis faventibus incolumis appulit, & ad Aulam Regis deductus, ab eo Ducis *Eboracensis* nomine salutatus est & honorificè exceptus. Hæc palam: Sed reverè nullum alium in finem Rex ista fecit, quām ut *Henricum nostrum* ad æquiores Pacis conditiones flechteret: nam negotio pacis postea transacto, *Perkinus* citò neglectus est. Is igitur ex metu (ut creditur) nè *Henrico* in manus tradiceretur, in *Flandriam* clanculùm ad Ducissæ Curiam confugit, ubi quasi verus *Edwardi IV* filius tum primum ab ea visus, perhonorificè receptus est.

Hoc tempore, I'prophetia, Sancti *Cataldi Hiberni*, Episcopi primùm *Rachuenfis* in Momonia, (quæ Provincia est australis *Hibernie*) deinde Tarentini in *Italia*, plumbeis laminis inscripta, Tarenti inventa fuisse dicitur, & *Ferdinando Primo Regi Arragoniæ* & utrūque *Siciliæ* ostensa. Mira quæ tam de Prophetia ipsa, quām de inventione ejusdem traduntur, petas ex *Alexandro* ab *Alexandro*, (qui tum vixit) in Genialium dierum, lib.3.cap. 15. De Monumentis publicis, & Libris olim plumbeis laminis confectis, vide etiam *Her-*

man.

man. *Hugon.* lib. de Prima Scribendi origine, cap. 10.

Sed hunc annum nihil magis nobilitat, quam *Christophori Columbi Genuensis Navigatio*, quâ novus quasi Orbis in *Atlantico Oceano*, *Ferdinandi Castellæ Regis* auspiciis, tum primùm *Europæis*, ut plerique putant, detectus est. Non defunt qui huic detectioni, tanquam vaticinium, referunt illud Senecæ in *Medea*,

— — — — —
*Venient annis
 Secula seris, quibus Oceanus
 Vincula rerum laxet, & ingens
 Pateat tellus, Typhisque novos
 Detegat orbes, nec sit terris
 Ultima Thule.*

Ista mutuâsse videtur *Seneca* ex Platonis Dissertatione, in *Phædone*, de Orbe incognito. Quantum sibi & gloriæ suæ, è procrastinatione, defuit Rex noster *Henricus*, cui rem priùs obtulerat Columbus, judicent alii. Ad *Hibernica* nunc redeamus.

Tanta erat per *Hiberniam* hâc æstate siccitas, ut quamplurimi fluvii fermè siccati essent, & pecora passim siti perirent. Sæviit etiam paulò postea pestilentia, quâ inter plurimos alias sublatus periit *Jacobus Flemingus*, (sive *Flandrensis*,) Baro *Slanius*, cui successit *Christopherus filius*, qui postmodùm ab *Henrico VIII*, *Januarii* 13 (stylo *Anglicano*) 1513, summus *Hiberniæ Quæstor* constitutus est. Denique non abs re erit verbo memorare, Cometam hoc anno, per duorum mensium spatiū post solis occasum, effulsiſſe.

ANNO.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIII.

Sub finem Junii (nempe die Veneris proximo post festum Nativitatis S. Johannis Baptiste) *Walterus Archiepiscopus Dubliniensis* Deputatus *Gasparis Ducis Bedfordiae Locum-tenantis Hiberniae*. Ordines ad Parliamentum Dublinii evocavit, in quo irritae declarantur *Inquisitiones* omnes adversus eum, *Rolandi Baronis Portlesterii* instigatione, anteà compertæ. Ipsi porrò Baroni, libitâ rotæ conversione, dies in *Scacario* sistendi indicitur, ad rationem reddendam muneris sui, dum summus esset *Hiberniae Quæstor*, sub poena admissionis terrarum & bonorum, necnon corporis disponendi, pro voluntate Regis. Quandò vel quo pacto sedata fuerit hæc tempestas, non comperi. Tunc porrò cives *Waterfordienses*, qui in Comitiis Parlementariis, ante aliquot annos, sub *Geraldo comite Kildarie* habitis, damnati fuerant, latâ lege, plenè restituti sunt, & Statutum contra eos, sic anteà editum, antiquatum est & abrogatum: Urbis etiam possessiones & immunitates confirmatae. Iisdem Comitiis, ad seditiosorum quorundam machinationes prævertendas, *Augusti* dies 12 dictus est *Johanni Water* civi Corcagiensi, uni è præcipuis *Perkini* fautoribus (cujus suprà fit mentio) comparendi, & *Præfecto* sive *Constabulario* Castri *Dubliniensis* in manus se reddendi, sub criminis *feloniae* poena. Idemque dies, ob eandem causam, assignatus est *Philippo Water* (*Johannis* filio) Decano *Limericensi*, & aliis expressim in Statuto nominatis, inter quos fuit *Edmundus Comerfordus* Decanus *Kilkenniensis*, qui tamen feliciter absolutus, posteà Episcopus evasit *Ossoriensis*,

ensis, ut suo loco narrabitur. In eodem denique Parla-
mento, (ut quæ minoris sunt notæ prætermittamus)
omnes Coronæ possessiones, quæ post annum primum
Henrici Sexti concessæ fuerant, sive alienatæ, Regi re-
stitutæ sunt, cum cautionibus tamen quibusdam, in
Statuto expressis. Mense Augusto sequenti, hoc Parla-
mentum solutum est.

Paulò deinde posteà, circa sextum scilicet in sequen-
tis *Septembris*, *Waltero Archiepiscopo Dubliniensi* suc-
cessit in munere *Deputati Gasparis Ducis Bedfordiae*
Locum-tenantis Hibernie Robertus Prestonus Eques
Auratus, primus Vicecomes Gormanstoniensis. Quem
honorem concederat ei *Edwardus IV.* Is, simul ac gla-
dium Authoritatis accepisset, Proceres & alias viros
primarios, è Pagis sive (ut vulgò loquimur) *Comita-*
tibus Midie, Dublini & Kildariæ, qui interesse pote-
rant, *Trimnam* convocavit, ubi duodecimo ejusdem
mensis (die scilicet præstituto) convenerunt Dom. *Alex-*
ander Plunketus Cancellarius, Geraldus Comes Kilda-
riæ, Johannes Painus Episcopus Midensis, Edmundus
Lanus Episcopus Darensis, Christopherus Flemingus
Baro Slanius, Richardus Nugentus Baro Delvinus,
Edmundus Plunketus Baro Killenius, Nicolaus à San-
cto Laurentio Baro Houthius, Christopherus Barnwal-
lus Baro Trimletstonius, Johannes Plunketus Baro Don-
fanius, Gulielmus Darcy & Gulielmus Wellesly Equites
aurati, & alii deinde nonnulli, qui omnes, 4 die posteà,
ad Articulos quosdam Paci Regni consenserentes obser-
vandos, & chirographos dederunt & obsides. Articu-
lorum præcipui fuerunt, ad Militiam sine Proregis sive
Deputati assensu cohibendam, & ad tributâ quædam
Hibernica tollenda, cum quibusdam aliis, in homicidas,
deprædatores & errores. Parliamentum porrò Pontaneæ
sive *Drogheda* habuit, cujus statuta non extant. At-

qui illud Parliamentum in proximis Comitiis, sub *Poyningo* habitis, anno sequenti, vacuum adjudicatum est ac invalidum, idque propter rationes sequentes, Primo, quod Dux *Bedsfordiae*, Locum-tenens *Hiberniae*, cuius Deputatus ille fuit, munus suum abdicasset, ante Parliamenti citationem: Secundo, quod citatio non esset generalis, sed quatuor tantum comitatibus directa: Tertio denique, quod in diplomate Regio quo Deputatus is constitutus est, nulla data est ei potestas Parliamentum convocandi. Interim mense Octobri, *Walterus* Archiepiscopus *Dubliniensis* in *Angliam* profectus est, ubi Regem, de statu rerum *Hiberniarum* plenè informavit.

Porro *Kildarius* (quod oblivione non est tegendum) de criminibus, ab adversariis, in Aula *Anglica*, in se comparatis, certior factus, mense Novembri in *Angliam* etiam trajecit, ut de criminibus objectis, se apud Regem purgaret. Ibi auditus quidem, sed responsis eâ tempestate à Rege non probatis, in *Hiberniam* remissus est anno sequenti, cum *Edwardo Poyningo* Equite, *Hiberniae* Deputato designato, ad examen ibi subeundum. Inter Comitis adversarios imprimis memoratur *Jacobus Ormondius*, *Hiberniae* Thesaurarius, qui paulò ante, prædia ejus & amicorum in agro *Kildariensi*, ferro flammâque devastârat, posteaque *Guilielmo Prestono* Equite aurato Vicecomitis *Gormanstonii* filio munieris sui Vicario, sive (ut loquimur) Deputato relicto, in *Angliam* properavit, ubi coram Senatu Regio, crimina haud pauca Comiti objecerat.

Hoc etiam memoratu fortassis non est indignum, quod sub initium hujus anni *Johannes Sergeant Praetor Dubliniensis* (quod munus bis etiam ante obiverat) in carcerem conjectus est, arcem nimirum *Dublinensem*, & in ejus locum pro residuo anni suffectus est *Richardus*

dus Arland. Quodnam Serjeanto crimen objectum fuerit, pro certo non habeo compertum, nec quid de eo posteà factum. Susplicantur aliqui postulatum tanquam *Perkini* fautorem & conjurationis ejus affinem.

Hæc domi. Dum verò hæc in *Hibernia* agerentur, non sibi defuit *Henricus*; nam ut facilius Ducissæ *Burgundiae* & Pseudo-Ducis *Eboraci* molitiones subverteret, non paucos misit in *Flandriam* exploratores, sub variis prætextibus, qui munere suo tam fideliter perfundi sunt, ut multi in *Anglia* conjuratores detecti fuerint, & de toto mysterio Rex plenam habuerit informationem. Hinc ex conjuratis in *Anglia* præcipui capitali supplicio affecti sunt. Quid verò de rebus *Hibernicis* stabiendi fecerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIV.

De creverat jam *Henricus* viros aliquos fidos & prudentes in *Hiberniam* mittere, cùm ad *Perkini* imposturam detegendam, tùm ad fautorum machinas subvertendas, uno igitur eodemque tempore, 13 videlicèt Septembbris, *Edwardum Poyningum* Equitem auratum, unum è Consiliariis suis, *Hiberniae* designat Deputatum, *Henricum Deanum Episcopum Bangorensem* (in *Wallia*) & utriusque *Lanthoniae* Priorrem, Cancellarium, Item *Hugonem Conway* Equitem auratum summum Quæstorem, sive (ut nunc loquimur) Thesaurarium, per *Jacobi Ormondii* resignationem. Novi etiam sub id tempus constituti sunt Judices, videlicèt *Thomas Bouringus*, summus in Tribunalí Regio Judex, *Johannes Topelius*, primarius Communium Placitorum Judex, & *Walterus Everus* primarius

Fisci

Fili Regii Baro, viii legum Anglicarum consultissimi. Hos omnes protinus in *Hiberniam* misit, unà cum copiis quibusdam sub *Poyningi* ducu, sed ad numerum vix 1000. Hi tuto paucis post diebus, *Houtham* appellantes, ad septimum à *Dublinio* lapidem, inde *Dublinum* progressi sunt, ubi *Poyningus* gladium, pro more, à Prædecessore accepit, & cæteri administri Regii suprà memorati in Senatorum Regiorum album ascripti. Brevi poste à *Poyningus*, conjunctis simul universis copiis, tam suis nempe ex *Anglia* deductis, quam aliis à *Kildario* & *Jacobo Ormondo* collectis, in *Ultoniam* festinat, adversus *Perkini* participes, qui illuc confugerant, & alios Rebelles. Ibi ferro & igne devastare coepit territoria *O-Hanloni*, *Magenisii* & aliorum vicinorum: *Hibernis* interim in sylvas & loca uliginosa aufugientibus. In exercitu tunc erat *Jacobus Ormondius*, qui flammæ oleum adiecisse dicitur. Ferunt porro *Kildarium*, (qui ibi etiam aderat) indignatione contra *Poyningum* exardejtem, tanquam adversariis suis indulgentiorem & eorum machinas promoventem, clandestina agitasse consilia, cum Dynastis quibusdam *Hibernicis*, de Deputato oppugnando, & speciatim cum *Malachia O-Hanlono* (in cuius regione Deputatus tunc erat) de eo interimendo. Sunt tamen qui non sine causa arbitrantur hanc famam à Comitis adversariis disseminatam, ad ruinam ei accelerandam. Atque hoc verisimilius videtur, tum quia *O-Hanlonus*, adhibito biennio postea solenni juramento, Comitem illius sceleris immunitatem declaravit, tum quia Comes in *Angliam* paulò post missus, & à Rege auditus, feliciter tandem absolutus est, ut suo poste a loco patet. Sub eodem tempore, *Jacobus* Comitis frater, ejusque etiam uti fertur, consilio & jussu, Castrum *Catherlaghense*, ad tricesimum ab Urbe lapidem, ex improviso occupavit, & præsidio firmauit.

vit. De hac re, ut primùm Deputatus rescivit, reditum acceleravit, & acceptis obsidibus à *Magenisio & O-Hanlono*, de pace observanda, *Catherlagham* adiit, ubi arctâ castrum cinxit obsidione, ac post unam vel alteram septimanam, deditione cepit. Inter hæc, Summum Concilium (quod Parlamentum vocamus) indixit. Die Lunæ proximo post festum S. Andreæ Apostoli hoc Parliamentum *Pontane* inchoatum est, in quo Impositiones illæ gravissimæ, *Coyn*, *Livery*, &c. penitus extermiantur, & Subsidaria pecunia eâ conditione, Regi offertur. Multæ porrò aliæ tunc temporis Leges sancitæ sunt. Inter quas, de Parliamentis in *Hibernia* in posterum non habendis, ante Rationum pro indicendo, & Actorum aliquot sanciendorum transmissionem, sub magno Sigillo *Hiberniae*, ad Regem & Concilium, eorumque Actorum approbationem impetratam, una cum licentia indicendi Parliamentum, à Rege adepta, sub magno Sigillo *Angliae*. Item, Lex ea memorabilis, quæ (sicuti & prior) hodiè vulgo *Poyningi Lex* vocatur, De publicis *Angliae* Statutis tum nuper ordinatis, in *Hibernia* etiam recipiendis. Antiquorum siquidem *Angliae* Statuta fuerant anteā (ut observant Jurisperiti) in *Hibernia* recepta. Item alia Lex, ut Proceres, trabeis sive togis Parliamentariis vestiti in Comitiis apparerent, uti solebant ante annos 20, vel ut maximè 24. Ad Pacem itidem publicam conservandam, Statuta quædam *Kilkenniensia* confirmantur, cum honorifico Elogio, de *Hiberniae* felicitate, dum Statuta ea, ibi observarentur: Homicidium ex malitia præcogitata & Bellum gestum contra Locum-fenantem, Deputatum, vel Anglicam gentem, fiunt læsæ Majestatis crimina: Potestas pacem vel bellum transigendi & sclopos vel majora tormenta retinendi, sine Gubernatoris licentia, restringuntur, Verba illicemus.

ti Patrocinii, & quæ dissidia inter nobiles familias alebant, videlicet, *Croma-abo*, *Butler-abo*, (hoc ab *Ormonio*, illud à *Kildario* usurpatum) & similia abrogantur. Inter quæ numeranda *Desmonii Shannet-abo* & *Clan-Richardi Galriagh-abo*. Nonnullaque alia hujusmodi sancta sunt, tempori aptata. In hoc etiam Parlamento, ad petitionem Dom. *Johannis Kendalli* Prioris Hospitalis S. *Johannis Hierosolymitani* in *Anglia*, nomine & vice Domini Magistri *Rhodi*, lata est lex, quæ irritæ declarantur omnes alienationes & concessiones factæ per *Jacobum Ketingum* (de quo anteà diximus) *Thomam Talbotum* proximum ejus antecessorem & alios Piores Hospitalis ejusdem ordinis in *Hibernia*. Aliæ porrò leges sanctæ fuerunt, de gemmis, ornamentis & reliquiis ejusdem Prioratus restituendis, à *Ketingo* oppignoratis: Deque Preceptoribus (ut loquimur) ab eo constitutis exauthorandis, & de munere Prioris illius Ordinis in *Hibernia* nemini concedendo, nisi ex Anglico sanguine, & sustentationem ab eodem ordine in *Anglia* percipienti. In hoc denique Ordinum conventu, *Geraldus Comes Kildarie*, *Jacobus Fitz-Thomas-Gerald*, comitis (ut opinor) frater, de quo suprà diximus, & multi alii ex *Geraldinis* & eorum participibus rei facti sunt proditionis. Comes etiam ipse, *Poyningi* jussu, captus & *Pontanam* vectus, inde in *Angliam* paulò post captivus missus est. Cæterum eventus præter expectationem: Nam à Rege tandem probatus, omnibus juribus (quod suo tempore opportuniùs commemorandum) restitutus est. Parlamento nondum soluto, Deputatus aliam suscepit expeditionem adversus Rebels: sed tunc etiam propter nemora & loca uliginosa, ad quæ aufugerant, sine fructu sperato. Interim, antequam discederet, post testatem

testatem quandam vicariam Deano Cancellario delegavit Parliamentarium conventum continuandi, in ulteriore diem rejiciendi, prorogandi, dissolvendi. Hujus Parlamenti Statuta (quod obiter annotatum) lingua Anglica scripta sunt, quum priorum Comitiorum Statuta lingua antiqua Gallica scripta essent & in Rotulos digesta.

Sub id tempus, defecit *Fraternitas* militaris *S. Georgii*, quam ad defensionem Comitatuum *Dublinii*, *Kildarie*, *Midiæ* & *Louthæ*, Authoritas Parliamentaria mense *Decembri* 1479, sub *Edwardo IV* Rege, erexit. Constabat hæc Societas ex 13 viris primariis, qui *Dublinii* annuatim, die *S. Georgii*, ex seipso Ductorem eligebat, pro anno sequenti, Ductori tamen suberat admodum parva armatorum manus, solum nempe 200. Primi qui electi sunt in hanc Societatem fuerunt,

E comitatu Kildariensi.

Geraldus Comes Kildarie, tunc Deputatus *Richardi* filii secundi *Edwardi IV* Regis, *Ducis Eboracensis Hiberniaeque Locum-tenantis*,

Rolandus Eustacius. Baro *Portlesterie* & summus *Hiberniae Quæstor*,

Nicolanus Woganus Eques atratus.

E comitatu Dubliniensi.

Dom. Jacobus Ketingus Prior Hospitalis *S. Johannis Hierosolymitanorum in Hibernia*,

Robertus a S. Laurentio Baro *Houthæ*,

Prætor Dubliniensis.

Ex agro Midensi.

Robertus Prestonus Vicecomes *Gormanstonæ*,

Jacobus Flemingus Baro *Slaneæ*,

Johan-

Johannes Plunketus Eques auratus,
Alexander Plunketus Armiger.

Ex agro Louthensi.

Richardus Bellen Armiger,

Prætor Pontanensis,

Nicolaus Taaf Armiger.

Sed ut pergamus: *Aprilis 28 obiit Jacobus Walæus* S. Theologiæ Doctor, Ordinis Minorum, aliquando *Episcopus Darenensis, & Londini*, in cœnobio ejusdem ordinis (cujus *Guardianus* fuerat) sepultus est, cum in eodem cœnobio, Episcopatu *Darense* ultro abdicato, in magnâ tranquillitate, diu vixisset, factus interim Episcopi *Londinensis* suffraganeus, *Walæo* in Episcopatu *Darense* successit *Guilielmus quidam (Barretus* ut opinor cognominatus) factus postea vicarius Episcopi *Claromontensis*, in *Gallia*. Mense *Septembri 1494*, *Nicolaus Episcopus Elphinensis*, propter valetudinariam senectutem & oculorum caliginem, se tanto oneri imparem sentiens, Episcopatu etiam se sponte abdicavit, reservata sibi, quamdiu viveret, annua pensione 50 marcarum ex Episcopatu pendenda. Resignationis instrumentum habetur in Regesto Octaviani Archiepiscopi *Armachani*, fol. 405, b, in cuius fine, Papam rogat, ut ad Episcopatum *Elphinensem* sic resignatum transferatur *Georgius Episcopus Dromorensis*. Constat tamen, (ut à *Francisco Haroldo*, ex Regesto illius temporis accepi) *Georgium* hunc à Pontifice ad Episcopatum *Elphinensem* translatum non fuisse usque ad 15 Kalend. *Maii 1499*, per cessionem nempe jam dicti *Nicolai*. Nec prætermittendus est *Edmundus Curcaeus* S. T. Professor, Episcopus *Clochorensis*, qui hoc anno, 6 Kal. *Octobris*, *Rossam* translatus est, per mortem Odonis.

Sub exitum istius anni *Gormacus Carteius Dynasta Muscriæ*

Muscriæ (Regiuncula est non procul ab urbe *Corcagiensi*) ab *Oweno* sive *Eugenio Thaddæi* filio, fratre suo germano, atrociter trucidatus est. Corpus Cormaci ad cœnobium fratrum Minorum de *Kilcrea*, quod ipse fundaverat, deportatum, ibi monumento conditum est. An fraticida ex jure judicatus fuerit necne, haud compéri : Hoc constat, quod etiam si multæ bonæ leges his temporibus, ad Republicæ salutem spectantes fanticæ fuerint, vim tamen & virtutem tunc & diù postea non extenderunt, ultra Regiones ab *Anglica* gente habitatas.

Hoc etiam anno, (ut annum jam concludamus) Reliquiæ S. Palladii Episcopi in capsulam argenteam translatæ sunt, Forduni in Scotia, à *Gulielmo Schewes* Archiepiscopo Andreapolitano, Palladii (inquam) illius, qui in primis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, à Cœlestino Pontifice, in *Hiberniam* missus est, ad fidem Christianam ibi propagandam. In quo munere cum paullisper desudasset, Romam reversurus, in *Albaniam* profectus est, ubi Forduni, XVIII Kalendas *Januarii* anno 431, mortem obiit, eodem nempe anno quo in *Hiberniam* venit. Cæterum in Annalibus cœnobii Inisfallensis MSS. qui penes me sunt, in *Hibernia uno anno manfisse* fertur, tumquæ in *Britannia quievisse in Christo*. Ibi *Martyrium passum* innuit Tirechanus, in vita S. *Patricii*. Sed ad alia transeamus.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCV.

AB Asylo suo in *Flandria* erupit hoc anno *Per-*
kinis : Nam postquam Ducissæ suasu, Martis
aleam in *Anglia* subire statuisset, coactâ modicâ mili-
mis

N

tum

tum manu, ad numerum sc. 500 vel 600 hominum, exterorum plerūmque & ex face plebis, *Angliam* versus vela pandit, & sub initium *Julii*, ad oram maritimam. Cantii perveniens, mox milites aliquot, in apertum illud litus, quod *The Downes* vocamus, exposuit, eoque fine, ut Cantianorum animos tentaret. Cæterum captis suorum 169, ab opidanis *Sandwicensibus* & aliis regionis vicinæ incolis, cæterisque partim occisis, partim ad naves repulsis, cursum *Hiberniam* versus flexit, ubi auxilia etiam alia expectavit. Interim captivi *Londinum* perducti restibus vincti, alii paulò postea *Londini* & *Wappingi*, alii circa oras maritimas, in patibulis, ad similium nebulonum ternorem, suspendio strangulati sunt. Cùm verò *Perkins* post appulsum in *Moniam*, ibi itidem spe excidisset, procellam prætereā imminentem, justis de causis, à ministris Regiis metuens, fautorum consilio, in *Scotiam* navigavit, à *Jacobo IV* Rege, copias auxiliares petiturus. Ibi decenter stipatus, à Rege tanquam verus Dux *Eboracensis* perhonorifice receptus est, & quod mirum videatur, haud multò post, Regis assensu, uxorem duxit Dominam *Catharinam Gordonam*, *Alexandri* comitis *Huntlei* filiam, virginem in primo ætatis flore, formosam & modestam, Regique ipsi sanguine conjunctam. Sunt qui tradant *Scotiae* Regem, qui in *Henricum VII* animo erat infuso, oblatam hanc arripuisse ansam, ad Bellum ei indicendum: incitatum porrò litteris secretis Maximiliani Cæsaris, Caroli Gallorum Regis & *Margarete Burgundie* Ducissæ dotarie, in gratiam ementiti hujus principis conscriptis. Neque prorsùs defuit spes aliqua exigua ex *Hibernia*: *Perkins* igitur, (sub ficto nomine *Richardi* Ducis *Eboraci*) literas perscripsit ad *Mauritium Comitem De* *monia*, quibus vehementer flagitavit, ut copias in *Scotiam*

Scotiam mitteret, ad jus suum in *Anglia* recuperandum. Sed frustrà. Nam Comes (quà ratione ductus, non reperi) nihil misit subsidii.

Interim dum hæc in Scotia gererentur, ut ad *Poyningum* redeamus: Is *Hiberniam* tum pacatam administrabat. Inde verò mense *Januario* in sequenti, revocatus, in *Angliam* trajecit, ubi non diù post redditum, *Henricus Rex*, ob utilissimam sibi, tam in pace, quàm in bello, operam navatam, in aureæ periscelidis ordinem eum cooptavit. Magnâ præterea tam apud *Henricum nostrum Septimum*, quàm apud filium ejus *Henricum Octavum*, per plurimos posteà annos, gratiâ flouruit & potentia.

In *Poynigi* sic (uti diximus) revocati locum, *Henricus Deanus Episcopus Bangorensis*, *Justitiarii Hiberniae* titulo, mox suffectus est. Ita ut jam uno eodemque tempore, *Hiberniae* fuit & *Justitiarius & Cancellarius*, necnon *Episcopus Bangorensis*, & *Prior Lanthoniarum*, ad quas Cellæ etiam de *Colp & Duleek* in *Midia* pertinebant. His verò honoribus, cùm per menses fermè 9 potitus fuisset, à Rege in *Angliam* revocatus est, uti suo posteà loco narrabitur. Interim *Aprilis* 26, Rex constituit *Gulielmum Radcliffum Aerarii Hiberniae Subthesaurarium*, & die sequente, *Johannem Pimpum Quæstorem exercitus ibidem*.

Mense *Julio*, *Octavianus Archiepiscopus Armacianus* Synodum celebravit *Pontane*, in Ecclesia S. Petri, ubi confirmatae sunt indulgentiae *Georgii Dromorensis Episcopi*, *Iudiciorum Hospitali S. Spiritus in Saxia*, (sive in vicis Saxonum) de urbe, & Beneficiis ejusdem *indulcentiarum Ministratoris*, necnon ad continuendum novum *Hospitali S. Spiritus*, membrum viz. supradicti *Hospitalis in Hibernia Procuratoris*. Vidi ego Sigillum hujus (uti credo) *Georgii*, quo usus est,

est, ante insulas suscepitas, cum hac inscriptione SIG. GEORGII BRANNI VICARII GENERALIS SANCTI SPIRITUS. Fuit is natione *Græcus*, patriâ Atheniensis. De aliis Synodi Actis, nihil (quod sciam) extat.

Mense deinde *Augusto*, Odo sive *Hugo rufus O-Dœnells* tum nuper è *Scotia* reversus, *O'Connoros* in prælio prope *Sligoam* superavit. Castrum etiam *Sligoense* (quod *Mauritius* filius *Geraldi* construxerat anno 1252) obsidione incinxit, sed frustrà: Nam *Vlicki de Burgo Clan-Richardi* Dynastæ accessu, cum magno exercitu, territus in *Tirconelliam* se subitò cum copiis subduxit. *Vlickus* intereà omnium ejus fautorum prædia, in regione vicina diripuit & incendit. Filius hic fuit *Vlicki illius*, quem hujus Regis anno primo obiisse diximus. Hoc etiam anno, defuncto *Philippo Episcopo Artfertensi* successit *Johannes Geraldinus*, Canonicus ejusdem Ecclesiæ, à Pontifice provisus 12 Kal. *Decembris*.

Ab instituto non omnino alienum videatur, verbo uno vel altero hîc memorare hunc annum ultimum fuisse *Gaspari de Hatfield Bedfordie* Duci, quandoque (ut anteà diximus) *Hiberniae* Locum-tenenti, qui senex & cœlebs decepsit *Decembris* 21, & in coenobio *Keinsbamenſi*, apud *Somersetenses* in *Anglia*, sepultus est. Hoc etiam anno, dum *Kildarius* in *Anglia* hæreret, à criminibus objectis, se purgare satagens (an vero in carcere huc usque detentus necio) Alisona uxor ejus filia *Rolandii Eustacii* Baronis Portlesterii mortem obiit in *Hibernia*, ex dolore (ut putatur) quem in matriti ærumnis & periculis hauserat, & sepulta est in coenobio fratrum Minorum de observantia iuxta pontem de *Kilcullen*, quod pater ejus extruxerat.

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVI.

Kildarius admissus est hoc anno, Rege ipso coram, causam suam defendere, & ad objecta crimina respondere. In qua re, ita se gessit, ut negotio plenè intellecto, in gratiam receptus fuerit. Ad articulum postrem aduersus eum, aculeato hoc dicto conclusum, *Quod universa Hibernia eum gubernare non sufficeret*, Regem lepidè dixisse ferunt, *Itanè verò? Is igitur universam Hiberniam gubernabit.* Et brevi certè posteà, omnibus Juribus à Rege restitutus est; *Augusti* deinde 6, diplomate Regio, *Locum-tenens Hiberniae* constitutus. Ita paucis mutatis, *Staniburstus*. Neque fidem Regis is fefellit: Nam post redditum in patriam, virum se ostendit & strenuum & Principi fidelem. Sunt qui tradant primogenitum suum *Geraldum* tunctemporis eum in *Anglia* reliquisse, qui pignori esset de futura fidelitate.

Dum hæc in *Anglia* agerentur, *Junii* die 25, *Dublinii*, Concilii Regii sententiâ, Deanus Justitiarius *Richardum* Nugentum *Delviniae* Baronem, omnium copiarum Ducem sive *Commissionarium* (verba sunt *Tabularum publicarum*) & *primarium Ductorem* designavit, ad defensionem comitatuum *Dublinii*, *Kildarie*, *Midie* & *Urielis*.

Kildarius in *Hiberniam* reversus est (cum secunda sua uxore *Elizabeta* de S. *Jobanne*, quam tum nuper duxerat) mense *Augusto*, & simul ac gladium, pro more, à prædecessore *Bangorensi* Episcopo accepisset, copiis convocatis, aduersus *O-Brienum* expeditionem suscepit, & in *Tuomoniam*, per *Limericum*, profectus, *Feybachum*, *Finini Mac-Nemarræ* castrum, deinde

O

Bal-

Ballinitium castrum & alia loca munita vi cepit & diruit. Post redditum etiam (ut Regis negotia melius promoverentur) ille & Octavianus Archiepiscopus Armanianus, qui diu dissidentes vixerant, sibi mutuo reconciliati sunt, unde Archiepiscopus reliquum aetatis in magna tranquillitate transiit. Deano Episcopo Bangorensi in Angliam interim revocato, in Cancellarii munere successit Walterus Archiepiscopus Dubliniensis, tum nuper ex Anglia reversus, vir gravis & eruditus. Forma praeterea erat decorata, & quae reverentiam incuteret.

Gratior est pulchro. veniens è corpore virtus.

Neque silentio praetereundum, quod in Concilio Provinciali Dublinii celebrato, in Ecclesia S. Trinitatis, Lectoribus Universitatis Dublin, stipendia quædam assignavit, à se & suffraganeis suis annuatim pendenda. Manet etiam narratio, dum in *Anglia* hæreret, Oratorem quendam in Regis laudem, Rege ipso coram, orationem habuisse politam, Regemque, finitam oratione, ad Archiepiscopum (qui unam aderat) conversum illum rogasse, ut de ea, sententiam suam ediceret, Archiepiscopum deinde (qui adulationem novit perpetuum esse malum Regum) liberè his verbis respondisse, *Domine Rex, nihil certe vitii in hac oratione observavi, praeter adulationem.* Tumque Regem arridentem sic conclusisse, *Ita me Deus amet, Pater Dubliniensis, nos ipsi idem vitium observavimus.* Atque ita Archiepiscopi ingenuitas ab optimo Principe meritò probata est. Ad Deanum quod attinet, is quadriennio post redditum in *Angliam* exacto, ob plurimas animi virtutes & fidele obsequium Regi præstitum, Sarisburiam primū, & inde post annum unum vel alterum, Cantuariam transflatus

flatus est, ubi tamen admodum exiguo præfuit tempore, Nam Februarii 15. (stylo Anglicano) 1502, *Lamethæ* deceſſit. Inde cadaver Cantuariam deportatum ibidem in Ecclesia sua cathedrali, in medio scilicet loci qui Martyrium appellatur, tumulatum est, ſub lapide marmoreo, æneis laminis ornato, cum Epitaphio pro motiones ejus Eccleſiaſticas figillatim exprimenti.

Nunc ut pergamus, Decembris 19. fatis conceſſit ad modum ſenex *Rolandus Fitz-Eustace*, Baro de *Portleſter*, (quem *Edwardus IV* ad eam dignitatem evexe rat Martii 4 1462) & in coenobio fratum Minorum de obſervantia, prope pontem de *Kilcullen*, in agro *Kildariensi*, quod ipſe à fundamentis excitārat, tumulatus eſt. Monumentum tamen ſpeciosum ſibi & *Margaretæ Jenico* defunctæ uxori ſuæ extruxerat anno 1455, *Dublinii*, in Ecclesia S. *Audoëni*, in capella nempe B. *Mariæ Virginis*, à ſe itidem conſtructa, ut ex inſcriptione ſepulchri conſtat. Reciprocos ille fortunæ aeftus expertus eſt. Deputatus fuit aliquandiu *Georgi* Ducis Clarentiæ *Locum-tenentis Hiberniæ*, deinde Cancellarius *Hiberniæ*, & per annos plusquam 38, ſum mus Quæſtor ſive *Thesaurarius*, Eaque dum obiret munia, magnas ſibi comparavit opes. Ecce verò rerum humanarum viciffitudinem: Paucis ante obitum annis, Thesaurarii munere exactus, alias, eaſque non leves, prout anteā retulimus, paſſus eſt moleſtias. Filius is erat (ut id etiam hīc adnotem) *Edwardi Fitz-Eustace* Equiti aurati, quem *Henricus Sextus* Deputatum conſtituerat *Richardi* Ducis Eboracenſis, *Hiberniæ Locum-tenentis*, anno 1454. Nec omittendus, qui ante Baronem obiit, *Cornelius* (filius *Tirlachi*) *O'Brien*, *Tuomoniæ* Dynaſta, cui ſucceddit populari elec tione, *Gil-duf* frater. Hæc ſub finem anni.

Interim Auguſti 26, *Henricus Rex*, de *Perkini* fa torum

torum conatibus quibusdam clandestinis in Momonia, certior factus, ut eos facilitus enervaret, & Momonienses in officio retineret, omnium delictorum veniam concessit Mauritio comiti *Desmoniae* & nonnullis aliis e magnatibus Momoniæ: Similèmque clementiam exhibuit *Davidi Casselensi* Archiepiscopo & quibusdam e suffraganeis ejus, *Corcagiensi* nimirum & *Waterfordensi* Episcopis. Sub idem porrò tempus, Opidanis *Toghalenibus* libertates antiquas confirmavit, & novas præterea adjecit.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCVII.

Cœpit sub hoc tempore, negotium de pace compo nenda, inter Regem nostrum *Henricum* & *Jacobum IV* Scotorum Regem. Inter alia, per literas urget *Henricus*, ut sibi in manus traderetur *Perkinus* utpote Impostor & jure gentium non protegendus. Recusavit hoc *Jacobus*, ipsum dicens non idoneum esse Judicem, de titulo illius, quem pro Principe perfugo receperat. Foederis tamen cupidus, si æquis conditionibus, id fieri posset, & *Perkinum* cernens paci esse maximo impedimento, rogavit eum demùm ut in aliud aliquod regnum transfretaret, quòd ipse decrevisset, cum Rege *Angliae* fœdus renovare: Promisit tamen se pecuniis eum & cunctis ad navigandum necessariis instructurum.

Perkinus contrà, ut Regem à proposito deflechteret, nullum non movit lapidem: Sed cùm surdo (quod aiunt) se cecinisse comperisset, nullumque renitendi locum relictum, brevi postea, alto corde dolorem reprehens, novo itineri se accinxit, & nave consensâ, cum uxore

uxore & familia, vela fecit versus *Hiberniam*. Atque ita recens ejus felicitas tanquam somnium transiit. Corcagiam iterum appulit *Julii* 26, ubi nonnulli ex amore, alii, rerum novarum studio, ad eum accesserunt, inter quos fuit (ut aliqui perhibent) Mauritius Comes *Desmoniae*. Adventum hujus larvae, una cum conjuratorum detectione, Prætor & cives *Waterfordiae*, literis paulò postea per nuntium missis, Regi *Henrico* significant. Atque ut anteà contra *Lambertum*, ita nunc contra *Perkinum*, pro viribus fortiter prudenterque se gerunt, ideoque gratiâ Principis meritò floruerunt, multaque ab eo consecuti sunt beneficia, neque temere, pro symbolo tunc usurpasse videantur, *Intacta manet Waterfordia*. Sed ut ad *Perkinum* redeamus, Is post mensem unum vel alterum, literis per nuntios acceptis, certior factus est Cornubienses, licet in Prælio ad *Black-beath*, in agro Cantiano, à copiis Regiis, mense *Junio* præcedenti, magnam accepissent cladem, paratos tamen fuisse Belli aleam rursùs subire, atque dummodo sibi non deesset, sed ad eos protinus veniret, copias auxiliares ei adjuncturos, ad jus ejus recuperandum. Re mox amicis communicata, eorum consilio, quâ potuit festinatione, mense *Septembri*, cum uxore sua & parva militum manu, nimirum ad numerum duntaxat 120, in Cornubiam trajecit, civibus *Waterfordiensibus* quatuor navibus eum persequentibus, licet fortuna conatus eorum non arriserit. Qui plura de *Perkino*, principe illo Nebulonum, (ut eum appellare solebat *Rex Henricus*) sciendi cupidus est, Rerum *Anglicarum* historias petat, in quibus copiosè traduntur. Satis videatur hīc interim indicare, post Exoniam, ab arcta quâ copiis Cornubiensibus adjutus, ob sidione cinixerat, exercitus Regii accessu, liberatam, ejusque fugam in *Asylum cœnobii Belli-loci*, apud *Southantonenses*,

sponte eum inde exivisse & Regis gratiae se submisso;
Londonum deinde captivum ductum, & post secundam
fugam iterum captum, ac per civitatem, iudibrio expo-
situs, vitæ suæ seriem & confessionem qualecumque,
manus suæ subscriptione firmâsse & publico perlegisse,
tandem verâ, quod post veniam concessam, res novas
denud molitus fuisset, capitali supplicio (ut suo loco
dicemus) affectum. Confessionem antedictam Rex
typis excudi mandavit, sed, quod mirum videatur
de *Burgundia* Ducissa, altum in ea fuit silentium: præ-
sertim cum *Henrico* res satis nota esset, Ducissæ technis
& figmentis has turbas fuisse fuscitas. Hoc tamen
Regis artificio ascribitur, qui eo modo Ducissam de-
mereri, vel saltem à novis turbis excitandis avertere spe-
ratabat: Neque spe suâ omnino frustratus: Nam Duciss-
sæ hinc ita placuit, ut nihil postea adversus eum mol-
ta fuerit.

Iisdem diebus, *Henrici* Regis diplomate & auspicijs
ad regiones incognitas lustrandas, & imperio Anglicano
acquirendas, missus est *Sebastianus Cabota Venetus*,
Cosmographus insignis & rerum nauticarum peritissimus:
in qua navigatione, Insulam illam primus detexit, quam
hodiè *Newfoundland*, sive *Terra novam*, appella-
mus, necnon oras maritimas Continentis septentrio-
nalis (ut nunc loquimur) *Americæ*. Cœptum sanè
egregium, & silentio non pratermittendum.

Verum ut in cursu instituto progrediamur, magna
circa hoc tempus exorta est discordia inter *Petrum*
Butlerum (qui postea comes evasit *Ormoniae*) & *Fer-
cubum Ormondium* (de quo dixi ad an. 1492 & 1493)
quæ *Ormondio* demum fuit exitalis: Nam is XVI
Kalendas *Augusti*, sex tantum equitibus stipatus, à
jam dicto *Petro Butlero*, catervâ nescio quâ comitato,
in via, inter *Donmoram* & *Kilkenniam*, hastâ tranfix-

us est. (Martij die 17, qui S. Patricio facer, *Gouvernam Purgatorii S. Patricii in Lough-derg, à Guardiano conuentus Dunagallenfis, unà cum aliis ab Episcopo (Clochorensi) missis è Decanatu de Lough-erò, (Alexandri VI) Pape autoritate, dirutam fuisse tradit Author Annalium Ultoniensium, qui rum vixit, utpote supposititiam, id quod popularibus notum afferit, ex Militis historia & aliis libris authenticis. Per Militis historiam, intelligit (opinor) Oëni militis *Hibernici* historiam, à Gilberto monacho Cistertensi coenobii B. Mariae Lundensis; apud *Lincolnienses* in *Anglia*, relatam, anno Dom. 1152. Qua de re, plura nescendi cupidus legat *Henricum* monachum *Saltereyensem*, qui Libellum edidit, de Oëni illius in Purgatorium S. Patricii ingressu, ex prædicti *Gilberti* relatione, vel *Matthæum* Parisiensem, in *Stephani Regis* historia.*

Hoc etiam anno (redeundum est enim ad propositum) Maii penultimo, Frater *Dionysius* cognomine *White*, quod *Album* sonat, qui se pro Episcopo *Glendelacensi* diu gesserat, octogenarius jam & longâ senectute fatigatus, *Dublinii*, in domo capitulari Ecclesiae S. Patricii, juri suo qualicunque renunciavit, conscientiâ (ut fatebatur) tactus, quod sedes ea *Glendelacensis* à tempore Regis *Johannis*, cathedræ *Dubliniensis* conjuncta esset & colligata. Fuerunt tamen alii etiam, qui circa hæc tempora, eodem gavisi sunt titulo : Nam per obitum *Johannis* cuiusdam, dicti similiter *Glendelacensis* Episcopi : Ivonem *Russi* ordinis Minorum, ad eundem Episcopatum promotum anno 1494, eoque paulò postea mortuo, alium *Johannem* ejusdem itidem ordinis provisum 21 die *Augusti* 1495, (si non ut alibi, 1501) ostendit *Lucas Waddingus*, *Waterfordiensis*, (cuius laboribus literariis ille ordo multum debet) *Annal. Minorum Tom. VII.* Sed ut ad finem hujus

an-

anni properemus, Januarii 29 (stylo Anglicano) *Walterus Champfleurus* Abbas cœnobii B. Mariæ virginis juxta Dublin. unus è visitatoribus ordinis Cistertiensis in Hibernia, vir prudens & eruditus, naturæ debitum persolvit, admodum senex, magno sui desiderio religio, cum annos præfuisse fermè 30, factus interim ad tempus magni sigilli Custos. Monasterio suo, inter alia beneficia, is, 450 marcarum pretio, hoc est aureorum Gallicorum 1000, comparavit, anno 1486, à *Thoma* Priore cœnobii Benedictinorum B. Egidii minoris *Maverne*, apud *Wigorniensis* in *Anglia*, omnes possessiones ad dictum Prioratum, tunc temporis in *Hibernia* spectantes, *Johanne Alcoco* Episcopo *Wigorniensi*, cum assensu Prioris & Capituli Ecclesiæ suæ cathedralis, venditionem confirmante. Successit ei in cœnobii regimine *Johannes Orum*, ejusdem *Domus Monachus*, dein Prior.

Tanta denique annonæ caritas *Hiberniam* fermè universam hoc anno afflixit, ut multi pâssim fame perirent, præsertim in Ultonia. Atqui in quibusdam *Lageniae* partibus, non æquè laboratum: Nam *Dublinii*, tritici *Peckus* (ut vulgò appellatur) mensuræ ibi usitatae, qui continet duos medimnos, sive 4 fermè modios Anglicos (*Bushellos* appellamus) tunc væniit decem solidis, & similis mensura hordei madefacti regerminantisque, quod *Græci Binen* nos *Mault* vocamus, octo solidis: Pretia quidem, pro illorum temporum ratione, satis dura. In *Midia*, tritici *Peckus* valebat 5 uncias minores argenti, & cervisiæ *galo*, sex denarios, sive aurei *Galici* partem duodecimam. Apud *Ultonienses* verò, avenæ *Bertus* (ut vocant) valebat vaccam, vacca lactans, duas vaccas prægnantes, duosque solidos: Notandum in *Hibernia* quâmque fermè regionem distinctam & à cæteris differentem olim habuisse mensuram,

suram, non sine Reip. detimento evidenti. **Magnam**
regulae fixae in re mensuraria & Nummaria, utilitatem,
ita exprimit *Budellius*, *De Monetis*.

Una fides, pondus, mensura, moneta sit una,
Et status illæsus totius orbis erit.

Sed hoc obiter. *Ad nostrarredeo.*

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVIII.

IN Ultonia, X Kalendas *Augusti*, *Henricus O-Nealus* qui Conum fratrem (ut suprà retulimus) occiderat, poenâ licet claudâ reum assequente, à Coni filius *Tirlachbo* & *Cono*, imperfectus est. In eam porrò Provinciam hoc anno, ad insolentiam *Neali mac Art O-Neali* comprimendam, *Kildarius*, copiis coactis profectus est, ubi conjunctis viribus *O-Donelli*, *Maguiri*, *Tirlachi O-Neali* Coni filii (sui ex *Eleanora* sorore nepotis) & aliorum ex stirpe *O-Nealorum*, *Dunganon* castrum expugnavit, & captivos ab *O-Nealo* in castro illo detentos, libertati restituit. Omium deinde progressus, illud etiam castrum occupavit, ac paucis post diebus, *Nealum Mac Art* in ordinem, obsidibus receptis, rededit.

Brevi post redditum, mense nimirum *Oktobri*, expeditionem in Momoniam suscepit, & Corcagiam progressus, ibi ob priora Urbis admissa, & ad similia prævertenda, præsidium locavit. Tumqne XV die ejusdem mensis, primarios *Corcagiae* cives & *Kinsale* opidanos juramentum fidelitatis Regi præstare effecit, coram ipso & Concilio regio, atque ad illud observandam tam chirographos dare quam obfides. His rebus

bus ex animi sententia confectis, hyeme jam ingruente, domini reversus est. Kalendis Martii in sequentis, Parliamentum Dublinii convocavit, nomine Deputati Henrici filii secundi Henrici Regis, Hiberniae Locum-tendentis. Sed de Legibus in eo sancitis, in Archivis nihil extat, nec de aliis Actis, praeter Amerciamenta quædam (ut vocant) five mulctas leves pecuniarias Proceribus nonnullis & aliis summonitis, quod absentes fuerint, impositas. Sunt qui tradant Rotulum Legum tunc latarum sinistrè olim sublatum fuisse, ac Nangleum quendam necnon alium Skeganum dictum hujus criminis in Anglia posteà postularos fuisse, speciatim Nangleum ea de causa in carcerem conjectum fuisse, ibique ad mortem usque detentum.

Inter hæc, amoto Richardo Talboto, qui Prioratu S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia, Custodis titulo, per annum unum vel alterum præfuerat, Robertus Everus, Anglus, nobili Everorum familiâ ortus, à magno Rhodi Insulae Magistro constitutus est Prior. Porro XII Kalendas Januarii, Alexander VI Bullam Innocentii VIII (cuius suprà fit mentio ad annum 1486) confirmavit. Bulla confirmationis habetur in Bibliotheca Cottoniana, sub Cleopatra, E. 3.

Jam Obitus doctorum quorundam virorum recentendi sunt. Januarii XI, mortem obiit David de Winchester, sive Wintoniensis, Prior Ecclesiæ S. Trinitatis Dublinii, vir gravis & eruditus, & in dicta Ecclesia sepultus est, cùm Prioratum laudatè administrasset annos 9 & menses 10. Hujus Ecclesiæ Benefactorem egregium extitisse ferunt. Sed quid præstiterit, sigillatim recensere nequeo. Erexit quidem & dotasse ibidem unum Magistrum & 4 pueros choristas, ex ipso foundationis instrumento intelligimus, dato 28 Augusti 1493. Successit ei in Prioratu, Richardus Skerretus, qui annos

nos præfuit 20. Item X Kalendas Aprilis, naturæ debitum persolvit *Carolus Maguirus Ecclesiæ Armacbanae* Canonicus, Theologus, Philosophus & Historicus, eo genere exanthematum sublatuſ, quod Medi- ci morbillorum nomine designant, ætatis suæ anno 60.

ANNO CHRISTI

ccccxcix.

IN Conatia jam res erant admodum turbidæ: in eam itaque Provinciam, *Kildariuſ* hoc anno exercitum duxit, ubi quatuor caſtra, videlicet, *Athleag*, *Roscoman*, *Tuilsk* & *Castle-reagh* cepit & præſidiis firmavit. Dum hæc in Conatia aguntur, prælium in Momonia conferunt *Petrus Butleruſ* (de quo ſuprà diximus) & *Tirlachus O-Brien*, qui anno ſuperiori, per mortem *Gilduffi*, *Tuomonie Dynaſta* electus fuerat. Pugnatum utrínque acriter in initio, sed *Butleruſ* demùm & ſui in fugam verſi ſunt, multique ceciderunt, inter quos fuit *Superior Kilkenniæ*, ita tunc temporis Magistratum Urbanum vocabant. Quænam fuerit prælii cauſa, non poſſum pro certo affirma- re: Sunt qui dicant discordiam initium ſumpsiffe, de finibus & prædiis quibusdam, quæ utérque ſibi vindicarāt.

Augusti die 26, Comitia Parliamentaria habebantur apud *Trifſle-dermot*, ſive (ut hodiè vulgò appellatur) *Castle-dermot*, in agro *Kildarienſi*. Opidum à *S. Diarmitio* hoc nomen acceptum fert, qui in primis ſurgentis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, singulari ibi ſanctitate vixit, cujus tempore & diu poſteà Deser- tum Diarmitii appellabatur. In his Comitiis, lata eſt lex, de Publicanorum ſive *Cuſtumariorū* & aliorum

mi-

ministrorum vectigalium fraudibus puniendis: Item, alia lex de vectigali imponendo omnibus mercibus, tam importandis, quam exportandis, exceptis oleo & vino, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo expressis. Latæ sunt etiam eodem tempore duæ leges, quæ animadversiones continebant in Proceres quosdam: Prior, in eos qui cum equitarent, ephippiis, more Anglicano, non uterentur: Posterior, in eos qui in Comitiis, Trabeis Parliamentariis non ornarentur. Regi præterea concessum est Tributum sive Subsidium pecuniarium, tam à Clero, quam à Laicis. Papa hoc anno, 6 nimirum *Julii*, Episcopatum Corcagiensem & Clonensem contulit *Johanni* filio *Edmundi*, è familia *Geraldinorum*, Presbytero seculari dioecesis Clonensis, per resignationem *Geraldi*.

In Anglia, haud ita multò post, mense nimirum Novembri, *Perkinus* & *Johannes Water* (cujus suprà fit mentio) tum nuper Prætor Urbis Corcagiensis in Mononia, qui inter præcipuos proditionum & Consiliorum *Perkini* participes numerabatur, *Westmonasterii*, à duodecim viris lœsæ majestatis rei peracti, *Tiburnæ* (quod patibuli publici nomen est) ultimo suppicio affecti sunt. Capita cadaveribus amputata, & contis affixa suprà pontem *Londinensem*, pro more in crimibus gravioribus usitato, collocata sunt. *Perkinus* ad locum suppicii deductus, ibi pegmate confenso, Confessionem suam, sive vitæ suæ seriem, paulò ante mortis articulum, publicè denuò perlegit, verāmque fuisse agnovit; sautorum permultis vicem ejus dolentibus, & quasi ulterioris vitæ spe inductum, id eum fecisse, in angulis susurrantibus. Iste *Perkini* fuit exitus. Atque ita tandem *Henricus* ab hujusmodi spectris liberatus est. Ad *Johannis Wateri* filium *Philippum*, de quo suprà, quod attinet, clementiâ Regiâ is postea condonatus

donatus est. Circa hoc tempus, aliam *Hibernorum* quorundam conjurationem detectam ferunt, qui nominis *Eboracensis* adeò studiosi fuerunt, ut de filio notho *Richardi III*, è carcere, ubi diù detenus fuerat, liberando, & in *Hiberniam* deducendo, eo animo, ut ad regnum eum eveharent, arcana inivissent consilia. Hoc notho mox fuit exitio. Nomina conjuratorum non reperi, nec quid de iis posteà factum fuerit. Hoc anno, Insulæ *Jarseia* & *Garnseia* (*Antonino, Cæsaria & Sarnia*) quæ imperio *Anglicano*, à quo *Normanni* rerum potiti sunt fideliter semper adhæserunt, sed, quod ad rem Ecclesiasticam pertinet, sedi *Constantiensi* in *Normannia* subfuerunt, ab ea abstractæ sunt, & Diocœsi *Wintoniensi* in *Anglia* adjectæ. Hoc etiam anno, excessit è vivis *Jacobus Curceus* Baro *Kinsalius*, de quo anteà. *Anglica* hæc familia latifundiis & magna diù floruit potentia, sed amplissimæ illæ possessiones paulatim quasi difugerunt.

ANNO CHRISTI

MD.

Nunc ingredimur annum Christi quingentesimum ultra millesimum, qui & *Jubilæus* dicitur. *Jubilæum* primùm instituit *Bonifacius VIII*, centesimo quoque anno celebrandum, posteà verò *Clemens VI*, quod tempus illud longius videretur, ad quinagesimum contraxit, & tandem *Sixtus IV*, ad viceustum quintum. Hoc anno, *Alexander VI* potestatem concessit *Gaspari Pomifice Poo, Hispano, Protonotario & S. Theologiæ Doctori*, ac cuidam *Guilielmo Buts*, impertiendi hujus *Jubilæi* indulgentiam omnibus *Anglis, Hibernis & aliis Henrici Regis subditis*, qui per

R

bella

bella, itineris difficultatem, &c. Romam petere impediti, subsidium pecuniarium, aduersus Turcas, erogarent, secundum regulas in instrumento quodam expressas: Tempusque dilata vit, usque ad ultimas vespertas infra octavas Paschæ sequentis. Instrumenti exemplar in Anglicam linguam conversi, extat in Bibliotheca *Cottoniana*, sub *Cleopatra E. 3.* Irritum successum pecuniae hinc collectæ, petas ex *Polydoro Virgilio*, in eodem anno.

Vix sopitum seditionis incendium in Conati anno superiore, quando aliud non minus grave exortum est in *Ultonia*: In eam itaque Provinciam, *Kildarius* hoc anno, aliam suscepit expeditionem, ubi, inter alia, castrum de *Kinard* expugnavit, cui *Tirlachnum O-Nealum Coni filium*, (cujus ope biennio antè, castrum de *Dungannon* ceperat) cum novo præsidio præfecit. Sub id tempus civibus Corcagiensibus (prolatâ amnestiâ) in gratiam Regis receptis, ille pœnitentiâ sæpiùs quam pœnâ pacatus; Urbis immunitates, *Augusti* primo, confirmavit & auxit, adeò verum est illud *Ovidii*, lib. 2, de *Ponto*, eleg 9,

Regia (crede mibi) res est succurrere lapsis.

Interim dum hæc fiunt, *David Barrius* Archidiononus tam Corcagiensis quam *Clonensis*, nescio unde infensus, fratrem suum *Gwilhelmum Dominum Barrium*, virum fortitudinis & liberalitatis laudibus venerandum, subito & nihil minus expectantem crudeliter trucidavit. Fraticida autem mox captus à *Thoma Barrio* occisus est, & cadaver ejus viceximo die postea ex humo effossum, *Mauritii comitis Desmonie* jussu, publicè combustum est. O varij mortalium casus!

En

— *En quo discordia fratres
Perduxit miseros.*

Circa hæc ipsa tempora, ultimum diem clausit *Donaldus O-Fallonus*, ordinis Minorum de observantia, Episcopus *Derenfis*, cùm illi sedi præfuissest annos circiter 15, vir magni suo tempore nominis, ob eruditio-
nem, & assiduas, per universam *Hiberniam*, conciones, annos totos 30. Obiit & eodem anno *Thomas Episco-
pus Alladensis*, cui successit *Thomas Clercus Archidia-
conus Sodorensis*, qui quinquennio vix exacto, E-
piscopatu se abdicavit. Hoc etiam fortasse memoratu
non indignum videatur, quòd hoc anno magna pars
Galviae urbis (quæ *Conatiæ* est quasi ocellus) incen-
dio fortuito conflagravit. Hæc urbs pro *Migistratu*
(quod obiter hîc anno) primùm *Præpositum ha-
buit*, inde *Superiorem & Ballivos*, postea *Richardi III*
concessione, *Majorem* cum *Ballivis*, & demùm (si de
recentioribus temporibus hîc dicendi locus) *Majorem*
& 2 *Vicecomites*.

His diebus, Rex *Henricus*, ut ob perspectam pru-
dentiam (*Anglorum Salomon habitus*) magnâ apud
vicinos principes polluit authoritate, ita etiam hoc ho-
norî ejus accessit, quòd à procul diffitis *Equitibus*
Rhodienibus, hoc anno designatus fuerit illius ordinis
Protector.

Ad ingeniorum Seculum nunc accedimus, quo ni-
mirum maxima crevit seges hominum doctorum &
singulis scientiis illustrium, per universam *Europam*.
Ut verò Seculum concludamus, de cuius posteriore
parte, hucusque egimus, non omittendum duxi, quod
inter *Hibernorum* præcipuos, qui, hoc exeunte seculo,
doctrinâ claruerunt, suo jure meritò haberí debet *Mau-
ritius*

ritius de Portu, aliás *O-Fibely*, ordinis Minorum, post aliquot annos, à *Julio 2 Papā*, Archiepiscopus renunciatus *Tuamensis*, de quo alibi fusiùs diximus. Sed memoriam ejus nemo melius celebravit, quām *Johannes Camers*, Artium & S. Theologiae Doctor, ordinis itidem Minorum, in notis suis ad 35 caput Solini, quem ut unicè dilexerat & coluerat, sic ab eo vicissim redamatus. Neque silentio prætereundus est *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Dubliniique* natus, cuius in præcedentibus plurima mentio, ob bonarum Artium scientiam, Theologiæ in primis ac Philosophiæ, à *Richardo Stanibursto* celebratus. Sed singulos enumera-re, non est hujus loci. Inter exteros ejusdem melioris notæ, qui munera tunc temporis in *Hibernia* obi-erunt, non immerito ob eruditionem numerandus est *Octavianus de Palatio*, *Florentinus*, Juris Canonici Doctor & Archiepiscopus *Armacchanus*. Is à *Sixto IV*, in *Edmundi Connescburgi* antecessoris abdicantis locum suffectus, consecrationem obtinuit paulò ante exitum Martii 1480, postquam, sub *Connescburgo*, Ecclesiam *Arma-chanam* per triennium vel circiter administrasset. De-cessit grandævus mense *Junio 1513*, à consecratione an-nis 33 & tribus mensibus. In hoc etiam non sine laude nominandus, quod quo tempore *Henricus VII*, à quamplurimis in *Hibernia* magnæ potentiae viris, de-sertus fuit, à debita fidelitate nunquam discedere volu-erit, aut adversæ parti adhærere, licet multis inde æ-rumnis & difficultatibus conflictatus fuerit. Ejus sunt in plebis *Armacchanæ* sui temporis mores barbaros, vul-gati illi *Rhytmi*, amboq; castellani, etiamq; alijs
horis, et anno ab archibishopo in die 26 Octo-
ber, cum sub missione sibi summis dignitatibus, et
curia regis eccl. iuxta sociosq; universitatis et
muni. et lib. herald. officiariis, qui agnitosq;
Civitas
mittit.

Civitas Armacbana,

Civitas vana,

Absque bonis moribus:

Mulieres nudæ,

Carnes crude,

Panpertas in ædibus.

Hinc itaque Pontanæ is plerūnque, aut in manuorio suo de Termon-Fechan, apud Louthenses, degebat; Armachæ raro aut vix unquam: Nam licet Armacha, antiquitate priscâ, academiâ illustri, & magnitudine suâ, plurimis *Hibernie* urbibus olim fuerit præferenda, haud mirum tamen, si per diutinam (in *Ultonia*) Bellorum rabiem, ad pudendam tunctemporis redacta fuit paupertatem, & ferè conciderit. At urbes longè celebriores bellis concidisse, è doctis quis nescit? Sed pergamis: Hoc anno, à medio Septembris usque ad finem hyemis, *Hibernia* continuas pluvias & crebras tempestates perpesta est.

ANNO CHRISTI

M D I.

IN Iagenia & Momonia lœta erat toto hoc anno quies: Atqui in Conaria & Ultonia res tumultuosa, Castrum Stigoense in Conaria, à stirpe Roderici O-Conner filii Tardelvati *Carraigbl* (i. Psorici) obfessum est, & scilicet admodum captum. In Ultonia porrò, per solita Dynastiarum dissidia, multæ caedes perpetratae sunt. Pugnare etiam Armachæ donserunt O-Neali & Scori quidam, sive (uti ab historicis *Hibernicis* appellantur) Albani, in quo Albani atserunt filium quendam Dominum de iugræ familia *Mac-Donellorum*, utres filios in-

Colli Mac-Alexander, *Tirlachum* scil. *Donatum & Luderum*, ac gregarios milites plus minus 60. Die S. *Patricii* hæc gesta sunt.

Decembris 28, è vita migravit *Guilielmus Shyoy*, alias, *Seoy*, Archiepiscopus *Tuamensis*, cùm præfuissest annos plus minus 16, & in Ecclesiâ (ni fallor) S. *Nicolai Galviæ* sepultus est, ubi proximus ejus prædecessor *Donatus Murray* Collegium Vicariorum eorumque *Guardiani* instituerat.

Erat etiam hic annus duabus nuptiis in *Anglia* memorabilis. Nam *Novembris* 14, die S. *Erkennaldi* Episcopi *Londinensis* in *Londini* in Ecclesia S. *Pauli* celebratae sunt nuptiae inter *Arthurum Henrici Regis* primogenitum *Walliaque Princepem*, & *Dominam Catherineam*, *Ferdinandi Regis Hispanie* alteram filiam. Ille annos natus erat 15, hæc circiter 18. Item *Januarii* in sequentiis die 25, *Londini* itidem, ad cunctem filii *Romanum*, publicatae sunt nuptiae *Jacobi IV Regis Scotie* cum *Dominâ Margaretâ Henrici primogenitâ*, per procuratorem prius contractæ, & *Hymnus SS. Augustini & Ambrosii* tunc temporis solenniter ibi decantatus est. Atque ut hæc magna transacta sunt pompa, ita magno omnium ordinum applausu recepta. Sed juxta illud *Salomonis*, Extrema gaudii luctus occupat: Non ita diu postea, *Arthurus* ille egnogiae spes Princeps Vqu (sub præceptore *Barnardo Andreo*) expindole eximpi progressum in boqüs literis fecerat supra cætatem maximum, ut & *Elizabetha* Regina mater ejus, fuit in prudens, moribus sua vassilinis castissimisque, & docuus sui & Seculi Ornamentum, in magno Regis & populatiū moerore, extincti sunt, id est Aprilia 1502, haec quā in sequentiis *Februario* pueræcchia in puerperio obiit. Sed ut ad *Hiberniam* redeamus, *Holinshedius* quo authore nescio, *Hibernum* familiam *Arturi* statim junii-

juniores, hoc anno à Rege constitutum afferit *Hiberniae Locum-tenentem*. Ut ut fuerit, hunc certe titulum Archiva tradunt à Rege ei concessum ^{12 Septembbris} 1494, unico nimis die, antequam Dom. *Edwar-*
dus Poyningus (de quo suprà diximus) designatus est. Deputatus, quo tempore *Henricus quartus* duces ac
ætatis annum attigerat. Titulus ille *Locum-tenentis*
Hiberniae, potestatis & honoris plenissimus habitus (in
hoc obiter adnotem) olim ab *Anglia Regibus*, non
solum iis concedebatur qui in *Hiberniam* transmissi
funt, ad Remp. ibi administrandam, sed interdum iis
etiam, qui in *Anglia* detenti, eo quidem titule gavisi
funt, atqui administratio in eorum Deputatos collata
est. Porro ut facti erant aliquando Deputati *Locum-*
~~tenentium~~, sic interdum, pro Principis arbitrio, De-
putati ipsius Regis, interdum Justiciarri, & antiquiori
bus temporibus, Custodes: sed plerunque unde
que authoritate, quæ sane ampla erat & Regia, neque
absimilis illi Praetorum & Proconsulum, apud ve-
teres Romanos.

A N N O C H R I S T I

Fuit hoc anno saevissima lues, per universam *Ha-*
berniam, quæ infinitum pecorum numerum abi-
sumpsit. Rerum publicarum nihil præterea si quod
sciam, habet hic annus memoratu dignum. Non pra-
termittendum tamen in Ultonia, omnia cædidas fuisse
plena, dum alii à gentilibus suis adversæ partis confossi
cædebant, alii ab hostibus vicinarum regionum, truci-
dabantur.

ANNO

ANNO CHRISTI MDIII.
Exunte *Apri*li, *Kildari*us, à Rege accersitus, è *Dublinio* in *Angliam* trajecit: Sed antequam discederet, id muneris suo præfecit (durante absentia) *Walterum Fitz Simon* Archiæpiscopum *Dubliniensem*. Præcipuæ profectionis suæ causæ fuerunt, cum ad rationem munieris sui reddendam, i tum ad mandata Regis in rebus quibusdam gravioris momenti recipienda. Post tres deinde mensis in *Aula Anglica* exactos, negotius jam, oblique venient, secundum animi sententiam confessis, magno clam honore & novis instructionibus, à Rege in *Hiberniam* remissus est Deputatus. *Dublini*m rediit mensa *Augusto*, una cum *Giraldo* primogenito & uxore eius *Elizabetha*, Domini *Johannis Zouchæ* de *Codnet* filia, Reversum magna popularium gratulatio excepit.

Ante finem Autumni, *Kildarius* in *Ultoniam* profectus, ibi *Belfastum* castrum vi cepit diruitque. Deinde opidum ~~Klock~~ *fergi* alias *Craig* *fergus* sive *Fergusii* rupem ingressus, in castro ibidem, ad loci securitatem, *Stantonum* quendam Praefectum, sive *Constabularium* locavit. Hisque rebus ita ordinatis, dominum rediit in *Ultoniam* beciorum ubi militari sive superius *U*
Dum haec in *Ultonia* aguntur, *Theobaldus de Burgo*, *Dynast* *Morkys* regis in *Memoria*, à *Donato* *Q. Carollo & Cornelio Q. Dantio*, in quadam (ni fallor) veditacione, intercessus est. In *Congatia* verò, circa idem tempus, *Edicetus Bourkorum* sive de *Burgo Malachigus O-Kellaeum*, à quibusdam è familia *Bourkorum* adjutum profligavit.

OMA

Februarii

Febrnarii in sequentis die 18, *Henricus Dux Eboracensis*, mortuo (ut suprà retulimus) *Arthuro* fratre, creatus est, pro more usitato, *Walliae Princeps & Cestriæ Comes*. Decimo post die, *Geraldus* comitis *Kildariæ* filius factus est summus *Hiberniæ Thesaurarius* (ut nunc loquimur) malim dicere *Quæstor*, eodemque die, sacramentum praefitit *Dublinii*, coram Deputato & Senatu Regio, de munere eo bene & fideliter administrando.

Fatis concessit, hoc anno, in autumno *Alexander Plunketus* Eques auratus, *Hiberniæ tum nuper Cancellarius*, vir magni nominis. Eum & eodem anno secutus est *David Creagh* Archiepiscopus *Casseliensis*, Theologus & Juris utriusque peritus, qui mortem obiit *Septembribus* 5, cùm Archiepiscopus præfuisset annos circiter 20, à Papa deinde provisus est, mense Martio in sequenti, *Mauritius* è familia *Geraldinorum*. Hunc ni fallor aliqui *Mauritium Iobannis* vocant. *David* sedente, *Kildarius* (quod omittendum non putavi) nescio unde ei offensus, Ecclesiam cathedralem *S. Patricii Casselie* incendio deformavit. Hac de re, Archiepiscopus, anno 1496, apud Regem *Henricum* graviter conquestus est: Sed nihil (quod mirum) profecit, etiam licet Comes ipse, lice coram Rege & Concilio pendente, factum aperte fassus esset, necnon (quod crimen aggravabat) de causâ tanti facinoris interrogatus, illud se nunquam perpetrâsse respondisset, nisi Archiepiscopum intra Ecclesiam tunc fuisse puerasset. In hoc certamine, succubuit ita Archiepiscopus, qui cùm frustrâ se sudisse compresisset, alto corde dolorem premens, in patriam reversus est, ubi hoc anno vitam cum morte commutavit. Interim *Kildarius*, à Rege in gratiam receptus, & cum honore (sicut anteà retulimus) in *Hiberniam* remissus, publica negotia,

magnâ fide & solertiâ administravit: multis interim vicem Archiepiscopi, non sine causa dolentibus. Quid postea *Kildarij* fecerit, ad injuriam hanc resarcendam non compri: Verisimile est eum qui Ecclesiae cathedrali S. Trinitatis *Dublinii*, præter capas chorales magni pretii, & alia ornamenta, villam etiam quæ *Magna Capraw* dicitur, coutulerat,) hæc si vera, quæ sanè vulgo feruntur) poenitentiâ ductum, in Ecclesia *Casseliensi* reficienda, quam ipse incenderat, pecuniam etiam impendiisse. Sed redeamus.

Hoc etiam anno, obiit *Laurentius Nevillus* Episcopus *Fernensis*, vir nobili ortus familiâ, in agro *Wexfordiensis*, cùm annos præfuisse plus minus 23, cui succedit *Edmundus Conierfordus* Decanus *Kilkenniensis*, qui anno sequenti *Kilkemijæ*, in Ecclesia cathedrali S. *Canici* consecratus est. Resignanti porrò *Cornelio Episcopo Duacensi*, successit, provisione Pontificiâ, 8 *Martii* 1503, *Matthæus Archidiaconus Laonensis*. *Paulo* post 5 *Idus Aprilis*, mortem obiit Dom. *Robertus Prestonus* primus vicecomes *Gormanstonius*, cuius in præcedentibus plurima mentio. Hanc ille dignitatem filio *Guilielmo* reliquit. Hoc denique anno, *Decembris* 2, *Philippus Pinsonus Minorita Anglus*, S. Theologiae Professor ad Archiepiscopatum *Tuamensem*, Rege *Henrico VII* rogante, Romæ promotus, ibi triduo post, ex peste obiit, ut ex literis *Hadriani de Castello* Cardinalis S. Chrysogoni, ad dictum *Henricum*, datis 4 *insequentis Januarii* (quæ extant in *Bibliotheca Cottoniana*) intelligimus. Ex iisdem literis constat etiam *Pinsonum*, ante promotionem ad Archiepiscopatum, suffraganeum fuisse ipsius *Hadriani*, tunc *Herefordiensis*, postea *Bathoniensis* & *Welleensis* in *Anglia* Episcopi. Vacavit deinde sedes *Tuamenzi* per duos annos & sex menses.

ANNO

ANNO CHRISTI.

MDIV.

FOedus inierunt, circa hoc tempus, *Ulickus de Burgo* *Clan Richardi* Dynasta, vulgo dictus *Mac-William* & alii nonnulli ejusdem familiæ, cum *Tir-lacho O-Brien* *Tuomoniae* Dynasta, *Melronio O-Carroll*, aliisque è primariis viris *Legb-moæ*: sic australem *Hiberniæ* medietatem olim appellabant. De particulari eorum machinatione, non possum aliquid pro certo affirmare. Ut ut res fuerit, *Kildarius*, de eorum consiliis certior factus, copiis contractis, sub initium *Augusti*, signa contra eos movit. Ei se adjunixerunt multi nobiles *Lageniæ*, ex *Anglica* stirpe, videlicet, Vicecomes *Gormanstonius*, & Barones, *Slanius*, *Delvinius*, *Killenius*, *Houthius*, *Trinderstonius* & *Donsanius*. Item *Johannes Blakens* Prætor (sive Major) *Dublinensis*, cum armata civitatis manu: Opidani præterea *Pontanenses*, necnon *O-Donellus*, *O-Relius*, *Guilielmus Feraltus* tum nuper Episcopus *Ardachadensis*, Annaliæ aliquando Dynasta, etiam post infulas susceptas; & alii nonnulli ex potentioribus *Legb-conæ* sive *Legbcuinæ*; sic medietatem *Hiberniæ* septentrionalem appellabant, cum copiis suis auxiliatibus. *Mac-William* è contrà, suum etiam exercitum, numerolum sane convocavit. Ejus copiis *Kildarius* obviam factus est *Augusti* 19, in loco dicto *Knock-to*, alias *Knock-tua*, sive colle securium, paucis milliaribus à *Galvia* distante. Pugnatum est per aliquot horas, utrinque acriter, dubio Marte: Sed *Kildario* demùm cessit victoria, hostibus in fugam conversis. In prælio & fuga, ex parte *Ulicki de Burgo*, plus minus quatuor millia hominum cecidit.

cederunt. Longè majorem numerum tunc temporis interiisse, videlicet 9000, refert Liber *Houthensis*: sed falso proculdubio. In eodem prælio, multi etiam capti sunt, inter quos fuerunt duo *Ulicki* filii. Ex parte Deputati, aliqui desiderati, atqui numerus eorum incertus. Mirum est & vix credibile quod in libro albo Fisci (quem *Scaccarium* appellamus) *Dublinii* annotatum fuit, in eo tam atroci prælio, nullum *Anglicum* (ex parte *Kildarii*, nam ita intelligo) fuisse læsum. Antrographum anno Dom. MDCX, casu combustum est, sed penes me sunt Notæ quædam historicæ ex eo olim excerptæ. Victores (ut pergamus) cùm regionem adjacentem vastassent, ac *Galviam* & *Athenriam* ditione cepissent, cùm prædis opimis domum redierunt. Deputatus captivos secum duxit prædictos *Ulicki* filios, & ut nonnulli tradunt duas etiam illius filias: Sed *Ulickus* ipse fugâ evasit. Is quidem vir fuit magni inter suos nominis, bello strenuus, consilioque non postremus, licet in hoc prælio, pro Martis aleâ, superatus. Stemma duxit à *Guilielmo Aldelni* filio, *Henrici Secundi Regis Angliae Dapifero*, & *Hibernia* sub eo, ad tempus, *Gubernatore*. *Kildarius* post redditum, 30 vini tonnas, sive dolia 120, benè merentibus distribuit. Neque defunt qui dicant (quam verè nescio) totum hoc negotium initium sumpsisse ex similitate quadam inter *Kildarium* & *Ulickum* oborta, quæ tandem in apertum illud bellum erupit. Mensis Julio, *Kildarius* (uti tradunt nonnulli) in honoratissimum Equitum Garterii sive *Periscelidis* ordinem adscitus est. Alii verò honorem illum egregiæ fortitudinis præmium, paulò seriùs, nimirum post redditum, obtinuisse ferunt.

Brevi posteà *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, à *Kildario* & Concilio Regio in *Angliam*

*Angliam missus est, ad Regem, de his & aliis publicis rebus, informandum. Houthæ is navem concendit Septembris 20, Cruce suâ, pro more, Richardo Skereto, Priori Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis Dublinii, tanquam Custodi nato priùs traditâ. Die sequenti, vento usus secundo, in *Angliam* appulit; & ad *Aulam* Regis, paucis pòst diebus, perveniens, ibi munus sibi demandatum, adeò solerter, eaque prudentiâ exequitus est, ut Rex summo eum habuerit in pretio, & haud ita diu pòst, cum gratiis & literis voluntatem ejus experientibus, in patriam remiserit.*

Interim egit *Henricus* cum *Julio* 2 Papa, de *Henrico VI*, ultimo ante ipsum, familiæ *Lancastriensis* Rege, in Sanctorum numerum referendo. Atque hanc rem ut promoveret, libellum, de virtutibus & miraculis ejus conscribendum curavit, qui etiamnum typis excusus extat. Papa hujus negotii examen, *Cantuariensi* Archiepiscopo, necnon Episcopis *Londinensi*, *Wintoniensi* & *Dunelmensi*, per Bullam commisit, quam integrum (typis quod sciam antehac non editam) Lectori visum est exhibere, ex autographo quod etiamnum extat *Westmonasterii* in Bibliotheca instructissima V. CL. Dom. *Thome Cottoni* Baronetti, sub effigie *Cleopatre*, E. 3.

‘*Julius* Episcopus servus servorum Dei, Venerabilibus fratribus Archiepiscopo *Cantuariensi*, & *Winton. Dunelmensi* & *Londinensi* Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem. Divinæ providentiae Altitudo, nullis clausa limitibus, nullisque finibus terminata, cuius potentia inscrutabilis & viæ investigabiles sunt, ad corroborationem & exaltationem catholicæ fidei, præter quam, nullum aliud ad salutem, fundamentum ponи potest, & ut secundum Prophetam, in suis sanctis collaudetur, nonnullos ex

hominibus quos ad sui similitudinem formavit, suæ
 gratiæ infusione, clariùs illustrat & benedictionibus
 suis specialibus prævenit & exornat, ut & in illis gra-
 tiæ suæ radiis singulari quadam prærogativâ virtutum
 & meritorum uberiùs circumfulctis, suæ Majestatis
 potentiam ostendat, & per lumen fidei quam in eis
 firmiter roboravit, ejus benignitate cognitâ, ad ipsi-
 us laudem & magnificentiam fideles ferventiùs indu-
 cantur, & Sanctorum in quibus benedicitur & lau-
 datur precibus & meritis, ad æternæ & incorruptibi-
 lis mansionis gloriam, feliciter perducantur. Sane ex
 literis carissimi in Christo filii nostri *Henrici VII*
 Angliae Regis illustris, ac etiam famâ quadam non
 vulgari intellectimus claræ memoriae *Henricum VI*
 Angliae regem, dum in hoc mundo ageret, vitæ san-
 ctimonia, moribus probatis, ferventi in proximos
 caritate, & omni virtutis & sanctitatis genere claruisse,
 ac jejunii & miserieordiæ operibus assiduè vacavisse,
 & duo magna & insignia Collegia, pro sustentatione
 pauperum scholarium ad honorem omnipotentis
 Dei & ejus glorioissimæ genetricis Beatae Mariæ
 Virginis, in dicto regno erexisse, fundâsse & dotâsse,
 & tam eo vivente, quâm post ejus mortem, Domi-
 num illius meritis & intercessionibus multa & eviden-
 tissima miracula demonstrâsse & quotidiè demonstra-
 re. Nam cùm ad ejus sepulchrum, debita cum de-
 votione, accedunt cæci videre, surdi audire, claudi
 ambulare, & quocunque infirmitatis genere oppressi,
 ipso *Henrico VI* quondam Rege intercedente, & Al-
 tissimo operante, sanitatem recipere dicuntur. Cuius
 rei fama non solum per totum dictum regnum, sed e-
 tiam per alia loca vicina, mirificè divulgata, diversa-
 rum Regionum populi ad illum frequens concursus
 & singularis devotio habetur, & continuè magis ap-
 getur,

getur, adeò ut totius populi illarum partium firma sit
 opinio ut dictus quondam *Henricus Rex* cathologo
 Sanctorum mereatur ascribi. Quare præfatus *Henri-*
cus Rex modernus nobis humiliter supplicari fecit, ut
 aliquibus prælati illarum partium, qui de vita & me-
 ritis ac miraculis aliisque supradictis diligenter & pru-
 denter inquirant, & nobis per suas literas super his quæ-
 invenerint relationem fidelem facerent, committere, ac
 alias ad effectum Canonizationis dicti quondam *Hen-*
rici Regis in præmissis opportunè providere, de be-
 nignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur etsi
 dicti *Henrici* moderni Regis desideriis annuere cu-
 piamus, attentes tamen hujus rei divinum judi-
 cium potius quām humanum existere, & propterea
 pro tanti negotii magnitudine, in illo mature, gra-
 viter & accuratè procedere intendentes, ipsius *Hen-*
rici moderni Regis in hac parte supplicationibus in-
 clinati, vestigiis etiam felicis recordationis Innocentii
 VIII & *Alexandri VI* Romanorum Pontificum præ-
 decefforum nostrorum, qui similiter Commissionem
 fecerunt, inhæferentes, fraternitati vestræ, de qua in his
 & aliis magnis & arduis fiduciam gerimus in Domino
 specialem, per Apostolica scripta committimus, &
 mandamus, quatenus vos, vel tres aut duo vestrum,
 de vita, moribus, sanctimonia, caritate, devotione
 erga Deum, & piis operibus dicti quondam *Henrici*
Regis, necnon miraculis, tam in vita, quam post
 mortem, aliisque consimilibus quæ circa pondus tan-
 ti negotii requiruntur, diligenter, solerter, prudens-
 ter, accurate, & mature in quocunque seu
 quibuscumque lege aut locis, de quo vel quibus vobis
 magis expediens visum fuerit, ad præmissa cognoscen-
 da, auctoritate nostra inquisitis, testes legitimos reci-
 piatis, & præstito prius per eos juramento, diligenter

ter examinare curetis, de loco, tempore, mensa, die,
 nominibus, cognominibus, causa scientiae, aliisque cir-
 cumstantiis, in talibus necessariis & requisitis fideliter
 inquirentes, Instrumenta etiam publica & alias scri-
 pturas, universaque alia probationum genera, ad hu-
 jusmodi negotium facientia videatis, & diligenter ex-
 aminetis, & personas apud quas fuerint, ad illa vo-
 bis exhibenda, per censuram Ecclesiasticam & alia ju-
 ris remedia, appellatione remotâ compellatis. Et
 quicquid in præmissis inveneritis, sub testimonio lite-
 rarum vestrarum clausarum, & vestris sigillis munita-
 rum, per fidelem nuntium, ad nos & sedem Aposto-
 licam transmittere, curetis, ut nos illis visis, & dili-
 genter examinatis, et cum venerabilibus fratribus
 nostris communicatis, in hujusmodi negotio, prout
 illius magnitudo requirit, concedente Domino, ad
 ejus laudem et gloriam, ac Orthodoxæ fidei exaltati-
 onem, ad ulteriora et magis specialia, si nobis et e-
 isdem fratribus visum fuerit, procedere valeamus.
 Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
 tionis Dominicæ Millefimo quingentesimo quarto,
 Tertiodecimo Kalend. Junii, Pontificatus nostri
 anno Primo. Hæc tenus ipsa Bulla.

Cæterum res tota sub ea Commissione quasi sensim
 silentio expiravit. Ad Henricum sextum ipsum quod
 attinet, ut ob pietatem et Christianam patientiam,
 vulgo habitus est vir sanctissimus, ita à nonnullis, qui
 de moribus ejus severissime judicârunt, ob inertiam, in-
 ter malos Reges numeratus, ut qui Galliam à patre
 subactam amisit, ac posteà deinde Angliæ etiam regno
 excidit. Non omittendum hîc (quod traditum re-
 peri) Henricum Sextum, dum manus aliquando la-
 varet, Bello in Anglia intestino exardescente, prædix-
 isse Henricum nostrum tunc puerum astantem regni
 gu-

gubernacula tandem suscepturnum, eumque paulò poste in partes transmarinas clanculum misisse, ut procellam imminentem facilius evaderet. Ex Prædictio-
nis hujus & cæterarum sanctorum Henrici Sexti virtu-
tum admiratione, *Henricum VII* postea inductum fe-
cunt ad Apotheosim prædictam promovendam. Qicèt
sine fructu sperato.

Pestis hoc anno multos fere ubique abfumperie, sed
principue in Ultonia, interque eäteros, Patricium Co-
nallium Abbatem de Clunib[us] tum nuper à Roma re-
versum, ubi designatus fuerat Episcopus Clochorensis,
7 Martii per resignationem Nebemis Clonin ordinis E-
remitarum S. Augustini, vel (ut alii gradunt) ordinis
S. Benedicti, qui Augusti 29, anno superiore resignasse
dicitur, ad jam dicti Conallii instantiam, reservatâ du-
catorum aliquot pensiunculâ, de Camera, quam diu
viveret, sibi annuatim solvenda. Successit ei Eu-
genius *Mac Camæil*, Decanus Clochorensis conse-
cratus anno 1508, ab Octaviano Archiepiscopo Ar-
macbano, assistentibus *Thoma Kilmoresi* & *Tibero*
Dunensi & *Conorensi* Episcopis. Intefim vero, mense
Julio hujus anni 1504, Synodus Provincialis quam
Pontanæ indixerat Octavianus *Armacbannus*, pestis
metu, quæ ibidem multum grassabatur, ad Ecclesiam
B. Mariæ Virginis de Atrio Dei, apud Louthenfer
translata est, ibique (quantum auguror) derepente,
contagionis etiam metu, soluta.

Ad tempora jam pervenimus magis pacata quidem,
sed insignibus rebus gestis, variisque casibus, non à quæ
memorabilia ac priora: Nam Pax, aurea Pax Histo-
ricis non tam uberem plerumque scribendi materiam
præbet, ut Bellona solet: verum (quod longè glori-
osius est) Regna, civilitate, opibus, bonis literis &
legum salutarium fructibus, beat adornatque,

Pax una triumphis

Innumeris potior.

Sed nunquam optatior, quam post Belli calamitates.

Observat Volaterranus Geographiae suæ lib. 3, (quod hîc non reticendum) obortâ his diebus quæstione de potiore loco in sedendo, inter Oratores Henrici nostri VII. & Hispaniæ regis, Julium II Pontificem, locum Anglis adjudicasse honoratiorem. Neque novum tamen fuit hoc privilegium: Siquidem in Conciliis generalibus, Pisano, Constantiensi & aliis, Reges Angliae eundem locum pacifice tenuerunt. Transcamus jam tandem ad annum sequentem.

ANNO CHRISTI

M D V.

Nondum extincta pestis (de qua supra diximus) hoc etiam anno Hiberniam graviter afflixit: quam continuis in æstate & autumno pluviis, magna subsequuta est annonæ caritas. Idem annus supremus erat Johanni Alleno Decano Ecclesiæ S. Patricii Dublinii, viro docto & admodum humano, qui Dublinii ultimum diem clausit Januarii 2 (stylo Anglicano) 1505, cum Decanus extitisset annos circiter 40, à morte nempe Philippi Norrissi S. Theologiæ Doctoris,ulti mis ejus prædecessoris, & ibidem in nave dictæ S. Patricii ædis, cui Ecclesiæ multa contulerat, sepultus est. Ptochotrophium is paulò ante obitum, pauperibus & infirmis extruxit Dublinii, in vico S. Koëmgeni, vulgo Kevini, eligendis præcipue ex Allenis, Barretis, Beggis, Hillis, Dillonis & Rodieris, quibus prædia assignavit unde

unde alerenter. Ptochotrophii fundum dedit *Walterus Fitz-Simon Archiepiscopus Dubliniensis 8 Junii 1504.* Ante Allenum, *Patricius O-Fibeli* ord. Minorum de Observantia, magnâ doctrinæ famâ, decepsit, & in cœnobio sui ordinis de *Temolagi*, apud Corcagienses, sepultus est. Hoc etiam anno, abdicanti *Thomæ Clerco* Episcopo *Alladensi* successor designatus est 2 Februario, *Malachias O-Chuan*, sed non consecratus, (quam ob causam non reperi) usque ad 3 Septembris 1508.

ANNO CHRISTI

MDVI.

HOc anno magna pars *Trimmæ* (Opidum est primarium agri *Midensis*) de cœlo tacta deflagrati se fertur. Mense *Augusto*, Cometes effusit, sed paucis diebus poste à intercidit. *Martii VI*, debitum naturæ persolvit *Johannes Paynus S. Theologiæ Doctor*, ordinis fratrum Prædicatorum, Episcopus *Midensis*, cum annos sedisset plusquam 23, constitutus interim ad tempus Rotulorum Præfectus, sive (ut vulgo loquimur) Magister : Homo ob eleemosynas & mensam hospitalem celebratus. Is à *Sixto IV* Episcopus renuntiatus *Midensis*, inthronisatus dicitur per *Clerum Midensem*, in Ecclesia *S. Patricii de Trim*, in festo *S. Dominici* (4 nempe *Augusti*) 1483, uti à *Georgio Coglaeo*, Notario publico & Curia *Midensis* Registrario, annotatum est. Sepultum ferunt *Dublinii*, in cœnobio sui ordinis. Veruntamen, sepulchrum marmoreum æreis laminis olim ornatum sibi & successoribus suis, in Ecclesia *S. Patricii Dublinii*, non procul à porta occidentali, statuit, id quod rude Epitaphium, claudicante rhythmo, ibi inscriptum etiamnum docet. Eodem

anno

anno Janii 26, (ut trudit Lucas Waddingus, ex Libris
Consistorialibus,) ad Archiepiscopatum Tuamensem
promotus est Mauritius a Portu, al. O-Fibeli, Minorita,
vir literis egregie excultus. De quo supra diximus;
sed plenius in libro nostro de Scriptoribus Hibernie.

CIrca hos dies, *Henricus* rex podagrâ laborare cœpit, deinde catarrhi in pulmônes defluxione, unde, post annum unum vel alterum, pthisi absumptus est. Interim verò mortem suam appropinquare sentiens, ad eam se disponere coepit. Egenis itaque quamplurimas largitus est Eleemosynas, atque multam pecuniam in alios pios usus erogavit, pauloq[ue] ante obitum, in testamento suo jussit, ut si quid Filius suus injustè cuiquam diripuisset, id injuriâ affecto redderetur. Cæterum exitus probavit longè tutius esse quemque suis oculis & manibus talia committere, quàm alienis, post mortem. Hoc anno *Guilielmus Rokeby* Juris Canonicici Doctor, patriâ *Eboracensis* consecratus est Episcopus *Midenfis*, à Pontifice provisus, Maii 28, & paulò post, in numerum eorum ascitus, qui Principi erant ab arcanis in *Hiberniâ* consiliis. Annum claudit mors *Matthæi Magragh* Episcopi *Clonferiensis* cui, mense *Julio* anni sequentis, successor designatus est *David de Burgo*.

ANNO

Dicitur in Tertio libro de Prolegomenis ad Lectionem de
castra de Dignitate: Ad hanc dignitatem
aduentum ex quodam tempore dicitur. Vnde
broughtive domus iste est. Vnde
ipius capiuntur detinuntur. Vnde
dicitur.

Mense Octobri, Kildarilis, imperata licentia Regis,
Parlementum Dublini indixit, in quo consel-
lantur Subsidium tantum Ecclesiasticis quam a Laicis.
Ceterum de aliis Legibus in eo lassus, nihil extat,
prater constetas illas, de Privilegiis & libertatibus Ec-
clesiae & Terra Hibernie confirmandis. Subsidium al-
liud sive Tributum agris dunitaxat imponebatur, idque
juxta ratam portionem 13 solidorum & 4 denariorum
ex 120 jugeribus occupatis & cultis. Illa enim taxati-
ones non nisi ex Ordinum consentu, in Parlemento
congregatorum, irrogabantur: neque lempet terris id-
num imponebantur, sed quandoque etiam, vel pro ra-
tione agrorum vel bonorum, praesertim posterioribus
temporibus, secundum regulas & cautiones in singulis
Statutis praescriptas. Abstulit hic annus Walterum Bla-
keum Episcopum Clonensem sive Glonmachiensem, eum
sed illi praefuisse annos 21, Itelli, Iohannem Orum Ab-
batem XXXV cœnobii B. Marie Virginis Jurka
Dublin. qui decessit 5 Idus Decembris, & in Ecclesia ca-
nobii sui prope Richardum Gracem, quondam Reali-
sum, sepultus est. Successit ei Richardus Beg, sive par-
vus, qui superstites fuit vix 2 annos & 8 menses.

ANNO CHRISTI

Restat iam pars tantum posterior anni ultimi Hen-
rici VII. Circa quod tempus, Kildarilis, fundi-
quod fundam e familia O-Malorum, copias collectis,

Dublinio in Tironiam profectus est, ad recuperanda castra de Dungannon & Oney: Atqui Dunganonio ante adventum dedito rubri movit, & omnium castrum expugnavit, quod tamen postquam Arthurum Coni filium, ibi captivum detentum libertati restituisset, diruit prostravitque. Atque ita Kildarum videns, ut in initio sic in fine regni Henrici Hibernie Deputatum erat is vir magnanimus, procerus, formâ decenti, & ob crebras victorias illustris, rigidus tamen & praeferox. Anglorum confinia quedam (quod hic etiam non prætermittendum) castris firmavit, unde tutelam ins. & securitatem præstirerat. Huius anni sub initium ipius Ulricus de Burgo (qui & Mac William dictus) Clanc Richardi Dynasta, epus in prædecentibus nonnulla mentio & Athenries sepultus est in Ecclesia cœnobii fratrum Prædicatorum. Sed nobiles jam relinquamus, de Rege, Nobilitatis fonte, dicturi. Ad finem regni pervenimus regni Henrici VII, qui Aprilis XXII in Palatip suo Richmondie, quod ipse de novo construxerat, ex hac vita migravit, aetatis anno LIII regni XXIV Corpus ejus XI in sequentis Maij, more Regio Westmonasterii, in medio nempe Sacelli, eximii operis, (Orbis Miraculum vocat Lelandus) quod ipse ad ortum Ecclesie S. Petri, 1400 librarum Anglicarum sumptu, à fundamentis excitaverat, sepultum est iubi. Testamenti executores Manualem splendidissimum ex ære solido deaurato, statuis ejus & uxoris adornatum, posteà extruxerunt. Princeps is fuit fortis & felix, prudens etiam & in rebus sui temporis turbidis sedandis admirandæ dexteritatis: porrò frugi, quo verbo (ut Cicero de Dejotaro) scio laudari Reges non solere, & per aliquot ante obitum annos (ne quid lectorem eolemus) ob multas Legum poenalium ejus authoritate exactas, populo videbatur gravis. Inter delatores, præcipui

elipparuerunt Richardus Empsonus & Edmundus Du
leyus, uterque Juris Anglii consultus, quibus Henricum
Henrici VIII, ad mortem damnati, plebis furori victimæ
facti sunt, seduti percussi. Cetera de Henrico, satis variis,
pro me narrabit Polydorus Virgilius, Archidiaconus
Wellensis, & Haerani de Castello Cardinallis ac Epis-
copi Bathoniensis & Wellensis in Anglia subcollegior:
Corporis fui gracili, sed bene firma in vultu. Et annis
quaæ parum justum excederet, forma eximia, omnia præ-
sertim in sermone, bilari, oculis glaucois, dentibus arcuatis,
pillo etiam raro, ingenuo magno sagacique, & a literis non
alieno, animo excellenti atque forti, in summis quoque
periculis, & naturæ ipsius habitu, prope diuino. Res
consultò graviterque gerebat, quo sua prudentia opinio per
hominum animos facilius pervaderet. Tum paucis in-
terjectis: Erat prætereà moderatus, honestus, frugi & be-
neignus, & adeo superbia utque arrogantiæ abhorrens, ut
in ejusmodi vitiis notatus, durus ac asper esset. Pergo
Nuptiis inter eum & Elizabetham filiam & haeredem
Edwardi IV regis feliciter confectis, titulus ille diuulsi
ceptatus, hæc familias Eboraci & Lancastriæ, tempore in-
tus est, atque conjunctæ fuerunt Rosæ, et Alba, in imagine
Domus Eboracensis, & Rubra, Lancastriensis: De qui-
bus Bernardus Andreas, Tholosas, ejus temporis Poëta,

Ecce nunc omnes posuere venti
Murmures, præter Zephyrum tepentem:
A Hic Rosas nutrit, nitidosque flores
Veris amæni.

Quando seu longus tenuit colonos
Imber, & nubes resoluta fluxit,
Et diu pendens aratum reliquit
Tristis arator.

Et

Exeruditus ille & Thomas Morus postea sub Henrico
 VII, Anglie Cancellarius, semibrigiis tuncque
 Purpure ericina fuit Rosa candida, utrāque
 Urnaque dum certam sit prior utra, paret,
 Urnaque sed florē Rosa jam coagescit in unum,
 Quoque paret una lis cedit illa modo.
 Nunc Rosa se pandit nunc se explicat una, sed omnes
 Una habet hęc dotes, quas habuere due.
 Scilicet huic uni species, odor, atque voluptas.
 Et color & virtus est intrīsque Rose:
 Alterutram ergo Rosam vel solam quisquis amavit,
 Hanc in qua nunc est quicquid amavit amet.
 At qui tanq ferus est, ut non amet, ille timebit:
 Nempe etiam spinas flor habet iste suas.
 Arquedita tandem Pax firma, à majoribus nostris
 toties exoptata coaluit, finemque imposuit Bello illi in-
 testino & funesto, quod Angliam, plurimos per annos,
 gravissime afflixerat: adeò ut inimici Henrici Statum
 regni perturbare frustra postea niterentur, ut ex pre-
 cedentibus satis liquet.

RERUM

**RERUM
HIBERNICARUM
ANNALES.**
Henrico Octavo regnante,
**ANNO CHRISTI.
MDIX.**

HENRICI Septimi filius unicus superstes
Henricus, vix octodecim annorum adole-
 scens, regnum inuit *Aprilis* 22, Patri justa
 persolvit *Maii* 11, & *Junii* 24, die *S. Johannis Ba-*
tistæ) *Westmonasterii*, in Ecclesiâ *S. Petri*, ipse &
Catharina uxor, *Ferdinandi Hispaniae Regis* filia,
 quam paulò ante duxerat, solennibus ritibus à *Guiliel-*
mo Warhamo Archiepiscopo Cantuariensi uncti sunt
 & coronati. Atque ut hæc ingenti transacta sunt
 pompa, ita & non minori omnium ordinum plausu &
 gratulatione excepta.

Sed ad res hoc anno in *Hiberniâ* gestas veniamus.
 Praefuit *Hiberniæ*, hoc tempore, Deputati titulo, *Ge-*
raldus Comes Kildarie. Hunc Rex novo diplomate
Hiberniæ Justitiarium constituit, ad eumque dat litteras,
 quibus & mortem Patris, & suam in regnum paternum
 successionem significat: Consiliariorum præterea, Ju-
 dicum & aliorum officialium munera confirmat. *Kil-*
darius, his litteris *Dublini* acceptis, Consiliarios mox
O-Donegall Dubliniæ *Z*uantes

convocat, iisque litteras regias communicat, quibus lectis, universi simul omnes *Henricum* verum legitimumque Regem agnoscunt & decernunt. Accersitis deinde Prætore & Senatoribus urbis, (quos Majorem & Aldermannos dicimus,) Proceribus etiam & aliis primariis viris, quotquot reperiri poterant, per præcipuos civitatis viros, omnes proficiuntur, ubi Edictum, tubis clangentibus promulgatum est, quo *Henricus Rex Anglie & Francie & Dominus Hibernie* proponciatur. Urbisipsa, laus populi acclamationibus, campanarum pulsationibus, & pyris, per plateas, pro more, accensis, publicam latitudinem testata. Publicum hoc Edictum in ceteris etiam urbibus & oppidis primariis, paulò postea proclamatum est & similiiter acceptum. Hæc mense *Maio*.

Emigravit ex hac vita die Paschalis, Edmundus
Coharfordus Episcopus Fernensis aliquando Decanus
Ecclesiae S. Canice Killenniae, de quo alibi diximus. *Ei successor designatus est Nicolaus Camillus,*
patrius, natus, Limericensis, qui Londini in ecclesiâ
cathedrali S. Pauli, consecratus est 20 in frequentis Januarii. *E vivis etiam excessit David de Bungo*
Episcopus Clonferiensis, consecrationis anno primo, cui
successit Dyonissius quidam, ordinis Minorum, à Julio 2.
Pontifice provisus, Novembris 7.

ANNO CHRISTI

M.D.X.

IN Momoniām hoc anno expeditionem suscepit Kildariūs, (factus denuo Hibernie Deputatus) magnis stipatis copiis, e comitatibus Dubliniensi, Midensi, Kildariensi & Longbensi, quibus se adjunxit Odo sive Hugo O-Donellus Dynasta Firconnellensis. Hi hosti-

cum

cum ingressi totam regionem transiit in *Desmoniam* vicinam (ubi & castra quædam postea cœperunt,) de populati sunt, nemine penè obviò, vel faltem repugnante. In reditu verò prædis omnes hostium copiis ob viam facti sunt, in loco *Monetrar* dicto, apud *Limes* ricenses. Erat tunc temporis hostium exercitus valde numerosus, ac inter eos præcipui nominis *Jacobus* primogenitus *Mauritii* Comitis *Desmonie*, *Tirlachus* *O'Brien* *Tuomonie* Dynasta, & *Mac William* Dynasta ex stirpe de *Burgo*. Prælii aleam tentare utriusque decretum. Congressi itaque, atrox pugna committitur, nec sine magno utriusque partis danno. Plus res autem ceciderunt ex parte *Kildarri*, utpote longo itinere lassati, & prædis præterea omnes. Nox prælium terminavit. Postridie *Kildarri*, Doctorum com filio, servatis ordinibus, sine aliquo alio danno, recessit, & domum revertens est.

Fuerunt hoc anno, mense *Aprilis*, magnæ aquarum inundationes, quæ etiam arbores, domos & pontes éverterent.

ANNO CHRISTI

MDXI.

Robertus Everus, qui annos jam 13 nobilissimo Prioratui S. Johannis Hierosolymitani in *Hibernia* præfuerat, hoc anno, per magnum *Rhodii* *Ypolita* Magistrum, honoratissimo eo loco exactus est, Praeceptoriam de *Slebich* apud *Penbrochienes* in *Wales*, ad sustentationem, quoad viveret, ei solum permisit! Quodnam ei crimen fuerit objectum, non competum habeo. Successit illi Prioratu *Johannes Ransilius* *Anglus*, qui tamet morbo impeditus in *Hibernia* non

ap-

appulit, ante annum in sequentem, quo tempore, Regis mandato, in Senatorum Regiorum album ascriptus est. Interim *Maii 14*, vitam hanc reliquit *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Finglassæ*, ad secundum à *Dublinio* lapidem, unde corpus ad Ecclesiam Cathedralem *S. Patricii* in australi suburbio civitatis *Dubliniensis* delatum ibidem magnâ funebri pompa, in naui nimirum Ecclesiæ, prope imaginem *S. Patricii*, sepultum est. Dein *Richardus Skeretus* Prior Ecclesie *S. Trinitatis* crucem Archiepiscopalem ut custos natus, ad Prioratum suum, (pro more) detulit, ibi affervandam, ad usum futuri Archeepiscopi. De hoc Praesule eruditione cæterisque Episcopaliibus virtutibus clara plurima fit mentio in Annalibus nostris Rerum *Hibernicarum*, regnante *Henrico Septimo*. Successit ei *Guilielmus Rokebeus* Anglus, decretorum Doctor, à sede *Midensi* per *Julium 2* Pontificem, ad hunc Archiepiscopatum translatus. Porro, *Rokebeo* in sede *Midensi* successor designatus est *Hugo Ingens* Anglus itidem, S. Theologiæ Doctor: uterque temporalium obtinuit restitutionem à Rege, anno sequenti, uno eodemque die, *Junii* videlicet 22. Interea hoc anno, è vivis excessit *Thomas Bradenus*, alias dictus *Andreae* filius, Episcopus *Kilmoren-sis*, cui in Episcopatu illo suffectus est *Dermittus* quidam, vir litteris haud mediocriter exultus. Is, gliscentibus in *Ultoniâ* tumultibus, utpote homo tranquillitatis amans, *Swordam* apud *Dublinienses* concessit, ubi Vicarii munere diu functus est. His diebus, *Carolus* sive *Cahir Q. Connorus* *Ofaliæ* Dynasta à gentilibus suis occisus est prope cœnobium Minoritarum de *Monasteri Feoris*. Hæc in *Hiberniâ*. Hoc etiam anno Concilium generale *Lateranense* quintum sub *Julio Secundo* inchoatum est, conclusum autem sub *Leone De-*

Décimo, anno 1518. In Angliâ interim *Catharina Regina* filium Regi, hoc anno ineunte, *Richmondie* perit, *Henricum* nuncupatum, Ecce autem,

Ostendent terris hunc tantum fat a, nec ultrâ

Esse finent.

Alzèro vix dum elapso mense, is summâ utriusque parentis, omniûmque ordinum mœstitiâ morte correptus est: Et quod mœrorem auxit, *Regina* sæpius postea abortivit. Unicam tamen filiam *Mariam* nomine superstitem postea reliquit. Ad *Reginam* ipsam quod attinet, sicut nobilissimis ea orta est parentibus, ita & longè nobilioribus animi virtutibus prædita, id quod non solùm quotquot de ea scripserunt uno quasi ore fatentur, sed & *Rex ipse*, dum divortium postea (anno 1528) prosequeretur, in oratione ad populum, ingenuè professus est.

ANNO CHRISTI.

MD XII.

Kildarius hoc anno cum exercitu in *Ultoniam* profectus, castrum de *Belfast*, quod ante annos novem diruerat, tunc nuper restauratum vi cepit & prostravit. Agros præterea undiquaque vastavit, & cum prædis demum recessit. Pecorum abactorum pars maxima militibus deinde viritim distributa. Sub eodem tempore diem suum obiit *Nicolaus Maguirius* Episcopus *Leghlinensis*, in *Idronâ* natus, sed in *Oxonienſi* Academiâ educatus, vir doctus & industrius, ac propter multiplices animi virtutes eo munere dignus. Præfuit annos circiter 22, & in Ecclesiâ suâ sepultus est. Vitam ejus scripsit *Thomas Brounus*, qui ei Sacellanus fuerat. *Nicolao* successor designatus est, *Christophori Bambrigii*

A a

Cardi.

Cardinalis *Eboracensis* operâ, tunc *Rome* munus ob-
euntis Legati *Henrici VIII*, *Thomas Halsius*, Anglus,
Juris utriusque Doctor, qui eodem etiam tempore *Ro-
mæ* moram fecit. Interfuit is posteà, annis 1515 & 1516,
Concilio Lateranensi. Se verò absente, Vicarium su-
um generalem constituit *Carolum* sive *Carib Cavena-
chum* cœnobii *Duiskensis* Abbatem, quem *Richardus
Staniburstus* perperam Episcopum appellat *Legblinen-
sem*.

ANNO CHRISTI MDXIII.

VEnimus jam ad tempus exitus Comitis *Kildariæ*,
qui licet magnis difficultatibus diù conflictatus
fuerit, posteriora tamen tempora, magna animi tran-
quillitate, rebus semper ferè ad vota fluentibus, tran-
segit. Ecce vero rerum humanarum fragilitatem. De-
creverat is vere appetente magnis viribus bellum contra
O-Carollum Eliæ Dynastam persequi. Mense demùm
Augusto, copiis contractis, iter ingressus est: Sed *Atbyæ*,
in ipso itinere, quasi in medio cursu, in ægritudinem
incidit, unde *Kildariam* discedens, ibique per aliquot
dies decumbens, 3 Nonas *Septembri* expiravit. Cada-
ver ejus *Dublinium* deportatum, ibi in Ecclesiâ cathe-
drali S. Trinitatis, cuius egregius fuerat Benefactor, in
facello nempè à se constructo, à boreali parte summi al-
taris, honorificè tumulatum est. Exercitus interim, hoc
inexpectato casu consternatus, illico dissolvitur. Co-
mite mortuo, Gubernatoris *Hiberniæ* munus, Sena-
tus Regii assensu, filio ejus *Geraldo* tunc temporis
summo *Quæstori*, *Justitiarii* nomine, protinus colla-
tum est, quem & Rex novo diplomate posteà *Hiber-
niæ*

nia Deputatum constituit. *Novembris* sexto, *Guilielmus Cromptonius* ex equestri ordine Cancellarii *Hiberniae* munus assequutus est: Die deinde 13 proximi *Jannarii*, *Christopborus Flemingus* sive *Flandrensis* Baro *Slanius* summus *Hiberniae* Quæstor renuntiatus. Interim *Maii* 25, *Galvidæ*, sive *Galviae*, mortem obiit *Mauritius* de Portu, alias *O-Fibeli*, ordinis Minorum, Archiepiscopus *Tuamensis*, vix quinquagenarius, ac ibidem in Ecclesiâ sui ordinis tumulatus est; vir ob eruditionem & alias animi virtutes, in tam summâ admiratione apud nonnullos, ut ab iis *Flos mundi* vocaretur. De illo fusiùs alibi scripsi. Successit ei *Thomas Laleus*, Ordinis itidem Minorum. Inter hæc, mensis *Junio*, (nam annus hic mortibus clarorum virorum est memorabilis) vitam cum morte commutavit *Ottavianus* de *Palatio*, patriâ *Florentinus*, Juris Canonici Doctor, & Archiepiscopus *Armachanus*, cum præfuissest annos 33 & 3 menses, & in Ecclesia Parochiali de *Termon-fechan* apud *Louthenses* (ni fallor) sepultus est. Verùm de eo etiam plura alibi, nec est cur hîc repetam. *Ottaviano* defuncto successor provisus est, ante exitum ejusdem anni, *Johannes Kyte*, in civitate *Londinensi* natus, *Henrici* Regis aliquandò Legatus in *Hispaniâ*, qui temporalium (ut loquimur) restitutionem accepit 20 in sequentis *Maii*. Hoc etiam anno, *Donaldus mac Guillen* vi cepit *Dunlusum* castrum in *Ultoniâ*.

Nec hîc prætermittendum ut potè universæ genti *Anglicæ* honorificum, quòd hoc anno *Maximilianus* Imperator sub vexillis *Henrici* nostri Octavi, bellum tunc temporis contra *Gallum* gerentis, militare non dignatus est, rubram S. *Georgii* crucem & rosam bicolorē, Anglo militantium symbolum, gestavit, ac centum aureorum diurnum stipendium accepit, præter ea quæ copiis suis persoluta fuerunt.

ANNO

ANNO CHRISTI

MD XIV.

Kildarius in Lexiam cum copiis profectus, O-Morūm tumultuantem ibi in prælio vicit & in sylvas fugavit. Reversus deinde, in Breniam sive Bresniā movit, contra O-Relium, qui Anglorum regionem vicinam direptionibus tum nuper vastaverat, ubi capto & diruto Cavan castro, ac Hugone O-Relio multisque aliis occisis, cæterisque in sylvas & saltus dispersis, viculos circumvicinos incendit: magno denique pecorum numero abacto reversus est. Sunt qui tradunt ingentem hoc anno exortam fuisse in Hiberniâ seditionem, verūm cùm nec primarios designent authores, nec provinciam in quâ erupit, nec modum suppressionis; non possum, fateor, non per seditionem eam intelligere tumultus hosce O-Mori & O-Relii, quos ideò Kildarius dissipavit, & in latibula (uti diximus) expulit.

ANNO CHRISTI

MD XV.

JAnuarii 25, sumnum Hiberniæ Concilium (Parlementum vocamus) Regis mandato, sub Kildario Deputato inceptum est Dublinii, in quo, præter leges eas consuetas de privilegiis & libertatibus Ecclesiæ & Terræ Hiberniæ confirmandis, Subsidium Regi conceditur: Item, ad querelas quasdam malitiosas, inter privatos, prævertendas, remedium in Curiâ Cancellariæ Hiberniæ præscribitur, contra Actores scilicet litteras summonitorias sub privato sigillo Angliæ ducentes,

de

de rebus ad fora justitiæ in *Hiberniâ* spectantibus.

Sub veris initium, *Guilielmus Rokebæus* Archiepiscopus *Dubliniensis* in *Angliâ* tunc moram faciens, diplomate Regio, constitutus est *Hiberniæ Cancellarius*, quo munere, post redditum in *Hiberniam*, quoad vixit, potitus est. *Junii* deinde 13, *Guilielmus Prestonius* Vicecomes *Gormanstonius* *Hiberniæ Justitiarius* renunciatus, sed mox (ni fallor) exutus. *Augusti* 3, diem suum obiit *Londini*, *Thomas Butlerus* Comes *Ormoniæ*, quo subditum ditiorem, si vera sint quæ de eo traduntur, *Anglia*, (quantum auguror) eo tempore non vidit. Ferunt enim quadraginta millia libraruim *Sterlingarum*, sive monetæ *Anglicæ*, præter argentum cælatum & gemmas, in loculis suis eum reliquisse. Sepultus est *Londini*, in Ecclesiâ cœnobii S. *Thomæ de Acon*, sive *Acres*. Duas is reliquit filias, *Annam*, quæ enupta est *Jacobo de S. Leodegario*, sive *Sentleger*, & *Margaretam*, quæ enupta *Guilielmo Bolenio* Equiti Balnei. Is denique tantâ floruit gratiâ apud *Henricum VII* & *Henricum VIII*, ut solus ex *Hiberniæ* proceribus sedem habuerit & suffragium in Comitiis Parliamentariis *Angliae*, & supra omnes quidem *Angliae* Barones. In honore successit ei *Petrus* sive *Pierce Butlerus* de *Carrig*, Eques Auratus, ex eadem Comitum stirpe. Idem porrò annus ultimus fuit *Eugenio Camælo* Episcopo *Clochorenſi*, cum illi sedi præfuisset annos circiter 10, & in Ecclesiâ suâ sepultus est; cuius aliquando Decanus fuerat. Vacavit deinde sedes *Clochorenſis* annos 4, tumque ei præfectus est *Patricius Culinus*, ordinis Eremitarum S. *Augustini*, ob antiquitatis cognitionem, & poëticam, quam ad res sacras transtulit, commemorandus.

ANNO CHRISTI.

MDXVI.

Kildarii hoc anno *Imaliam* ingressus est, ubi *Shanum O-Tolum* in prælio occidit, tumque amputatum ejus caput *Dublinum*, ad urbis Prætorem misit. In *Eliam Carolinam* postea penetravit, contra *O-Carrollum*; in quâ expeditione, se illi adjunxerunt non pauci Nobiles *Lageniae & Momoniae*, ex *Anglicâ* origine, interque eos, *Petrus Butlerus Comes Ormoniae*, & *Jacobus primogenitus Comitis Desmoniae*. Hostium ingressus, *Lemevanan* castrum obsedit, ac post unam septimanam, præfidiariis locum noctu deferentibus, cepit, & brevi postea prostravit. Inde *Clonmellam* opidum munitum, ad *Surium* flu. quantâ potuit celeritate contendit, ut famam sui adventus præverteret. Eâ autem, non multo pôst, ab opidanis, conditionibus nescio quibus, deditâ, cum obsidibus non nullis & captivis domum rediit, ubi ingenti suorum platus exceptus est: cæteri ad suos incolunes reversi.

Junii 28, *Elizabetha S. John*, *Geraldi Comitis Kildarii* defuncti vidua vitam cum morte commutavit. Ante eam, 7 nempe *Idus Maii*, fatis concessit *Menelaus Cormicanus* Episcopus *Rapotensis*, quondam Decanus ejusdem Ecclesiæ, & *Dunegallæ*, in cœnobio fratrum Ordinis Minorum de observantiâ, sicut mandaverat, sepultus est, cum sedisset annos 32. Successit ei *Coruelius Cabanus*. Diem etiam supremum obiit hoc eodem anno, ætate jam ingravescente, *Guilielmus Ferallus* Episcopus *Ardachadensis*. Videtur tamen diù ante obitum resignâsse. Siquidem traditum reperi

Eugenium

Eugenium quendam ordinis Prædicatorum à Pontifice provisum fuisse Episcopum *Ardachbadensem* 22 Decembris anno 1508; per obitum *Thome O-Congalani*.

Nescio an operæ pretium sit h̄ic memorare vaticinum vetus, quo ferebatur gentem totius *Hiberniæ* humilimam hoc anno evasuram potentissimam & bellicosissimam. Meminit hujus vaticinii Author libri *De salutie Populi* qui sub ficto nomine *Pandari Hiberniæ* extat. Cæterum, exitus Præstigiatoris vanitatem satis ostendit. Quām recte *Horatius*, Carm. Lib. 3. Od. 29.

*Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus : &c.*

ANNO CHRISTI

MDXVII.

Ad bellum in *Ultoniâ* hoc anno gerendum copias coegerit *Kildarius*, & *Lecaliam* primū ingressus castrum præsidiarum *Dundrom*, ē quo *Hiberni Anglos* deturbârant, vi cepit & diruit. Dein adversus *Feliniū Magenisium* signa extulit, quem facile prælio vicit. Captus est eo tempore *Magenisius*, plurimique suorum desiderati. *Kildarius* verò, postquam *Magenisii* fautorum viculos & prædia diripuisset & incendisset, in *Tir-Oeniam* progressus, ibi etiam regione populatâ, *Dunganon* castrum cepit & incendit. His peractis, magno pecorum numero abacto, *Dublinium* rediit.

Accidit verò, haud multò post redditum ab his victoriis, videlicet Nonis Octobribus, ut magno ejus amore, uxorem amitterit, immatura morte (*Lucane in agro Dubliniensi*) eruptam, *Elizabetbam Zouchiem*, foeminam, ob raram morum probitatem, usquequaque lau-

laudandam. Sepulta jacet in cœnobio novo Minoritarum, juxta Kilcullen apud Kildarienses, prope Alisoman Eustaciam, mariti matrem, ubi & funus ejus summa pompâ peractum.

Aliquantò antè, levis civium manus è Dublinio in Imaliam contra O-Tolum missa est ; sine fructu tamen expectato ; nam paucorum interitu, cæteri consternati domum protinus revertuntur.

Augusti 7, mortem obiit Londini Christopherus Flemingus sive Flandrensis, Baro Slanius, summus Hiberniae Quæstor, hæredem relinquens Jacobum, novem annorum puerum. Idem annus abstulit Thoman Ficheum Subpriorum Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis Dublinii, cuius laboribus litterariis multùm debet ea Ecclesia. Hoc etiam anno, vel sequente, decessit Thomas Pursellus Episcopus Waterfordiensis & Lismorensis, cui successor designatus est Nicolaus Cominus Episcopus Fernensis. Finis hoc anno frigus hyemis acerrimum, adeo ut fluviorum glacies non homines solum, sed & currus onustos diu transmitteret. Hæc in Hiberniâ. Interim, in Angliâ, Februarii 11, Catharina Regina filiam Regi peperit Grenovici, Mariam appellatam, Angliæ postmodùm (extincto fratre Edwardo) Reginam.

ANNO CHRISTI

MDXVIII.

IN Hiberniâ placida erat toto hoc anno quies. In Angliâ etiam, mense Septembri, pax cum Gallo confecta est, quæ & publico posteà Edicto, Dublinii fuit proclamata, & mutua commercia restituta. Conditionum Capita præcipua fuerunt, ut Franciscus Galliæ

Galliae Delphinus Mariam Regis nostri filiam, nondum bimulam, duceret, quamprimum ea ad ætatem matrimonio habilem perveniret: ut Johannes Stuartus Dux Albaniæ è Scottiâ revocaretur; ut civitas Tornacensis à nostris occupata Gallo restitueretur: Ac postremò, ut ille pro civitate daret 600 aureorum millia, & pro arce 400, præter 23 millia librarum Te-roanensium à civibus Regi debita, & annuam 1000 marçarum pensionem Cardinali Wolfaeo assignatam, ob Tornacensis Episcopatus resignationem. De pecuniâ deinde persolvendâ, obsides dati octo Nobiles.

Dum hæc agerentur, Comitis Kildarii adversarii facta ejus in Hiberniâ sedulò observârunt, ac singula in Aula Anglicâ, per litteras & nuntios in deterius auxerunt. Nec defuit sibi Kildarius: Statim enim ut ille hæc intellexit, litteris ad Regem datis, enixè imploravit, ut fidem calumniantibus derogaret, criminaciones ex invidia quorundam in se comparatas asserens: in Principem & patriam se fide firma & intemerata persistisse professus, & æternum perstitutum. Nuntios prætereà & amicos suos in Anglia responsis instruxit, ad ea quæ sibi objicienda autumavit. Quid indè pro-venerit, anno sequenti narrabitur.

Synodus Provincialis hoc anno Dublinii celebrata est à Guilielmo Rokebaeo Archiepiscopo Dubliniensi, cuius Canones extant in Regesto rubro Episcopi Osforiensis. Atqui hîc inferere longum esset, & ad rem fortè superfluum. Aliam is Synodum Provincialem Dublinii itidem in Ecclesia S. Trinitatis coegerat mense Septembri 1512. Sed Statuta ibi tum ordinata (ni fallor) perierunt. Martii 10, diem obiit supremum Edmundus Curcæus, sive *Courcy*, ordinis Minorum, S. Theologiae Professor, Episcopus primùm Clochorensis anno 1485, deindè post novennium, Rossen-

sis, & in Ecclesia cœnobii sui ordinis de *Temolagy*, apud Corcagienses, cui magnus fuerat Benefactor, sepultus est. De ejus singulari & immota fide in Henricum Septimum Regem alibi dixi. Successorem habuit Johannem *Imurily*, in eunte ætate, monachum Cisterciensem cœnobii B. Mariæ de Fonte vivo, dein Abbatem ejusdem loci. Item 3 Nonas Martii, naturæ debitum persolvit Richardus Skerettus Prior Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis Dubliniæ, vir prudens & eruditus. Successit Guilielmus Hassardus Canonicus regularis ejusdem Ecclesiæ.

ANNO CHRISTI

MDXIX.

INimici familiæ Geraldinorum metuentes vehementer, nè si Kildarius jam læsus, Hiberniæ Deputatus permaneret, eos majoribus quam anteà molestiis afficeret, nullum non moverunt lapidem, ut in Angliam vocaretur, ac ibi detineretur, donec de objectis crimini bus se purgaret. Hoc efficiunt Cardinalis Wolsæi operâ, in gratiâ Regis jam florentissimi. Siquidem ad tempora jam pervenimus, quibus Wolsæus tantâ polluit apud Regem autoritate, ut nulla ferè magni momenti negotia, in Angliâ & Hiberniâ, sine ejus consilio, tractarentur. Kildarius itaque accersitus est tandem, ut ad crimina, de re in Hiberniâ male administratâ, ab adversariis objecta, responderet. Speciatim, inter alia, quòd è Regis prædiis quibusdam & possessionibus injustè usurpatis, sequे suosque ditâset, & quòd multos Hibernicæ originis sibi & hæredibus suis devinxisset. Ante discessum ex Hibernia, Regia licentia impretrata,

trata, muneri suo præfecit Mauritium filium Thomæ de Lackagh, Equestris ordinis è sua familia, titulo Hiberniæ Justitiarii. Admissus etiam, posteà in Aula, Regè ipso coram, causam suam defendere, res ibi non uno eodémque axe diù rotari perspexit, & actionum suarum candidam citò sensit interpretationem. Quid plura? Absolutus est denique, in pristinam gratiam receptus, Regémque anno insequenti, inter alios proceres comitatus est, ad colloquium cum Gallo inter Andream & Guineas jam pridem destinatum. Principum consilia arcana sunt. Interim hoc anno, *Inis-Oën* Peninsula in Tir-Conellia ab O-Nealīs miserè devastata est.

Regem hactenùs Hibernica nimis neglexisse prudentiorum erat opinio. Quapropter, in Anglia jām seriò consulitur, de hoc errore corrigendo, ac viro aliquo idoneo, è primaria nobilitate, in Hiberniam cum copiis mittendo, ad rebelles, qui ad officium non redirent, debellandos. Consiliariis plerisque ad hoc in primis habilis visus est Thomas Howardus Surreiæ Comes, qui & Regi, ob priora in bello merita, percharus fuit. Is igitur, sub finem hujus anni, Hiberniæ *Locum-tenens* constitutus est, atque exercitus ei decretus, proximo vere in Hiberniam transmittendus, cum pecuniis, armis & aliis ad expeditionem necessariis. Hanc provinciam Surreio demandatam asserit Polydorus Virgilius, operâ præcipue Wolsæi, sed magis ex odio in Kildarium, quam ex amore erga Surreium. Hoc eodem anno, è vita migravit, paulò ante festum Natalis Domini, Jacobus Mahonides Episcopus Derensis & Prior Commendatarius cœnobii SS. Petri & Pauli de Knock juxta Loutham, cùm sedisset annos 12. Fatis etiam concessit Januarii insequentis 9, Johannes Imuril Episcopus Rossensis, (de quo

quo suprà in habitu fratris Franciscani, & in cœnobio Minoritarum de Temolag y sepultus est. Johanni huic successit Bonaventura quidam, Jacobo; Rodericus O-Donellus, Decanus (ni fallor) Rapotensis, qui Episcopatum tenuit usque ad 8 Id. Octobris 1551, quo in habitu itidem Franciscano decessit, & Dunegallæ, in cœnobia ejusdem ordinis humatus est. Nec prætermittendus, qui hoc etiam anno mortem obiit, Arthurus O-Nealus Coni sive Quini filius, Tir-Oeniæ Dynasta. Successit populari electione Conus frater, cognomento *Bacca*, id est, Claudus, de quo plura nobis in posterum dicenda sunt. Hoc etiam anno, Nicolaus Cominus Episcopus Fernensis ad Episcopatum Waterfordensem & Lismoreensem translatus est. Ei successit in Episcopatu Fernensi Johannes Purcellus, qui Romæ consecratus est 6 Maii 1519.

ANNO CHRISTI.

MDXX.

Die Mercurii proximo ante festum Pentecostes; Thomas Howardus Surreiæ Comes, Angliæ, Walliæ & Hiberniæ Thalassiarcha, sive (ut loquimur) Admirallius, & ordinis Georgiani Eques, in Hiberniam à Rege Locum-tenens missus, Dublinium (uxorem suam filiam Edwardi Ducis Buckingamiaæ secum dicens) appulit. Statim verò postquam imperium suscepisset, ipso nimirum die Pentecostes, certior factus adventare Conum O-Nealum Tir-Oeniæ Dynastam cum magnis copiis, sperantem inopinato suo adventu agrum Midensem usquequaque imparatum oppressurum, animo inflammato eum aggredi exardebat, quod in famam, primis imperii auspiciis,

vide-

videbatur. In comitatu tunc temporis habebat (quos secum ex Angliâ adduxerat) centum è satellitio Regio, & mille alios, partim equites, partim pedites. Cum his igitur & electo civium Dubliniensium flore, necnon tumultuariâ fortassè manu è regione vicinâ, contra O-Nealum movit. Cæterùm Slanam in Midiâ pervenientis ibi citò intellexit O-Nealum, ut in armis eum fuisse audivit, animum despōndisse, & cum suis in Ultoniæ latebras confugisse. Surreius igitur non tutum eo tempore existimans in hostem movere ulteriùs, qui ad loca uliginosa & sylvas fugerat, præsertim cùm ipse à commeatu, in tam inexpectato casu, minùs instrutus esset, ductorum consilio, Dublinium rediit. Utcunque, O-Nealus sibi suisque diffidens, ac metueñs quoniam hæc res tandem evaderet, à novo Locum tenente, brevi postea, per litteras veniam demissè petiit, séque deinceps operam fidelem Regi navaturum promisit, si in gratiam reciperetur. Postulatis assensit Surreius, quòd pro ratione temporum Reip. interesse videbantur. Paulus Jovius (incertam nescio quam famam secutus) Conum sive Conatium O-Nel (quem Holtoniæ Principem appellat) in exercitu habuisse afferit quatuor millia equitum, & triplo majorem peditum numerum, Howardi nihilominùs industriâ & donis, in amicitiam demùm traductum, cum Henrico Rege pacem coluisse. Ego autem nostros sequor, qui O-Nealum, è virium suarum diffidentiâ & spe veniæ, supplicem se labjecisse disertè afferunt.

Inisdem diebus, Mauritius filius Thomæ (de quo supra dixi) qnam ob causam non comperi, ab O-Moris, in Lexiâ sive Leafiâ crudeliter trucidatus est. Sub quod etiam tempus, mortem obiit aliis eodem nuncupatus nomine, Comes nimirūm Desmoniæ, quem eo honore secutus est filius Jacobus.

Paucis post diebus, Surreii operâ, Comites Ormoniæ & Desmoniæ sibi mutuò reconciliati sunt Waterfordiæ, ubi ambo convenerunt, & ad pactionem observandam, tam obsides dederunt quām chirographos. Mense Octobri, Surreius C-Birnos, agro Dubliniensi vicinos, tunc tumultuantes acriter exagitavit, ac prædatorias eorum turmas dissipavit & in latibula expulit. In cæteris Lageniæ partibus, lata erat quies: Res tamen annonaria continua in æstate pluviis ingra-
vescebat. Hoc tempore, solvuntur à Locum-tenente,
50 Equites, qui sub ductu fuerunt Johannis Bulmeri
Equitis aurati, ut ad Bellica munia nullatenus prompti. Bulmerus etiam ipse, quod valetudinarius, in
Angliam redire permittitur. Interim, dum hæc fiunt,
Kildarius in Angliâ secundam duxit uxorem, Elizabetham Greiam, filiam Thomæ Greii Marchionis
Dorsettiaæ. Hoc matrimonium Kildarii negotia, (ex
ea nempè potentium in Aulâ amicorum accessione)
magnoperè posteà juvit promovitque. Ex hac uxore,
Comes (præter filias) genuit Geraldum (qui Regi-
næ Mariæ benignitate in honore ei demum successit)
& Edwardum.

ANNO CHRISTI

MDXXII.

Junii 4, Surreiæ Comes ordines ad Parliamentum
evocavit Dublini, in quo, combustio malitiosa si-
ve frumenti sive domorum fit crimen laæ Majestatis. I-
tem, Transportatio lanæ prohibetur sub pena amissio-
nis duplicitis valoris, & alia nonnulla sancta fuit temporis
aptata. Dein, Martii in sequentis 21, hoc Parlamen-
tum solutum est.

60

De

De cæde Mauritii filii Thomæ ab O-Moris in Leixiâ perpetratâ, suprà diximus. Eam verò ut ulciscetur Comes, hoc anno, cum copiis in Leixiam profectus est, eique se adjunixerunt non pauci nobiles & alii Anglicæ originis, intérque eos, Thomas *Tiew* Prætor Dubliniensis, cum armatâ urbis manu.

In hac expeditione, dum Comes Leixiam ferro flammâque devastaret, globulo è bombardâ emisso, in casside iactus est. Verum ingenti Dei misericordiâ, sine aliquo vulnere aut damno. Bombardarius, qui è sylvâ vicinâ sclopum in eum exoneraverat, mox captus est & occisus.

Fœdus inierunt his diebus O-Connorus, O-Carollus & alii Hibernicæ originis, de Anglorum territoriis, communibus viribus invadendis. De eorum confiliis certior factus Surreius, copiis collectis, Julii 9, signa Ofaliam versus promovit. Ei se adjunixerunt non pauci nobiles Lageniæ ex Anglicâ stirpe, præter cives Dublinienses & opidanos Pontanenses, necnon Hibernicos nonnullos Dynastas, cum securigeris eorum *Galloglassis*, & *Kernis*, sive peditibus levioris armaturæ. Julii 13, hosticum ingressus est, ubi post diem unum vel alterum, cœnobium dictum *Monaster-Fearis* quod O-Connorus præsidio firmaverat, trium tormentorum bellicorum in idoneis locis collocatorum displosione, cepit, præsidiariis noctu fugâ evadentibus. Præsidio deinde ibi collocato, totam regionem adjacentem, usque ad 23 ejusdem mensis, ferro flammâque devastavit. Armenta verò & greges, ante Comitis adventum, abegerat O-Connorus. His peractis, dum de reditu meditatuer Surreius: ostendunt se cum suis O-Connorus, O-Carollus & alii confederati è Midia reversi, ubi populationes fecerant. Oblata hanc occasione, eos rectâ petit Surreius: If ve-

rò suis viribus diffidentes & impar certamen sponte declinantes, fugæ se protinus mandaverunt. In fuga non pauci ceciderunt. Utcunque, victoria hæc tristis fuit, ex infelici fato Edwardi Plunketi Baronis Dunsaniæ, qui inter medios hostes fortiter pugnans occubuit.

Sub idem tempus, Hugo sive Odo O-Donellus Tir-Conelliæ Dynasta, tum nuper à peregrinatione Romana reversus, litteris nuntiisque, de submissione cum Locum-tenente intercessit, & si in gratiam recipere retur, se fidem ei semel datam constantissimè observaturum promisit. Copias etiam auxiliares ex Tirconellia pollicitus est, ac magnum Scotorum insularium numerum se præterea conducturum, ut iis contra Regis inimicos uteretur. Petitioni ejus annuit promptè Locum-tenens, ac in fidem eum recepit. Atqui evenitus docuit hæc omnia simulatè ab O-Donello fuisse proposita. Nam cùm Surreius paulò postea expeditionem contra Conellum *Mac-Melachin* suscepturnus, copias promissas petiisset, O-Donellus certior factus O-Nealum ad eam expeditionem copias misisse auxiliares, Equites 400, *Galloglassios* 400, & *Kernos* 800, ansam eam arripuit irruendi in territoria O-Neali & Prioris Magenisii. In hac incursione 17, vicos combussit, & magnum pecorum numerum abegit. Hinc verò O-Nealus, ut sua defenderet, copias suas revocare coactus est. Atque inde expeditio contra Mac-Melachlinum omissa.

Interim in Momonia, pax inter Jacobum Comitem Desmoniæ, & Cormacum juniores *Mac-Carty reagb*, à Guilielmo Rokebæo Archiepiscopo Dubliniensi & aliis Delegatis, nuper Waterfordiæ proposita in sumum abiit. Desmonius enim Cormaci territoria deprædationibus & incendiis infestare cœpit. Nec defuit sibi Cormacus. Is inito cum Thoma Desmo-

nio Equite aurato, noto Comitis hoste, sedere signa in Comitem direxit. Mense Septembri prælium inter eos commissum est, in quo Comes & sui magna cum clade obtriti. Comes fugâ eyasit, sed Johannes & Geraldus patrui ejus inter alios capti sunt, & cæsi plus quam mille.

Hyeme jam ingruente, Surreius pecuniâ ex Anglia in bellî sumptus promissâ diu frustrâ expectatâ, ulteroris moræ pertulsus, regit cum Wolso Cardinale & amicis suis in Anglia, ut ipse revocaretur. Petitioni ejus Rex annuit, eoque promptius, quia, fisco ex hacusto, ipse rei nummariae inopia laborabat. Imperatâ itaque venia, Surreius cunctis ordinibus, ob morum probitatem, percharus sub festum Natalis Domini in sequentis, copiis suis Anglicis stipatus, in Angliam, unâ cum uxore, trajecit. Ad Regis Curiam pervenit 25 in sequentis Januarii, ibique prout meruit, gratiosè receptus. Bello deinde Gallo denuntiato, cum classe Regia in Aremoricam sive Britanniam minorem missus est. De Morleio opido ab eo tunc vi capto & incenso, ac aliis ejus rebus gestis in Gallia, petat qui volet Anglicarum rerum scriptores. Nunc ut pergam: In Comitis sic revocati locum, Petrus Butlerus Comes Ormoniae, qui illi intimus, titulo Hiberniæ Deputati, suffectus est. Ejus præfertim consiliis, in gravioris momenti negotiis, usus est Surreius, dum Hiberniam administraret.

Eodem anno, ut viros ex Episcopali ordine & doctrinâ claros commemorem, Augusti 3, Johannes Kyte Archiepiscopus Armachanus, vir ob mensam hospitalem celebratus, Archiepiscopatui resignavit, factus deinde Archiepiscopus Thebanus in Græcia, & Episcopus Carleolensis in Anglia. Vixit postea usque ad 19 Junii 1537, quo die Stepneiæ prope Lon-

dinum,

dinum, grandævus deceffit, ibique in medio fermè cancelli versus Aquilonem tumulatus est, sub marmore cui incisum est claudicante rhithmo epitaphium Anglicum. Successit ei in Archiepiscopatu Armachano **Georgius Cromerus** Anglus vir gravis, eruditus & moribus placidissimis, in Anglia consecratus mense Aprili prædictam resignationem insequenti. Porrò, Novembris 29 hoc anno, diem obiit Dublinii, Guilielmus Rokebæus Juris Canonici Doctor Archiepiscopus Dubliniensis, patriæ Eboracensis, & in Ecclesia sua cathedrali S. Patricii honorificè sepultus est, cor verò in Angliam deportatum, in monumento majorum fuit conditum. Illi successit, **Hugo Ingeus** S. Theologiae Doctor, Episcopus Midensis, quem Polyd. Virgilius *Virum vocat probum, & cum Kildario comite multis officiis atque familiaritate conjunctum.* Ingeo in sede Midensi, post biennium, suffectus est Richardus Wilsonus Anglus, Prior Commendatarius ad tempus hospitalis S. Bartholomæi Londini, à Papa provisus. Sub hoc etiam tempus, è vita migravit Thomas Halfaius Anglus itidem, Juris utriusque Doctor, Episcopus Leghlinensis, tum nuper à Roma (ubi per aliquot annos vixerat Anglicæ nationis in Basilica S. Petri Poenitentiariorum) in Angliam reversus, antequām sedem suam vidisset, ac Westmonasterii in Ecclesia Hospitalis Sabaudiensis sepultus est. Successit ei in Episcopatu Mauritus Deoranus, vel Dornanus, ordinis, ut habet Doulingus, Minorum, ut Waddingus verò refert, (cui potior opinor fides) Prædicatorum, homo, propter mores probatissimos, & concionum facundiam, multum laudatus. Sub initium Præfulatus ejus, suadentibus nonnullis, ut ad expensas, circa negotium electionis ejus, resarcierendas, Cleri subsidium duplicaret, is ab omni fuco alienus,

enus, veteri verbo respondisse perhibetur, *Se velle
suos dum tondeantur non deglubi.* Ultimus dicetur Johannes Folanus Episcopus Limericensis, qui fato concessit Januarii 30. Huic defuncto Rex annis 8 est sufficere Walterum Welleslæum, Priorem cœnobii Conallensis, (qui posteà Episcopus evasit Darenfis.) Sed eo posteà, nescio quare, rejecto, Episcopatum Limericensem obtinuit Johannes Coynus sive Quinnus Dominicanus, quem tenuit posteà usque ad 9 Aprilis 1551, quo die resignavit. Denique non híc prætermittendum, Leonem Decimum Pontificem, hoc anno, per Bullam datam 5 Idus Octobris, Henricum Octavum Regem, ob librum ab eo contra Lutherum scriptum, honorifico titulo *Defensoris Fidei* appellandum decrevit: quam integrum ex autographo quod etiamnum extat in Bibliotheca locupletissima Cottoniana, sub effigie Vitellii, B. 4. transcribere operæ pretium duxi.

Leo Episcopus servus servorum Dei Charissimo in Christo filio, Henrico Angliae Regi, Fidei Defensori, salutem & Apostolicam benedictionem. Ex supernæ dispositionis arbitrio, licet imparibus meritis, universalis Ecclesiæ regimini præsidentes, ad hoc cordis nostri longè latèque diffundimus cogitatus, ut fides catholica sine quâ nemo proficit ad salutem, continuum suscipiat incrementum, Et ut ea quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut pravis mendacib[us]q[ue]ne commentis pervertere & denigrare molientium, sanâ Christi fidelium, præsertim dignitate Regali fulgentium, doctrinâ sunt disposita, continuis proficiant incrementis partes nostri ministerii & operam impendimus efficaces. Et sicut alii Romani Pontifices Prædecessores nostri catholicos Principes (prout rerum & temporum qualitas exigebat)

' exigebat) specialibus favoribus prosequi consueve-
 ' runt, illos præsertim, qui proceliosis temporibus,
 ' & rabida Schismaticorum & Hæreticorum fervente
 ' perfidia, non solum in fidei serenitate & devotione
 ' illibata Sacerdotiæ Romanæ Ecclesiæ immobiles
 ' persusterunt, verum etiam tanquam ipfius Ecclesiæ
 ' legitimi filii ac fortissimi Athletæ Schismaticorum &
 ' Hæreticorum insatis furoribus spiritualiter & tempo-
 ' raliter se opposuerunt; Ita etiam Nos Majestatem
 ' tuam propter excelsa & immortalia ejus erga nos
 ' & hanc sanctam sedem, in qua permissione Divinâ
 ' sedemus, opera & gesta, condignis & immortalibus
 ' præconiis & laudibus efferre desideramus, ac ea sibi
 ' concedere propter quæ invigilare debeat, à grege
 ' Dominico lupos arcere, & putrida membra quæ
 ' mysticum Christi corpus inficiunt ferro & materiali
 ' gladio abscindere, & nutantium corda fidelitatem in fidei
 ' soliditate confirmare. Sanè cùm nuper dilectus fili-
 ' us Johannes Clerk Majestatis tuæ apud nos Ora-
 ' tor in Consistorio nostro coram venerabilibus fratri-
 ' bus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus
 ' & compluribus aliis Romanæ Curiæ Prælatis, Li-
 ' brum, quem Majestas tua, charitate, quæ omnia
 ' sedulò & nihil perperam agit, fideique Catholicæ
 ' zelo accensa, ac devotionis erga nos & hanc san-
 ' ctam sedem fervore inflammata contra errores di-
 ' versorum Hæreticorum sapientius ab hac sancta sede
 ' damnatos, nupérque per Martinum Lutherum
 ' suscitatos & innovatos, tanquam nobile ac salutare
 ' quoddam Antidotum composuit, nobis examinan-
 ' dum, & deinde authoritate nostrâ approbandum ob-
 ' tulisset, ac luculentâ oratione suâ exposuisset, Ma-
 ' jestatem tuam paratam ac dispositam esse, ut quem-
 ' admodùm veris rationibus ac irrefragabilibus Sacrae

Scri-

Scripturæ ac Sanctorum Patrum auctoritatibus, notioros errores ejusdem Martini confutaverat; Ita etiam omnes eos sequi, & defensare præsumentes totius Regni sui viribus & armis persequatur, nōsque ejus libri admirabilem quandam & cœlestis gratiæ rore conspersam doctrinam diligenter accuratèque introspexissemus, omnipotenti Deo, à quo omne Datum perfectum est, immensas gratias egimus, qui optimum & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inspirare, eique tantam gratiam supernè infundere dignatus fuit, ut ea scriberes quibus sanctam ejus fidem contra novum errorem damnatorum hujusmodi suscitatorem defenderes, ac aliquos reges & principes Christianos tuo exemplo invitas, ut ipsi etiam Orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum & discrimen adductæ omni ope suâ adesse opportunèque favere vellent. Æquum autem esse censentes eos qui pro fidei Christi hujusmodi defensione pios labores suscepserunt omni laude & honore afficere, volentesque non solum ea quæ Majestas tua contra eundem Martinum Lutherum absolutissimam doctrinam, nec minori eloquentiam scripsit, condignis laudibus extollere ac magnificare, auctoritatèque nostrâ approbare & confirmare, sed etiam Majestatem ipsam tuam tali honore ac titulo decorare, ut nostris ac perpetuis futuris temporibus Christi fidèles omnes intelligent, quām gratum acceptumque nobis fuerit Majestatis tuæ munus, hoc præsertim tempore nobis oblatum; Nos qui Petri, quem Christus in coelum ascensurus Vicarium suum in terris reliquit, & cui curam gregis sui commisit, veri successores sumus, & in hac sancta sede, à qua omnes dignitates ac Tituli emanant, sedemus, habitâ super hiis cum eisdem fratribus nostris maturâ deliberatione, de eorum una-

‘ nimi consilio & assensu Majestati tuæ titulum hunc,
‘ videlicet, Fidei Defensorem, donare decrevimus, pro-
‘ ut te tali titulo per præsentes insignimus, mandantes
‘ omnibus Christi fidelibus, ut Majestatem tuam hoc
‘ titulo nominent, & cum ad eam scribent, post di-
‘ ctionem, Regi, adjungant Fidei Defensori. Et pro-
‘ fectò hujus tituli excellentiâ & dignitate ac singulari-
‘ bus meritis tuis diligenter perpensis, & consideratis,
‘ nullum neque dignius, neque Majestati tuæ conve-
‘ nientius nomen excogitare potuissimus, quod quo-
‘ tiens audies aut leges, totiens propriæ virtutis opti-
‘ mique meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulo
‘ intumesces vel in superbiam elevaberis, sed solita tua
‘ prudentia humilior, & in fide Christi, ac devotione
‘ hujus sanctæ sedis à qua exaltatus fueris, fortior &
‘ constantior evades, ac in Domino bonorum omnium
‘ largitore lætaberis, perpetuum hoc & immortale glo-
‘ riæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere, illis-
‘ que viam ostendere, ut si tali titulo ipsi quoque insig-
‘ niri obtabunt, talia etiam opera efficere, præclaraque
‘ Majestatis tuæ vestigia sequi studeant, quam prout
‘ de nobis & dicta sede optimè merita est, unâ cum ux-
‘ ore & filiis, ac omnibus qui à te & ab illis nascentur
‘ nostrâ benedictione in nomine illius à quo illam con-
‘ cedendi potestas nobis data est, larga & liberali manu
‘ benedicentes. Altissimum illum qui dixit, Per me
‘ Reges regnant, & Principes imperant, & in cuius
‘ manu corda sunt regum, rogamus & obsecramus ut
‘ eam in suo sancto proposito confirmet, ejusque de-
‘ votioñem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide ge-
‘ stis ita illustret ac toti orbi terrarum conspicuam red-
‘ dat, ut judicium quod de ipsa fecimus, eam tam in-
‘ signi titulo decorantes, à nemine falsum aut vanum
‘ judicari possit : Demum mortalis hujus vitæ finito

‘ cur-

curriculo, sempiternæ illius gloriæ consortem atque
participem reddat. Dat. Romæ, apud Sanctum Pe-
trum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo
quingentesimo vicesimo primo. Quinto Idus Octo-
bris, Pontificatus nostri anno nono.

Ego Leo X. Catholice Ecclesiæ Episcopus Ss.

Ego B. Episc. Ostien. Car. ss.

Ego N. Car. de Flisco, Episc. Sabinus, ss.

Ego A. Episc. Tuscul. d. Farnesius, ss.

Ego A. Episc. Alban. ss.

Ego P. tit. S. Eusebii Presbyt. Car. ss.

Ego A. tit. S. Mariæ Transtiberin. Presbyt. Car. Bonon.

*Ego Lau. tit. S. quatuor Coronatorum, Presbyt. Car.
prop. manu, ss.*

*Ego Jo. Do. tit. S. Jo. an. Por. Lat. Presb. Car. Raca-
naten. manu propria ss.*

*Ego A. tit. S. Prisciæ, Presbyt. Car. de valle, manu pro-
pria ss.*

*Ego Jo. Bap. tit. S. Apollinaris, Pres. Car. Cavalli-
cen. ss.*

*Ego S. tit. S. tit. S. Cyriaci in Thermis, Pres. Car. Co-
men. ss.*

Ego D. tit. S. Clementis Presbyt. Car. Jacobinus. ss.

Ego L. tit. S. Anastasiæ Presbyt. Car. Campegius, ss.

Ego F. Ponzettus tit. S. Pancratii, Presbyt. Car. ss.

Ego G. tit. S. Marcelli, Car. Pres. de Vic. ss.

Ego H. Armellinus Medices, tit. S. Calisti, Pres. Car.

Ego Ibo. I. tit. S. Xisti, Car. Pres.

Ego E. tit. S. Matthæi Pres. Car.

Ego Cb. tit. S. Mariæ Aræ cælt, Pres. Car. ss.

*Ego F. S. Marie in Cosmedin. Diacon. Car. Ursinus,
manu prop. ss.*

Ego

Ego P. S. Eustachii Diaconus Car. manu propria ff.

Ego Alex. S. Sergii & Bacchi Diacon. Car. Cæsoninus,
manu propria ff.

Ego Jo. S. Cosmæ & Dam. Diacon. Car. de Salviatis,
manu prop. ff.

* Al. SS. Viti &
Modesti
in Macel- Ego N. * S. Viti :: Diacon. Car. Rodulphus, manu pro-
prio ff.

lo. Ego Her. S. Agathæ Diac. Car. d. Rangon. manu. pro-
pria ff.

Ego Aug. S. Hadriani Diac. Car. Trivultius. manu
propria ff.

Ego F. S. Mariæ in Porticu, Car. Pisanus, manu pro-
pria ff.

P. de Comitibus.

Obiit Romæ 4 Nonas in sequentis Decembris jam
dictus Leo X, cui successit Hadrianus VI, Batavus,
Caroli quinti Cæsaris quondam Præceptor, à Cardi-
nalibus electus, dum Proregem in Hispania ageret, an-
tequam Richardus Paceus Decanus S. Pauli Londi-
nensis Wolsei Cardinalis tum locum ambientis nunti-
us Romam perveniret. Sed ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXII.

Hibernia hoc tempore satis pacata. Cæterum ex-
ercitum Regium valde extenuatum fuisse, per
kopias quas secum in Angliam duxerat Surreius, non
est dubitandum. Ormonius igitur metuens subitam
multorum Dynastiarum Hibernicorum defectionem,
ex una parte, & Scotorum insularium rapinas & pira-
ticas, ex altera, vere jam appetente, per litteras ad Car-
dinalem

dissalem Wollæum (qui solus apud Regem adhuc omnia potuit) chirographis Consiliariorum Hibernicæ subscriptas, 5 vel 6 naves regias petiit, quæ mari rem gererent inter Scotiam & Hiberniam, ac terrori essent tam Scottis quam Hibernis. De successu literarum nihil traditum reperi. Verisimile autem videtur Regem annuisse, & naves postulatas misisse.

Inimicitiae inter O-Nealum & O-Donellum in apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque arma sumpsit : Cæterum O-Nealus, post leves aliquot velitationes, simulato in Tir-Oëniam discessu, in Tirconelliām properavit, ubi quacunque transiit, viculos diripuit & incendit, ac speciatim *Belasbanin* primarium O-Donelli castrum, prope Erni flu. exitum. Interea verò O-Donellus non sibi defuit, sed in Tir-Oëniam profectus incendiis eam & direptionibus vastavit, ac captivos non paucos secum dicens, sine conflitu, domum rediit. Atque ita brevi temporis spatio uterque luit ambitionis pœnas. Pestis hoc anno gravissimè urbem Limericum affixit, & inter cæteros absumpsit Davidem Cominum Prætorem, in cuius locum suffectus est Nicolaus Arthurus. Sub hujus anni exitum; è vita migravit admodum senex Edmundus Lanus Episcopus Daren sis, cùm sedisset annos plusquam 40, & in Ecclesia sua sepultus est. Collegium is excitavit Kildaræ, quo Decanus & Capitulum *collegialiter* viverent. Obiit & hoc anno Fedlemidus Corcranus Juris Canonici Doctor & Poëta insignis, in reditu à Pontana, ac Louthæ sepultus est. Nec ab instituto omnino alienum videatur, verbo uno vel altero hic memorare Edwardum Poyningum ordinis Periscelidis Equitem, virum strenuum & prudentem, Hiberniæ sub Henrico VII, ad tempus Deputatum circa hoc tempus senem defecisse. Hoc denique anno

Rhodus Insula ab Equitibus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitanj aliquot menses fortiter contra Turcarum impetum defensa, die Natalis Domini Solymanno II, Turcico Imperatori, magno Reipub. Christianæ damno dedita est.

ANNO CHRISTI

MDX XIII.

Kildarius (qui ineunte Januario ex Anglia in Hiberniam redierat) hoc anno impetratâ Ormonii Deputati licentiâ, cum copiis suis, comitatus porrò Johanne *fitz Simon* Prætore Dubliniensi & civium nonnullis, in Léixiam impressionem fecit. Ibi verò postquam viculos aliquot incendisset, in hostium insidias incidens, suorum non paucos amisit, unde haud difficulter inductus est redditum maturare.

Glisceribus hisce diebus inter Kildarium & Ormonium (qui Kildarii sororem duxerat) dissidiis, oleum addidit Jacobus *fitz Gerald*. Is enim mense Decembri, Robertum Talbotum de Belgard tanquam Ormonii (de Kildarii actionibus) speculatorum, prope Ballimoram interfecit, in transitu nempè Kilkenniam versus, ubi Talbotus Natalis Domini dies festos transfigere decreverat. Hoc facto Ormonius provocatus, literis in Angliam missis, Kildarium ipsum criminibus non paucis onerat. Quid de hac re factum fuerit, in anno sequenti narrabitur. Hinc verò satis liquet quam parum fidendum sit affinitati, ubi alia non constringunt vincula. Hoc anno penitriâ annonæ in Hibernia, è continuis in æstate pluviis, valdè laboratum est. Mense Januario, diem obiit *Geraldus Cavenachus* vir magni inter Hibernicos Lageniæ

niae nominis. Successit, populari electione, Mauricius ex eodem sanguine, qui vixit postea usque ad annum 1531, quo vitam finivit, una cum duobus filiis, Dernitio & Donato. In Dynastia successit, anno sequenti, simili populari electione, Carolus Cavenachus. Nec omittendus qui hoc etiam anno obiisse dicitur Mauricius Archiepiscopus Casselensis. Non possum non suspicari Mauritium Geraldinum electum Archiepiscopum Cassel. anno 1504, & istum, unum eundemque hominem fuisse.

ANNO CHRISTI.

MDXXIV.

EX Anglia in Hiberniam Rex misit hoc anno, opera (uti ferunt) Marchionis Dorsettiae, Radulphum Egertonum Equ. aur. Cestriensem, Antonium fitz Herbert secundum communium placitorum Judicem, & Jacobum Dentonum Decanum Lichfeldensem, cum ampla autoritate sive *commissione*, ad sententiam de litibus nonnullis inter subditos ferendam, sed speciatim de illis gravioris momenti inter Kildarium & Ormonium. Hi Dublinum pervenerunt circa festum S. Johannis Baptistae, ac auditis paulo postea in domo Prioris Ecclesiae S. Trinitatis, ubi tunc morabantur, utriusque Comitis accusationibus & defensionibus, Ormonius illico magistratu amotus est, ac Deputati munus in Geraldum Comitem Kildarensim collatum, qui postquam juramentum de munere eo fideliter administrando praestitisset, Cono O'Nealo gladium Regium ei preferente, ad coenobium S. Thomae in occidentali Urbis suburbio profectus est, ubi Proceres & Delegatos sive *Commissionarios* (ut vocant) splendido exceptit epulo. His ita confectis, ut alia minoris

horis notæ mittamus, Delegati in Angliam redierunt, secumque captivum duxerunt Jacobum Geraldinum, de quo supra diximus. Eum, Londinum venientes Wolao Cardinali noto totius familiæ Geraldinorum hosti in manus tradiderunt, qui capistro illum illico (in maiorem rei infamiam) ad collum alligato, per præcipuos civitatis vicos circumduci jussit, ac postea in carcerem conjici, donec ad causam dicendam adduceretur. Cæterum non ita diu post, Geraldinus, Dentoni intercessione, à Rege (invito Cardinale) condonatus est & dimissus. Hactenùs Kildario quasi serena tranquillitas affulsit: Atqui serenitas ea in nubes primùm, ac tandem in horrendam tempestatem transiit, uti suo loco patebit. Sub ejusdem anni curriculum, (si non ut alii habent, anno 1523) compertum est Jacobum Comitem Desmoniæ res novas moliri. Is vir fuit magnæ in Momonia potentia, divitiis præterea affluens, sed his non contentus, Franciscum Gallorum regem, hostem tunc & bellum gerentem contra Henricum nostrum, per litteras & Antonium d'Oily nuntium, vehementer flagitavit ad copias auxiliares in Hiberniam mittendas, quibus ejus eam faceret ditinem; licet pace mox inter Reges factâ, irrito quidem successu. Ad Kildarium sub eodem tempore à Rege missæ sunt literæ, mandantes ut Desmonium comprehendenderet, utpote Majestatis læsæ accusatum. Is copiis collectis in Momoniam quidem proficiscitur; Atqui Desmonius secretò, & Kildarii (uti creditur) monitu, congressum semper declinavit: Unde nihil memorabile tunc gestum. Non prætermittendum hic mirum privilegium quod hisce temporibus sibi asseruerunt Comites Desmoniæ, de se nimirum pro placito absentandis à Parlamentis & opidis mœnibus cinctis. Septembris, 3 Johannes Barnwallus Baro Trimletstorius

nus ærarii Hiberniæ Proquæstor constitutus est. Sub idem tempus, Kildarius & Conus O-Nealus, conjunctis viribus, in Tirconelliam, contra O-Donellum, proficiscuntur, sed vix dum hosticum ingressi sunt, cum audiunt Hugonem O-Nealum, Coni competitorem turbas in Tir-Oënia suscitasse. Quapropter inducii cum O-Donello ad tempus pacts, in Tir-Oëniam revertuntur, ubi in prælio Hugonem vincunt & occidunt. Hoc etiam anno, defuncto Thomæ Howardo Norfolciæ Duci, in eo honore successit Thomas filius, vir ad bella fortis & ad consilia prudens. De cuius rebus gestis, dum Hiberniæ esset *Locum-tenens*, suprà diximus.

ANNO CHRISTI

MDXV.

CÆdes detestanda sub hujus anni exitum perpetratæ est à Mauritio Cavenacho Archidiacono Leghlinensi. Insolentem ejus pervicaciam, & criminæ nescio quæ alia increparat & aliter corrigere ministerat affinis ejus fr. Mauritius Deoranus loci Episcopus. Hinc verò irritatus imò exulceratus Archidiaconus, catervâ nescio quâ stipatus, in viâ prope *Glenreynold*, sceleratissimè eum interfecit. Captus autem posteà, Kildarii jussu, in ipso loco, ubi flagitium illud perpetraverat, in patibulo suspensus est & strangulatus, visceraque deinde combusta. Consimilem pœnam subierunt sceleris adjutores. Deorano successit Matthæus Sanderus, prope Droghedam natus, à Clemente V II provisus, 11 Aprilis 1527. Interim hoc anno, è vita migravit Terentius sive Tirlachus O'Brien Episcopus Laonensis, gente inter Hibernos clarus.

Hh

na-

natus, vir ob liberalitatem & hospitalitatem multūm laudatus, sed militiae longē addictior quām Episcopi infulas deceret. Pestilentia toto hoc autumno sāviit, speciatim Dublinii.

ANNO CHRISTI.

MDXXVI.

Sub initium veris, Conus O-Neal & Magnus primogenitus Hugonis O-Donell Tirconelliæ Dynastæ ad Kildarium profecti sunt, uti pax, si commodè id fieri posset, inter eos componeretur: Verūm post multas altercationes, re infectâ redierunt. Brevis postea, Kildarius à Rege in Angliam vocatus, ad objecta ei crimina respondenda, muneri suo præfecit Thomam filium Geraldide *Leixlip*. Criminatioñis hæc capita fuerunt; Quod mandatum Regium de Jacobo Comite Desmoniæ proditionis accusato comprehendendo, planè neglexisset; quod affinitatem cum Hibernicis inimicis contraxisset; quod bonos quosdam subditos suspedio strangulari effecisset, nullam aliam ob causam, nisi quod familiae Butlerorum fuissent fautores & amici: Et denique, quod arcana agitasset consilia cum O-Nealo, O-Connoro, & aliis Dynastis Hibernicis, de impressione facienda in Ormonii tunc Deputati territoria. Inter Comitis adversarios in Anglia, in primis memorantur Cardinalis Wolsæus & Ormoniæ Comes, quorum cōnatibus, brevi postea in arceum sive turrim Londinensem conjectus est, & ad mortem demum damnatus, quam pœnam subiisset (uti fertur) per Wolsæi præsertim malitiam, nisi turris Præfectus, cui percharus erat, postquam de suppicio irrogando, Cardinalis mandatum accepisset, in rempestâ.

tempestà nocte, Regem petiisset, & sententiam ejus, de exequendo eo mandato, exquisivisset. Statim verò ut Rex hæc intellexisset, indignanter audivit, & se prorsùs inconsulto, hæc omnia facta clamitans, ulteriorē progressum contra Comitem illicè prohibuit, ac in rei fidem, annulum è digito detractum Cardinali ostendendum, Præfecto tradidit. Brevi posteà Comes, amicorum operâ, è carcere emissus est, datis fide-jussoribus ad comparendum coram Rege & Concilio, quandò vocaretur. Fide-jussores fuerunt, Marchionissa *dotaria* Dorsettiæ, Marchio Dorsettiæ, Vicecomes fitz-Walter, Baro Montjoius, Henricus Stan-dishius Episcopus Asaphensis, Richardus Dom. Grei-us, Johannes Dom. Greius, Leonardus Dom. Greius, Henricus Gilfordus Eques auratus, Johannes Abbas Vallis regalis & Johannes Zoucheus Eques auratus. Brevi deinde temporis spatio, Rex, condonatâ cul-pâ, in gratiam & amicorum cœtum, Kildarium recepit, ac post aliquot annos, pristino honori restituit, iterum provinciam illius fidei credendo, ut eam Deputatus gubernaret. Verùm hæc ad posteriora tempora pertinent. Quis non arbitraretur Kildarium, ab hoc tanto periculo, ex dissidiis orto, liberatum, cautiorem deinceps factum; Sed quām exitale fuit non ita diù posteà sibi & familiæ suæ odium ejus in Ormonium & Butlerorum factionem, in sequentibus narrabitur. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum. Intereà hoc anno, à Deputati munere amotus est Thomas filius Geraldii, utope Kildarii fautor, ac in ejus locum suffectus est Richardus Nugentus Delviniaæ Baro. Eodem & hoc anno, Julii 10, obiit Nicolaus à S. Laurentio Baro Houthius, de quo alibi dixi. Successit filius Christophorus. Paulò pòst, Septembris 12, vitam cum morte commutavit Thomas Hol-derus

derus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin. cui successit Jacobus Cotterellus Canonicus ejusdem cœnobii, à conventu electus 22 in sequentis Novembris. Item Januarii 9, admodum senex obiit Oliverus Cantwellus ordinis Prædicatorum Episcopus Ossoriensis, cui successor designatus est Milo Baron, alias *fitz-Gerald*, Prior cœnobii S. Columbae de Inistiock apud Kilkennienses, quem Prioratum usque ad Cœnobiorum suppressionem, (quo tempore Henrico VIII per chartam transcripsit) per dispensationem retinuit. Hæc domi. Interim hoc anno, Buda urbs regia Hungariæ à Turcis capta est, & maxima pars regni in Turcarum potestate, ingenti rei Christianæ detimento, redacta, Principibus Christianis, per foeda eorum dissidia, fævissimo Christianæ fidei hosti Turcæ occasionem hanc præbentibus.

ANNO CHRISTI

MDXXVII.

PEtrus (sive *Pierce*) Butlerus Eques auratus, qui
huc usque titulo & honore Comitis Ormoniæ
gavissus est, Februarii 23, Windesforæ, novo honoris
titulo, Comes creatus est Ossoriæ. Priorem verò ti-
tulum Comitis Ormoniæ Rex posteà contulit Thomæ
Bolenio Vicecomiti Ruperfortio, socero suo mox
futuro, è Margaretâ nato alterâ hærede Thomæ But-
leri tum nuperi Comitis Ormoniæ. Verum-enim-
verò, Bolenio non itâ diù posteà è mœrore mortuo,
ob infelix liberorum fatum, Ossorius pristino honori
restitutus est, Februarii nempè 22 (computatione An-
glicanâ, secundùm quam novus annus incipit 25 Mar-
tii) 1537, idemque honor ad rogatum Jacobi Comitis
Ormo-

Ormoniæ, latâ lege, posteà confirmatus est, in Parlamento sub *Sentlegero Prorege*, Dublinii incepto 13 Junii 1541. Interim hoc anno Edmundus Butlerus filius nothus jam dicti Petri Comitis Ossoriæ consecratus est Archiepiscopus Casselensis, ac paulò posteà in numerum eorum ascitus qui Regi Henrico VIII ab arcanis in Hibernia consiliis fuerunt. Desmonio is adèò studebat, ut causam ejus pro virili (quod mireris) contra ipsum Ossorium promoveret.

ANNO CHRISTI.

MDXXVIII.

Sub initium veris, in Anglorum fines irruerat, ac prædas in Ofaliam abegerat O-Connorus. Hæc postquam nuntiata sunt Delvinio, is annuam detineri jussit pensionem, quam sibi debitam afferuerat O-Connorus, è Carucatis quibusdam in Midia. Brevi verò posteà, de pace inter eos componenda, duodecimus dies Maii constituitur, quo uterque conveniret, locusque prope *Rathin* Guilielmi Darcae Equitis aurati castrum, ad colloquium eligitur: Cæterum O-Connoris infidiis captus est ibi & detentus ipse Delvinius, pedites ejus occisi, & ex equitibus non pauci vulnerati, nec minor erat numerus captivorum. Delvinio sic captivo ducto, Petrus Comes Ossoriæ à Senatu Regio successor in regimine designatus est: Is itaque Dublinium paulò posteà veniens O-Carollo, O-Moro, O-Connoro & multis aliis comitatus, munera sui iuramentum præstítit in cœnobio B. Mariæ Virginis. Paulò antè, ad O-Connorum missi fuerunt Walterus Welleslaeus Prior Conallenfis & Walterus Delahidus, ex equestri ordine, qui de injuria facta expostu-

larent, simûque monerent, ut Delvinium detentum liberaret. Atqui operam luserunt. Ad O-Connor pensionem quod attinet, de ea denuò dependenda Decretum extat (in Archivo Scaccarii) Deputati & Senatus Regii, datum 25 in sequentis Februarii, cui subscriperunt è secularibus, Ossorius Deputatus, Barones Houthius, Killenius, Trimletstonius & Donsanius, Judices utriusque Banci, & primarius Scaccarii Baro: Ex Ecclesiasticis item, Johannes Alanus Dubliniensis electus Hiberniæque Cancellarius, Edmundus Abbas Baltinglassensis & Jacobus Cotterellus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin. An tunc temporis Delvinius libertati restitutus fuerit, nescio. Ut res fuerit, Impositiones istæ Hibernorum ex Anglorum coloniis, non multò pôst, latâ lege, penitus exterminalæ sunt.

Morbus quidam gravis ac pestilens Sudor Anglicus vulgò dictus, non paucas Hiberniæ regiones hoc anno afflixit. Dublinii inter cæteros eo morbo extinctus est Hugo Ingeus Archiepiscopus Dubliniensis, Hiberniæ Cancellarius, qui mortem obiit Augusti 3, ad S. Patricii sepultus, vir juris & æqui observantissimus. Ei, mense Septembri in sequenti, Cardinalis Wolsæi opera, designatus est successor, tam in Archiepiscopatu, quam in Cancellariatu, Johannes Alanus, legum Doctor, Thesaurarius Ecclesiæ S. Pauli Londini, & unus ex ejusdem Wolsæi Sacellanis, partim ob plurima ei præstata officia, partim in invidiam Geraldii Comitis Kildariensis, quem Cardinalis Alani ministerio, facilius opprimere sperabat. Alanus autem Dublinium non pervenit ante festum Purificationis B. Mariæ Virginis proximè sequens, quo tempore, secum duxit Amanuensem suum, sive (ut nunc vulgò loquimur) Secretarium, Johannem Allenum, factum postea

postea Senatui Regio ab Epistolis, dein Rotulorum Præfectum, & demùm ad tempus Hiberniæ Cancelarium. De Alleno plura nobis in posterum dicenda sunt. Interim non h̄ic prætermittendum Wolsæum Pontificis Legatum administro eo usum fuisse, hisce diebus, in facultatibus concedendis in Hiberniâ. Sub idem tempus Kildarius qui iram in Ossorium propter accusationem, de qua suprà diximus, jam diù coquebat, judicium affectibus tradens, Aliciam filiam suam Jacobi Baronis Slanii uxorem, à Newingtono apud Medio-Saxones in Anglia ubi moram tunc trahebat, hoc anno in Hiberniam misit, ut suo nomine clanculum incitaret *O-Nealum*, *O-Connorum*, fratres suos & alios amicos, ad bellum gerendum contra Ossorium Deputatum. In hoc negotio, ita se gessit filia sua, ut in territoriis Ossorii & amicorum ejus, latæ solitudines factæ fuerint. *Ostolida iræ ferocia!* In quas calamitates se hinc præcipitavit Kildarius, suo posteà patebit loco.

E vita hoc anno excessit *Tirlachus O-Brien* Tuomoniæ Dynasta, vir magni inter suos nominis, de quo suprà diximus. Successit Cornelius sive *Concubar O-Brien* filius. Ab hoc prognatus est Donatus, qui posteà factus est Comes Tuomoniæ.

Circa hoc tempus, bello, ab Henrico Rege, Carolo quinto Cæsari indicto, Gonzagus *Fernandes Cæsari* à sacris in Hiberniam appulit, ad Jacobum Comitem Desmoniæ nuntius missus, ut foedus certis conditionibus cum eo percuteret, si arma contra Regem sumeret. De foederis legibus initis, nihil traditum reperi. Constat tamen omnem hunc conatum in nihilum recidisse: An verò è Comitis morte, quæ paulò post accidit, vel quâ aliâ causâ mihi incompertum.

ANNO CHRISTI
MDXXIX.

Cœpit hoc anno, post longas moras, ineunte Aprili, causa divortii Regii publicè agi in cœnobio Dominicanorum Londini, coram Campegio & Wolsæo Cardinalibus, Clementis VII Pontificis Legatis. Sed frustrà sudatum: Nam Papa causæ cognitionem ad se unum tandem retraxit, & Campegiū revocavit. Henricus Rex omnem deinde iræ vim in Wolsæum effudit, quæ ei demùm (anno nempè sequenti) fuit exitio. Rex præterea (ut omnia simul congeramus) sub initium anni 1533, ulterioris moræ pertæsus, uxorem duxit Annam Boleniam, quam diù effictim deperierat. Paulò posteà, matrimonium ejus & Catharinæ Ferdinandi & Isabellæ filiæ, in Parlamento Westmonasterii habitu, adjudicatum est irritum, sicut & posteà declaratum in Parlamento Dublinii inchoato, i Maii 1536.

Sed ut ad hunc annum redeamus: Junii 18, mortem obiit, sine legitima prole mascula, Jacobus Comes Desmoniæ, apud Dingen-Iconse in Kerria, & Traleiæ, in cœnobio Prædicatorum tumulatus est. Reliquit verò ex uxore Johannam filiam Jacobo primogenito Petri Comitis Ormoniæ enuptam. Successit ei in honore Thomas patruus, cognominatus *Moil*, id est, calvus.

Iisdem ferè diebus defuneto Wilfono Episcopo Midensi designatus est successor, à Clemente VII, Edwardus Stapleus, patria Lincolniensis, qui anno sequenti, cum Guilielmo Skeffingtonio Deputato, in Hiberniam venit, ibique Consiliariis Regiis paulò post annu-

annumeratus. Interim vero, Skeffingtonius hoc anno Delegatus à Rege missus Dublinium appulit, mense Augusto, cum mandatis (inter alia) ut temperamentum adhiberetur in militum exactionibus, & ut Prælatorum & cleri possessiones patriæ oneribus subjicerentur. Atque hoc munus, is eā fide & solertiā obivit, ut aditum sibi pateficerit, ad honores & munera, quæ brevi posteà consecutus est.

Sub initium Junii, Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casseliensis Concilium coëgit Provinciale Limerici, cui interfuerunt Nicolaus Cominus Lismorensis & Waterfordiensis, Johannes Coynus Limericensis & Jacobus O-Corrinus Laonenensis Episcopi. In hac Synodo, concessa est potestas Prætori Limericensi, in carcerem conjiciendi Ecclesiasticos obæratos, sine ulla poena interdicti, donec æs alienum ab iis contractum creditoribus exolveretur. De hac Constitutione, clerici, ut de injuria & Ecclesiasticorum privilegiorum violatione, graviter conquesti sunt.

ANNO CHRISTI.

MDXXX.

AD insolentiam O-Neali, O-Cerini & O-Mori retundendam, Guilielmus Skeffingtonius Eques avratus è comitatu Leicestriensi, constitutus Deputatus Henrici Richmondiæ Ducis, Hiberniaeque locum-tenantis in Hiberniam missus est. Secundus Dublinium veniens deduxit Geraldum Comitem Kildariæ, à periculis quæ passus fuerat jam plenè liberatum. Ibi utrique prope cœnobium B. Mariæ Virginis, solemni processione, magnaque civium gratulatione excepti sunt. Deputatus, gladio pro more accepto, copiis

Kk

statim

statim coactis, iter suscepit in Leixiam, contra O-Morum, quem facilè levibus præliis contudit, & abacto magno pecorum numero, domum reversus est. Atque novi ejus munieris hoc primum fuit facinus.

In Anglia interim Wolfaus Cardinalis, qui plures annos apud Henricum Regem primum gratiæ locum tenuerat ac inde ingentes sibi opes comparaverat, subitâ rotæ conversione, Majestatis laxæ, in ipso Parlamento, accusatus est. Sed machinatione eâ non succedente, poenam cuiusdam legis incurrisse contendunt, quæ omnium bonorum amissione luenda erat. Hujus prætextu, omnibus bonis expoliatus est. Eboracum deinde ad Archiepiscopatum suum alegatus, à Comite Northumbriæ, Regis jussu, non diù posteà comprehensus est, ac Londinum versus ad caulam suam ibi dicendam, captivus ductus. In itinere verò, mœrore contabescens, in morbum incidit lethalem, quo in cœnobio Leicestriensi extinctus est, Novembris ultimo, ac in Ecclesia ibidem, in medio nempe capellæ B. Mariæ Virginis sepultus. Hujus tantæ & tam repentinæ mutationis causa iracundiæ Regis ascribitur, quam in Wolfaum conceperat, quod di-vortii sui negotium à Catharina Regina, pro voto, non successisset. Sibi enim Rex persuaserat Wolfaum rem aliter, si ita ei placuisset, statuere potuisse. Ecce rerum hūmanarum fragilitatem & inconstantiam, ac speciatim quam incerta sunt quæ hūmanā gratiā nuntuntur.

Eodem tempore, nam de anno obitū nihil competri, claruit Theobaldus Anguibertus, Hibernus, qui, patriâ relicta, Lutetiam Parisiorum concessit, ubi Ar-tium & Medicinæ Doctor creatus, domicilium fixit ac magna cum laude Medicinam fecit, studiis præ-reâ Philosophicis præstans. Huic comes addetur Der-mitius.

mitius Rianus Juris utriusque consultissimus, in Hibernia non minore eruditionis famâ tunc clarus. Circa hæc tempora, debitum naturæ persolvit Dermotius Episcopus Kilmorensis, de quo suprà dixi. Successit ei Edmundus Nugentus, Prior cœnobii Tristernaghensis. Prioratum verò usque ad cœnobiorum suppressionem, commendatarius tenuit, quo tempore Henrico VIII per chartam transcripsit. Ei deinde Rex annuam viginti sex librarum, 13 sol. & 4 denarii pensionem, ex possessionibus jam dicti cœnobii pendendam, durante vitâ, contulit, Martii 20, 1540.

Sub finem hujus anni, oborta est simultas inter Skeffingtonium & Kildarium, quæ non multò post in apertas inimicitias erupit. Quis fuerit dissidiorum horum exitus in sequentibus narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDXXI.

SKEFFINGTONIUS KILDARIO comitatus, hoc anno, copiis contractis, in Ultoniam profectus est, captio que ac diruto Kinard castro, agros vicinos vastavit, vicos incendit, & cum prædis spoliisque domum rediit. Ex annuis hisce levibus præliis, deprædationibus, copiisque exilibus subinde ex Anglia missis, gustus aliquis rei Hibernicæ horum temporum facile perspici potest. Quibus addamus crebra potentium disfidia, publica privatis sordide postponentium, Maii 6, ODO O-DONELLUS eques, Tirconelliaæ Dynasta, ægritudine tunc detentus, per Delegatos Conatium O-Fraghil Abbatem Derensem & Richardum O-Grayhan, Pontanæ, coram Skeffingtonio, fidelitatem Regi debitam præstítit.

Eodem

Eodem anno, defuncto Thomæ Dillonio Episcopo Darenſi ſucessit Walterus Welleslaus Prior cœnobii Conallensis in agro Kildarensi, quandoque Rotulorum Praefectus, à Clemente VII, ad rogatum Henrici Regis, (cui fuit à ſecretoribus in Hibernia confiliis) proviſus. Is porro Prioratum, quoad vixit, per dispensationem retinuit. Sub medium ætatis, mortem obiit Johannes Burgesius Abbas cœnobii B. Mariae Virginis juxta Dublin. cui ſucessit Guilielmus Laundius, qui obedientiae professionem Jo-hanni Alano Archiepifcopo Dubliniensi, Salvo ordine suo, mox praeftit. *Hic ultimus fuit loci Abbas ante suppressionem.*

Ad tempus jam venimus, quo adeò recrudefce-bant inimicitiae inter Skeffingtoninm & Kildarium, ut uterque accusationum materiam ubique conquiſiverit, ad adverſarium, ſi fieri posset, oppri-men-dum. Skeffingtonius deinde, per litteras & nuntios in Angliam miſſos, crima non pauca nec levia Kildario impegit. Kildarius contrà, nè ſibi deeffet, per litteras etiam & nuntios, Skeffingtonii adminiſtrationem, ut pravam, in multis annis est proba-re, ac nihil non fecit ut eum de gradu & gratia apud Regem dejiceret, ejusque locum ut ipfe confequeretur. Favit quidem eventus, pro tempore, conſiliis ejus, ut in historia anni ſequentis patebit. Sed quam futilis & caduca fuit hæc felicitas, ſi tamen felicitas dicenda, finis ejus infelix, qui paucorum annorum cur-riculo ſubsequutus, ſuo loco docebit, eoque graviore caſu, quod è ſublimi loco. Quantum ſibi malum Ambitio!

ANNO CHRISTI

MD XXXII.

Kildarius, vir animi excelsi, ab adversariis indies se oppugnatum sentiens, hoc anno, circa festum Paschatis, in Angliam trajecit, ubi in curia Regia ita se gessit, ut à Rege probatus, Skeffingtonum ex Hibernia revocandum, & se in ejus locum sufficiendum effecerit. Mense Augusto, Dublinium rediit, ubi magnâ plurimorum gratulatione exceptus, gladium authoritatis (præstito pro more juramento) à Skeffingtonio accepit. Hinc autem dissidia inter eum & Skeffingtonium (qui vindictam animo decoquebat) apertiora indies eruperunt. Sub eodem etiam tempore, Alano Archiepiscopo Dublinensi à Cancellariatu amato, successit Kildarii operâ Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus, ieiique traditum magnum Hiberniæ Sigillum, id quod occasionem itidem dedit priores augendi inimicitias inter Kildarium & Alanum. Interim Julii 5, Jacobus Dom. Butlerus Ossorii primogenitus factus est summus Hiberniæ Quæstor; locum cedente Johanne Rausono Priore de Killmainan, ita fortasse designatus, ad Geraldinorum factionem aquiparandam. Ut ut fuerit, Kildarius habebas iam denudatius, precipiti festinatione, quam pœnirentia plerumque sequitur, in agrum Kilkenniensem cum copiis irruit, ac Ossorii & amicorum ejus prædiâ, quamplurima, incendiis & direptiōibus, devastavit. Porro ut sese firmius Hibernorum amicitia minaret, unam e filiabus suis, O-Cohndro O-Faliensis uxorem dedit, sicut & aliam, Fergananimo O-Carollo. Sub eodem etiam tempore, Conus O-Nealus, Kilda-

rii suasu, ejusque fratre Johanne *Fitz-Gerald* comitus, magnâ etiam suorum catervâ stipatus, agrum Louthensem populatus est, Anglorum vicos incendit, prædâsque egit, nemine ferè obsistente: Verum hæc inter cætera, justam occasionem Kildarii adversariis præbuerunt administrationem ejus ut pravam insimulandi, ac ei familiaeque ejus penè universæ fuerunt tandem exitio; ipsæque posteris documentum factus potentiam concessam moderatè usurpandi.

Ex his quæ dicta sunt, quām miserè Hibernia per illa tempora in factiones distracta fuit, liquido constat.

Hoc anno & præcedente, intra spatum nempè duorum annorum, tres Cometæ affulserunt, unde inulti succendentium temporum calamitates præsigebant. Vulgo dictum, *Nunquam impunè visus cometæ*: Juxtra Suetonium, *summis potestatibus exitum portendere vulgo putatur*. Et si Tacitum consulimus, dicet *imminentium malorum esse nuntium*. Quid de hacre sensuendum sit, aliorum judicio relinquimus.

ANNO CHRISTI.

MDXXXIII.

Indixit hoc anno Kildarius Concilium summum, sive Parliamentum, quod inchoatum est Dublinii Maii 19, & post prorogationes aliquot finitum die Jovis proximè sequenti festum S. Michaelis Archangelii. In eo, (præter alia rurc sancta) latâ lege, opera Banni flu. pescatio Regi in manus resumitur, & omnes priores concessiones de ea factæ declarantur irritæ. Sedente hoc Parlamendo, vetus controversia renovata est inter Johannem Alanum Archiepiscopum Dublioniensem & Georgium Cromerum Archiepiscopum.

Ar-

Armachianum, qui tunc etiam Hiberniae fuit Cancellerius, de potiori loco in Provincia Dublioniensi, id quod ipse Alanus in Regesto suo fatetur, sed de successu tacet: Unde conjiciunt nonnulli in casu eum succubuisse.

Comitiis Parliamentariis prorogatis, Kildarius coacto exercitu, in Eliam Carolinam, generi sui *Fergusoni* (i. Anonymi) O-Carolli suauitu, (qui jus Regionis sibi vendicarat) impressionem fecit, ubi dum direptionibus eam populararetur, cum iam prope castrum de Bir, à defuncti O-Carolli filiis occupatum venisset, glande in coxendice vulneratus, redditum suum matuare coactus est, nec unquam postea pristinam sanitatem plenè recuperavit. Manet narratio Comiti sic saucio & ex dolore vulneris gementi, militem quendam gregarium propè astantem dixisse: Domine, cur ita gemmis? Ego quidem tribus glandibus bombardis vulneratus fui, attamen iam sanus sum. Comitem deinde his verbis false respondisse: Utinam mea vice quartam pertulisses. Sed pergamus.

Circa hoc tempus, Johannes Allenus Rotulorum Praefectus, à Senatu Regio Hiberniae, in Angliam missus est, cum mandatis, ad Regem & Senatum ejus informandis, de Statu Hibernia, ac gravaminibus non paucis necessariò corrigendis. Allenus autem, praeter ea quæ publice in mandatis habuit, multa etiam, suauiter quorundam e Senatu Regio Hibernia, conquisitus est de ipso Kildario, quasi publicam rem perfide administraverat. Accusacionum materiali compulsiwerant itidem Alanus Archiepiscopus Dublioniensis, Comes Ossoritis, Skeffingtonius, Thomas Canonus Skeffingtonii Aranienensis sive Secretarius & Robertus Cowlelius, postea Rotulorum Praefectus, quibus & illi Kildarium tunc intentabant.

Præ-

Præalentibus tandem apud Regem accusationibus, Is litteris suis, inter mandata, Kildario dedit, ut in Angliam properaret, ad causam suam ibi defendendam. Adeò incertæ sunt potentium res. Kildarius his litteris acceptis, metuens vehementer quonam hæc res evaderet, tempus itineris indies protraxit. Misit is itaque primò uxorem suam in Angliam, ut ejus amicorum intercessione (si fieri posset) mandatum Regis de profectione in Angliam revocaretur, sub specioso prætextu magni detrimenti quod in negotiis Regis, eo revocato, accideret. Verum enim verò, cùm operam se lusisse planè intellexisset, ad iter tandem se dispone nere cœpit. Non h̄ic prætermittendum Comitem castra sua, aliquandiù ante discessum ex Hibernia, sclopetis, tormentis majoribus, pulvere bombardico, glandibus, sagittis & alio bellico apparatu è castro Regis Dubliniensi desumptis, instruxisse; &, quod crimen aggravabat, etiam postquam Allenus Rotulorum Præfectus, præsentibus Stapleo Episcopo Miden si & Rausono Priore, expressim Regis inhibitio nem ei significasset. De successu accusationum, postea anno sequenti.

Interim dum ista gererentur in Hibernia, nata est Grenovici ad Tamisim, Septembri septimo, Elizabetha, Henrici Octavi ex Anna Bolenia filia, ubi & in Ecclesia fratrum observantium baptizata. Hæc defunctis postea fratre Edwardo & sorore Maria, ad regni Anglici gubernacula accessit. Aliquantò antè, Junii nempe 24, decepsit Maria Franciæ Regina *Doloraria* Regisque nostri soror, & in coenobio Burgi St. Edmundi, apud Suffolcienses tumulata est. Fuerat ea Ludovici XII Gallorum Regis uxor, eo verò haud totos tres menses nuptias supervivente, Carolo Brandono enupta est, quem jam sororium Henricus Rex

Rex Dux ipse supra annos 12, videlicet ad mensem Augustum anno Domini 1545. Nunc tempus postulat ut ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXXIV.

Vixit postea Rex jam appetente, Kildarii in Angliam tandem trajecit, ubi illicet, à Rege, in arcem sive (ut loquimur) turrim Londinensem iterum conjectus est, donec de criminibus objectis se purgaret. Ex Hibernia accersitus, antequām discederet, mandatum à Rege acceperat, ut talem sibi successorem eligeret, pro cuius fidelitate, ipse vellet fidē jubere. Is igitur Pontanæ (quām Droghedam vulgo dicimus) ubi navem postea concendit, sydere infasto, hoc tantum onus, coram Senatu Regio, infirmis humeris permisit Thomæ primogeniti, quanquam annorum vix 21 adolescentis. Huic illud exprobrari potest, quod olim Phaëtoni, in Ovidio,

*Magna petis, Phaeton, & quæ non viribus istis
Munera convenient, nec tam puerilibus annis.*

Hoc negotium utrisque fuit exitale: Inimici enim familie Geraldinæ jam fraude rei agunt: falsos spargunt rumores Comitem (statim ut in carcерem actus est) securi percussum, ac simile malum Thomæ, duabus fratribus, & patruis impendere. Hinc figuratus temerarius hic adolescentis se passus decipi, undecimo die Junii, 140 equitibus caraphractis stipatus, ad eponobium B. Mariae Virginis juxta Dublini prope-

M m

ubi

ubi gladio & imperii insignibus Cromero Cancellario oratione satis longâ, non sine lachrymis prolatâ, frustrâ dehortanti resignatis, in apertam rebellionem (jactâ jam aleâ) prorumpit, ac tñmultuariâ militum manu contractâ, vicinos agros hominum cœptis suis non furentium diripit & devastat. Nobiles etiam & alios viros primarios non paucos cepit, quos sacramentum sibi dicere coëgit, alios verò pertinaciùs recusantes corripi jussit, & Maynothæ in carcerem compingi. De horum captivitate, Prætor & cives Dublinienses certiores facti mediocrem mittunt armatorum manum, ut deducentibus viam præcluderent, ac prædam & captivos vi eriperent, sed eos numero plures quàm putârunt invenirunt, ita ut in velitatione amissis 80, re infectâ, redere coaëti fuerint. Ex Geraldinianis quot desiderati, non comperi. Interim, his turbis perterriti in Angliam profugerunt, inter cæteros melioris notæ, Stapleus Episcopus Midensis & Rausonus Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia. Alanus porrò Archiepiscopus Dubliniensis, unà cum Fингlasso primario fisci Regii Barone, ad castrum Dubliniense (quod commeatu, suis impensis, instruxerat Johannes fitz-Simon unus ex urbis Senatoribus) secessit, & paulò posteà in Angliam profugere intendens, naviculam prope portam Urbis quam *Dames gate* appellant, noctu concedit : cæterùm sive ventis adversantibus; sive nautarum incuriâ, in litus rejectus est prope Clantarfam, unde Tartainam sive Ardtainam, villam non ita multùm distantem, progressus, ibi aliquando delitescere decrevit ; quod cum Thomas audiret, successus felicitate contra Dublinienses elatior jam factus, postero die, paulò ante lucem, illuc pervenit, Johanne & Olivero patruis suis ac servorum nescio quâ catervâ stipatus. Tum nullâ morâ interpositâ, Johan-

nes

nes Telingus & Nicolaus Waferus è famulis ejus, ut Alanum deducerent, mittuntur. Hi in domum irrum-
pentes senem è lecto violenter abripiunt, & seminudum
ad herum ducunt, quem Alanus, flexis genibus, ut vi-
ta parceret, iterum iterumq; obsecrat. Verùm cùm
frustrà animum ejus ad misericordiam flectere desudâf-
set, ad divinas se convertit meditationes, & dum in ge-
nua, ad Deum fundens preces procumberet, in con-
spectu adversarii, cerebro disperso, nefariè fuit occisus,
& sarcinæ mox direptæ. Hoc scelus perpetratum est
Julii 28. Verumenimverò, authoribus & consortibus
non impune. De Thoma & patruis pòst dicetur. Cæ-
teri variis absumpti cladibus perierunt: speciatim Te-
lingus, leprâ, & Waferus, lue Venereâ. Neq; hîc præ-
termittendum eodem mense, paulò ante Alani cædem,
circa horam quintam antemeridianam, terra tremorem
Dublinii contigisse, qui casus adeò rarus est in Hiber-
nia, ut quandò contingit, inter prodigia habeatur.

Kildarius interea, in carcere, hisce de rebus certior
factus, tanquam telo mortifero confixus, moestitiae se
totum tradidit, & paucos postea dies superstes animum
exhalavit, mense Septembri, in arcis Londinen sis fa-
cello sepultus.

Sed redeo ad filium ejus, quem vulgo Thomam seri-
catum vocabant. Is mense Augusto Dublinium licet
frustrà obsidet: Urbs fortiter defensa est. Inter eives,
memorandi in primis Johannes Whitus castri Dubli-
niensis Praefectus, sive (ut loquimur) Constabularius
& Franciscus Herbertus. Uterq; ob egregiam fortitu-
dinem creatus est postea Eques auratus, & Herbertus
in numerum illorum cooptatus qui Regi erant ab ari-
canis in Hibernia consiliis. Operam etiam Iusitie in kateq-
ris quas ad Dom. Jacobum Butlerum Ossori primo-
genitum scripsérat, quibus Hiberniæ medietatem ei-

pro-

promiserat, si secum contra Regem arma sumeret. Atqui, cùm furdo se cecinisse animadverteret, ab O'Nealo & aliis adjutus, Ossorii ejusque amicorum terras ferro flammáque devastavit, ipso Dom. Butlero in velitatione quadam vulnerato & in fugam conjecto. Frustrà denique paulo posteà, Carolum Reynoldum Archidiaconum Kellensem ad Paulum 3 Pontificem, & Dominicum Poërum ad Carolum 5 Imperatorem, copias auxiliares petitum misit.

De hac rebellione, ut primum Rex rescivit, Guilielmum Skeffingtonum Equitem auratum Hiberniæ Deputatum secundò constituit, & exercitus ei decretus, ad Geraldinos eorūmque fautores debellandos: siquidem Rebus extremis, media spernenda. Item, Cromero Archiepiscopo Armachano, Cancellarius Hiberniæ munere amoto, in ejus locum suffectus est Johannes Barnewallus Baro Trimlestonius. Sub quod etiam tempus, Patricius Finglassus de *Waspail-ston* primarius Baro Scaccarii (Author libri de Causis calamitatum Hiberniæ, deque earum remediis) fit primarius in Tribunali Regio Judex. Item, Thomas Lutterellus primarius communium placitorum Judex renunciatur, Geraldus Ailmerus primarius Baro Scaccarii & Guilielmus Brabazonus, patria Leicestrensis, ærarii Proquaestor. Octobris 15, Dublinium appulit Guilielmus Breretonus ordinis equestris è comitatu Cestriensi in Anglia, praemissus cum militibus 500. Breretonum sequuti sunt Musgrauius & duo Mamertoni Duces, cum parva militum manu. Hi Houtham tertio die post appulerunt, ac in transitu Dublinium versus, Thomæ Geraldino 200 equitibus stipato prope Clancarfam obviam facti sunt, à quibus numero longè majoribus strenue dimicantes occisi, unâ cum 19 è gregariis militibus, cæterique Maynootham capti-

captivi ducti. In hac velitatione, Thomam vulneratum ferunt in fronte, ab uno ex Mamertonis. Brevi postea, Octobris scil. 21, Dublinum appulit ipse Skeffingtonius bellico apparatu optime instructus, secum ducens Leonardum Dom. Greium, Thomae Marchionis Dorsettiæ Regis propinqui tum nuper defuncti filium juniores, Hibernæ Marecallum designatum. Venientem magnâ lætitia exceperunt Prætor & cives Dublinienses, Quibus & ille mox tradidit litteras Regis benignas, gratias ejus, ob eorum fidelitatem spectatam, exprimentes. Gladio authoritatis à Trimletstonio Barone postea accepto, omnia ad expeditionem contra Thomam Geraldinum necessaria ordinare animum convertit, eumque publico Edicto mox proditorem declaravit. Verum in morbum brevi postea incidens, ac certior præterea factus de Geraldini copiis & machinationibus cum O-Nealo, O-Connoro & aliis, expectans etiam militum & numerorum (Belli nervorum) supplementum ex Anglia; hyeme jam ingruente, propositum distulit, usque ad initium insequentis veris. Interim vero, non parva pars Provinciæ dictæ The English Pale, (quod quasi palis circumsepta sit) à rebellibus, incendiis & dirruptionibus vastata est. Eodem tempore, Geraldinus in sua habuit potestate sex præfidiaria castra, *Maynoth* scilicet, *Portlester*, *Rathangan*, *Catherlagh*, *Ley* & *Athy*, è quibus *Maynoth* & *Ley* præcipua fuerunt receptacula, utpote cæteris non solum pretiosâ supellecstile, sed & bellico apparatu & militibus instructiora. Sunt qui tradant inducias inter Skeffingtonium & Geraldinum pactas fuisse, usque ad quintum Januarii.

Sed ad alia transeamus. Hoc anno è vita migravit Patricius Culinus Episcopus Clochorensis, cui illa sedes multum debuit, ob memoriam Præfulum & alias

Antiquitates, illius præsertim curâ litteris mandatas. Successit ei Hugo sive Odo O-Cerbalanus, cuius Constitutiones Ecclesiasticæ etiamnùm extant. Hoc etiam anno admodum senex diem obiit Rathkelæ in agro Limericensi, Thomas Comes Desmoniaæ, sed Youghallæ in comitatu Corcagiensi sepultus. Huic à nonnullis successor nominatur Jacobus è filio Mauritio nepos, adolescens in Anglia tum moram trahens, quod competitoris ambitioni magnam fenestram aperuit. Alii autem Jacobo prorsùs omisso, Johannem Desmonium equitem, proximum in comitatu successorem collocant, quod is statim post mortem Thomæ, pro Comite se gesserat, & prædia omnia ad comitatum spectantia invaserat, atque Jacobum à possessione penitus excluderat. Neque hîc omittendum eodem anno Jacobum tum nuper ex Anglia reversum à Mauritio secundo filio Johannis ex insidiis occisum fuisse.

Interim in Anglia auctoritate Parliamentariâ omnium promotionum Ecclesiasticarum primitiae Regi concessæ. Porro decretum est, ut Rex supremum Ecclesiae Anglicanæ in terra Caput diceretur. Horum Decretorum ad exemplum, quid posteà fecerint Ordines Hiberniæ in Parlamento congregati, vid. ad annum 1536.

ANNO CHRISTI.

MDXXXV.

VEre ineunte, Skeffingtonio placuit Maynoothum castrum Thomæ Geraldidis primarium, ad decimum à Dublinio lapidem, quod Thomas præsidio validos firmaverat, obsidere. Militiæ igitur florem secum ducens, Martii 15, locum obsidione cingit. In initio

initio, conditiones satis æquæ obfessis proponebantur: Verùm iis rejectis, moenia castrorum tormentis majoribus verberari coepit: Postquam vero per unam septimanam, vel circiter, conquassata fuissent, Christophorus Pareis Thomas collactaneus, cuius praesertim fidei castrorum tutela commissa fuerat, avaritiæ cæcus secretò cum Skeffingtonio pacificatus, pro certa pecunia summa sibi pendenda, se castrum ei traditurum: Designat porrò modum & tempus, atqui satis stulte nullâ mentione factâ de futura sua securitate: Nocte præstitutâ, præsidiarios ebrios facit, iisque deinde

Somno vinoque sepultis,

Castrum, scalis admotis, paulò ante lucem, Breretoni inter primos ascende, facile captum est, ac pauci illi qui restiterunt occisi. In castro, præter comedatum & bellicum apparatus, magistrorum pretiosæ supplicialis vis reperta fuit. Eodem & ipso die, Parelius, receptâ pecunia promissâ, ultimo supplicio affectus est; aliis vicem ejus miserantibus, quasi summo jure cum eo actum esset, aliis factum laudantibus, ut justum, juxta illud,

Negre enim Lex æquior nulla est,

Quam næcis artifices arte perire suâ.

Cum Parelio, etiam aliquot alii captivi poenam luerunt consimilem, inter quos numeratur Decanus Darenfis.

His peractis, præsidio novo ibi relicto, Skeffingtonius triumphantis more, Dublinium reversus est. Dum hæc aguntur, Thomas è Conatia reversus, ab O-Connoro & aliis multis magnæ potentiae viris adiutus,

jutus, coactis (uti ferunt) 7 hominum millibus, ad obsidionem solvendam properat: Cæterūm, in itinere, de capto castro certior factus, labascere cœpit, & militum non pauci (ut plerumque fit ab adversa fortuna) indies domum dilapsi: Utcunque, iter institutum continuavit. Skeffingtonius è diverso, cognito ejus accessu, commissā Breretono Dublinii præfecturā, signa adversus eum extulit, & prope Naasam in agro Kildariensi copiis ejus appropinquavit. Paulo verò antequām acies sibi mutuō occurserunt, displosis duobus vel tribus tormentis æneis, non pauci è Geraldinianis prostrati sunt, id quod cæteros ita conterruit, ut quasi visi simul & vici fugam pauci primū, deinde solutis ordinibus universi ceperint. In fugâ prætereà multi cæsi & nonnulli capti. Skeffingtonius deinde Rathanganum & alia Geraldini castra brevi ad deditiōnem compulit. Interim ex Anglia novum militum supplementum mittitur, sub ductu Guilielmi *Sentlo* & aliorum: Hos ad defensionem Anglicæ illius regionis, quam *The English Pale* vocant, in præsidiis aptè dispositis locavit.

Geraldino jam omnia indies arctiora fuerunt, adeò ut novas sæpè latebras tandem eligere coactus fuerit, & prædis noctu plerūque abactis, seque suosque sustinere. Neque cum latuit his malis concussam suorum fidem. Amisit porrò, sub hoc tempus, Johannem Burnellum, unum è primariis consiliariis suis, qui à Jacobo Dom. Butlero captus in Angliam missus est, ad causam suam ibi dicendam, ubi ultimo supplicio affectus est. Quapropter, in his angustiis, à Leonardo Dom. Greio, qui cum exercitu ad limites Monniæ contra eum profectus est, ad colloquium admisus, culpam agnoscit, & Greii operam implorat, in venia à Rege obtinenda. Sunt qui asserunt Greium absolute.

absolutè veniam ei promisisse. Ut ut res fuerit, Thomas Greio in manus se trādidit, & Dublinium dedūctus, inde sub autumnum, in Angliam captivus mis-
sus est, cum litteris tamen in ejus gratiam ad Regem
conscriptis: in ipsa verò via ad Windesoram, ubi
Rex tunc morabatur, à ministris Regiis interceptus
est, & in arcem Londinensem conjectus, unde posteà
ad ultimum supplicium subeundum emissus, ut suo lo-
co narrabitur.

Dum hæc geruntur, Skeffingtonius, ut rebellium
copiæ distraherentur, se ad expeditionem in Ultoniam
parat. Verùm statim ac Conus O-Nealus hæc in-
tellexisset per nuntium, colloquium cum eo submissè
orat. Annuit ille: & die præstituto, ambo cum viris
aliquot primariis utring; admissis, Pontanae convene-
runt, deq; pace egerunt, quæ & Julii 26, certis condi-
tionibus composita est, ac O-Nealus in gratiam re-
ceptus.

Maii 11, Jacobus Dom. Butlerus Hiberniæ Quæ-
stor fit etiam Hiberniæ Thalassarcha sive Admirallius,
& non ità diù posteà, vivente adhuc patre, Vicecomes
Thurlesius, quo etiam tempore, Leonardus Dom.
Greius Vicecomes Graniæ renunciatur. Item Septem-
bris 13, Thomas Eustacius fit Baro Kilcullinensis, &
Richardus Powerus Eques auratus, Baro *le Power & Corogbmore*; Horum prior ad Vicecomitis Baltingla-
ensis honorem posteà concendit.

Vacaverat jam diù sedes Dubliniensis, quandò
Henrico Regi visum est tandem præficere Georgium
Brownum ordinis Eremitarum S. Augustini in Anglia
Provincialem, qui sedis suæ temporalibus restitutus est
Martii insequentis 23.

Sub finem Decembris mortem obiit Guil. Skeffing-
tonius Hiberniæ Deputatus, in Prioratu de Kilmai-

nam, unico millari à Dublinio distante, unde corpus Dublinium deportatum, ibi in Ecclesia S. Patricii, insigni, pro dignitate funere, sepultum est. Monumentum postea illius memoriae erexitur Skeffingtoniae, apud Leicestrienenses in Anglia, ubi habitaverat, & quæ familiæ ejus nomen dederat. Hunc Hiberni Bombardarium appellârunt, quod tormentorum bellicorum Praefectus fuerat in Anglia. In Skeffingtonii defuncti locum, à Senatu Regio, pro tempore, mox suffectus est Leonardus Dom. Greius, qui etiam à Rege paulò postea approbatus, titulo Deputati Reginis & Henrici Ducis Richmondiæ & Somerlettiae, Hiberniæ Locumententis, Vitam etiam cum morte commutavit hoc anno Johannes Courcæus Baro Kinsalius, vir antiquæ & claræ familiæ, sed quæ alternantis fortunæ vices experita est. Successit Geraldus filius. Et ut annum concludamus, Peatis dira hoc anno multos mortales absumpsit, præsertim in Ultonia.

ANNO CHRISTI

MD XXXVI.

Sub hujus anni initium, Greii in manus se tradiderunt Thomæ Geraldini quinq; patrui, Jacobus, Oliverus, Richardus, Johannes & Walterus, à quo in Angliam captivi missi sunt. Atq; ita tandem rebellio hæc Geraldiniana, in qua Rex, è fisco suo Anglicano, 20 millia, vel, ut alii, 40000 librarum monetæ *Sterlingæ* expenderat, confecta est. Fama tenet patruorum tres, Jacobum nempe, Richardum & Walterum, qui nepoti saniora primùm dederant consilia, & à tam infelici & funesto proposito deterrere desudâssent, licet postea & ipsi cedentes cæteris se adjunixerint, de se benè semper.

semper sperasse, donec in trajectu navis, in qua vehebantur, nomen à gubernatore *Vaccam* esse didicissent, tum verò animum iis protinus concidisse, ob yaticinum quod audiverant, quo ferebatur *Comitis* cuiusdam quinq; filios in utero vaccæ in Angliam olim depor-tandos, sed nunquam posteà reversuros. Ut ut fuerit, ii omnes in Anglia, tam nepos scil. quam patrui, ob hanc majestatem, ad mortem damnati proditorum supplicium pertulerunt, tertio die in sequentis Februarii. Sic sanguis plerumq; sanguinem elicit. Circa idem tempus, Jacobus Delahidus, unus è præcipuis Thomæ Geraldini consiliariis in Scotiam profugit, ubi & vitam finit. Interea, Geraldus Thomæ frater junior, annorum puer, à sedula sua nutrice subductus, cura Thomæ Leverusi (qui posteà Episcopus evasit Daresiensis) commissus est, à quo data tandem fugiendi occasione, in Galliam primùm, deinde in Belgium, ac demùm in Italiam deductus, ad Cardinalem Polam; quocum honorificè tractatus degebatur. Tandem verò ab Edwardo Sexto, Aprilis 25, 1552, possessionibus primariis, & à Maria Regina, post biennium, mense nimirūm Maio 1554, pristino honori restitutus est. De miranda ejus evasione, è sovea profunda, in quam, inter venandum, fortuitò ceciderat, dum in Italia hære-ret, vide Stanhurstum.

Ut verò ad hunc annum redeamus, Maii primo, Parlamentum sub Greio, inchoatum est Dublinii, in quo, Geraldus Comes Kildariensis defunctus proditor declaratus est; eodemq; tempore Johannes fitz-Gerald Eques auratus, & Oliverus fitz-Gerald Thomæ patrui, Jacobus, Johannes & Edwardus filii Walteri Delahidi de Moyclare ordinis equestris, Johannes Burnellus, Richardus Walsheus Rector Loughseudiensis, Carolus Reynoldus Archidiaconus Kellensis, ac alii nonnulli

nulli Majestatis legse rei peraguntur, eorumq; latifundia omnia fisco addicuntur. Tunc etiam matrimonium Regis & Catharinæ, lege latâ, declaratur irritum, ejusq; matrimonium cum Anna Bolenia initum adjudicatur validum. In eodem etiam Parlamento, omnes possessiones quas in Hibernia habuerunt Dux Norfolciae, Baro Barkleius, Comes Waterfordiae & Salopiæ, necnon hæredes femellæ Comitis Ormoniæ, (in Anglia continuè degentes) fisco Regio, ob absentiam & incurriam in suis tutandis, adjudicatae sunt. Item consimilem habuerunt sortem omnes Angliæ Abbates & Priors quibus prædia & possessiones erant in Hibernia, Abbas nempe Furnensis, Abbas cœnobii S. Augustini Bristolie, Prior Ecclesiæ Christi Cantuariæ, Prior Lanthoniensis, Prior Cartmellensis, Abbas Kenshamensis, Abbas sive Prior Osneyensis, Abbas sive Prior Bathoniensis & Magister S. Thomæ de Acres, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo Absentium expressis. Tunc porrò constitutum est Henricum Regem Ecclesiæ Hibernianæ supremum in terra Caput dicendum: Eique concessæ cunctarum promotionum Ecclesiasticarum Primitiæ, sive *Annates*, ut vocant, & vicefimæ partes. Lata item est lex, ne quis, sub mulctâ, Romam deinceps, quacunq; de causa, provocaret: Item alia, quâ, abrogata est Authoritas Pontificis Romani, in Hibernia. Eodem etiam tempore latâ lege supprimuntur & Regi conceduntur Cœnobia de Bechtif, S. Petri juxta Trimmam, Dousk, Duleek, Holm-Patric, Ballinglas, Grane, Tagh-Moling, Dunbrody, Tintern, Ballibogan, Hoggis & Fernes. Ac speciali alio Statuto, Prioratus S. Wolstani in agro Kildariensi. Ut alia denique in eo Parlamento edita prætermittam, tunc temporis Tributa, Impositiones & Exactiones Hibernorum ex Anglorum coloniis, sub protectionis prætextu.

textū, penitus exterminantur; Item omnes agnoscētes se Regis esse subditos sermone habitūq; Anglo uti jubentur. Simili olim usum fuisse consilio Julium Agricolam, ut Britannorum veterum mores facilius emolliret, cùm *linguam Romanam habitūsq; bonorem* introduceret, è Tacito discimus.

Sub hoc tempus, O-Connorus magna suorum cāterva ex Ofalia, stipatus, in Carbriam, agri Kildariensis regiunculam irruit, ubi prædia undique diripuit & incendit. Interim verò Trimletstonius Cancellarius & Brabazonus ærarii Proquæstor, convocatā tumultuaria militum manu, in Ofaliā festinārunt, ubi & viculos non paucos incenderunt, & prædas egerunt. De his, ut certior factus est O-Connorus, quantā potuit festinatione, in Ofaliā rediit. Hoc etiam tempore Breretonus, à Deputato & Senatu Regio, ad colloquium cum Cono O-Nealo, sub Ultoniæ limite, mititur, ubi pacis conditiones à Skeffingtonio priùs factæ denuò confirmantur. Nam conquestus fuerat O-Nealus Skeffingtonium pacta violāsse, Hoc etiam anno placuit Henrico Regi amandare ad Prætorem & cives Waterfordiæ Guilielmum Wise armigerum, cum literis gratiosis, & (in donum honorarium) pileo, quem A Cap of Maintenance vocant, Prætori Urbis in perpetuum præferendo. His anteā, per eundem numtium, ob spectatam urbis fidelitatem, gladium misserat deauratum, Prætori præferendum.

Mortem obiit hoc anno Traleiæ in Kerria, Johannes Comes Desmoniæ, cùm eo honore, exiguo admodum tempore, gavisus fuisset, successorem relinquentis Jacobum filium, cuius ambitio se continere non potuit, nam novas illicò turbas in Momonia concitare coepit. Ad insolentiam ejus tempestivè reprimendam, missus est Jacobus Vicecomes Thurlesius,

qui copiis contractis, agros ejus in comitatū Limericensi, ineunte Augusto, vastavit, ac semirutum ejus castrum de **Lough-gir** restauravit, præfidióque contra eum firmavit. De his malis, Desmonius, in Kerria tunc temporis degens, certior factus, alia porrò graviora metuens labascere cœpit, errorem suum vidit, & de litteris supplicibus ad **Greium** mittendis deliberavit, ut æquas aliquas pacis conditiones obtineret. Utcunque, propositum ad tempus distulit. Quid de hac re posteā fecerit, in anno sequenti narrabitur. Interim Ormonius filiusq; ejus Thurlesius ad O-Brieni pontem profecti, castrum obsidione cingunt. Præfidiarii verò diem unum vel alterum obsidionem tolerantes, tormentorum bellicorum displosione conterriti, castrum defruerunt, ac fugæ se mandaverunt. Dirutis deinde castro & ponte, Ormonius & Thurlesius Limericum redierunt.

E vivis excessit paulò antè, 4 nempe Kalendas Maias, Thomas Lalæus Archiepiscopus Tuamensis, cùm annos præfuisset fermè 22, & Galviæ in ecclesia coenobii Minoritarum, sub eodem tumulo sepultus est quo prædecessor ejus Mauritius de Portu. Successit Christophorus Bodekinus Episcopus Duacensis, patriâ Galviensis, qui & ecclesiam Duacensem commendatarius rexit. Nec prætermitti debet quem abstulit & hic annus Johannes Bennetus aliis Ferretus Episcopus Corcagiensis & Clonensis. Successit ei Dominicus Tirræus Rector ecclesiæ Shandonensis, ab Edmundo Casseliensi Archiepiscopo assistentibus Rossensi, Limeric. & Imelac. Episcopis consecratus. Idem etiam annus ultimus erat Henrico Richmondiæ Somersetæque Duci, Henrici Regis (ex Elizabetha Blounta) filio illegitimo, vulgò dicto Henrico *fitz-Roy*, adolescenti multis animi corporisq; dotibus illu-

stri,

ftri, quem ante annos aliquot Rex *Locum tenentem* Hiberniae constituerat, licet administratio in ejus Deputatos, in Skeffingtonium primùm, deinde in Kildarium, ac postremò in Greium (uti supra diximus) collata esset. Obiit ad S. Jacobi prope Westmonasterium, Julii 22, improles. Ejusque mortem Rex longo pōst tempore luxit.

ANNO CHRISTI

MDXXXVII.

A Prilis 23, Greius, copiis collectis, expeditionem in Ofaliam, contra Carolum O-Connorum, suscepit, ac sub finem ejusdem mensis, hosticum ingressus est: Sed continuis pluviis impeditus, sine fructu sperato. Brevi posteà adversus Cavenachos primùm, deinde contra O-Carollum & alios vicinos, signa extulit, quos omnes submittere coēgit, dein supplices cum obsidibus in fidem recepit. Dum hæc geruntur, supplicavit Jacobus Comes Desmonia, litteris ad Greium missis, ut ejus operā, in Regis gratiam reciperetur, culpam precibus deprecatus, & submissionem scriptis juramento firmandis pollicitus. Tam diù tamen promissis eum lactabat, ut præcommeatus inopiā, re infectā, Dublinium cum exercitu redire coactus fuerit. Delegatos tamen Prorex reliquit quibus potestatem cum Desmonio concludendi contulit. Hi Clonmellam progressi diem constituunt, quo Comes illuc ad colloquium veniret: Verum abnuit ille, dicens se opidum muris cinctum non ingressurum. Delegati igitur, ne hoc submissioni ejus esset impedimentum, consentiunt (quām providè non pronuncio) se ei occursuros in ipso loco ubi castratus est. Atque ibi quidem is tandem coram iis, fidelitatis juramentum Regi præstitit, ac ad illud observandum,

dum, Thomam filium nothum, cognomento Rufum, in Angliam obsidem misit. Comes deinde omnium delictorum veniam obtinuit, & in gratiam receptus est.

Circa hæc tempora, simultas inter Greium & Ormonium in apertas inimicitias erupit, cuius exitus hic fuit, ut Greius, animi ingentis homo, hinc irritatus, copias quasdam emiserit, quibus Ormonii & amicorum territoria direptionibus fuerunt vastata. Simultas initium sumpsit ex indignatione quam contra Greium conceperat Ormonius, tanquam familiae Geraldinorum indulgentiorem. Cæterum dissidia hæc, necnon alia inter Greium & Brounum Archiepiscopum Dubliniensem, Allenum Rotulorum Praefectum & alios, Greio fuerunt tandem pernities.

Nunc Ultonia me revocat. Decreverat O-Nealus, à fide jam resiliens copias quasdam in Lecaliam mittere, sub ductu filii sui, ad castrum Regis de *Ardglas* occupandum. Greius statim ut hæc intellexisset, copias convocat. Verum, antequam signa Ultoniam versus promoverit, consiliariorum Regionum monitu, Trimletstonium Cancellarium, necnon Stapleum Episcopum Midensem & Ailmerum primarium Justitiarium delegatos mittit, ut cum O-Nealo, ad Ultoniæ limitem, colloquerentur. Ad diem condictum convenerunt, & post multa verba ultrò citroque, de gravaminibns objectis, habita, submisit se tandem O-Nealus, & uterque exercitus post pauculos dies solutus,

Hyeme ingruente, Dublinium appulerunt ad Remp. constituendam, à Rege missi quatuor Delegati, Antonius Sentlegerus, Cantianus, (eques postmodum auratus magni noimnis) Georgius Powlettus, Thomas Moylus & Guilielmus Barnesius. Hi, regiæ fulciti authoritate, de nuperæ proditionis participibus.

ticipibus primariis inquirunt: In eaque re se moderate gerunt. Cæteris mox criminum amnestia & venia conceditur. Hi porro, una cum aliis è Senatu Regio adjunctis, authoritate sive *Commissione* Regiæ, ad annuos Fisci fructus augendos, possessiones jam pridem Coronæ annexas, pro termino 21 annorum docant, annis reservatis redditibus in Filicum pendengis. Horum denique opera, Greitus & Ormonius sibi mutuo reconciliati sunt. Verum enim invero, dilectiones in Ormonii territoriis, de quibus supra fit mentio, post Ormonii obitum, inter alia crimina objecta, Greio tandem fuerunt exitio. Sed de hac re, postea suo loco.

Obiit hoc anno, circa Julium mensiem, Hugo sive Odo O'Donellus Eques auratus, Tyrconellæ Dynasta, de quo supra dixi, cui succedit filius Magnus, Irve, ut in ore vulgi, *Manus,* electione populari, ad laxum juxta Eccleiam de Kilmacrenan, suis ceremoniis proxime inauguratus.

In Anglia interim Octobris 12, (in vigilia sc. translationis S. Edwardi Regis,) Jana Regina, Femina (ut Polidorus) probatissima, formâq; æque ut moribus ornatissima, partus doloribus diu luctata, ad Hampton curiam in lucem edidit Edwardum, qui ex utero matris excisus est. Regina biduo tantum superites vitam cum morte commutavit, & Windeloræ honorifice sepulta est. Variantes virorum doctorum sententias, de causis quibus licita sit sectio Cæsareæ, petas ex Theophilo Raynaldo, in libro de ortu infantium contra naturam, per sectionem Cæsaream. Die 18 ejusdem mensis, jam dictus Edwardus creatus est Walliae Princeps.

Q **q** **A** **N** **N** **O**

scipio p[ro]p[ter]ius p[re]dictus iudicavit. In eisdem rebus moderari
debet. Ceteris iuxta ordinum suorum legi venis con-

A N N O C H R I S T I H I*U*ni*versitatis Regio ab
cepit. Et postea cum suis ceteris eisdem Regio ab
iungit suorum iuris Regis de*

Max*im* **X** **V** **I** **U**ni*versitatis Regis de*

O **B**eu*n*ti 25 Julii Johanni Barnwallo Baroni Trim-
on letitorio Hiberniae Cancellario, Johannes Alle-
nus Rotulorum Praefectus, die ultimo eiusdem mensis,

Senatu Regio in Prioratu de Kilmainam convoca-
to, succellos designatus est, sub alio tamen nomine, si-
quidem factus est eo tempore magis Sigilli Custos, sicut

& 18 Octobris proxime sequentis, Regis mandato. Hi-
berniae Cancellarius.

O **H**oc anno circa hunc mensem
Greius (Deputatus) hoc anno sub initium Maii,

imperium fecit in Lecciam, cuius magnam partem in-
tendat & aereptionibus vastavit. Speciatim Ecclesiam

Cathedralem S. Patricii Duci prophana[re] dicitur, &
igne in e[st]o accendisse. Tum porro tumulum Sancto-

rum Patricii Columbae & Brigidae à Duciote quodam
ibi demolitum ferauit. Ut ut fuerit, Greius huius tem-

phi prophanatione & combustione inter alia ei objecta
crimina, in Anglia palea oneratus, in iudicium pro-

tractus est, ad mortem damnatus, & securi percussus.
Qua de re palea. Sub eodem tempore inter

ceteras, imagines celebriores, ad quas peregrinationes
instituti solebant, statua B. Mariae Virginis in coenobio

Canonorum Regularium Trimmae tunc asservata,
combusta fuit & donaria peregrinantium inde ablata.

Eandem aleam subserunt Imago Christi crucifixi in
coenobio Balliboghenensi, & Baculus S. Patricii, in Ec-

clesia Cathedrali S. Trinitatis Dublini, quem ab Ar-
machab[us] abstulerat Guilielmus filius Aldelmi, & illi Ec-
clesiae anno 1180, dono dederat. Similiter factum in a-
liis locis permultis, ad Angliae exemplum.

Circa

Circa hanc temporis, a vita exercitatoe Quintinus, ordinis Minorum Episcopus Gloucestrensis, cum sedis eius annos 22, cui succedit anno sequenti Richardus Hoganus ordinis Minorum Episcopus Laonensis. Nec silentio placet undus videtur, quia hoc anno jam senex obiit, Richardus Nugentus Baro Delvinus, de quo supra diximus. Ex his posteris masculis, Richardo, Jacobi Regis gratia, Comitis Westmidianus, ratus actus est.

Tunc tunc fuit papa Gregorius Hibernicus successor. Autem annus regni suorum pateretur. Auctumque est aetas mortales fecerat, & gloriavimus rapidis etiamq; annis. Annum
ANNO CHRISTI
MDXXXIX.

In fine Mense, Greius expeditionem adversus Connacht O'Nealum, in Ultoniam suscepit, in qua Arachae (ubi biduum transigerat) pepencit. Ceteram regiones vicinas, nemine ferre obstante, raptissim & incendiis depopulatus est: tumq; cum prædis optimis, ad sua rediit.

Mense Augusto sequenti, O'Nealus (ut jacturam quam fecerat resarciret) ejusque suisu, O'Donellus, conjunctis viribus, in Anglorum fines irruerunt, pacem inter cetera mala quamplurima Atherdaem in agro Louthensi, & Navanam in Midia incenderunt. Greius contraria, de his certior factus, quamprimum potuit, copiis suis, & aliis e comitatibus Dubliniensi, Midensi, Kildariensi & Louthensi collectis, adversus eos, movit, praliquoq; tandem commisso, ad vadum de Belabo, profligavit. Occisi ex Hibernicis 400; ceteri fugæ se mandaverunt.

Prælio finito, Jacobus fitz-Simon Prætor Dubliniensis, Michaël Courcæus Prætor Pontanensis, Geraldus Ailmerus summus in Tribunal regio Judex, &

Tho-

Thomas Malboneq; Malahide, à Deputato tractant
Equites illustris, hincq; magis ad mundum strenuus se
geschiti Jacobus Flemingus Barb; Stanislaus Greco libet
bello occupantq; insulam protinus maris pacemque. Quod
norus Osabius p; exultat partibus. Quod Tolka ex altera
Anglorum vobis significandi, ibi queritur, q; vastarunt
ac Redes & praedicta fortuna diripiuntur & incendop-
runt. ibi etiam Comitis Wexford obit.

Tanta fuit hac aestate in Hibernia siccitas, ut quatuor
plurimi fluvii fermè siccati fuerint. Autumnus præter-
ea valde morbosus fuit, febris & dysenteriis ubique
grassantibus, unde multo mortales perierant. Autumnum
sequuta est hyems frigidissima, ita ut ex frigore pe-
cora passim perirent.

Hac tempestate, plurimi Abbates & Fratres, coru[m]
coetus in Hibernia, Cœnobiarum Anglia vestigiis insisten-
tes, coenobia sua resq; omnes Regi, per chartas, obtuler-
unt. Illisq; postea assignatae sunt pensiones ex redditibus
quos sibi Reik reservarat annuatim quam diu viverent,
persolvendæ. Atque latâ demùm lege in Parlamento,
omnium Hiberniæ cœnobiorum dispositio Regi con-
firmata est. Sed hac anno 1541 ibi tenuerunt missam.

Sequitur jam Catalogus Praefectorum cœnobiorum,
qui ante tempus suppressionis, loca suffragiaq; ha-
buerunt inter Proceres, in Comitiis Parliamentariis.

Mellifontis.

S. Thomæ juxta Dublin.

B. Mariæ Virginis juxta Dublin,

Baltinglassæ.

Jeripontis.

Tinternæ.

Douskæ.

Tractonæ.

Abbates

Abbates

Abbates	Donbrodiæ.
	Magii al. Nenai.
	Wetheniæ, vulgò Woniæ.
	Rosglassæ, al. Mon. S. Evini.
	Beostfæ.
Priores	Rathtoæ.
	S. Johannis Hierosolyimtani.
	S. Trinitatis Dublin.
	S. Petri novæ villæ juxta Trimmam.
	Conallæ.
	Kenlisæ, in Ossoria.
	S. Patricii de Duno.
	Omnium Sanctorum juxta Dublin.
	S. Edmundi Athassel.
	Killaghæ.
	B. Mariæ Lovidiæ, al Louthæ.

Ex his, constanter summoniti tres primi Abbates, & Prior S. Johannis Hierosolymitani, cæteri, præsertim longè dissiti, raro.

Ex Episcopali ordine hoc anno obierunt Walterus Welleslaus Episcopus Darensis, Johannes Pursellus Episcopus Fernensis & Richardus Hoganus ordinis Minorum Episcopus primùm Laonensis, deinde paulò ante obitum, Clonmacnoisensis. Welleslæo successit Guilielmus Miaghius, qui consiliarii Regiis paulò post annumeratus est, Pursello, Alexander Devereux, sive de Ebroico, Abbas Donbrodiensis, & Hogano, Florentius al. Flanus Gerawanus, ordinis fratrum minorum de observantia, à Paulo 3 Pontifice provisus 5 Decembris hoc anno, & temporalibus ut loquimur sive praediorum Episcopallum fructibus restitutus, Homagio prius Regi pro more praestito, Septembris 23, 1541.

Rr

Fato

Fato etiam functus est Augusti 26, Petrus Butlerus Comes Ormoniae & Ossoria, ingravescente senectute, & Kilkenniae in choro Ecclesiæ Cathedralis S. Canici tumulatus est. Hic ex Margareta Geraldina (præter sex filias) filios reliquit Jacobum primogenitum, qui ei in honore successit, & Richardum, quem Edwardus Sextus Vicecomitem de Mountgarret creavit, 23 Octobris 1550. Comitem paucis post annis secuta est jam dicta uxor ejus, heroina rerum prudentiâ & pectoris magnanimitate, ferè supra muliebrem sexum, prædita. Inter alia munificentiae testimonia, Scholam fundavit Kilkenniae, prope cœmeterium Ecclesiæ Cathedralis, è qua, tanquam è Trojano equo, multi prodierunt viri eruditione posteà clari. Ejus præterea suauem, maritus Polymitarios & alios peritissimos artifices, è Flandria aliisque transmarinis regionibus ductos Kilkenniae collocavit.

Sed ut pergam. Hic annus supremus etiam erat Cornelio sive Concobaro O'Brienio Tuomoniae Dynastæ, cui successit, populari electione, Maurus frater junior, de quo plura posteà.

Sub initium vetis, duæ naves & una triremis à civibus Waterfordiensibus Woodloco duci committuntur, 400 militibus attributis, quibus perfidia Finini O-Driscoli poenas sumeret, & acceptum ab eo damnum resarciret. O-Driscolus enim hyeme præcedenti navem Waterfordensem centum tonnū vini onustam, in reditu è Lusitania, vi tempestatis jaçtam ac ægrè tandem ad portum Baltimorensem delatam, mercatoribus, amicitiae specie, terram concendere aliquæstis, contra pactum ceperat, mercatores & Lusitanos captivos detinuerat, & mercium maximam partem sibi & amicis distribuerat. Cives quidem paulò posteà navem ipsam & captivos in ea repertos unâ cum quarta

parte.

parte mercium, sub duce Dobino intercepterant & recuperabant: Sed jam ut cladem acceptam ulciscerentur, copias hasce emiserunt, quæ ad insulam *Inishbir-can* in sinu Baltimorensi primò accedentes, nullo repugnante, castro ibidem potitæ sunt. Hic quinque dies moratus Woodlocus, prædia undique diripuit & incendit, ac castrum ipsum demùm prostravit. Inde ad *Inchepite* insulam vicinam pervenit, ubi & primarium O-Drifcoli castrum diruit. Inter alia postea, Baltimorem & regionem adjacentem ferro flammáque devastavit, ac deinde cum prædis opimis, & primaria O-Drifcoli triremi, die Parasceves, Waterfordiam appulit. Hæc domi.

In Anglia interim hoc anno, Henricus Rex, metuens nè à majorum religione discessisse videretur, Parlamento author fuit legem quam vocarunt *Sex Articulorum* sanciendi, contra eos nimirum qui veram & realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia, Eucharistiā in una specie administratam, Sacerdotum coelibatum, vota castitatis post maturam deliberationem suscepta, Missam privatam, & Auricularem confessionem impugnarent. Idem annus in Scotia abstulit Margaretam Scotiæ Reginam Regisque Henrici sororem, quæ sepulta est ad Carthusianos, in oppido S. Joannis.

ANNO CHRISTI

SUB initium veris, ex Hibernia revocatus in Angliam transfretavit Leonardus Dom. Greius Hiberniæ Deputatus, relieto Justitiario Guilielmo Brettono ex Equestris dignitate. Greium sequuntur sunt
Jaco-

Jacobus Comes Ormoniae Hiberniæq; summus Quæstor, Johannes Allenus Cancellarius, Guilielmus Brabazonus Proquæstor & Johannes Traversius Eques auratus, unus è Consiliariis Regiis, plerique noti Greii adversarii. Greius, primo quidem adventu, à Rege gratiosè receptus est, eique die Pentecostes, gladium (pro more apud Reges usitato) prætulit. Atqui paulò posteà, adversariorum machinationibus, ruere cœpit, in arcem Londinensem conjicitur, ac læsæ Majestatis accusatio adversus eum instituitur. De criminibus speciatim objectis & successu, posteà suo loco dicemus.

In Hibernia interim, O-Brienus, O-Nealus, O-Donnellus, & O-Cornorus, è potentioribus Hibernicæ originis Dynastis, fœdus ineunt, ac communi consensu, Fouram locum ad conveniendum edicunt, tempusque sub initium Julii, ut tanquam libertatis assertores, conjunctis viribus, Anglos tunc temporis adorirentur. De hisce pactionibus certior factus Breretonus, contractis copiis, ad numerum (uti fertur) 8000, in eos aciem erexit. Sed penè frustrè sudatum. Hiberni enim suis viribus diffisi congressum declinârunt, hosteque nondum conspecto abierunt. Utcunque Breretonus oblatâ occasione usus, regiones Hibernorum vicinas, incendiis & direptionibus vastavit. Atque ita difflata est tempestas ea quæ tam minaciter intonuit.

Amoto paulo post Breretono successit Antonius à S. Leodegario sive S. Leger Eques auratus, unus nobilium secretioris camerae Regis, patria Cantianus, qui Deputatus à Rege constitutus 7 Julii, in Hiberniam mox missus est, & 25 eiusdem mensis, die S. Jacobi, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, muneris sui sacramentum, coram Senatu Regio, præstítit, id quod ei in

in hanc sententiam oblatum fuit : *Jurabis quod fideliter & verè servibus pro viribus tuis Supremo Domino nostro Regi, in loco & authoritate Deputati & Gubernatoris hujus terræ & Dominii Hiberniae, Et speciatim quod tueberis & defendes leges Dei & Christianæ Fidei, & quantum leges Regiae permittent, consuetudines, jura, ceremonias & libertates sanctæ Ecclesie. Item pro viribus tuis, non solum conservabis pacem Regiam, inter subditos Regis, sed etiam tueberis officiarios & Ministros Regis, in execuzione & administratione Justitiae, Item defendes presidia Regia, castra, dominia, populum & subditos hujus terræ, ac reprimes rebelles & inimicos Domini Regis. Non assenties damno vel exhereditationi Regis, heredum aut successorum suorum, neque permittes jura Coronæ, ullo modo, destrui, sed, pro viribus tuis, destructionem impedes, Et si impedire non possis, Rem clarè & expressè Regi significabis. Porro bonum & fidele consilium dabis, pro commodo Regis, ac consilium Regis celabis & servabis; Ac omnia alia, ad conservationem hujus Dominii Hiberniae & pacis populi, & ad administrationem Justitiae pertinentia, secundum leges regias, & consuetudines terræ, pro viribus tuis, facies & explebis. Sicut te adjuvet Deus, omnes sancti, & SS. Evangelistæ. Juramentum hactenus. Sed pergamus.*

Ex Anglia Sentlegerus secum in Hiberniam duxit tres industrios Commissionarios, Thomam Walsheum nimirum, unum è Baronibus Scaccarii Angliae, necnon Johannem Mynum & Guilielmum Cavendishum Ratiocinatores, (sive ut vulgo dicimus Auditores,) quorum operâ, posteà exacti possessionum Coronæ Rotuli censuales facti sunt. Duæ aliæ Commissiones sive delegations paulò antè in Hiberniam transmissæ sunt, unâ Georgio Browne Archiepiscopo Dublinensi & Roberto Cowleio Rotulorum Praefecto directa, de

Greii opibus quas in Hibernia reliquerat aestimandis, & S. legero tradendis, ut pro Regis voluntate disponerentur, altera, Alleno Cancellario, Brabazono Proquaestori & jam dicto Cowleio, de annuis stipendiis, coenobiorum suppressorum Monachis concedendis. Neque successu caruit utraque Commissio. Interim verò, Breretonus Hiberniae Marescallus constitutus, in Momoniam à Deputato missus est, ad iteratam submissionem Jacobi Comitis Desmoniae recipiendam, eumq; secum Dublinium deducendum: Cæterum Kilkenniæ, in itinere Limericum versus, in morbum incidit lethalem, quo, intra paucos dies, extinctus est, ejusque cadaver ibidem in Ecclesia S. Canici sepultum. Ad Comitem verò ipsum quod attinet, is post submissionem & agnitam Regi fidelitatem, Cahiræ ad Surium, 16 in sequentis Januarii, coram Deputato & Senatu Regio, in gratiam denuò receptus est. Filium deinde Geraldum tradidit, ut pignori esset de futura fidelitate. Mirò præterea privilegio quod Comites Desmoniae sibi asseruerant, de se, pro placito, absentandis à Parlamentis & opidis moenibus cinctis, per chartam renunciavit.

His diebus, Regis jussu procusi sunt novi nummi Hibernici, tam quatuor denariorum (quos Groat^s dicimus) quam duorum denariorum & unius denarii, singuli figuram Lyræ Hibernicæ in parte aversa exprimentes. Nummum majorem expressum hîc tibi exhibemus.

Mense

Mense deinde Novembri, Edicto prohibitum est, ne quis pecuniam eam in Angliam transferret, sub poena non solum amissionis triplicis valoris pecuniae sic exportatae, sed multæ etiam pecuniariæ & in carcere detentionis. Regem Angliae tunc usum fuisse lyrâ, pro Insignibus Hiberniae certissimum. De variis antiquioribus Hiberniae insignibus, vid. Aldrovandi Ornithol. lib. 1, & Chassanæ Catalog. Gloriæ mundi, part. 1. confid. 17. Unde constabit ea olim non fixa fuisse, sed pro arbitrio Regum, sæpè mutata.

Eodem anno, Guilielmus Darcæus equestris ordinis, patria Midensis, jam senex in natali solo obiit, Hiberniae ad tempus Proquæstor, vir prudens & eruditus, ac de Anglico nomine benè meritus. Scripsit is Anglicè, tractatum de Hiberniae Ruina, & causis ejusdem.

Fuit hic annus duabus nuptiis Henrico regi valde infaustus. In festo Epiphaniæ, Cromwelli præcipue suasu, uxorem duxit Annam Guiliemi Cliviæ Ducis fororem, quæ post sex menses, ob nefcio quam mulierem impotentiam, repudiata est, ac matrimonium illud, in Parlamento, irritum adjudicatum. Avibus itidem sinistris, Rex quintam mox duxit uxorem, nempe Catharinam Howardam, Thomæ Norfolciæ Ducis, ex Edmundo fratre, neptim: Ea enim ante 18 menses in hoc matrimonio transactos, in Parlamento, latâ lege, ob stuprum admissum, ad mortem damnata est, & in area arcis Londinensis, securi percussa, atque unâ cum ea, Jana Domina Rupefortia, poenam luit consimilem, ut conciliatrix.

ANNO CHRISTI

MDXLI.

Multi Nobiles hoc anno Baronum & Vicecomitum titulos consequuti sunt. Edmundus Butlerus Armiger creatus est Baro Dunboinæ Junii 11, quo etiam tempore Bernardus sive Brienus *fitz-Patrick* fit Baro superioris Ossoriæ. Item Oliverus Plunketus Eques auratus fit Baro Louthæ Júnii 15, & Guilielmus Birminghamus Eques itidem auratus, Baro Carbriæ, in agro Kildariensi, Junii 17. Porrò Johannes Rausonus tum nuper Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia factus est Vicecomes Clantarfæ, ad vitam, 20 Junii, & Thomas Eustacius Baro Killcullinen sis evectus ad honorem Vicecomitis Baltinglassæ, Junii die 29.

Interim Junii 13, Comitia Parliamentaria sub Sentelegero (tum nuper à Limerico reverso, ubi O-Brien no petenti conditiones quasdam temporis aptatas proposuerat) inchoata sunt Dublinij, in quibus, Henricus Hiberniæ Rex declaratus est, & Hibernia Regni nomine insignita, cum anteā Reges nostri Dominorum Hiberniæ non Regum titulo usi fuerint. *Sub priuilegiis tamen nomine, dicti Reges* (ut verba sunt Statuti tunc editi) *babuerunt omnimodam Regiam Jurisdictionem, potentiam, præbeminentiam & autoritatem Regalem, spectantem & pertinentem ad Regalem statum & Majestatem Regis.* Quandoquidem Regia Majestas & nobilissimi ejus Progenitores justè et rectè fuerunt et de jure debuerunt esse Reges Hiberniæ, et ita reputandi, accipiendi, nominandi et vocandi. Ita Statutum. Hujus Statuti tenor, die Dominico proxirnè sequenti,

sequenti, in Ecclesia S. Patricii juxta Dublin. proclamatus est, & Londini in Anglia, 23 in sequentis Januarii. Interfuerunt, Edicti promulgationi, ad S. Patricii, Sentlegerus Prorex, Jacobus Comes Ormoniæ, Jacobus Comes Desmoniæ, cæterique Proceres trahitis Parliamentariis induiti, ac multi alii viri primarii, tam Ecclesiastici quam Seculares. Quo etiam die, publico Edicto Captivis, criminum quorundam sotibus, venia facta est. Epulas, Comœdias, & certamina ludicra quæ sequebantur, quid attinet dicere. In eodem Parlamento, jus & integra dispositio omnium Hiberniæ cœnobiorum, pro more in Statuto expresso, Regi confirmata est, qui prædia eorum & possessiones paulo postea, inter Proceres suos, aulicos & alios, reservatis sibi annuis quibusdam redditibus distribuit. Tunc porro, ut modus præscriptus est de electionibus militum, civium & *Burgenium* ad secundum sive inferiorem Parlamenti Senatum, ita & modus etiam, de Justitiarii Hiberniæ electione, post obitum, resignationem, &c. cujusque præcedentis gubernatoris. Tum denique, (ut alia minoris notæ omittam) ager Midensis, quod amplior esset quam ut uno Vicecomite administrari posset, in duas partes divisus est, ejusque orientalis pars *Midia* nominata, occidentalis, *Westmidia*. Huic Parlamento interfuerunt ex Ecclesiasticis, Georgius Brounus Dubliniensis, Edmundus Butlerus Casseliensis, & Christophorus Bodkinus Tuamensis Archiepiscopi. Item Nicolaus Cominus Waterfordiensis, Alexander Devereux Fernensis, Tho. Hurlæus Imelacensis & Joh. Coynus Limericensis Episcopi.

Non prætermittendum hic Desmonium, ante initium hujus Parlamenti, Dublinium venisse, coram Prorege valde supplicem se exhibuisse, submissionem con-

T t

ceptis

ceptis verbis fecisse, & similiter etiam se in Anglia Regi ipsi præstiturum promisisse. Et promissi certè fidem exolvit anno sequenti, ubi veniam impetravit, in gratiam à Rege receptus est, & benignè demum dimissus.

In Anglia porrò Julii 28, Leonardus Dom. Greius prodictionis reus factus & damnatus ad locum **Tower-Hill** appellatum, sive collem juxta arcem, deductus est, & securi ibidem publicè percussus. Supplicium constantiā planè admirabili pertulit. Criminationis hæc præcipua capita feruntur. Quod dum Hiberniæ esset Deputatus Geraldum filium juniores Geraldum nuper Comitis Kildariensis, suūmque è sorore nepotem, hostem judicatum, aufugere permisisset, Quod templum S. Patricii Duni profanasset, Quod *Fergananim O-Carollum* & alios notos Rebelles foviisset, Et quod quamplurimorum subditorum fidelium agros in comitatu Kilkenniensi & alibi, quos amicos existimabat Comitis Ormoniæ, ex odio in Comitem, vastasset & diripuisse. Hic fuit exitus Greii, cuius operâ & consilio, Rex in rebus Hibernicis tam diu usus fuerat. Redde Claudio.

Desinat elatis quisquam confidere rebus.

Sed pergamus.

Sub finem Decembris, vel initium Januarii sequentis, Conus O-Nealus, cuius potentia Regi erat suspectior, amico suo vetere Comite Kildariæ jam orbatus, Maynotham venit, ubi Sentlegerus Prorex tunc morabatur, eique demissimè se submisit, ac pollicitus est prætereà se brevi in Angliam profectum, seque suaque omnia Regi in manus traditum. Nec promisso certè defuit, ut suo loco, in anno sequenti patebit.

Circa

Circa hæc tempora, cæteri penè omnes è potentioribus Hibernicæ originis se etiam Proregi submiserunt, & fidelitatem Regi debitam præstiterunt, O-Carollus scil. O-Morus, O-Mulloyus, O-Connori, O-Doynus, Mac-Mahonus, Magenisius, O-Donellus, O-Rourk, O-Flagherty, O-Rely, O-Melaghlin, Mac-Carty, O-Sullivanus, cum aliis nonnullis. Item, ex Nobilibus Anglicæ originis, Barrius, Rocheus, Birminghamus, ac qui se & majores suos Anglicæ fuisse stirpis profitebatur, *Mac-Guillin*. Paœta eorum & submissiones habentur in Libro rubro Concilii privati Hiberniæ.

His ita peractis, Prorex & Senatus Regius Edicta quædam constituunt, non usquequaque regulis Legum Anglicarum consonantia, sed temporario Regnini Hibernicæ gentis in Tuomonia & Conatia aptata, in quorum Procœmio, facti ratio sic exprimitur: *Quia nondum sic sapiunt Leges & jura, ut secundum ea jam immediatè vivere aut regi possint.* Edictorum præcipua Capita fuerunt: ut Rex Henricus ab omnibus acciperetur & appellaretur Rex Hiberniæ, ut Archiepiscopi & Episcopi in propriis suis diœcesibus, jurisdictionem exercere permetterentur, ut pueri non admitterentur ad Ecclesiasticas promotiones, ut rei homicidii & furti supra valorem unius solidi & duorum denariorum multam solverent 40 librarum, cuius una pars cederet Regi, altera, Dynastæ regionis, ac furti cuiusque infra dictum valorem, multam solverent trium librarum sex solidorum & octo denariorum, videlicet, 2 lib. 6. sol. & 8. den. Dynastæ, & 1. lib. Tanistæ, ut herus quisque responsor esset pro famulis, & pater pro filiis, cum aliis, contra exactiones, tam ad alendos Equites & pedites levioris armaturæ Kernos dictos, quam ad bellum adversus vicinos

cinos gerendum. Ad lites deinde inter subditos decidendas, *Brebonorum* vice, Delegati constituuntur: In Conatia nempe, Archiepiscopus Tuamensis, Episcopus Clonfertensis, ac Ductores Wakelæus & Ovingtonus; In Momonia, Episcopi Waterfordiensis & Corcagiensis, ac Prætores Coreagiensis & Youghalensis: Ac in Ultonia denique, Archiepiscopus Armachanus & Baro Louthius. Ubi verò, propter litis difficultatem, vel litigantium pertinaciam, causam determinare non possent, res integra Proregis & Senatus judicio relinquenda. Ad hæc, & Hibernorum submissiones, Lelandi illud in *Cygnea* sua Cantione, de Henrico VIII loquentis, referendum:

*Fractos undique pœnitudo Iberos
Sylvestres domuit, suave Legis
Ferre & perdocuit jugum Britannæ:
Quæ Victoria comparanda magnis.*

Nunc Episcopos recensemus. Ac primus dicetur Eugenius (nonnullis perperam Urbanus) Magenisus, à Paulo 3 Pontifice provisus Episcopus Dunensis & Connerensis, qui post agnitam Regi fidelitatem, Temporalibus restitutus est 24 Octobris, quo etiam die, Rolandus de Burgo Decanus Clonfert. à Papa itidem provisus Episcopus Clonfertensis, post similem submissionem, regium obtinuit assensum. Paulò antè, (Julii nempe 14) Richardus Ferallus Episcopus Ardachadensis, Abbas anteà Granardensis, tempora- lium sedis suæ restitutionem obtinuit.

Hic etiam annus supremus erat Roderico Cassidæo Archidiacono Clochorensi, Theologo, Medico, Canonistæ & Historico industrio, qui Patricio Culino Episcopo Clochorensi in colligendis illius sedis Anti- quitatibus,

quitatibus, operam olim havavit, & posteà Annales quosdam breves Ultonienses sui temporis edidit. Hoc eodem denique anno, Henricus Rex Priorem & Conventum Ecclesiæ Cathedralis S. Trinitatis Dublinii (vulgò vocatæ Ecclesiæ Christi) in Decanum & Capitulum convertit, ac Robertum Castellum alias Painswickum, ultimum loci Priorem, primum instituit Decanum. His pristinas confirmavit possessiones & immunitates.

*Ipse huius anno filio in Angliae regnum adiunxit
et sibi affilios suos in eam duxit
anno IIII imo MDXLII.*

ANNO CHRISTI M. D. XLII.

Conus (sive Conatus) O-Nealus Tit-Oeniæ Dynasta, hoc anno in Angliam trajecit, Hugone O-Cervalan Episcopo Clochorensi & aliis comitatus, ubi Grenovici, Septembris 24, culpam demissimè deprecatus est, nomen O-Neali renunciavit, præ quo Principis titulum dignatus fuerat, & omnia sua Regi in manus tradidit. Ea verò diplomate sub magno Angliæ sigillo, dato Grenovici Octobris primo, ut beneficiarius mox recepit, unà cum titulo Comitis *Tir-Oen*: Eodémque tempore, Matthæus filius falso creditus constitutus est Baro Dungannoni, ac consortium duo creati Equites aurati, Dyonisius *Mac-Genis* & Arthurus *Mac-Genis*. Tum porrò Episcopus Clochorensis diplomate regio confirmatus est, ac singuli muneribus honorati. Pactorum quibus subscripsit Comes hæc fuerunt Capita, ut nomen & titulum O-Neali renunciaret, ut ille & clientes ejus uterentur Anglicano vestitu, ut liberi eorum disserent linguam Anglicanam, ut ædificarent & agriculturam exercerent, more Anglicano, & ut legibus Anglicanis se sub-

U u mitte-

mitterent. His peractis, benignè à Rege dimissus est, & post redditum in Hiberniam, 7 nempe in sequenti Maii, Regis mandato, admissus est in numerum Consiliariorum Regiorum. Interim, Jacobus Comes Desmonius, prout promiserat, Dublinium venit, & impetratis Proregis litteris commendatitiis, Houtham progressus est, ac inde in Angliam transfretavit ad Regem, à quo, mense Augusto, post submissionem, in gratiam receptus est, & in munib[us] honoratus; dein in numerum eorum brevi post cooptatus, qui Regi erant ab arcans in Hibernia consiliis. Huic Edwardus VI munus posteā contulit summi Hiberniae Questoris. Hoc anno O-Birni agro Dubliniensi vicini submisè petierunt, ut eorum regio in Comitatus formam redigeretur. Sed sine successu expectato, quam ob causam, nescio.

Et ut viros ex Episcopali ordine commemoarem, hoc eodem anno, Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus decepit Martii 16, cui successit, ad Sentlegeri rogatum, Georgius Doudallus, patria Louthianus, vir gravis & eruditus, ac in concionibus assiduus, ab Edwardo Stapleo Midensi, & aliis Episcopis consecratus, sub initium Decembris 1543. Extant etiam hūm Constitutiones ejus Ecclesiasticae, in Concilio Provinciali Pontanae, in Ecclesia S. Petri celebrato, anno 1553 promulgatae. Nec omittendus, qui hoc etiam anno jam senio gravis mortalitatem explevit, Thomas Hurlæus Episcopus Imelacensis, magni nominis Canonista, & in Ecclesia sua (ubi Collegium erexerat sacerdotibus secularibus) sepultus est. Successit ei anno sequenti Aeneas O-Hernan, alias Hefernan, aliquando Praeceptor Hospitalis Aniae apud Limericenses. Novembris die 19, Thomas Butlerus Eques auratus, è familia Comitum Ormoniae, creatus est Baro de Cabir.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDXLIII.

SUB initium æstatis, duo magnæ potentiae Nobiles, Maurus (sive Mauritius) O'Brien, è veteribus Limericci Regibus prognatus, & Ulickus Bourkus, sive de Burgo, qui & *Mac-William* dictus, postquam Præregi se demississimè submisissent, ejus monitu, in Angliam transfretarunt, omniaque sua Regiae fidei ibi commendarunt, quæ tamen brevi postea, Julii nempe primo, Grenovici in Cantio, ubi Rex tunc degebat, diplomatis, ut beneficiarii receperunt, unà cum titulis Comitum. Nam Maurus tunc temporis solenni ritu creatus est Comes Tuomoniæ, & Ulickus, Clan-Richardi. Maurus etiam sub initium mensis insequentis, in Hiberniam reversus, in Senatum arcani consilii, Regis mandato, electus est. Hunc Comitis honorem (quod hic non omitendum) is ad vitam tantum obtinuit; titulum autem Baronis de Inchequin, sibi & hæredibus masculis. Eodem etiam tempore, eundem Tuomoniæ titulum & honorem Rex contulit Donato O'Brien Concobari illius de quo suprà diximus (ex Honora de Burgo) filio, *Habendum pro termino vite, immediatè post mortem prædicti Mauri*, unà cum dignitate Baronis de Ibrackan, sibi & hæredibus masculis. Comitum expensæ à Rege, persolutæ sunt. Donatus verò (ut omnia hic simul congeramus) eundem Comitis honorem, poste ab Edwardo Sexto, (7 nempe Januarii 1551) sibi & hæredibus masculis consequutus est, quo honore posteri ejus hodiè potiuntur. Nec dubitandum ex jam dictis submissionibus,

bus, titulis honorariis, & latifundis, concessis beneficiario jure tenendis, Regiam autoritatem aliquantum firmatam fuisse.

Eodem anno, Gallorum Rex Franciscus, de bello ab Henrico Rege Angliae sibi indicto, & foedere eiusdem cum Carolo Quinto Cæsare ita, ad se Iop pugnandum, scertior factus, nuntium in Hiberniam misse (Theobaldum de Bois, ut pecunias & arma Q. Donello promitteret, si bellum ibi cohtta Anglos gereret). Hunc conatum in nihilam recidisse certum: sed causa nihil traditum reperi. Circa hoc tempus, Dominicus Poerus (de quo supra diximus ad annum 1534) Cæsaris intercessione, delictorum veniam ab Henrico Octavo obtinuit. In patriam tamen non rediit, sed Ulißiponæ in Lusitania postea obiit.

Novembris 19, Parliamentum quod, per prorogationes, annos jam duraverat duos & menses quinque, solutum est. Februarii in sequentis 10, Sntengerus Prorex in Angliam trajecit, relicto Guillermo Brabazono regni Justitiario. Interim in Anglia, Julii 12, Rex sextam duxit uxorem (ad Hamptoni curiam) Catharinam Parram, Johannis Nevilli Baronis Latimeri viduam, quæ Regi postea superstes. Hisce diebus, duo nova Sigilla, Cancelariae scil. & Scaccarii primùm, alia deinde duo ad usum utriusque Banci, ob tituli Regii mutationem, in Hiberniam transmissa sunt. Fracta porrò prima Sigilla in Angliam, pro more, remissa.

ANNO

anno 1540. regnq. eiusm. ab ambili p[ro]p[ri]o
in h[ab]itu regi. VI. ianuarii 1500. in editio di. Iustitie
et iustitia. ANNO CHRISTI. iustitie
anno d[omi]ni m[ille] ccccxliv. in o[ct]avo. anno 1500.
in Bolonia. etiam quae dicitur. in libro de rebus Gallicis.

Bellum Gallo indixerat (ut anteà retulimus) Henricus. Quapropter ad Gallicam expeditionem jubetur Bribaonus Justitiarius copias ex Hibernia emittere. Mandato Regio is accepto, misit quamprimum potuit, 700 pedites Hibernicos, sub ductu Poëri, Finglassi & Scurloci. Hi Londonum venientes exercitui Anglicano tunc parato conjuncti sunt. Copiae universæ Caletum appellunt, sub initium Julii, ac Montrolium primò, licet frustrâ, obsident, posteà verò Boloniam, Henrici Regis jussu, (qui Julii 14, Calletum appulerat) admoventes, arctâ eam obsidione cingunt, ac post duos menses deditione capiunt. Deinde Rex ipse, Septembris 25, eam triumphantis more ingressus est. Tumque, postquam nempe Johanni Dudæo Vicecomiti Lilleio præfecturam opidi commisisset, redditum maturavit, & vento usus secundo, Doveriam trajecit, ac inde Londonum progressus, magno omnium plausu receptus est. Interè Dom. Antonius Sentelegerus, à Rege factus jam ordinis Georgiani Eques, & denuò Hibernæ Prorex designatus, Dublinum appulit Augusti 11, ubi à Senatu populq; splendidè exceptus est, gladiumque, pro more, accepit. Statum regni is satis pacatum invenit, atque ad eum ita conservandum sedulò studuit. Nonnullos suspectos, ad fidem in Principem obstringendam, tam chirographos dare effecit, quam obsides, unumque & alterum turbulentum intercipi jussit, & in custodiam dari, ne in rebellionem prorumperent. His in prisone multa regam Eodem anno mortem obiit in ædibus suis, ad Longb[ea]reagh;

reagh; Ulickus de Burgo primus Comes Clan-Richardi, ab Hibernis cognominatus *Ni-gan*, quòd è capitibus hostium in prælio occisorum, terrâ coopertis, collem erexerat. Eo mortuo, tumultus illicò exortus est in *Clan-Richard*, inter competitores; ad quos pacandos, missi sunt à Prorege & Senatu Jacobus Comes Ormoniae & alii, à quibus remedium maturè provisum fuit. Ulicko successit in comitatu, Richardus filius, cognomento Anglicus, quòd in Anglia diù vixerat, qui admodùm senex decepsit sub Elizabetha Regina, postquam variis molestiis, ob juniorum filiorum delicta, jactatus fuisset.

ANNO CHRISTI

MDXLV.

AD Henricum Regem, è Scotia anno superiore confugerat Matthæus Stuartus Leviniæ vel (ut vulgò loquimur) Lenoxiæ Comes, à quo perhonorisicè receptus est. Ei porrò Rex uxorem mox dedit Margaretam, suam è sorore natu majori Margareta neptim, virginem, in primo ætatis flore, formosam & modestam. Nunc verò cum litteris in Hiberniam eum misit, ad Sentlegerum Proregem, ut exercitus ibi conscriptus in Scotiam mitteretur, ad avitum ejus patrimonium ibi recuperandum. Die S. Michaëlis Dublinium is venit, ac inde ad Prioratum sive Aulam de *Kilmainam*, tunc temporis Proregis habitationem, unico solùm milliari à Dublinio distantem, profectus est, ubi traditis Proregi litteris Regiis, honorificè tractatus est. Prorex deinde tam magnâ usus est celeritate, ut ante medium Novembris, è regionibus Dublinio vicinis milites 1500, sub ductu Johannis.

Johannis Traversii Equitis aurati, tormentorum bellicorum præfecti, coegerit, quibus consimilem numerum, è suis præfertim clientibus, adjecit Jacobus Comes Ormoniæ, qui & omnibus copiis, summo cum imperio, præfuit. Is, copiis hisce paulò postea navibus 28 impositis, Scotiam versus vela facit. Verùm hujus apparatus conatum irritum reddidit Scotorum quorundam five levitas, five, ab Hamiltoniorum factione, oppressio, qui se arcem Dun-britoniam Levinio tradituros promiserant. Nam in portu qui Dun-britonio castro vicinus est, dum exscensionem parat, nullos amicos, sed tam immensum exercitum ad confligendum paratum vidit, ut cum eo congregari tutum non fuerit. Quapropter, communi omnium consensu, omisiꝫ expeditione, in Hiberniam protinus revertitur.

Circa idem tempus, dissidia indies glisebant inter Carolum (five *Cabir mac Art*) Cavenachum de Polmonty, & Geraldum *mac Cabir de Garochil*, viros in eo tractu non parvi nominis, utrōque Regionis dynastiam sibi vendicante. Copias tandem uterque colligit, & pugnæ aleam subire decernit. Communi itidem consensu, locus tempūsque ad confligendum constituitur. Æquo Marte pugnatum. In pugna cecidisse feruntur, ex parte Caroli, circiter 100, ac totidem ex parte Geraldī. Utcunque, Carolus (an verò ex pacto non comperi) dynastiam mox solus occupavit.

Hoc etiam, ex Anonymo illius temporis Chronographo, memoratu non indignum judico, quod in tumulo quodam, in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii, tunc aperto & demolito, præter anulos, calicem aureum & pontificalia, repertum est corpus cuiusdam Episcopi, ante aliquot annorum centurias ibi sepultum, integrum tamen & incorruptum. Qualia fuerint

rint veterum Europæorum unguenta & aromata, quibus condire solebant defunctorum corpora, à putredine servanda, disquirant alii. De veterum Ægyptiorum corporibus sepultis, unguentis & aromatibus olim conditis, è quibus Mumia (quam vocant) petitur, vide Augustini Kircheri *Oedipum Ægyptiacum*, tom. 1. pag. 123. & 124. Item ex antiquioribus, Herodotum, in Euterpe. Hujus rei me mentio moneretur similem adjiciam casum, de corpore Thomæ Greii Marchionis Dorsettii. Obiit is 10 Octobris 1530, & in Ecclesia collegiata de Astley, apud Warwicenses in Anglia sepultus est. Cæterum anno post ejus obitum 78, ipsa Ecclesia corruuit, ac dum parochiani novi cancelli fundamenta jacerent, crypta, quæ corpus Marchionis texit, aperta est, capulus fractus, & corpus ejus conditum, è linteis extractum, incorruptum inventum est, visuunque intuentibus quasi recens sepultum.

Verum de his satis superque. Ad majora jam properamus.

ANNO CHRISTI

MD XL VI.

DEcrevit sub hujus anni initium Sentlegerus Prorex Tributæ quædam, ob Fisci angustiam, subditis Hibernæ imponere. Huic rei opposuit se Ormonius, tantoque cum ardore, ut tandem in ipsum Proregem prodictionis accusationem, ad Henricum Regem miserit. Nec sibi interim defuit Prorex: Nam & is quoque consimilem struxit accusationem, contra Ormonium. Hinc uterque in Angliam accersitur. Accersitus porrò Allenus Cancellarius, qui

ac-

Accusationum materiam contra Proregerem ubique jam
conquisiverat. Sentegerus in locum suum (durante
absenzia) substituit denus, nomine Justitiae Hibernie
magis Guillermum Brabazonum Equitem auratum, qui
muneris sui juramentum praestitit in Ecclesia Catholica
dei S. Trinitatis Dublini, Aprilis primi. Alioquin
succedit, nomine magis Sigilli Custodes, Thomas Ca-
sacus Eques auratus Rotillorum Carellianae Prae-
fectus. Accusationibus vero in Anglia postea coram
Rege & Senatu auditis, ac objectis criminibus, post
examen, levioribus reportis, Senatorum opera, Sentegerus &
Ormonius sibi iuritio reconciliati sunt, atque
Sentegerus, non ita du post, in Hiberniam denud
minus est Prorex: Allenus vero (ambidexter inves-
titus) in carcere Fletensem correctus est, & Cancel-
larii munere exactus. Tamque Alleno successor
signatus est Richardus Readus, ex equestri ordine
quodcum comitatus Prorex Dublinum appulit De
cessibus 16. His & aliis collegis adiunctis, circa idem tempus,
Regia autoritate, directa est Commissione ad resignati-
onem opulenta Ecclesia S. Patricii Juxta Dublinum.
Alius nempe e Cathedralibus Ecclesiis diecesis Dublini-
ensis cum fundis & possessionibus cunctis, a Decano
& Capitulo recipiendam. Renitebatur in initio Cap-
tulum, sed brevi postea succubuit, & 8 in sequentis Janu-
arii, ipsa resignatio facta est a Decano (Edwardo Bas-
netto) & Capitulo. Verum enimvero, has possessiones
Pro Regio addictas, Ecclesia postea restituit Maria
Regina, anno 1554, ac Decanum loci tunc constituit
Thomam Leverulsum, qui Episcopus brevi postea e-
vadit Darenensis.

Nunc ut pergamus: Hoc anno (dum Prorex in
Anglia moraretur) Brienus Baro superioris Officæ
assessore.

Y

filium

filium suum Thaddatum, ob nescio quæ crimina ab eo perpetrata, captivum misit ad civitatem Dublinensem, ubi alidius & ad mortem damnatus, ultimo suppicio affectus est. Æstate appetente, Jacobus Corrins Episcopus Laoensis; ut secum (quod aiunt) habitaret Episcopatu se abdicavit. Ejuranti successor designatus est à Rege mense Iulio Cornelius O-Dea, Mauri comitis Thomoniae Sacellanus.

Sub eodem tempore, Patricius O-Morus & Brienus O-Connorus, ex Leixia & Ofalia, conjunctis viribus, in agrum Kildarensem irruerunt: ubi, inter alia mala, Athya magnam partem incenderunt. Contra eos igitur copiis collectis, mox Brabazonus ac in itinere, praesidio in castro Athyensi relicto, utrosque (O-Morum inquam & O-Connorum) proditores publico edicto dedecrat. Tumque in regiones eorum progressus, eas ferro & flammâ devastat. Speciatim in Ofalia, propugnaculum ad Dingen ponit, hodiè Philipstown vocamus, & O-Connorum, vicinorum ope, in Conatiam fugat. Hæ duæ regiones, Leixia nempe & Ofalia, unâ cum aliis vicinis, dictis Slemmarg, Inny & Glenmalery, posteâ sub Philippo & Maria Rege & Regina Angliae, anno 1557, in Parlamento Dublinii habito, à Thoma Radcliffo comite Sussexiae Hiberniaeque Prorege, fisco addictæ fuerunt. Sed hoc obiter. Nunc pergo.

Sub hujus anni curriculum, Henricus Rex ad sumptus suos in Hibernia sustinendos, rei nummariae inopia jam laborans, ex immensa pecunia quam in expeditionibus in Galliam & Scotiam absumperat, necessitate compulsus, nummos æreos percuti curavit, eoque in Hibernia Edicto promulgato, pro legali & proba moneta, passim recipi jussit.

Inter haec Octobris 28, mortem obiit, in suburbio Civitatis.

Civitatis Londinensis, quod Holbornia nuncupatum est, in flore ætatis, Jacobus Butlerus Comes Ormonde & Ossoriæ, summus Hiberniæ Quæstor. Nique fuitur Rex veneno, nescio quo cibo ejus induit, puto quo à famulis suis exceptus fuerat. Eodem mortis genere, perierunt tunc temporis Jacobus Whitus familiae ejus Dispensator, & famulorum præterea 16. Comes sepultus est Londini, inter maiores suos, in Ecclesia Hospitalis S. Thomæ de Acres : Atqui cor ejus, prout mandaverat, Kilkenniam in Hibernia delatum, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Canici, conditum est. Vir fuit fide erga principem intemeratâ. Successit in dignitate filius Thomas, cum vix 12 ætatis annum superasset, factus postea ab Elizabetha Regina (post obitum sc. Jacobi Comitis Desmoniæ) summus Hiberniæ Quæstor, anno regni sui primo, quo munere, quo ad vixit, potitus est, ac locum à majoribus traditum summo splendore summâque fide sustinuit.

Cæterum ut ad finem horum Annalium propereamus : Sub initium Decembris, Henricus Rex, pinguedine jamdudum disfluens, pedibûisque seger, ex obstruто cruris suppurantis meatu, in febriculam incidit, quæ suis paulatim aucta incrementis, mortem tandem intulit, Westmonasterii, 28 die in sequentis Januarii, cum regnasset annos 37, menses 9, diésque 6, & vixisset annos 55, mensesque insuper 7, & dies 6, deliciis potius quam annis aut laboribus confectus. Corpus ejus, peractis, de more, funeris solennibus, Windesoræ, 15 Februarii, conditum est. Princeps is fuit magnanimus & munificus, summusque litteratorum virorum fautor ; procerus præterea, ac formâ eximiâ planèque Regiæ, in cuius maximo ingenio, (ait Camdenus, scriptus in hoc Polydorum Vergilium) inerant confuso quodam temperamento, virtutes magna, & vita non minore.

Rerum

Civitatis Foundationis dono Holloniis uniuscunctum

A decorative horizontal border consisting of a repeating pattern of stylized, symmetrical floral or foliate motifs. The design is rendered in black ink on a white background, creating a bold and elegant decorative element.

...poco dopo é formado mais excedente triste. Fazem em m-

EUBERNICARUM

HISTORICAL

EDWARD VI. Regnante

While there is no single definition of what constitutes a **National Security Crisis**, it is generally agreed that such crises are characterized by:

Highly-qualified, experienced teachers, who are specialists in their fields, are recruited from all over the world.

best gift designs for boys to fixapetites Reunis (Box o-

ANNO CHRISTI

-on p. 270 n. 100. **M.D.XLVI** in omis. **O** scilicet
multib[us] articulis e. curv. as. - s. s. articulos. tunc h[ab]et.

ENRICO OCTAVO defuncto, filius unus

HENRICUS Octavo de Lancastre, filius Edwardus superstes Edwardus, eum Normannica.

Stirpe ejus nominis sextus, aetatis anno
dicitur. M. Iunius Ihesus, quidam

decimo, quali Metempsycholi quadam
immediatè successit. Siquidem in Anglia

non admittitur Interregnum. In iudicem iseditus est, ad

Hamptoni curiam, 12 Octobris 1537, ex utro mattis

Janae Seimera excisus, quæ biduo tantum superest,
et lib. 1. fol. 17. n. 1. p. 1. s. 1. ex his vittis migrat ad Apud Bo-

¹⁴ euidem mensis ex hac vita migravit. Apud No-
mros veteres qui ita dediti Gasones primò postea

Caſares dicti fuerunt & Apollini ſacri existimati.

Regnum finit 28 Januarii 1547, si initium anni deducatur ad Kalendas Ianuarii, et ad dies 6 febr. et 1 Martij.

caelius a Kalendis Januarii, vel 1546, h[ab]it[us] 25 Martii,
inter computationem Anglicanam. Primo in sequen-

Juxta computationem Anglicanam. Finito inter quatuor dies Februarii, Edwardus Seimerus (sive a S. Mauro)

comes Hertfordiae, postea Dux Somersetia, Regis

**avunculus, uniusque è sedecim Executoribus defuncti
Regis.**

Regis,

Regis, (quos etiam tutores filio dixerat) Personæ Regis Gubernator, Regnorumque ejus Protector renuntiatus est. Februarii die 15, peracta sunt Windesore: Henrici Regis funera, & 20 ejusdem mensis Edwardus solenni ritu, more majorum, Westmonasterii, gaudens est coronatus.

Interim, dum hæc in Anglia sunt, Hiberniam administravit, Justitiarii primū, deinde Pro Regis sive Deputati titulo, Antonius Sentlegerus, ordinis periselidis Eques. Is Februarii 26, Edwardum Sextum Regem Edicto publicè Dublinii promulgato declaravit, ac postea in ceteris regni urbibus & opidis primariis. Martii 29, Jacobus Comes Desmonia: summus Hiberniæ Quæstor designatus est. Aprilis deinde præter Proregem, hi novem Consiliarii Regii confirmati, videlicet, Richardus Readus Eques auratus Cancellarius, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis, Edwardus Stapleus Episcopus Midensis, Guillelmus Brabazonus Eques, ærarii Pro Quæstor, Geraldus Almerus Eques, summus in tribunali Regio Judex, Thomas Lutterellus Eques, Placitorum communium supremus Judex, Jacobus Batheus primarius Baronici Regii, Thomas Cusacus Eques, Rotulorum Praefectus, & Thomas Houthius, unus e Judicibus in tribunalí Regio. Quibus & aliis brevi addiri. Sub eodem tempore, Regia delegatione, Pro Regi, Cancellerio, Pro Quæstori, Summo communium Placitorum Judicii, Primario Baroni Scaccarii & Rotulorum Praefecto directa, Pensiones Canonicii sive Præbendariis ex Ecclesia cathedrali S. Patricii juxta Dublinum nuper suppressa, ejectis concessæ, sed monilia, argentum cælatum & ornamenta Ecclesiæ data Decano & Capitulo ecclesiæ cathedrali S. Trinitatis, cui porrò ecclesiæ adjecti fuerunt sex Sacerdotes & duo pueri.

pueri choristæ, quibus Rex annuam è Fisco pensionem 45. Librarum sex solidorum & octo denariorum monetæ Anglicæ, durante Beneplacito assignavit. Hanc pensionem in perpetuum postea concessit Maria Regina.

Mense Maio, Prorex O-Birnos rebellantes, acriter exagitavit, & in sylvas fugavit, Ductore eorum occiso in ipsa molitione sceleris rapto Paulò. post, duos nobiles è familia Geraldinorum proscriptos, qui parti Brieni O-Tooli se adjunxerant, prælio, ad tria castra cepit, ac unà cum aliis captivis ad urbem Dublinensem abduxit, ubi ultimo suppicio affecti sunt. O-Moros deinde & O-Connoros, qui agrum Kildarensem conjunctis viribus invaserant, prædis onustos intercepit, & profligavit; Cæsi ducenti, Duces primarii Patricius sc. O-Morus & Brienus O-Connorus fugâ evaserunt.

Sub medium æstatis, Waterfordiam appulit, à Protectore & Senatu Regio, ex Anglia missus, Edwardus Bellinghamus, unus è nobilibus secretioris cameræ Regis, titulo *Capitanei generalis*, vir fortitudine & militari scientiâ clarus, cum exercitu 600 Equitum & 400 Peditum. Ejus copiis suas adjunxit Prorex. Tumque conjunctis viribus in Leixiam & Ofaliam progressi sunt, ubi O-Moros & O-Connoros proditores declaratos dissipaverunt. Duo deinde Propugnacula repararunt, Dingen nimirum in Ofalia, & alterum in Leixia, tunc novo nomine, *Protectorem*, anteâ *Campaum*, dictum. Paulò post, O-Morus & O-Connorus, cum se à suis desertos, & omnia indies arctiora viderint, Proregi se supplices submiserunt. Ob res ita gestas, Bellinghamus Eques auratus creatus est, & factus præterea Hiberniæ Marescallus. Ad militum stipendia quod attinet, nam & hoc for-

fan memoratu non est indignum) Equites magnis
ceperunt stipendia è fisco Regio 770 librarum, &
pedites, 456 lib. Cæterū hæc parva duntaxat fue-
runt initia, & quasi Prodromi coloniarum Anglicarum
in iis partibus. Huic enim operi non ultima
addita est manus, ante tempora Thomæ comitis Suf-
sexiae, Hiberniae Proregis, sub Philippo & Maria.
Quâ de re, postea suo loco. Dum hæc in Hibernia
geruntur, Junii 19, in Anglia, Francisco Gallorum
regi defuncto, exequiæ, more inter reges recepto, oce-
lebratæ fuerunt in ecclesia S. Pauli Londini. At-
que ita id nunc Francisco persolutum Londini in
Anglia, quod ille ante Henrico nostro Octavo de-
functo Lutetia in Gallia persolverat. Sub ejusdem anni curriculum, Senatus regii jussu,
Castrum regium Athlonæ (in meditullio regni posi-
tum) Brabazono Proquæstore curante, instauratum
fuit & præsidio munitum, Donato O-Kellæo & aliis
Dynastis Conatiæ opus impedire frustrâ nitentibus.

Quantam victoriam hoc anno auspiciis Edwardi
Regis, in prælio ad Musselburgum in Scotia repor-
taverit Dux Somerfetensis, 13 millibus Scotorum
cæsis, & 1500 in fuga captis, Historici Anglici pro-
diderint. Nos aliò festinamus.

ANNO CHRISTI

MDXLVIII.

VEre jam appetente, Prorex (Bellinghamo &
Brabazono comitatus) contra Richardum &
Alexandrum, Thomæ Vicecomitis Baltinglassiæ fi-
lios juniores, in Kildaria res novas molientes, pro-
fectus, incentorum submissionibus, regionem illam pa-
cat

cat, & coniunctionem pullulanem in initio comprimit. Ipse etiam vicecomes, quasi ejusdem criminis conscius, postea insinulatus, ad Regis misericordiam configit, qui, Bellinghami operâ, delictorum veniam ei tandem concessit. Sed hoc factum, post Bellinghami reditum in Hiberniam. Is enim, intra mensim post submissiones eas, in Angliam reddit, ubi Prorex designatus in Hiberniam mox missus est. Dalkeiam appollit in vigilia Pentecostes, & biduo postea, gladio pro more, Dublinii, in ecclesia S. Trinitatis accepto, statim in Ofaliam & Leixiam profectus est quas pacatus habreddidit, sed Carolum sive Cahiri O-Conner fratrem O-Connori Ofaliensis tres novas moliarum proditorem declaravit. In Delviniam inferiorem postea penetravit, contra Mac-Coglanum, ubi totam eam regionem sermè depopulatus est. Cenitegerus interim in Angliam revocatus, secum ad Regem adduxit Patricium O-Morum & Brienum O-Connorum, Leixia & Ofaliæ jampridem Dynastas, ut pro arbitrio de illis statueret. Rex verò, postquam ei demississime se submisissent, cuilibet eorum annuam centum librarum pensionem, è Fisco contulit. O-Morus suā quidem pensione, exiguo admodum tempore, politus est. Nam ante annum circumactum, Londini, morte obiit repentinâ.

Non hīc prætermittendum Bellinghamum, post reditum, officinam monetariam in castro Dublinensi, Regis mandato, erexisse. Verū deficiente argenti massâ, sive *Billione*, ut vocant, opus ipsum pauplatim defecit. In urbe Dublinensi, (ut tantisper expatier) nummos antiquitus fuisse cūsos, ex Archivis Regiis liquido constat. Non negandum præterea, ipsis Ostmannicis temporibus, Dublinium officinam habuisse monetariam. Qua de re, fūsūs alibi diximus.

Urbs.

Urbs hæc nobilis, (Dublinium inquam) jam antiquitate priscâ, Proregis habitatione, Sede Archiepiscopali, Foris regni Judiciariis, Commerciis, Academia & duabus Ecclesiis cathedralibus, raro quidem exemplo, est conspicua ; & si Guilielmo Neubrigensi (qui floruit sub Johanne Rege) fides, *commerciis & comœtibus* erat olim nostrarum æmula Londoniarum. Item diù antea, in charta quadam Edgari Regis Angliæ data Glocestriæ anno Christi 964, appellatur *Nobilissima Civitas Dublinia*. Verum hæc obiter Mihi opus incepsum persequendum. Satis igitur erit hic adjicere, Regem Edwardum hoc anno (Aprilis 20) novo diplomate, duos *Ballivos* civitatis in vicecomites mutasse, Thaddæo Duffo Prætore, siue (ut vulgo loquimur) Urbis *Majore*. Hac mutatione, Johannes Rianus & Thomas Finingus ultimi *Ballivi* primi facti sunt Vicecomites, vulgo dicti *Sbirifs*.

Aprilis 22, Johannes Allenus Norfolciensis, ex ordine equestri, qui regnante Henrico VIII, aliquantiū Hiberniæ fuerat Cancellarius, ad idem munus, diplomate Regio, dato Westmonasterii, denuò promotus est, & Readus ejurare jussus, haud multo post in Angliam rediit. Bellinghamo successit interim in Marescalli munere, Franciscus Brianus eques Banerettus, (qui uxorem tum nuper duxerat Joannam Comitissam *dotariam* Ormoniæ) factus præterea comitatuum Kilkenniæ & Tipperariæ Gubernator. Inter hunc & Proregam, sub idem tempus, oborta est simultas, dum hic superiorem, ille parem non ferret, quæ brevi in apertas inimicitias erupit. Hinc Brianus rebus suis confusus, per literas & nuntios in Angliam, ad Regem (cui charus perhibetur) missos, Bellinghami administrationem

strationem ut pravam insimulavit. Prævalentibus
demum apud Regem & Senatum accusationibus,
Bellinghamus revocatus est, ad causam suam in An-
glia dicendam. Verum nemo erit innocens si accusasse
sufficiat.

De successu postea anno sequenti. Interim Thad-
dæus (cognomento Luscus) O-Carollus Eliæ Dy-
nasta Nenaghian villam apud Tipperarienses, ex-
cepto castro, quod fortiter obfessi tutati sunt, incendio
& direptione vastavit: Anglos dein è ditione sua ex-
pulit.

Julii 17, vitam cum morte commutavit Guilielmus
Birminghamus primus Baro Carbriæ apud Kilda-
rienenses, Edwardo filio & hærede relicto, duorum an-
norum infante. Interim Calendis Februarii, per uni-
versam Hiberniam, tanta contigit tempestas, in pluri-
mis partibus, (neque abs reterit verbo memorare)
ut arbores eradicarentur, ac multæ domus & Ecclesiæ
pessum abirent.

In Ultonia iam res erant admodum turbidæ, præ-
fertim in Tirconellia. Nam inimicitiae inter Magnum
O-Donellum & Calvatium sive Calvacum filium in
apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque ar-
ma sumpsit, & Februarii die 7, post cruentam pug-
nam, cessit O-Donello victoria, Magno filio Donati.
O-Cahano & multis aliis ex parte Calvatii occisis,
caeteris in fugam conversis, inter quos fuit Galvatus.
Aliud non minus grave exortum est paulò postea in-
cendium in Delvinia inferiore, rubi fermè tota ea Mac-
Coghlani regio, Thaddæi rufi O-Melaghlini & Ed-
mundi Faii copiis conjunctis, misere deyastata est. Bel-
lum tunc temporis gerobat rex Edwardus contra Sco-
tos, quare Proregis & Senatus decreto, copiæ quædam
Hibernicæ quibus præficiebatur Domatus O-Gronno-

rus filius O-Connori Ofaliensis, Caroli O-Connori filii comitatus, ad Regem missæ sunt, ut iis contra Scotos uteretur. De successu illius expeditionis, consule rerum Anglicarum Scriptores.

Novembris 18, (die Dominico) Carolus rufus O-Connorus qui novam rebellionis facem accenderat in Ofalia, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, coram Prorege & Senatu, supplicem se publicè prostravit, ac culpam precibus lachrymisq; ita deprecatus est, ut poenam ei remiserit & condonaverit. Sed vir ingenuo irquieto, cum brevi rursus arma in principem cum rebellibus indueret, à comite Clan-Richardi captus & Dublinium ad Proregem, missus, ibi ultimo supplicio affectus est.

Sub medium hyemis, Prorex literis conscriptis Jacobum comitem Desmoniaë (quam urgentem ob causam non comperi) ut Dublinium veniret, oravit. Ceterum, comite recusante, Prorex, qui hoc molestè ferebat, parvâ militum manu contractâ, in Momoniā festinavit, & tantâ usus est celeritate, ut diebus festis Natalis Domini, in ædibus ejus ad focum sedentem, quasi à vi hostili tutum, ex improviso comprehendit, ac secum deinde Dublinium captivum duxit. Paucis tamen post diebus, Bellinghami operâ, absolutus est Comes, ac in pristinam gratiam receptus. Adjicit Hookerus Desmonium anteà rudem & incultum, Proregis tamen suauis & rationibus evictum, paulatim gravem, moribus sedatum, habituq; decentem evasisse, singulis deinde diebus orasse pro *Bono* (sic enim vocabat) Edwardo Bellinghamo, & (quod non omittendum) fidem Principi postea egregiè probâsse. Sic ille, meâ quidem sententiâ, de moribus iis Comitis incultis, parùm probabiliter.

E vita excessit hoc anno, Decembris 15, Guilielmus *Miagh* Episcopus Darensis, cum sedisset annos circiter

circiter octo. Vacavit deinde sedes annum unum & menses circiter septem. Tumq; suffectus est Thomas Lancasterus.

In Anglia etiam mense Septembri, Catharina Parra Regina, uxor Thomæ Dom. Seimeri Angliæ Thalassiarchæ Regisque avunculi puellam enixa in puerperio obiit. Neque diu supervixit Maritus.: Nam Aulâ factionibus divisâ quasi bellum intestinum machinatus esset, securi publicè percussus est 20 insequentis Martii. Ejus mors variè accepta, ut cuique mens erat.

ANNO CHRISTI

MDLIX.

HOc anno, Conus five Conatius O'Nealus Comes Tir-Oëniæ, Phelimiū Roe five Rufus O'Nealus, Maguirius & alii nonnulli Ultoniæ Dynastæ inter se litigantes ad Proregem, Dublinium profecti sunt, ut ab eo & Concilio, Pax, si commodè fieri posset, componeretur.

Junii tandem 20, post multas querelas ultro citrōque objectas & auditas, sibi mutuo, certis conditionibus reconciliati sunt. Ad Maguirium quod attinet, his ipsissimis verbis, à Prorege & Senatu decretum fuit: *Quod erit liber & exemptus ab omni subjectione aut servitio dicto Comiti suisque heredibus impendendo, ac immediate parebit & obedier Domino Regi, & sub ejus pace & defensione, perpetuò remanebit, suæque Celsitudini de tempore in tempus solvet Bonagium & cetera omnia debita, quoties ad id per Dominum Deputatam & Concilium requisitus & rogatus fuerit.* Julii 18, post varias itidem dissertationes, negotium Pacis inter Magonium.

gonium alijs Magnum O-Donellum & alios in Tirconnellia transactum est, & limitata potestas O-Donelli. Hæc ut rata essent, seipso obligarunt, sub pena forisfactur & omnium terrarum, bonorum & possessionum suorum in perpetuum, seu saltem juxta mensuram delicti, prout Domino Deputato visum fuerit conveniens. Ita verba Pacti.

Scoti interim insulares copias quasdam auxiliares in Ultoniam miserant, ut iis Hiberni contra Anglos ueterentur. In ducentos ex his, Andreas Breretonus Equitibus tantum 35 stipatus impetum fecit, eoque in prælio (magnâ editâ strage) vicit. Ejus porrò industria, sauciæ ex Ultoniæ partes ante annum circumactum requieverunt. Ob hæc & alia fortitudinis documenta, constitutus est Ultoniæ *Generalis*. *Faber quisque fortune sue* inquit Comicus. Iisdem diebus, ex hac vita migravit Thomas Eustacius primus, vicecomes Baltinglassæ, cui haeres erat Rolandus filius.

Dum hæc aguntur, inimicitiae inter Magnum sive Magonium O-Donellum Tireonelliæ Dynastam & filios Calvatium & Hugonem, redintegratae sunt, de dispositione castrorum de *Fin* & *Liffer*, & aliis gravaminibus prætentis. Julii verò 18, à Prorege & Consilio, Pax, inter eos, certis conditionibus, composta est. Paulò antè, Julii nempè 15, *Mac-Mahon*, in Prioratu sive Aula de Kilmainam, coram Prorege, valdè supplicem se exhibuit, ac postquam submissionem conceptis verbis fecisset, & fidelitatem Regi debitam præstisset, delictorum veniam obtinuit.

Bellinghamus, hoc anno, adversariorum operâ, à Rege revocatus, Houthæ (ad 7 à Dublinio lapidem) nayem concendit Decembris 16, ac inde in Angliam trajecit. Statim atque discesserit, Allenus Cancellarius Proceres ac Senatum Regium, per brevia

via Regia eonvocavit, ut eorum suffragiis, pro more, novus Gubernator eligeretur. Hi in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii convenientes, 27. die ejusdem mensis, Dom. Franciscum Brianum regni Justitiarium & Gubernatorem, durante Regis beneplacito, elegunt. Electionis instrumento subscripserunt, praeter Allenum & alios nonnullos Regis consiliarios, hi et Proceribus regni: Ienico Prestonus vicecomes Gormanstotiae, Rolandus Eustaciuss vicecomes Baltinglassæ, Edwardus Stapleus Episcopus Midensis, Richardus Nugentus Baro Delviniae, Johannes Plunketus Baro Killeniae, Patricius Barnewallus Baro Trimletstotiae, Robertus Plunketus Baro Dunsaniæ, Oliverus Plunketus Baro Louthæ & Brienus filius Patrick Baro superioris Ossoriæ. Franciscus Brianus ita electus, biduo posteà in eadem Ecclesia juramentum præstítit, de munere suo fideliter administrando. Verùm cùm Justitiarii locum exiguo admodum tempore, exerceisset, quasi in initio cursus, repente concidit. Nam Clonmellæ, quò profectus est, ut publicæ tranquillitati consuleret, speciatim verò, pro defensione agri Tipperariensis, contra O-Carollurn, vi morbi intempestivâ, diem obiit 2. in sequentis Februarii, unde corpus Waterfordiam delatum, ibi in Ecclesia cathedrali S. Trinitatis, insigni pro dignitate funebri, sepultum est. Ex hujus morte, summum imperium Guilielmo Brabazono Equiti auroto, titulo itidem Justitiarii Hiberniae demandatum est, & Ormoniæ præfectura commissa Edmundo Butlero Archiepiscopo Casseliensi.

Interim, dum hæc in Hibernia aguntur, Bellinghamus (quem invidia fera illa bestia fermè devoraverat) in Anglia ad defensionem se accingit: Intercessionem verò, quam nonnulli è Senatu Regio ei ob-

obtulerant, quasi vanam & superfluam rejicit. Si enim, dicebat, Innocentia mea non sufficiat ad me protegendum, non alio utar remedio, quam quod *Credo resurrectionem mortuorum*. Adversarii possunt me occidere, non autem vincere. Utut fuerit, è Briani morte, quæ his diebus (uti diximus) accidit, res tota citò evanuit. Neque desunt qui disertè dicant Bellinghamum in hac re ita se gessisse, ut negotio plenè intellecto, decretum fuerit à Senatu Regio Angliae, illum in Hiberniam cum honore & authoritate pristinâ remittere. Verùm ille, ex infirmitate & aliis rationibus à Confiliariis demùm probatis, à tam difficii provincia, se excusavit. Atque ita, qui tempestatibus aulicis jactatus fuerat, jam portum exoptatum se naclum esse videbatur, ubi quiesceret. Verùm enimverò, anno sequente, mœrore, (ut putatur) magis quam morbo consumptus vitam cum morte commutavit, illustri rerum inconstantiæ documento. Epicedium de virtutibus ejus, scripsit Thomas Chalonerus Eques auratus. Vir is fuit acer animique plenus, doctus prætereà, & ob hospitalitatem multùm celebratus; speciatim totum stipendium, quod à Rege acceperat, in mensam hospitalem impendisse perhibetur, & subinde dicere solitum, *Cibum non suum fuisse, sed charissimi heri*. Verùm ad alia transeamus.

Paucos postea dies, Brabazonus Limericum profectus est, ubi Thaddæus O-Carollus Eliæ Dynasta demissè se illi submisit, crimen deprecatus. Paetis deinde quibusdam subscripsit, speciatim, de ejuratione tituli Præfeci Ormoniæ, de annuo reditu in Fiscum regium pendendo, ac certo equitum & peditum numero, ad usum Regis, suis sumptibus alendo. O-Carolli deinde intercessione, literæ publicæ fidei

(five)

(*sive Protectionis ut vocant*) concessæ fuerunt Mac-Murrogho, O-Kellæo & O-Melaghlinno. Tunc etiam Brabazoni operâ, sibi mutuò reconciliati sunt comites Desmoniaæ & Thomoniaæ, qui, ex litigiis de finibus, &c. res turbidas fecerant in Momonia.

Sub hoc ipsum tempus, pulveris tormentarii vi ignem fortuitò concipientis, Dermitius O-Sullivanus, Dynasta Hibernicus, in castro suo apud Corcagientes combustus interiit. Successit Amlafus frater, qui rāmen paulo posteà occisus est.

Decembris 24, mortalitatem explevit Matthæus Sanderus Episcopus Leghlinensis, & in Ecclesia sua, (cujus chorum de novo construxerat) humatus jacet, marmore tectus. Successit ei, anno sequenti, Robertus Traversius, quem Thaddæus Doulingus loci Cancellarius hominem vocat crudelem, avarum & cleri sui oppressorem. Hæc in Hibernia. Interim Anglia, crebris Procerum dissidiis, rusticorum seditionibus & Ecclesiarum direptionibus miserè intabuit. Atque de rebus hoc anno gestis, hactenùs.

ANNO CHRISTI

MDL.

A Prilis 25, Bolonia (ab Henrico Octavo ante annos ferè sex capta) Gallis restituta est. Et è prima solutione pecuniaæ à Gallo, Regi nostro concessæ, 8 librarum millia monetæ Anglicæ in Hiberniam missæ sunt. Missum porrò militum 400 supplementum.

Mense Augusto, Brabazonus Justitiarius Carolum (*Mac-Art*) Cavenachum deuuò rebellantem Proditorem primò declarat, deinde indefesso labore, persequitur,

tur, & rebellibus partim cæsis, partim in fugam dis-
iectis, villisque non paucis, in Cænachij territorio
igne injecto, incensis, Dublinium secepsit.
Maii 10, Arthurus Magenissius à Pontifice Epi-
scopus provisus Dromorensis, post agnitam Regi si-
delitatem, regio diplomate confirmatus est. Menle
Julio, Thomas Lancasterus consecratus est Dublinij,
Episcopus Darenfis, & 13 subsequentis Septembbris, fa-
cultatem impetravit Decanatum Kilkenniem, simul
cum hoc Episcopatu retinendi. Sed utroque is po-
stea sub Maria Regina, quod conjugatus esset, pri-
vatus est.

Miserat Edwardus hoc anno copias quasdam &
commeatum, in boreales Angliae partes, Scotia limi-
tibus vicinas, an ut incurSIONUM Scotorum licentiam
inhiberet, vel ut Scotiam invaderet, non habeo com-
pertum. Hinc verò Henricus Gallorum Rex irrita-
tus, quasi Edwardus pacta cum eo facta violasset,
naves misit 160, annonā, pulvere bombardico & tor-
mentis majoribus onustas, ad Scotos sublevandos.
Sed in transitu Scotiam versus, 16 ē majoribus, ortā
tempestate, ad litora Hibernica perierunt, & cæteræ
ita laceratae & dissipatae, ut non colligerentur, priu-
quam in Galliam appellerent. De his Rex noster
certior factus, ut simile conamen preyereret, in Hi-
berniam misit 4 naves magnas bellicas optimè instru-
ctas, 4 celones & 12 actuarias, quibus præfectus est
Georgius Baro Cobhamus. Hæc classis tres portus
possidebat, duos ex parte australi, versus Galliam,
ac unum ex parte boreali, versus Scotiam.

Alleno Cancellario ex Hibernia revocato successit
Thomas Cusacus de Cofingston in Midia, ex ordine
Equestri, prius Rotulorum Præfectus, diplomate re-
gio constitutus Cancellarius, Augusti 4.

Septembris 10, Antonius Sentlegerus, jam denuo Hibernie Prorex designatus Dublinum appulit, ac statim atque authoritatis gladium à Brabazono acceptum, valde supplicem coram eo se exhibuit Mac Cartaus, & postquam submissionem conceptis verbis fesset, delictorum veniam impetravit, & in gratiam receptus est. Proregi ante discessum ex Anglia, in mandatis datum fuerat Windesora, Augusti 5, ut Concilii afferent, ordines ad Parliamentum evocaret.

Octobris 23, Richardus Butlerus filius junior Petri dictum nuper Comitis Ormoniae, vicecomes de Mountgarret creatus est, Juvenis concinnâ corporis proceritate, oris dignitate & animo magno.

Novembris 4, Carolus (Mac-Art) Cavenachus, de quo anteà diximus, in magno Concilio Dublinii habito, coram Sentlegero Prorege, præsentibus Desmonio, Tir-Oeno, Thomonio & Clanricardo Comitibus, Mountgarreto Vicecomite, ac Dunboino, Cahiro & Ibrackano Baronibus, se supplicem prostravit, ac nomini *Mac-Murrogh*, quod majores ejus usurparant, solenniter renuntiavit. Tumque potestas ejus limitata, & latifundia non pauca ab eo dempta fuerant. Isdem diebus, adversus Proregem, à Brouno Archiepiscopo Dubliniensi proditionis accusatio instituitur. Quoniam est fundamento Brounus non reperi. Proregem in Angliam brevi post revocatum constat. Ibi (ut credibile est) crimen objectum diluit: Nam regnante postea Mariâ, pristino in Hibernia muneri restitutus est.

E vita hoc anno vel sequenti migravit Milo Baron alias Fitz-Gerald, Episcopus Ossoriensis, ex mœdere, in senio sèpè lethali: Sed de causa mœderoris, non habeo quod dicam; & in Prioratu de Inistiock, cuius Prior aliquandiu fuerat inter majores suos, sepultus

pultus est. Pater ejus fuit Baro de *Burnchurch*, in comitatu Kilkenniensi, sed inter Proceres regni non numeratus. De numero talium in Hibernia Baronum incerta mihi ratio. Hi nostrâ memoriâ ita appellati, sc. præter Baronem de *Burnchurch*, Barones de *Navan*, *Scrine*, *Galtrim*, *Rheban*, *Norragh*, *Slemarg*, *Browns-ford*, *Thomastown*, *Ardmail* & *Loughmo*. Sed redeo. Obiit & eodem anno, Fergallus Wardæus, ob raram poëticæ peritiam, hospitalitatem & ludicræ præfecturam, quam summâ curâ administraverat, ut adolescentes eruditione imbueret, per universam Hiberniam celebris.

ANNO CHRISTI

MDLI.

A Prilis 29, Jacobus Croftus, Eques auratus, patria Herefordiensis, unus nobilium (quos generosos appellamus) secretioris cameræ Regis, Hiberniæ Prorex designatus, in Hiberniam mox mittitur. Dublinium is perveniens pro certo statim cognovit Sentlegerum absuisse in Mononia. Itineri igitur se accingit, & Maii 23, Corcagiæ, (ubi Sentlegerus tunc erat) gladium authoritatis accepit. Sub idem tempus, Dynasta quidam Hibernicus è familia O'Murroghorum, captivus ibi detentus, ob læsæ Majestatis crimen, ultimo supplicio affectus est. Hinc Prorex signa Ultoniam versus promovit, contra rebelles eorumque fautores Scotos insulares.

Inde ab opido scilicet Knoc-Fergusii copias quasdam in Raghlinam Insulam (Ptolemæo *Ricinam*) misit, sed sine successu expectato, non paucis è suis à Scotis occisis, & aliis, unâ è navibus ad rupem fractâ, fluctibus

stucibns absorptis. Captus præterea à Mac-
Donellis (Jacobo & Collo) Bagnallus Ductor ,
libertati non restitutus est, donec frater eorum Saurli-
us flavus Dublinii captivus domum remeandi fa-
cilitatem habens fuerit. Ante redditum verò ex
Ultonia, Prox Dynastas nonnullos Hibernicos sup-
plices in fidem recepit, alios (agris vastatis) in sylvas
& saltus dispersi. Dublinium reverso, gravis querela
Matthæi (sive Fardrach) Baronis Dungannonæ
coram eo exhibita est, contra Tironium patrem, eó-
qua successu ut comes in carcerem conjectus fuerit.
Hinc verò irritati filii juniores comitis coactis
eam Ultoniæ partem quæ Matthæum sequebatur ,
vastaverunt. Cæterum Matthæus auxiliis Anglicis
firmatus belli aliam Hibire decrevit.

Dubio Marte res ad tempus geritur, demùm verò
partim in prælio, partim in fuga, 200 ex ejus parte, tam
Angli quam Hiberni cæsi occubuerunt.

Aprilis 9, Johannes Coynus Episcopus Limeri-
ensis (quod cæcus & valetudinarius) Episcopatu-
se sponte abdicavit. Successit à Rege designatus Gui-
lielmus Casy, qui (sede Casseliensi vacante) consecra-
tionem obtinuit Dublinii, à Georgio Brouno Dubli-
niensi Archiepiscopo, assistantibus Daresi, Fernensi
& Leghlinensi Episcopis.

Edwardus Rex hoc anno nomen Regis Armo-
rum Hiberniæ, novo diplomate, in Ulster transmuta-
vit. Hic cum hactenùs Reges Armorum ibi usi fuerint
titulo Ireland. Nicolaus Narbonus primus fuit
Rex Armorum qui sub nomine Ulster institutus est.
Unus hic fuit prius è Fœcialibus Anglicis, Rich-
mondus nuncupatus. Hunc tamen locum exiguo
tempore tenuit. Nam 21 Junii 1552, Bartholomæ-
us Butlerum eidem muneri præfectum fuisse con-
stat.

Hoc

Hoc etiam anno, Liturgia populo prælegenda lingua Anglicâ excusa est Dublinii, in officina Humfredi Poweli, ex mandato quod sub initium anni de derant Sentlegerus tum Prorex & Senatus Regius, cum adjunctis regulis nonnullis, de vestibus in Ecclesia permisso tam Episcopo quam Presbytero, &c. Sub idem tempus O-Connorus Ofaliensis Londini captivus, è carcere dum evadere conaretur, inter ceptus, in carcerem denuò conjectus est. Quid eo deinceps factum fuerit, in sequentibus narrabitur.

Octobris 20, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis chartam impetravit à Rege, ut ipse & successores ejus totius Hiberniae essent Primates, quæ tamen, ipso vivente, Mariæ Reginæ mandato, ad Doudalli Archiepiscopi Armachani rogatum, rescissa est. Quâ de re posteà, in anno 1554. Eodem mense, abdicanti Nicolao Comino Episcopo Waterfordensi & Lismorensi grandævo & valetudinario successit Patricius Walsheus Decanus Waterfordensis, consecratus mense Augusto, qui & Decanatum ad tempus, sed Episcopatum ad mortem usque retinuit, quæ accidit anno 1578. Hoc etiam anno (vel ut alii tradunt anno præcedenti) 8 Idus Octobris, obiit Roricius (alias Rodericus) O-Donellus, Episcopus Derensis, Decanus (ni fallor) aliquandò Rapotensis, in habitu ordinis fratrum Minorum, & Dunagallæ, in coenobio ejusdem ordinis, sepultus est. Successit Eugenius Magenisius. Nec prætermitti debet Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casselensis, qui hoc itidem anno, sive stylo Anglicano 1550, Martii 3, morbo correptus decepsit, & in Ecclesia sua, non procul à cathedra Archiepiscopali tumulatus est, sub marmore, imagine ejus & insignibus ornato. Vacavit deinde sedes annos duos & 9 mensies. Obiit &

Ddd

hoc

hoc anno Maurus O'Brienus primus Thomoniæ comes Successit in honore comitis, Donatus è fratre nepos, Baro Ibrackanæ, qui brevi ferro periit, ut suo loco narrabitur.

Novembris 8, Prorex metuens nè Tir-Oenius in Ultoniam reversurus, novam ibi rebellionis flammam accenderet, in mandatis ei dedit, nè adhuc in viam se daret, sed intra limites Anglicæ illius regionis, quam The English Pale dicimus, se contineret, donec reditus in patriam permitteretur. Hæc cohibitio duravit tres menses. Mense demum Februario, impetratâ veniâ, ac obsidibus traditis, in Ultoniam rediit. Eodem mense, Archiva Regia, Proregis & Senatus mandato, translata fuerunt à turri Birminghamiana in castro Dubliniensi, ad Bibliothecam Ecclesiae S. Patricii. Hoc etiam anno, Mac-Coghlanus Athlonianum venit, ubi post submissionem & agnitam Regi fidelitatem, in gratiam receptus est à Prorege, & sub certis conditionibus, territorio Delviniaæ restitutus.

Hæc domi. Foris verò, Lutetiæ nimirùm, in conventu Jesuitarum, Noveimbris 10, obiit Robertus Waucopus, aliis Venantius, Scotus, qui licet à puerō cæcus, ita tamen assiduam litteris navabat operam, ut Lutetiæ S. Theologiæ Doctor evaderet, pro visus etiam à Papa tandem Archiepiscopus Armacianus, vivente adhuc sedis possessore Georgio Doudallo, cui Archiepiscopatum illum (uti suprà diximus) contulerat Henricus Octavus. Interfuit Robertus is Concilio Tridentino, à sessione prima, anno 1545, ad undecimam, anno 1547. Sunt qui tradant legatum eum, à latere, à Pontifice in Germaniam missum, atque inde ortum apud Germanos Proverbiū, *Legatus cæcus ad oculatos Germanos*. Ejus opera,

râ, Jesuitæ primùm Hiberniam ingressi sunt. In Anglia, Octobris 16, Edwardus Dux Somersettensis (qui ante biennium ferè Protectoris munere exclusus fuerat) in Arcem Londinensem conjectus est. Decembris deinde primo, Majestatis læsæ simul ac conjurationis in vitam Ducis Northumbriæ, unius è Regis consiliariis, postulatus, de Majestatis læsæ criminis absoltus est quidem, sed propter conjurationem, ex lege quam ipse declarandam curaverat, ad mortem damnatus. Januarii deinde in sequentis 22, ultimo supplicio affectus est, securi publicè percussus.

ANNO CHRISTI

MDLII.

Januarii 7 1552, (vel stylo Anglicano 1551) Donatus O Brienus Comitis Thomoniæ dignitatem sibi & hæredibus masculis *de corpore*, regio diplomate, consequutus est, quam nimirùm dignitatem ad vitam tantum anteà obtinuerat.

Aprilis 25, Geraldus filius Geraldi illius Comitis Kildariensis qui sub Henrico Octavo, Proditor in Parlamento declaratus fuerat, in gratiam receptus, Maynothæ & aliis primariis suis possessionibus in Hibernia, diplomate Regio restitutus est; ac post biennium, à Maria Regina, paternis honoribus ornatus. Maii in sequentis 9, Proregis & Senatus regii operâ, sibi mutuò reconciliati sunt jam dictus Donatus comes Thomoniæ & Donaldus Patruus ejus, qui Dynastiam, ex patriâ *Tanistrie* lege, sibi vendicarāt, verùm irrito demum successu, ut ad an. 1558 patebit. Circa hoc tempus, Nicolaus Bagnallus eques cum eius

piis

piis quibusdam missus est contra Hugonem *Mac-Murnogh*. Pugnatum acriter, nec sine utriusque partis damno, Ceciderunt ex Bagnallianis, melioris notæ, Johannes Mortonus, & Johannes Bellinghamus: Ex Hibernis, non pauci, sed numerus incertus. Clonmacnoisa interea, sedes olim S. Kiarani junioris, à militibus qui Athlonam incolebant, misere fuit vastata, ac inde quicquid ferè alicujus erat pretii ablatum, ne libris quidem ipsis Ecclesiæ cathedralis exceptis. Paulo post, Prorex in Ultoniam profectus Belfastum castrum refecit & præsidium ibidem locavit. Ejus copiis suas etiam adjungere nitebatur Baro Dunganonensis, sed fortuna conatus ejus non arrisit. Nam cum non longè esset à Proregis exercitu, Shanus (sive Johannes) frater noctu, repentino impetu, in castra ejus irrupit, ac eum nil tale suspicantem in fugam facile conjectit. Ex fugientibus multi cæsi & non pauci capti. Prorex deinde postquam latè solitudines fecisset domum rediit.

Hoc etiam anno Rex certior factus, Mariam Scotorum Reginam, Jacobi nempè viduam O-Conno-
ri in Anglia captivi filium in Hiberniam misisse, ut
Hibernos ad bellum contra Proregem gerendum in-
citaret, Henricum Knolles equitem aur. illicò in Hi-
berniam amandavit, ut Crofti Proregis iter in An-
gliam, ad quod se disponere ceperat, retardaret. Cæ-
terum cum brevi posteà compertum fuerit hunc Re-
ginæ conatum in nihilum recidisse, Croftus, impe-
ratâ Regis licentiâ, ab Houtha in Angliam tran-
fretavit, unâ cum Andræa *Wise* Proquæstore, De-
cembris 4. Biduo deinde posteà, à Proceribus & Se-
natū Regio, in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii, e-
lecti sunt Justitiarii Thomas Cusacus Cancellarius &
Geraldus Ailmerus summus in Tribunali Regio Ju-
dicii,

dex uterque Eques auratus. Dignitas enim hæc e-
questris iis temporibus (quod obiter adnoto) tam
Togæ quam *Armis* concessa fuit , sicut & hodiè in
usu est, quasi præmium virtutis.

Circa idem tempus, unus è famulis Coni Comitis
Tir-Oenæ in turrim Londinensem conjectus est ,
quod Hiberniæ Proregem falso accusaverat, & alios
falsos rumores sparserat. Quid eo posteà factum fu-
erit, haud compreñam. Hoc etiam tempore, Ultonia
misere vastata est per dissidia inter *Tir-Oenum* & Sha-
rium sive *Johannem filium*, sibi sonnis ebriosi concipi-
t. Eodem anno, annona penuria in Hibernia valde
laboratum est, adeò ut *Dublinii*, tritici *Peckus* (ut
vocant) mensura libri ositare , qui continet fere 4
modios sive *Bushelliæ* Anglicæ, 12*4* solidis væniret ,
& eadem mensura hordei madefacti regerminansque,
quod *Graeci Byzen* nos *Brault* vocamus, 18 solidis.
Prætra quidem, pro illorum temporum ratione, valde
dura. Unde & graves querelæ, de rei annonariis dif-
ficultate, cum anniis sequent tantum ubertatis in-
vexerit, ut tritici purioris *Peckus*, 5 solidis væniret ,
& *Bythis Peckus*, 2 solidis. Quid de Vicecomitis *S.*
Albati conjectura sentiendur his sit, Prædictiones fieri
posse, de Ubertate & Caritate frugum, de Cometis,
Terræ motibus, Pestilentiis &c. deque omnibus Re-
rum vel Naturalium vel Civilium Motibus, aut In-
novationibus majoribus, aliorum judicio relinquo.

Hoc etiam anno, Rex, ad rogatum Senatus sui Hi-
berniæ, publico Edicto, nummos Hibernicos 4 dena-
riorum ære admistos, magno populi bono, pro duo-
bus tantum denariis, passim recipi jussit. Sunt qui
Thaddæum O-Carollum Baronem Eliæ sub hoc
tempore creatum dicant, sed in Archivis Regiis, de
hac re, nihil traditum comperi. Ut ut fuerit, Eliæ

Carolinæ eum his diebus præfuisse constat,
Septimo Idus Julii, mortem obiit in castris apud
Ultonienses, Guilielmus Brabazonus Eques auratus,
Ærarii Proquæstor, qui bis fuerat Hiberniæ Justitiarius.
Corpus ejus Dublinium delatum, ibidem in Eccle-
sia S. Trinitatis sepultum est. Cor vero in Angliam ut
ferunt deportatum, & in majoram sepulchro conditum.

Naturæ quoquendebitum persolvit, hoc anno,
Dermotius Mac-Domnill Episcopus Rossensis. Ali-
iquot deinde annos sedes vacante videtur. Prox-
imus illi successisse videtur Thomas Herlihaus vir
doctus in Italia educatus, qui Concilio Tridentino
interfuit anno 1563; unâ cum Donato Rapo-
tensi & Eugenio Alchadeao Episcopis.

Circa hoc tempus propositum fuit Edwardo
Sexto castrum erigere præsidio munitum Baltimoræ
apud Corkagienses, quod vectigalia ab exteris recipienda
pro licentia piscandi in oris adjacentibus.
Irritum verò reddidit hoc consilium mors Regis, quæ
paulo post accidit. De vectigali ab exteris olim in
fiscum soluto ex qualibet nave pectoria, pro li-
centia piscandi in mari Hibernico, vid. Statutum Hi-
bernicum an. 5 Edwardi 4, cap. 6.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDLIII.

Circa hoc tempus, inimicitiae & lites inter Donatum O-Brienum comitem Thomonie & Donaldum sive Donellum & Tirlachum fratres, adeo recruduerunt, ut hi sub initium Quadragesimae, contractis prædatoriis turmis, Clonruadam in Thomonia noctu diripuerint & incenderint, excepto castro, in quo se Comes defendit. Nec diu tamen supervixit Comes, Nam sub initium insequentis Aprilis, à fratre Donaldo occisus est. Fratricida autem (quod mirum videatur) debitam non persolvit poenam. Sic enim fuerunt tempora. Successit in comitatu Conogherus sive Cornelius filius Donati, ex Helena Petri tum nuper Comitis Ormoniae filia. Sub idem quoque tempus, Thaddæus rufus O-Melachlin Nellum Felimii filium ex eadem familia, virum magni inter suos nominis, in redditu à Molingara, crudeliter trucidavit. Sed, qui alienis malis invigilar, sua sèpè non præcavet. Is, brevi à Delyniæ Barone & Anglis Athloniensibus, aperto Marte, victus est & ditione suâ ejectus. In Conatia item res erant admòdum turbidæ, per Richardi (à Ferro) de Burgo, & filiorum Thomæ claudi de Burgo dissidia. Inter hos, prælium tandem commissum est, in quo Richardus captus, & è suis plusquam 150 occisi. Nec minores erant inimicitiae inter Richardum

chardum comitem Clan-Richardi & Johannem de Burgo. In hujus igitur fines, irruens comes arcem quandam obsidet. Cæterum Danielis O'Brien accessu, cum majoribus copiis, in auxilium Johannis, non tutum putavit fortunam Prælii tentare, sed se subito cum copiis subduxit.

Martii 17, diem supremum vobis Katharina Butlera Desmonia Comitissa, Jacobi *fitz-Gerald* comitis Desmonia uxori.

Februarii 2 1553, (ver Stylo Anglicano 1552) Hugo Goodactus S. Theologiae Baccalaureus una cum Johanne Balæo Episcopo Offoriensi consecratus est Dublini, in Ecclesia Cathedrali S. Trinitatis, Archiepiscopus Armachanus, a Georgio Dublinensi Archiepiscopo, Thoma Darense & Eugenio Dunensis Episcopis. Goodacris obiit Dublini, primo in sequentis Maii, & Balæus circa Octobrem, solum sponte mutavit, & in Germaniam profugit, ubi per quinquennium vixit, donec ad regnum enecta Elizabetha, in Angliam rediit, & Praebenda in Ecclesia Cantuariensi contentus sedem suam repetere non curavit.

Hoc etiam memoratu dignum iudico, quod hoc anno Rex Edwardus, Sebastiani Cabotæ Veneti Cosmographi insignis suasu, tres naves sub ductu Hugonis Willoughbæi Equitis aurati, ad viam compendiariam in Indiam Orientalem, per mare glaciale, sive Hyperboreum, aperiendam misit. Willoughbæus ipse, sub latitudine 74 graduum, in terram delatus desertam, rigente frigore, unâ cum omnibus suis enectus est. Sed Richardus Cancellarius, ab eo secundus, meliore successu, aliâ nave, viam in Russiam, Anglis anteâ ignotam, aperuit. Tertia verò navis tempestatibus hinc inde agitata,

&

& à cæteris dissipata paulo supra Norwegianum, incepsum cursum perseguī pñetuens, vela mox vertit.

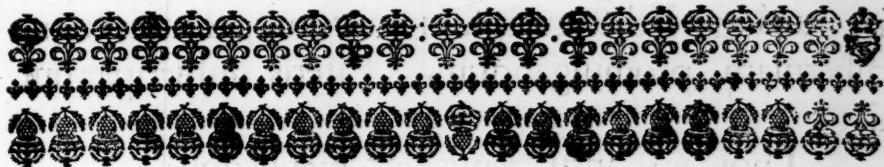
Restat ut concidamus jam tempora Edwardi. Julii 6, Grehovitch immaturè è vivis is extensis, non sine veneni dati suspitione, bæcūm nondum 16 annos natus esset, & regnum tentisset annos duntaxat sex, menses 5, diēisque 9. Diarium manus, magno & supra ætatem judicio, exaratum, de Rebus Anglicis maximè memorabilibus, ad regni sui tempora posteriora spectantibus, penè præterieram. Extat etiamnùm in instructissima Bibliotheca Cottoniana, Westmonasterii, (ubi & me vidisse memini) fidem apud posteritatem facturum, quid ab eo expectari potuerit, si diutiùs vixisset. Miram ejus eruditionem & linguarum cognitionem, in tam tenera ætate, plenè depingit Cardanus, in libro de Genituris, ubi & mortem ejus immaturam deflens, concludit, *O quam benè dixerat ille :*

Mura R. Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.

Non negandurn tamen potentium factiones in Anglia toto ejus tempore ita prævaluuisse, ut non solùm ipsis, sed Regi etiam (ut plurimi opinantur) fuerint tandem exitiales. Neque silentio hîc prætermittendum Edwardum, paulò ante obitum, tum graviter ægrotantem Johannis Dudleii Ducis Northumbriæ versutiâ & molimine circumventum, testamento condito, utramque sororem (Mariam & Elizabetham) quantum in se fuit, legitimo successionis jure exclusisse & alios quoscunque, præter Suffolciæ Ducis filias, quarum natu maximam Janam tum nu-

per nupserat Gilfordus Dudleius, Northumbrii filius quartus, cæteris jam anteà conjugatis. Verùm hoc negotium Duci, Janæ & Marito posteà fuit exitiale. Siquidem scelere quæsita rarò diurna. Augusti 9, Edwardi regis corpus Westmonasterii sepultum est, ad caput avi ejus Henrici Septimi sub altari ex ære deaurato.

RERUM

RERUM
HIBERNICARUM
MARIA regnante,
ANNALES.

ANNO CHRISTI

MDLIII.

JANÀ (ut anteà retulimus) Edwardi Regis testamento Regni hæres declarata, brevi post Regis obitum, Julii nimirum 10, à non paucis regni Proceribus & Consiliariis, Londini publicè Regina proclamata est. Maria interim securitati suæ consulens in Suffolciam se subduxit, ubi tamen Reginæ nomen assumpsit. Dum hæc aguntur, Regni Consiliarii, literis prescriptis, certiores faciunt Hiberniæ Justitiarios eorum quæ actæ erant. Cæterum Janà in ordinem redactâ, cum Reginæ personam novem tantùm dies induisset, & Mariâ verâ hærede, Edicto publicè Londini itidem promulgato, Reginâ declaratâ, 19 ejusdem mensis, Consiliarii proximo die, ad Justitiarios & Senatum Regium Hiberniæ, no-

vas

vas dant literas, quibus significant Mariam rerum potiri, unaque Edictum ipsum mittunt per universam Hiberniam promulgandum. Literis subscriptis feruntur hi 13.

Thomas Cantuariensis Archiepiscopus,
 Thomas Eliensis Episcopus,
 Henricus Graius Dux Suffolciae,
 Franciscus Talbotus Comes Salopiæ,
 Johannes Russellus Comes Bedfordiaæ,
 Thomas Dom. Darceius.

Richardus Cottonus,
 Guilielmus Petrus,
 Johannes Bakerus,
 Johannes Mafonus,
 Guilielmus Cecilius,
 Johannes Chesus,
 Robertus Bowes,

Ex Equestri ordine.

Ibi Justiciarî & Senatus his literis acceptis & lectis solenni britu, publicum illud Edictum Dublinii primum promulgandum curant, ac deinde in ceteris urbibus & opidis primariis in quibus omnibus, fastis populi acclamationibus acceptum est. Diplomata porro, Reginæ mandato, Judicibus & latibis nonis nullis primariis officiariis, brevi postea renovata. In Mense Augusto, Domatus quidam O'Connorus & suis clandestina consilia cum aliis rebellibus sociarunt, de Osalia invadenda. Verum istæ rebellionis reliquiae per Justitiariorum prudentiam, brevi dissipatae fuerunt. Isdem diebus, Edictum publicum prodit, quo omnibus data potestas Missas audiendi. Sed ita ut nemo compelleretur. Nondum de religione actum fuerat.

In

In Anglia interim Augusti 10, Edwardo Regi justa publicè persoluta sunt Westmonasterii, & Octobris primo, Maria Regina, magnifico apparatu, majorumque ritu, uncta est & coronata ibidem, in Ecclesia S. Petri, à Stephano Gardinero Episcopo Wintoniensi.

Tumque criminum quorundam sotibus venia facta. Similis deinde gratia, Reginæ mandato, in Hibernia, brevi pōst, promulgata fuit.

Mense Septembri, Justitiarii certis nuntiis acceperunt O-Nealum, ex improviso, in agrum Louthensem irruisse, ac viculos non paucos rusticanos igne & rapinis vastasse. Hi igitur, ut O-Neali insolentiam in initio comprimerent, tumultuario conscripto milite, præsertim è civitate Dubliniensi, nullâ morâ interpositâ, ad Dundalcum tendunt, prope quam villam, O-Nealum, pluribus occisis, repellunt.

Novembris 11, Dalkejam in agro Dublinensi appulit Dom. Antonius Sentlegerus Hiberniæ Prorex à Regina designatus, unde Dublinum progressus, ibi die 19 ejusdem mensis, post juramentum consuetum in Ecclesia S. Trinitatis præstitum, authoritatis gladium, à prædecessoribus suis Cusaco & Ailmero accepit. Eodem mense Cormacus Mac-Coghlan & stirps Fergalli petitum venerunt à Richardo Barone Delviniæ auxiliares copias, contra Mac-Coghlanum Delviniæ inferioris Dynastam. Annuit ille, ac copiis suis collectis Delviniam ingreditur; nihil tamen memorabile gestum est, præterquam quod viculi quidam combusti fuerunt. Ex hac tamen expeditione, natum est bellum inter Mac-Coghlanum & Fergalli stirpem, tam atrox, ut tota ea regio (Delvinia inquam) propè eversa fuerit.

Sub finem Novembris, Rolandus Baron alias *Fitz-Gerald* à Decano & Capitulo Ecclesiæ S. Patricii

tricii Casseliæ, Mariæ Reginæ mandato, electus est Archiepiscopus, (Richardi Creaggi loco, qui sedem hanc ei à Regina oblatam recusârat) & mensē Decembri proximo sequenti consecratus. Eodem itidem mensē exeunte, Johannes Thonoraeus, patriâ Kilkeniensis, S. Theologiae Baccalaureus, Reginæ operâ, Episcopus designatus Ossoriensis, Balæi profugi loco, in cœnobio S. Columbae de Inistiock, apud Kilkennienses, consecratus est. Circa idem tempus mortem obiit Richardus Ferallus Episcopus Ardachadensis, qui & Annaliæ Dynastiæ quoad vixit, potitus est. Successit ei in Episcopatu, Patricius Mahonides, in Dynastia, Conatus Ferallus. Decembribus 6, Eugenius Magenisius, à Prorege & Concilio admissus est suæ nationis Præfetus, postquam nimirùm, pactis quibusdam subscriptis, de fidelitate sua, erga Reginam. Anno jam exeunte, Doudallus Armachanus synodum coëgit Provincialem Droghedæ, in Ecclesia S. Petri, in qua non pauca decreta sunt de ritibus olim usitatis in Ecclesiam denuò recipiendis, nonnulla contra Ecclesiasticos fornicatores. Circa idem tempus, vel paulò antè, Missa in omnibus Hiberniæ Ecclesiis celebrari coepit.

In Anglia interim, 22 die Augusti, Northumbrius, patriæ turbo, læsæ Majestatis damnatus capite plexus est, ac eadem poenâ affectus Februarii insequentis 12, Gilfordus Northumbrii filius quartus, unà cum Jana Graia Uxore, quæ ad supplicium producta, oratione ad populum habitâ, culpam confessâ est, non tamen quod regnum affectaverat, sed quod oblatum non rejecerat. Hæc Græcè & Latinè supra sexum & aetatem fuit erudita.

ANNO

1696

ANNO CHRISTI

NDLIV.

Sub initium veris, Martii nimirum 12, Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, qui regnante Edwardo Sexto in exilio vixerat, sed anno 1553 à Regina Maria revocatus, titulo *titularis Hiberniae Primatis*, quem jam dictus Edwardus Georgio Brouno Archiepiscopo Dubliniensi concesserat, diplomate regio restitutus est. Atque ita Archiepiscopatum titulūmque eidem annexum quasi postliminio repetiit. Tunc porrò ei concessus est ad vitam Prioratus S. Joh. Baptistæ de Atrio Dei, apud Louthen-ses. Doudallo huic, necnon Guilielmo Walshæo S. Theologiae Doctori electo Midensi & aliis authoritas data est mense Aprili, ad deprivandos Episcopos & faderotes conjugatos. Ab his proinde, Junij 29, (die SS. Petri & Pauli) Edwardus Stapleus Episcopus Midensis exauthoratus est. Item, sub exitum istius anni, vel initium in sequentis, similiter actum cum Brouno Archiepiscopo Dubliniensi, necnon cum Lancastero Darense & Traversio Leghlinensi Episcopis. Cæteri omnes Episcopi præter Balæum Osforiensem qui in partes transmarinas profugerat, & Ca- feium Limericensem, (de quo posteà) Præsulatus re-tinuerunt.

Maii 13, Geraldus Geraldus tum nuper Comitis Kildariæ filius, quem Edwardus VI, (ut anteà retulimus) latifundiis primariis restituerat, à Maria Re-gina pristino honori restitutus est, ac mense Novem-bri in Hiberniam rediit, ubi, magno plausu, à popu-laribus exceptus est. Quo etiam tempore, Dublini-

um

um appulit Thomas comes Ormonia, egregiae spei adolescens, qui in recenti expeditione contra Wiatum in Anglia, magnum virtutis exemplum dederat. Unà cum his, in patriam redit Barnabas sive Brienus *fitz-Patrick*, primogenitus Baronis superioris Ofsonia, quem Edwardus VI adeò charum habuerat, ut suò penè sodalitio eum admoveret, & ut unicè eum dilexerat, sic ab eo vicissim redamatus, id quod literæ, (dum Barnabas in Gallia esset) invicem scriptæ abundè testantur.

Februarii præcedentis die 9, Carolus (*Mac-Art*) Cavenachus, magna inter Hibernicos Lageniæ existimationis, de quo suprà diximus, creatus est, ad vitam, Baro *de Balian*, quo honore exiguo admodum tempore gayitus est, morte sublatus ante finem hujus anni. Hic gradus honoris, apud nos, inter maiores numeratur, Parliamentarii enim Barones sunt Regni Pares, Proceres & Consiliarii nati, maximisque gaudent privilegiis & immunitatibus.

His diebus, quod oblivione minimè tegendum, Exercitus Regius Hiberniæ à Prorege & Concilio, ad sexcentos pedites & 460 equites redactus est, præter pedites quosdam Hibernicos levioris armaturæ, vulgo *Kernos* dictos. Atque licet à Regina in mandatis illis datum, ut exercitum redigerent ad 500, hoc tamen non factum, ex urgentibus causis, ad regni salutem pertinentibus. Et certè non ita diù postea, ad debellandos Scotos Hebridianos, exercitus iste auctus est præterea, & ex Anglia suppletus. Qua de re postea.

Ut Anglicæ jam libemus Julii 25, die S. Jacobi, (Hispaniæ patroni,) Nuptiæ inter Philippum Hispaniarum Principem & Mariam Angliæ Reginam, magnâ & regiâ pompa, Wintoniæ celebratae fuerunt, tumque.

tumque à Gartero Rege Arthurum, Latinâ, Gallicâ & Anglicâ lingvâ, tituli utriusque sic proclamati: *Philippus & Maria Dei gratia, Rex & Regina Angliae, Francie, Neapolis, Hierosolymae & Hiberniae, Defensores Fidei, Principes Hispanie & Siciliae, Archiduces Austriæ, Duces Mediolani, Burgundie & Brabantie, Comites Haupurgi, Flandriae & Tyrolis.* Carmen nuptiale elegans conscripsit Hadrianus Junius, quod summo plausu tunc exceptum fuit. Quis non arbitrietur ex hoc matrimonio ingentem accessionem utrque regno factam fuisse; quæ tamen brevi evanuit, magno rerum humanarum instabilitatis documento.

Circa hæc etiam tempora, magna oborta sunt disidia inter Conagherum O-Brienum Thomoniæ Comitem & Donaldum patrum, qui occiso (ut anteā diximus) Donato Conagheri patre, quocum similitatem exercuerat, O-Brieni titulum assumperat. Hi verò, Proregis & Senatus operâ, sub exitum Septembris, certis conditionibus, sibi mutuò reconciliati sunt. Cæterùm hæc malè farta gratia in apertas iterum iniicitias erupit, ut suo posteā patebit loco. Brevi postea, Richardus Nugentus Delviniae Baro, in Delviniam inferiorem (quam Mac-Coghlani regionem vocant) profectus est, eámque ferro & flammâ devastavit, ac cum prædis & spoliis domum rediit. Hoc etiam anno, Carolus O-Carollus Eliæ Dynasta, qui Thaddæum O-Carollum occiderat, ferro itidem periit, à Guilielmo Odar, ex O-Carolli familia, occisus. Occupavit mox dynastiam interfector. Ita scelus novo punitum scelere. Nec Guilielmo firma fuit diu hæc potestas; Nam quadriennio exacto, dynastiâ multatus est. Dum hæc geruntur, Comes Kildariæ & Baro Delviniae, ad rogatum Shani (*Doulenagh*) O-Neali Tir-Oenii filii, cum copiis Ultoniam adierunt,

runt, contra Felimum Rufum O'Nealum, quocum, Shano magna era^t contentio. In ea expeditione, nihil fere memorabile gestum est. Prædas quidem magnas abegerunt, sed etiam non minimam acceperunt, interemptis e suis 50. Acris pugna paulò post commissa est inter Tir-Oenium ipsum & Hugonem Nelli junioris filium, quocum simultatem diu exercuerat de Claneboæ imperio, quod sibi afferuit, in quâ comes ab Hugone, magna strage profligatus est, cæsis è suis 300, multis etiam captis. Ex Hugonianis quot desiderati, non constat.

Octobris 29, Dublinium appulerunt Guilielmus Fitz-Williams & Johannes Allenus Equites aurati, auctoritate regiæ, Proregi delegati adjuncti, ad terras Coronæ elocandas, pro annuis redditibus in fiducum pendendis. Circa hoc tempus obiit Florentius Gerawanus Minorita Episcopus Cluanensis sive Clonmacnoisensis, Armachani Archiepiscopi suffraganeus. Successit Petrus Waleus.

Circa idem etiam tempus, Maria Regina, aquâ intercepta, vel, ut alii tradunt, morbo, quem Medici molam vocant, decepta, se à marito gravidam profitebatur, sed errore anno sequenti patefacto, medici cuiusdam Hibernici ope, nullum deinceps foetus (quem putaverat) motum sensit. Nunquam tamen posteà pristinam sanitatem plenè recuperavit.

Iisdem diebus, Hispanus (ut Gerardus Malinius habet in lege sua Mercatoria) veniam impetravit à Maria Regina, piscandi in mari septentrionali Hibernico, ad annos 21, atque inde Fiscum Hibernicum proventu annuo mille librarum auxit. Sed excussis hujus temporis Computis Fiscalibus, de hac re, altum est silentium. Fuit hoc anno hyems asperrima, speciatim à 21 Decembris usque ad finem veris sequentis,

tis, fermè perpetuis vel pluviis, vel grandine, vel tempestatibus infesta. Martii 6, obiit Walterus Husseius, *Clericus Pipe curiae Scaccarii*, longâ vitâ satis notus. Vixit enim ad annum usque àetatis CVII, integris corporis & mentis sensibus. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum longævitatis. Nec defuerunt apud nos in Hibernia admodùm longævi, nostrâ àetate, qui ultra centum annos vixerunt, etiam gradu eminentiori.

Sub finem istius anni, Brienus O'Connorus O-faliensis, Margaretâ filiâ deprecante, eam apud Mariam Reginam gratiam invenit, ut in Hiberniam redire permitteretur, annuâ suâ pensione retentâ. Sed post appulsum, nè res novas moliretur, in arcem Dublinensem conjectus est; inde tamen, hærede suo Roderico & aliis obsidibus traditis, brevi posteà libertati restitutus. Hæc in Hibernia.

In Anglia interim, mense Aprili, Jacobus Croftus Eques aur. Hiberniæ aliquandiù, sub Edwardo Sexto, Prorex, de quo anteà mentionem fecimus, ut conjurationis Wiatianæ conscius, læsæ Majestatis damnatus est. Cæterum Januarii sequentis die 18, Regis & Reginæ benignitate, unâ cum multis aliis captivis, à Gardinero Wintoniensi Angliæ tum Cancellario. & sex aliis delegatis, è turri Londinensi dimissus est & libertati restitutus. Magnâ is posteà diù floruit gratiâ, sub Elizabetha Regina, cui fuit etiam à consiliis arcanis: Factus præterea Berwici Praefectus & Aulæ Regiæ Censor, sive (ut loquimur) Contrarotulator. Hoc porrò anno, mense Novembri, in Angliam venit Reginaldus Polus Cardinalis, à Julio III Papa, Angliæ & Hiberniæ Legatus constitutus. Is tamen in Anglia detentus, Hiberniam nunquam invisit, morte sublatus, tertia sequentis noctis hora, post obitum Mariae

Re-

Reginæ, anno 1558, cùm annos duntaxat 4, in Angliâ transegisset.

ANNO CHRISTI

MDLV.

Eccllesia cathedralis S. Patricii juxta Dublin. quæ, ipso mense quo obiit Henricus Octavus, suppressa fuerat, hoc anno, diplomate regio, à die 25 Martii restituta est, & Thomas Leverusus primus factus loci Decanus. Maii deinde sequentis 20, Præbendarii ibidem installati. Leverusus hic, vir doctus, à Papa posteà provisus, Augusti 3, Episcopus Darentis, consecrationem obtinuit, ante finem hujus anni, & Decanatum simul tenuit per dispensationem. Circa idem tempus, Thomas Field alias O-Fihel Minorita, patriâ Momoniensis, à Pontifice itidem provisus est Episcopus Leghlinensis, ac brevi posteà Terentius O-Brien ad Episcopatum Laonensem promotus est.

Septimo Idus Junii, *regni Hiberniæ* titulus, Pauli IV Pontificis *brevi*, sive diplomate, confirmatus est. Hiberniam autem hoc *regni* nomine insignitam fuisse in Comitiis Hibernicis, anno Domini 1541, sub Henrico Octavo, certò constat. Qua de re suprà diximus. Et quanquam anteà Reges nostri *Dominorum Hiberniæ*, non Regum titulo, usi fuerint, sub priore tamen nomine, omnia jura & munera Regalia, jam inde ab Henrico Secundo, quæ supremis Regibus competunt, in ea semper exercuerunt. Quanta dignitate, antiquis Romanis innotuit vox DOMINUS, satis notum, è titulis quibus usi fuerunt ipsi Cæsares. Hoc testatur nummus aureus Constantini magni, cum hac Inscriptione, FELICITAS PERPETUA AU-

AUGEAT REM DOMIN. NOST. Item numerus æreus Magnentii ita inscriptus, D. N. MAGNENTIUS P. F. AUG. Atque hoc confirmat Lucani illud, lib. V,

*Namque omnes voces per quas jam tempore tanto
Mentimur DOMINIS, hæc primùm repperit ætas.*

Augustum quidem acerbè increpuisse eos qui ipsum Dominum dixerant, è Tacito discimus. Unde Ovidius, de eo, ad Romulum,

Tu Domini nomen, Principis ille tenet.

Nomen apud Anglos, hoc sensu, tardiùs auditum. Rogerus Hovedenus, Matthæus Parisius & Johannes Bromptonus, non inferioris subsellii authores, ad annos 1171 & 1172, Henrico nostro secundo, sub quo, Hibernia Anglici juris facta est, Regis & Domini Hiberniæ titulos rectè deferunt. Qua de re, vid. porrò quæ habet idem Hovedenus, in annis Dn. 1177, 1185 & 1187. Hæc, acceptione communi. Appellatione autem sacra Deo propria. Sed ad incepta redeo.

Julii 3, Cusacus Cancellarius, mandato Regis & Reginæ accepto, magnum Hiberniæ sigillum Sentegero Proregi traxit, penes quæ remansit usque ad septimum insequentis Augusti, quo die custodia ejusdem concessa fuit Guilielmo *Fitz-Williams* Equiti aurato. Interim dum hæc fiunt, Scotti Hebridiani opidum Knock-Fergusii ex improviso intercipere moliuntur. Verùm molitione eâ opportunè detecti, oleum & operam perdunt.

Deprivato (ut anteà retulimus) Brouno Ar-
iii chiepiscopo

chiepiscopo Dubliniensi substitutus est Hugo Correnus alias Curwinus, patriâ Westmorlandiensis, Legum Doctor, Archidiaconus Oxoniensis & Decanus Herefordiensis, qui, Londini in Ecclesia S. Pauli, unâ cum Jacobo Turbervillo Exoniensi & Guilielmo Glinno Bangorensi Episcopis consecrationem obtinuit 8, Septembris, & 5 post die, à Maria Regina, cui fuit à sacris, Hiberniae Cancellarius designatus est. Vicesimo secundo deinde Octobris sequentis, ad sedem suam pervenit, & biduo posteâ, munera sui juramentum, coram Prorege & Concilio, præstítit. Eodem anno, Synodus Provincialem coegit, in qua, non pauca, de ritibus Ecclesiæ decernebantur.

Hoc etiam anno, gratia malè sarta inter Magnum (sive Magonium) O-Donellum Tir-Conelliæ Dynastam & Calvatium filium in apertas erupit inimicitias, adeò ut Calvatius in Scotiam traxiciens, copias inde auxiliares à Gilaspeco Maccalino obtinuerit. Mense Novembri, Tir-Conelliam his copiis ingressus, senio fractum patrem Rosrachæ cepit, quem & in carcere posteâ detinuit, usque ad mortem. Castrum porrò novum Inis-Oeniæ & Enagh arcem cepit ac prostravit: neque Scotos dimisit ante medium insequentis Maii. Interim, dum hæc fiunt, Hugo filius Nelli junioris, Claneboie (i. Gentis flavæ) Dynasta magni inter suos nominis, in conflitu, glande tormentariâ, à Scottis transfoſſus interiit. Septembris deinde 15, Claneboie præfectura divisa est à Prorege & Concilio, inter Felimum Dufsum sive nigrum O-Nealum & filios Felimii Claudi.

Octobris 25, Carolus V. Imp. summæ famæ Princeps, Bruxellis in Brabantia, sponte cessit Philippo filio

filio, Mariæ Reginæ nostræ marito, Belgii regionibus, & diebus sequentibus, cæteris regnis & ditionibus suis hæreditariis. Electoribus dein Imperio resignato, in Hispaniam secessit, ubi, in S. Justi monasterio, se abdidit, ac totus in meditationibus defixus, mundo vivere desit. Qui plura de eo volet, Historiam petat V. C. Jacobi Augusti Thuani, Seculi nostri *Livii*.

Iisdem diebus, Adversarii Sentlegeri nullum non moverunt lapidem, ut eum de gradu & gratia, apud Reginam dejicerent. Atque machinationibus aliis non succendentibus, urgebant tandem (ut habet Campianus) quòd regnante Edwardo Sexto, temporis se accommodans, Rhythmos quosdam, contra realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia panxerat. Utcunque se res habuit, (sive hanc, sive aliam ob causam) constat eum paulò post, ex Hibernia revocatum fuisse. Quid deinceps de eo factum fuerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDLVI.

Mense Martio, Cometa affulsi in 20 librae gradu, 12 dies continuos. Ineunte Maio, Cavenachi & alii Hibernicæ originis, contractis prædatoriis turmis, atrociter grassati australem agri Dubliniensis partem diripuerunt. Cæterùm brevi, quo minùs progrederentur, obsiderunt Dublinenses, qui eos ita exagitaverunt, pluribus cæsis, ut 140 ex iis in castrum de Powerscourt impellerent, ubi rebelles primò ultimam pugnæ aleam subituros profitebantur.

fitebantur. Verum accessu Georgii Stanlæi Equitis aur. exercitus Marescalli, & aliarum suppetiarum è Dublinio, conterriti se brevi dediderunt, & die Pentecostes, Dublinium avecti sunt, ubi ex iis 74 suspensi fuerunt & strangulati, cæteris venia concessa.

Paulo antè, Aprilis nempe 27, Thomas Radclif-fus Vicecomes *Fitz-Walter* Hiberniæ Prorex diplomate Regio constitutus Westmonasterii, Dub-linium appulit die Pentecostes. Biduo deinde posteà, in Ecclesia S. Trinitatis ante summum altare, juramentum consuetum (locum cedente Sentlegero) præsttit. Secum is ex Anglia duxit, inter alios, Henricum Sidneum ærarii Proquaestorem & Guili-elmum *Fitz-Williams* sive Guilielmiadem Equites, viros magnæ posteà authoritatis. Ante Proregis ab Aula Anglicā discessum, jam dictus Guiliemus, è Fisco Regio, 25000 librarum acceperat, ut Hiberniæ Proquaestori traderet, ad expeditionis sumptus, contra Scotos Insulares, qui borealem Ultoniæ par-tem invaserant, & rebelles nonnullos Hibernicos. Maii 27, Dermitius Cavenachus Baro fit de *Bali-an* ad vitam.

Ineunte Julio, Prorex, exercitu coacto, in Ul-toniam rectâ profectus est contra Scotos Insulares, & ejusdem mensis die 18, in prælio cum iis com-misso, cessit ei victoria. Cæsi feruntur è Scotis plusquam 200, capti non pauci, cæterique in fugam conjecti. In hoc prælio admodùm strenuè se gesse-runt Tho. comes Ormoniæ & Stanlæus Marescallus. Peractis deinde in opido Knockfergusensi, nonnullis ad pacem publicam conservandam necessariis, ac Stanlæo Marescallo Ultoniæ *Generale* relicto, Pro-rex ad Aulam de Kilmainam incolumis reversus est.

Momoni-

Momoniam posteā adiit, ubi multos tam Anglos quām Hibernicos in fidem accepit.

Sentlegerus interim in Angliam revocatus, ac ibi causam suam defendere admissus, ad objecta criminia ita respondit, ut spes aliqua remaneret eum in pristinum favorem restituendi. Verum enim verò, adversariorum machinationibus præventus, ab Aula se subduxit: neque diū posteā supervixit, in Cantio, ubi & natus est, inter maiores suos sepultus, Martii 12, 1559. quarto die post obitum uxoris. Vir fuit in rebus Hibernicis longo usu versatissimus, ac tribus principibus (Henrico Edwardo & Mariæ) sub quibus Hiberniam administravit, placandi unicè studiosus, utriusque tamen fortunæ, tam prosperæ quām adversæ particeps: Verissima humanarum rerum in hoc mundo imago.

Septembris 13, Shanus O-Nealus Tir-Oenii filius literis publicæ fidei (*Protectionis* vocant) acceptis, consilii ambiguus, Proregi in Aula de *Kilmainam*, humilimè se submisit. Quām simulatè autem sequentia tempora docebunt. *Exitus acta probat.* Observarunt viri aliquot graves consuetudinem hanc protectiones Rebellibus concedendi Reip. sàpè exitiosam fuisse & datas iis interdum pecuniâ, quam ex furtis & prædationibus fecerant.

Octobris 4, Rorius (five Rodericus) & Donatus O'Connor apud *Dingen* in Ofalia Proregi & Concilio se supplices submiserunt, sed haud multo post, cùm novas dedissent turbas ingratorum animorum pœnas dederunt, & ab exercitu Regio rebelles declarati magnâ cum clade obtriti. Ofalia dein vastata, & O-Connor expulsi. Mense Decembri, non pauca ornamenta injustè ablata Ecclesiis, Dublinii præsertim & Droghedæ, idoneorum hominum o-

perà, ad id delegatorum, restituta sunt. Sub finem anni, Johanne O-Maddeno à Brasilio nigro O-Maddeno interempto, Silanchia regio inter Malachiam *Modbar* & interfectorem divisa est.

Hæc domi. Interim in Anglia, mense Martio, Pseudo-Edwardus quidam, 18 annorum adolescens, nomine *Guilhelmus Fetherstonus*, molitoris filius, qui pro Edwardo VI Rege, (cujus vultum & linamenta referebat) ætate conveniente, se gesserat, unde & anno superiore, triduo per Londinum, flagris publicè fuerat cæsus, nunc etiam ejusdem criminis reus iterum inventus, ad Tiburnas furcas ultimo supplicio meritò affectus est. Plenæ sunt historiæ similiū exemplorum. Ad sequentia transeamus.

ANNO CHRISTI

MDLVII.

Sub initium anni, *Hugo Lees* alias *Lacy* Ecclesiæ Limericensis Canonicus, à Paulo IV, Casio exauthorato, ad Mariæ Reginæ rogatum, successor designatus in Episcopatu Limericensi, temporalibus restitutus est, hoc præstito juramento, ut ex ipfis Archivis Regiis liquet: *Ego Hugo Limericensis Episcopus electus & consecratus profiteor me habere & tenere omnes temporales possessiones dicti Episcopatus, de manibus vestris, & successoribus vestris Angliæ Regibus, ut in jure Coronæ regni vestri Hiberniæ, vobisque & successoribus vestris Angliæ Regibus fidelis ero. Ita me Deus adjuvet & sancta Dei Euangelia.* Brevi postea, ad sedem Corcagiensem consecratus est *Rogerus Skiddy*, Decanus (ni fallor)

Li-

Limericensis. Circa idem etiam tempus, mense ni-
mirum Aprili, Guilielmus *Odar* sive *Oar* O-Carol-
lus (de quo anteà diximus) diplomate Regio con-
stitutus est Eliæ Carolinæ Præfectus, postquam ni-
mirum conditionibus quibusdam subscriptissit, viz.
Regi & Reginæ Angliæ & successoribus Reginæ mi-
litandi, ac certum numerum equitum & *turbariorum* in
expeditiones mittendi, &c. Sed hujus potestatis bre-
vis fuit fructus, ut anno sequenti patebit.

Junii primo, *Parlamentum* (ita summum Regni
Senatum vocamus) Regis & Reginæ mandato,
sub Thoma (patre jam mortuo) comite *Suffexiæ*,
inceptum est Dublinii, in quo, latâ lege sancitum
Reginam in matrimonio legitimo procreatam fuisse,
ac omnes leges & sententias in contrarium editas esse
irritas: Item abrogata quaecunque à vicesimo anno
Henrici VIII, in Pontificem decreta fuerant.

In eodem porrò Parlamento decretum, ut Primitæ
& vicesimæ partes ecclesiasticarum promotionum
Regi anno 1536 concessæ, Clero remitterentur. Sub-
sidium deinde concessum. Quæ taxatio nunquam
imponitur nisi ex ordinum consensu in Parlamento.
Tunc etiam Leixia & Ofalia, unà cum aliis vicinis
regionibus, *Slewmarc*, videlicet, *Irry* & *Glenmalery*,
Fisco Regio adjudicatæ: ac potestas præterea Pro-
regi concessa colonias in eas deducendi. Decretum
itidem novum propugnaculum in Leixia, quod, sub
Edwardo Sexto, nomen obtinuerat *Protectoris*, in
posterum *Mary-Burgh* dicendum, & propugnaculum
in Ofalia, anteà *Dingen* dictum, *Philipstown* ap-
pellandum. Tunc porrò Leixia Slew margia, Irria
& ea pars Glenmaleræ, quæ sita est ex parte Baroi
fluvii proxima Mariæ-Burgo, in Reginæ honorem,
Reginæ Comitatus nomine insignitæ, & Ofalia altera
que

que Glenmaleræ pars, in Regis honorem, Regis Comitatus dictæ. Item, ad legum authoritatem contra homicidia, latrocinia, &c. constabiliendam, data potestas Cancellario Hiberniæ, Commissiones sub magno sigillo dirigendi hominibus idoneis à Prorege nominandis, qui cætera territoria in comitatus piùs non redacta, perlustrarent, & Proregis assensu in comitatus deviderent. Item, (quod ferè præterierat) ob crebras Scotorum insularium piraticas & incursionses, quibus Ultioniam infestârunt, lex adjicitur, quâ introductio Scotorum armatorum in Hiberniam, vel eorum receptio fit crimen læsæ Majestatis, ac Matrimonium cum Scoto vel Scota contractum, sine Proregis assensu, sub magno Hiberniæ sigillo, fit crimen *Felonie*. Ita omnia crimina capitalia infra læsam Majestatem vocant.

Mense Julio, (Comitiis Parliamentariis prorogatis) Prrex contra O-Mádenum, quod Donatum O-Connorum proditorem declaratum foviisset, perrexit, ejusque castrum Melick, ad ripam Shenani fluvii, obsedit. Præsidarii tormentorum bellicorum displosione conterriti castrum deseruerunt, ac fugæ se mandaverunt. Capto castro & præsidio ibi locato, Prrex Dublinium rediit.

Augusti 10, Prrex, copiis iterum convocatis, (Kildario & Ormonio comitibus, Baltinglassio vicecomite, Delvinio, Dunboino, & Dunsanio Baronibus comitatus) ab Aula de *Kil-mainam*, Proregum secessu, signa Ultioniam versus promovit, contra Jacobum Mac-Conellum Scotum. Ibi Scotorum prædas abegit, Scottis ubique prælium declinantibus, & in sylvis plerunque se occultantibus. Non nullos tamen in fidem recepit, & inter eos Donaldum Mac Conellum, quem & equitem auratum creavit, ac torque

torque aureo, calcaribusque auratis ornavit: Item, Richardum *Mac-Gwillin*, quem Scotti è laribus e-jecerant. Nec ante sex septimanas in hac expedi-tione exactas, reversus est. Interim, dum hæc in Ultonia geruntur, victoria quam Philippus Rex de Gallorum rege, ad S. Quintini in Picardia, re-portaverat, magno excepta est plausu, à Prorege, Proceribus & exercitu, ac Hymnus, *Te Deum* so-lenniter decantatus. Mense Octobri, Prorex aliam suscepit expeditionem in Ultoniam, ubi rebellium agros, ad Armacham usque, devastavit. Ecclesiæ verò cathedrali ejusque ornamenti pepercit.

Iisdem diebus, Prorex de reditu in Angliam sol-litus, ut provinciam pacatiorem relinquere, sus-pectissimos nonnullos, ad fidem obstringendam, obsi-des dare effecit, *O-Carollum* nimirum, *O-Molloyum*, *Mac-Geogheganum*, *O-Doynum*, *Mac-Coghlanum*, duos *O-Madenos* (*Brassilium* & *Malachiam*) ac *Phelimium*, à colore crinum *duffum* dictum sive ni-grum: obsidesque ita traditos, in custodia detineri jussit.

Septembris 19, publico in Anglia Edicto, prohi-bitum, nè Denarii dicti, *The Rose pente*, sub Hen-rico Octavo & Edwardo Sexto cusi, utpote ære ad-misti, deinceps nisi in Hibernia solum, pro moneta pro-ba reciperentur.

Decembris 4, Suffexius ex Hibernia revocatus, unà cum uxore, Houtham, ad septimum à Dublinio lapi-dem, profectus est, ac inde in Angliam trajecit. Hæc verò Proregis transfretatione, & morâ in Anglia, post primum in sequentis Martii, Parlamentum, quod ad Pontanam sive Droghedam rejectum sive (ut loqui-mur) *adjournatum* fuerat, dissolutum est. Die proxi-mo Proregis discessum in sequente, qui, & dies Domi-

nicus, Curwinus Cancellarius & Sidneius exercitus Quæstor Justitiarii designati, postquam muneris jurementum Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, ante summum altare, missâ finitâ, præstitissent, gladium Regium à Stanleio Marescallo (penes quem Sussexius iis tradendum reliquerat) acceperunt. Hi locum tenuerunt usque ad sextum Februarii, quo die, Sidneius, Reginæ mandato, solus constitutus Justitiarius, autoritatis gladium, in eadem Ecclesia, more solito, accepit; ac brevi posteà, adversus Arthurum O-Moloyum Fercalliae Dynastam, qui rebelles foverat & res novas moliri inceperat, signa extulit, & non parvâ illius regionis parte incendiis & direptionibus vastatâ, præfecturam contulit Theobaldo Arthuri fratri, qui filium obsidem dederat, ad fidem in principem obstrin-gendam. Deinde propugnacula in Leixia & Ofalia commeatu supplevit, ex pensitatione, quam *Ceafs* vo-cant, eo fine in regione dicta *The English Pale* collecta. Hoc etiam anno, publico Edicto, proclama-tum, nè annona ex Anglica ea regione, in ali-quas regiones ab Hibernis possessas adveheretur. Sub idem tempus, Maurus Cavenachus & Conallus O-Morus tanquam perduelles ad mortem damnati ul-timo supplicio affecti sunt, ad Leghlinæ pontem.

Interim, dum hæc fiunt in Lagenia, Shanus O-Nealus Tir-Conelliam in Ultonia, quam suæ diti-oni subjicere decreverat, cum magnis copiis ingre-sus est. Cæterùm Calvatius O-Donellus suis diffi-dens & aleam prælia tentare metuens, tantâ usus est celeritate, ut, noctu, nemine resistente, in hostium castra perruperit, qui nihil suspicantes mali, quasi tu-ti à vi hostili, adeò imparati fuerunt, ut cùm ab hostibus impetum in se fieri perspicerent, nullâ de-fensione factâ, fugæ se protinus mandaverint, & in-ter

ter cæteros ipse Shanus, prostratæ ambitionis exemplum. In hoc terrore, multi occisi fuerunt & non pauci capti, sed eorum numerus incertus.

Cœnobia non pauca, toto Mariæ tempore, *Feuda* (ut vocant) *Laicalia* remansisse, ex Archivis Regiis liquidò constat. Cæterùm sub exitum hujus anni, Cardinalis Polus, Pontificis ad Philippum & Mariam Legatus à latere, ad eorum rogatum, Prioratum S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia, *Kilmainan* vulgò dictum, authoritate quâ fungebatur, pristinis possessionibus restituit: Priore præposito Dom. Ofwaldo Messingberdo. Nova hæc erectio diplomate regio confirmata est Martii sequentis die octavo. Cæterùm Messingberdus anno 1559, Elizabethæ Reginæ primo, ad oras transmarinas profugit, ubi & tandem vitam finivit. Ipse porrò Prioratus, ante annum deinde exactum, latâ lege in Parlamento Dublinii habitu, coram Thoma comite Suffexiæ, iterum suppressus est, ejusque integra dispositio Coronæ confirmata. Exeunte etiam hoc anno, in Synodo Provinciali, Droghedæ habitâ, à Doudallo Archipiscopo Armachano, potestas fit *operariis, agri cultoribus & aliis laboratoribus*, diebus quibusdam festis, in Constitutione speciatim nominatis, *opera sua ruralia exercendi*.

Interim, Julii 15, Chelseiæ in Anglia mortem obiit Anna Clivensis, aliquando Henrici Octavi uxor, sed repudiata, ob nescio quam muliebrem impotentiam anno 1540, unde tantæ ignominiæ adeò eam puduit, ut privatam vitam, multos per annos, in Anglia egerit, & in patriam suam redire non sustinuerit. Sepulta est Westmonasterii, ad australe latus Presbyterii, 3 sequentis Augusti.

ANNO CHRISTI
MDLVIII.

A Prilis 27, ex Anglia Dublinium rediit Thomas comes Sussexiæ, Prorex, cum armatâ manu militum 500, tum ad rebelles debellandos, tum ad Scotorum insularium rapinas & piraticas suppressendas. Maii primo, die Dominico, gladium & Imperii insignia iterum accepit. Biduo ante appulsum, O-Relius Brennae Dynasta in Prioratu de Kilmainan, Sidneio Justitiario se valde supplicem exhibuit, & fidelitatem Regi & Reginæ debitam præstítit. Certis postea conditionibus subscrispsit temporis aptatis. Iisdem diebus numeros subæratos Reginæ percuti curavit, & eos ex necessitate, ad sumptus bellicos supportandos in Hibernia pro legali & proba moneta passim recipi jussit.

Mense Junio, Sussexius, adversus Donaldum O-Brienum, Conogheri comitis Thomoniæ patruum, qui novam rebellionis facem accenderat, cum omnibus copiis, per Limericum, in Thomoniā signa extulit. Ibi rebelles circumquaque in sylvas & saltus dispulit, ac possessiones & castra à Donaldo injustè usurpata comiti restituit. Ante redditum, Galviam invisit, ubi à Prætore & opidanis, magno applausu, & à clero, præsentibus Archiepiscopo Tuamensi ac Episcopis Clonfertensi & Clonmacnoifensi, in Pontificalibus, solenni processione exceptus est. Idibus Augusti, sub vesperam, Cometa apparuit, sub coma Berenices, caudâ ad Hispaniam directâ, qui paulatim ad ortum vergens (uti memorat Thuanus) Nonis Septembribus evanuit.

Septembris

Septembris 15, Suffexius cum copiis suis, tam ex Anglia deductis, quam aliis ex urbe Dubliniensis & locis vicinis coactis, navibus Dalkeiae impositis, in Raghlinam insulam, contra Scotos, vela fecit, reliquo Justitiario Henrico Sidneio equo qui triduo post munieris sui juramentum praestitit. Interim dum Prorex excensionem pararet, una e navibus, vi tempestatis, ad litus fracta est, unde nonnulli e civibus Dubliniensibus perierunt, fluctibus absorpti. Utcunque, ipse Prorex cum reliquis excensionem facit, ac occisis iis qui restiterunt, insulam populatur. Copiis deinde in Cantiram expositis, ibi latè solitudines fecit. Similiter fecit in Arrana & Combera insulis. Propositum ei denique fuit in Ilam insulam impressionem facere: Verum orta tempestate, vela vertere coactus est, & brevi postea ad Knockfergus appulit. Ante redditum ex Ultonia, non paucos à Scottis possessos viculos diripuit & incendit.

His peractis, & aliis nonnullis ad pacem earum partium conservandam necessariis constabilitis, Dublinum sospes rediit Novembris 8, & biduo postea, in Ecclesia S. Trinitatis juramentum consuetum praestitit. In cameram Concilii (quæ tunc adjacebat Ecclesiæ) deinde recedens, ibi novum magnum Hiberniæ sigillum, ex Anglia missum, Curwino Cancellario, coram Senatu regio, tradidit. Eodem tempore, nova itidem Sigilla acceperunt summi utriusque Banci sive tribunalis Judices, & primarius Scaccarii Baro, sive fiscalium causarum Judex. Priora deinde sigilla, pro more, mox delata fuerunt & fracta. Scotti insulani interea ex Ultonia in Conatiam evocati à quibusdam e familia Bourkorum, in subsidium contra Richardum Clan-Richardi comitem, ab eo in prælio magnâ strage profligantur. Circa hæc tempora, Shanus sive Johannes O-Nealus Coni comitis Tir-Oenæ filius, publicus patriæ terror,

M m m

ex-

exulceratus quòd patris operâ se posthabito, Matthæus frater notius creatus fuerat Baro de *Dunganon* & successor in comitatu, odio in Matthæum ita flagravit, ut e medio eum sustulerit, ac cuncto naturæ vinculo, patrem suum crebris injuriis adèò afflixerit, ut (prævalentibus tandem adversis) senex moerore confectus extabuerit, variantis fortunæ specimen. Shanus de hisce, neconon de tyrannide quam in minores Ultoniæ Dynastas Hibernicos exercuerat, à Sidneio Justitiario interrogatus, respondit se certum esse Coni filium & hæredem, ex Alisona uxore, legitimo matrimonio progenitum, Matthæum vero fabri ferrarii Dundalkiensis fuisse filium, natum post patris nuptias cum Alisona: Se porrò justè paternam adiisse hæreditatem, ac cessionem quam pater Henrico Octavo, & redhibitionem quam Rex patri fecerat, nihil valere: Patrem nihil habuisse juris in iis quæ Regi in manus tradiderat, nisi ad vitam suam: Se denique ex patria *Tanistriae* legi, populari electione O-Nealum designatum fuisse, nec quicquam in Ultoniæ Proceres sibi arrogasse, à majoribus non usitatum. Cæterum partum ita dominium haud multos annos tenuit, nam anno 1567, à Scotis Hebridianis, in tentorio suo, inter pocula, machæris confossus est, in vindictam cognitorum eorum quos ille occiderat. Hæc ei qui libidine, ebrietate & crudelitate plurimorum odium paraverat, merces.

Interim in Anglia, Augústi 15, Londini, ex hac vita migravit Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, quò ob Ecclesiæ suæ negotia, se contulerat. Is, regnante Edwardo Sexto, exuli ad tempus vixerat, in partibus transmarinis, apud Abbatem Centrensem in Brabantia: Sed postquam intellexisset mortuum Edwardum, & successisse Ma-

riam, in Angliam profectus est, ac inde (ut suprà diximus) in Hiberniam rediit, ubi Archiepiscopatum postliminio recepit. In Hibernia, aliquanto post, 14 nimirum Octobris, è vivis excessit Jacobus *fitz-Gerald* Comes Desmoniæ, summus Hiberniæ Quæstor, Askétinæ apud Limericenses, Geraldo filio & hærede relicto, postremo ex hac familia comite. De cuius infelici exitu, postquam fidem in Principem violasset, qui sciendi cupidus est, historias petat subsequentium temporum. In eo, Desmonia familia, velut in scopulo, passa est naufragium, & patrimonium copiosissimum ob læsam majestatem in fiscum redactum.

Circa idem tempus, Guilielmus *Odær O-Carollus* Eliæ Dynasta in prælio ab Anglis victus fugâ evasit, suorum multis desideratis. Deinde Thaddæus *O-Carrollus* à Prorege & Senatu in ejus locum suffectus est.

Novembris 17, mortem obiit Maria Regina, ad S. Jacobi, prope Westmonasterium, ætatis anno 42, regni sexto, ex mœrore (ut fertur) tam ob urbis Caletensis in Gallia jacturam, quam ob mariti absentiam, & Caroli Quinti Imperatoris saceri sui mortem, qui 21 Septembris, die S. Matthæi, in Hispania obierat, postquam raro inter Cæsares exemplo, imperio & regnis suis renuntiasset, ut privatam ageret vitam. Sepulta est ea Westmonasterii, in boreali parte magni regii facelli Henrici Septimi. Atque ita Mariæ Reginæ tempora concludo.

Successit Elizabetha, altera Henrici Octavi filia, *femina virilis animi* (ut inquit Thuanus) & *supra sexum prudentiae*, quæ aliquot horis post sororis obitum, ab Ordinibus regni, in Parlamento tunc fortè congregatis, Reginæ declarata est, & regnum posteà ad annum produxit quadragesimum quintum.

F I N I S.